

<p>औषधी वनस्पतिजन्य सौंदर्यप्रसाधने २० (पू.). २०० अ (प)</p> <p>कवकनाशके ३.४४४ अ</p> <p>काजळ ३.५८३ अ</p> <p>कुंकू ४.३६ आ</p> <p>केशनाशक द्रव्ये २० (पू.).१९६ अ (प)</p> <p>केशवर्धक प्रसाधने २० (पू.).१९८ अ (प)</p> <p>कोल्ड क्रीम २० (पू.).१९० आ</p> <p>क्रीमे २० (पू.).१९० अ-आ</p> <p>खास क्रीमे २० (पू.).१९१ आ</p> <p>चेहरा ६.८ अ</p> <p>त्वचेची संकीर्ण प्रसाधने २० (पू.).१९७ अ (प)</p> <p>दंतमंजन व दंतरबडी २० (पू.).१९९ अ-आ</p> <p>दुर्गंधनाशके २० (पू.).१९५ आ, १९६ अ</p> <p>नवे शोध २० (पू.).१९९ आ (प)</p> <p>परिरक्षक क्रीमे २० (पू.).१९२ अ</p> <p>पावडर २० (पू.).१९३ अ (प)</p> <p>प्रयोगशाळेतील प्राणि १०.४२३ अ-आ</p> <p>बाष्पनशील तेले ११.५०३ अ (प)</p> <p>मार्जनकारी क्रीमे २० (पू.).१९० अ-आ</p> <p>मुदुकारी (एमोलियन्ट) क्रीमे २० (पू.).१९० आ, १९१ अ</p> <p>मेंदी १३.१०३९ अ</p> <p>रंजक व रंजकद्रव्ये १४.३२६ आ</p> <p>रूज २० (पू.).१९४ अ-आ</p> <p>लिपस्टिक (ओष्ठशलाका) २० (पू.).१९४ आ</p> <p>वर्गीकरण २० (पू.).१९० अ</p> <p>शतावरी मुळे १७.५९० अ</p> <p>सुर्यरापविषयक प्रसाधने २० (पू.).१९७ आ</p> <p>सौंदर्यप्रसाधनांतील घटक पदार्थ २० (पू.).१८९ आ (प)</p> <p>सौंदर्यसाधना २० (पू.).२०४ आ (प)</p> <p>स्ट्रॉबेरी २० (पू.).३१७ आ</p> <p>स्नानतेले २० (पू.).१९५ आ</p> <p>स्नानसाहाय्यक प्रसाधने २० (पू.).१९५ आ</p> <p>हळदीच्या पानांचे तेल २० (उ.).८२३ आ, ८२५ आ</p> <p>होहोबा वृक्ष २० (उ.).१२५५ अ</p> <p>सौंदर्यप्रसाधने प्रतिबंध कायदा (१७७०) २० (पू.).१८९ अ</p> <p>सौंदर्यमीमांसा (ग्रंथ) ९.४६८; १२.१२६९ आ; २० (पू.).२०४ अ</p> <p>सौंदर्यमीमांसा (तत्त्वज्ञान) हेगेल, जॉर्ज विल्हेल्म फ्रीड्रिख २० (उ.).११५० आ</p> <p>सौंदर्यलहरी (स्तोत्रग्रंथ) ७.९२७ आ; २० (पू.). ३४६ आ</p> <p>सौंदर्यशास्त्र (साहित्यसमीक्षा) २० (पू.).२०१; ३.५४२ अ, ५४३ अ; १९.१०३ अ, ३९६ आ (प)</p> <p>आकार, कलेतील १.८७९ आ (प)</p> <p>आकृतिबंध १.८९६ अ</p>	<p>कलासमीक्षा ३.४०६ आ (प)</p> <p>क्रोचे, बेनीदेत्तो ४.४६८ अ (प)</p> <p>तत्त्वज्ञान ७.१५४ अ</p> <p>फेक्नर, गुन्टाफ टेओडोर १०.९९२ अ</p> <p>बाउमगाटेन, आलेक्संडर गोस्ट्रीप ११.२४० अ (प)</p> <p>बेल, क्लाडव्ह ११.८०६ अ (प)</p> <p>मराठीतील सौंदर्यशास्त्रीय विचार २० (पू.).२०३ आ (प)</p> <p>मराठी साहित्य (समीक्षा) १२.१२६८ आ (प)</p> <p>मूल्यशास्त्र १३.८८९ आ</p> <p>सांतायाना, जॉर्ज १९.१०४ अ</p> <p>सौंदर्यशोध आणि आनंदबोध (ग्रंथ) ६.५९६ अ-आ</p> <p>सौंदर्यसाधना (वस्त्रे व भूषणे) २० (पू.).२०४, २१४ आ (प)</p> <p>कुंकू ४.३६ आ</p> <p>केशभूषा ४.२५९ अ (प)</p> <p>सौंदर्यप्रसाधने २० (पू.).१८७ अ</p> <p>सौंदर्यस्पर्धा २० (पू.).२०६, चि. १६; १८.१३१ आ</p> <p>सौंदर्य क्षीर (ब्यूटी मिल्क) २० (पू.).१९२ आ</p> <p>सौंदर्यानुभव (समीक्षा ग्रंथ) १२.१२६९ अ; २० (पू.).२०४ अ</p> <p>सौंदर्यान्वेषी जीवनपंथ १.६६४ अ-आ</p> <p>सौंदर्याला (मासा) २० (पू.).२०७, चि. ४७</p> <p>सौख्यभूमी (रणक्षेत्र) : पहा कुरुक्षेत्र ४.१०१ आ</p> <p>सौताडा धबधबा ११.६२३ आ (प)</p> <p>सौत्रांतिक संप्रदाय (तत्त्वज्ञान) ४.७४५ आ; ११.९४८ आ (प), ९६४ अ; २० (उ.). ११०१ आ</p> <p>सौद इब्न (राजा) १२.१०३१ अ; २० (उ.). ११५१ आ</p> <p>सौदा (अर्थशास्त्र) ६.८९ अ; १६.१८ आ (प)</p> <p>सौदा (कवी) २० (पू.).२०७; ७.६५१ अ</p> <p>सौदागर (गायक व नट) २० (पू.).२०८</p> <p>सौदागर, सुलेमान (प्रवासी) १२.३५५ आ</p> <p>सौदायिक आणि असौदायिक स्त्रीधन (कायदा) २० (पू.).३४९ आ</p> <p>सौदी अरेबिया (देश) २० (पू.).२०९, चि. १७, १८; ११.१३९ अ (प); १४.१०७६ अ-आ</p> <p>आर्थिक स्थिती २० (पू.).२१२ अ</p> <p>इतिहास व राज्यव्यवस्था २० (पू.).२१० अ</p> <p>खनिज तेल ४.५८८ अ</p> <p>जेहा ६.६५१ अ</p> <p>भूवर्णन २० (पू.).२०९ अ</p> <p>लोक व समाजजीवन २० (पू.).२१३ अ</p> <p>हवामान २० (पू.).२१० अ</p> <p>सौदी रियाल (चलन) २० (पू.).२१३ अ</p> <p>सौद्युम्नी (सम्राट) : पहा भरत दौष्यन्ती १२.४१ आ</p> <p>सौन (तंतुवाद्य) १५.चि. ३२</p>	<p>सौन अदव (नियतकालिक) ३.८३५ अ</p> <p>सौना स्नानोपचार ८.७८६ अ</p> <p>सौन्ती (जमात) २० (पू.).२१४</p> <p>सौपद्म (ग्रंथ) १८.५३१ आ</p> <p>सौपद्म व्याकरणप्रणाली १८.५३१ आ</p> <p>सौभद्र (नाटक) ४.३६६ अ; ८.४५३ अ; ११.१६६ आ; १७.१९९ आ</p> <p>सौभाग्य (कादंबरी) ११.१२६ अ</p> <p>सौभाग्यमणी (सौभाग्यालंकार) २० (पू.).२१४ आ</p> <p>सौभाग्यसंप्रदाय (धर्म) १७.६८८ आ</p> <p>सौभाग्य सुंदरी (नाटक) १९.६३४ अ</p> <p>सौभाग्यालंकार २० (पू.).२१४; २० (उ.).८०८ अ (प)</p> <p>कुंकू ४.३६ आ</p> <p>सोनार कलाकाम २० (पू.).१३३ अ</p> <p>सौमर भ्रमण (लेख) ११.७३ अ</p> <p>सौम्य पेये (सॉफ्ट ड्रिंक्स) १६.३२ आ</p> <p>सौर ऊर्जा २० (पू.).२१६; ८.९७४ आ</p> <p>पाण्याचे निर्लवणीकरण ९.५११ आ</p> <p>भारत १२.१६३ अ</p> <p>मीठ उत्पादन १३.६३० आ</p> <p>शक्ति-उद्गम १७.५७७ आ, ५७८ आ, चि. २८, २९</p> <p>संकलक १२.चि. २२</p> <p>सूर्यप्रकाश १९.७७७ अ</p> <p>सौरतापन २० (पू.).२२५ आ</p> <p>सौर प्रारण १५.२९८ आ</p> <p>सौर विद्युत् घट २० (पू.).२२७ आ</p> <p>हांडे, हीरीश २० (उ.).८५८ अ-आ</p> <p>सौर ऊर्जा परिवर्तन २० (पू.).२२० आ</p> <p>सौर ऊर्जा संकलन २० (पू.).२१९ अ</p> <p>सौर ऊर्जा संग्राहक २० (पू.).२२० आ</p> <p>सौर औष्णिक तंत्रविद्या २० (पू.).२१८ आ</p> <p>सौर कालगणना १३.५४ अ</p> <p>अधिकमास १.१९७ अ</p> <p>भारतीय राष्ट्रीय पंचांग ९.१६ अ</p> <p>क्षयमास २० (उ.).१२९५ आ</p> <p>सौर किरीटलेखक (उपकरण) १५.८७४ अ-आ</p> <p>सौरछाया घड्याळ : पहा सूर्यछाया घड्याळ १९.७७२ अ</p> <p>कालांतर संस्करण ३.८१० अ (प)</p> <p>सौर डाग ६.६४३ आ; १९.७६० अ</p> <p>जलवायुमान ६.२९७ आ</p> <p>ज्वालमाला ६.६६६ आ</p> <p>रेडिओ ज्योतिषशास्त्र १४.१२०६ अ</p> <p>सूर्य १९.७६० अ (प), चि. ४२</p> <p>सौरडाग चक्र १५.४५५ अ</p> <p>सौरतापन २० (पू.).२२५</p> <p>ऋतु २.९६२ आ</p> <p>जलवायुविज्ञान ६.२६८ आ (प)</p> <p>पृथ्वीवरील वातावरण १५.१३३२ आ, १३३३ अ</p> <p>सौर ऊर्जा २० (पू.).२१७ अ</p>
--	--	---

सौर प्रारणमापक १५.१३६० अ (प)
 सौरतापमापक (उपकरण) २.८९६ अ
 सौर तेजःशिक्षा : पहा उज्ज्वला १९.७६२ आ
 सौरदिन २.९८७ अ; ३.७९४ अ, ८१० अ
 सौर पल्लव (संकलक प्रकार) २० (पू.).२१९ अ
 सौरपुराण (ग्रंथ) ९.८५८ अ-आ, ८६१ अ
 सौरप्रारण २.१३१ अ; ६.२६७ आ; १५.१३७४
 आ, १३६० अ, १३७६ अ-आ; १६.४७४ अ;
 २० (पू.).२१६ अ, २२५ आ, २२८ अ
 आयनांबर २.१३१ आ
 जलवायुमान ६.२६७ आ (प)
 वातावरणीय द्युति १५.१३७१ अ-आ
 वाऱ्यातील दैनंदिन व हंगामी बदल १६.९२ अ
 वावटळ १६.११० अ
 सौर प्रारणमापक १५.१३६० अ (प)
 सौर प्रारणमापक (उपकरण) १५.१३६० अ (प)
 सौरवेक, ऑगस्टस (अर्थतज्ञ) ८.७१७ आ
 सौरभ (मासिक) २० (उ.).१०११ अ
 सौरभट्टी अल्जिअर्स १.५५० आ
 सौरमास १३.५४ अ
 सौरवर्णपट (ज्योतिषशास्त्र)
 अँगस्ट्रॉम, अंडर्स यूनास १.६९९ आ
 सौरवर्णपट दर्शक (उपकरण) २० (पू.).२२७ अ
 झांसेन, प्येअर ६.६९६ आ
 सौरवर्णपट लेखक व दर्शक (उपकरणे)
 २० (पू.).२२७
 झांड्यून, प्येअर सेझार ६.६९६ आ
 सौरवर्ष १५.११८९ अ
 सौरवात १२.५९८ आ; १९.७५९ अ
 चुंबकांबर ५.९८२ आ
 चुंबकीय वादळ ५.९८७ आ; १२.५९८ आ
 राव, उडुपि रामचंद्र १४.८४० अ
 सूर्य १९.७५९ अ-आ, ७६० अ
 सौर विद्युत् घट २० (पू.).२२७; १६.४०९
 अ, ४४६ अ
 अवकाशीय अन्वेषक यान २.८१४ अ
 प्रकाशविद्युत् घट १०.१९८ आ, २०६ आ
 प्रकाशविद्युत् चालक परिणाम १०.२०७ आ
 प्रकाशविद्युत् संवेदक घटक १८.४९४ अ
 सिलिनियम १९.५८७ अ
 सौर ऊर्जा २० (पू.).२२९ अ
 सौरव्रत १४.४४७ अ
 सौर शीतलीकरण प्रणाली २० (पू.).२१७ आ
 सौरा (जमात) : पहा सावरा १९.३८० आ
 सौरांक (भौतिकी) २.८९६ अ; १५.१३७४
 आ; १९.७७८ अ; २० (पू.).२१६ अ,
 २२५ आ, २२६ अ
 सौराष्ट्र (प्रदेश) २० (पू.).२३०; १२.४६४ आ
 गिरनार ५.३८ आ
 गुजरात-१ : ५.५९ आ (प)
 पोशाख व वेशभूषा १०.१२५ अ

मोवी संस्थान १३.१२६५ आ
 सौराष्ट्र (बोली) ५.६३ अ
 सौराष्ट्रनी रसधार (लोककथासंग्रह) १३.१०७३ आ
 सौराष्ट्र पठार ५.५७ आ
 सौराष्ट्र विद्यापीठ २० (पू.).२३१; १२.४६४ आ
 सौराष्ट्र हिंदी प्रचार समिती (राजकोट) २० (उ.).
 १०१२ आ
 सौरिया (जमात) २० (पू.).१८२ अ
 सौलीमान मौले (सुलतान) १३.१२७० आ
 सौ. वत्सलावहिनी यांचे प्रसिद्ध व अप्रसिद्ध
 लेख (ग्रंथ) १२.१२४८ अ
 सौवीर (आयुर्वेद) ३.१८१ आ
 सौसर माला १२.१४७१ आ
 सौस्तातर (राजा) १३.५५६ अ
 स्कंक (प्राणी) २० (पू.).२३१; ३.चि. २०
 मुस्टेलिडी कुल १३.१४९ आ
 स्कंद (देवता) : पहा कार्तिकेय ३.७१९ अ
 स्कंदगुप्त (सम्राट) ५.११४ अ; १६.२८६ अ;
 २० (उ.).११२५ आ
 स्कंदपुराण (ग्रंथ) ७.२५७ आ, ६६८ अ;
 ९.६०६ आ, ८५९ आ; १६.६०८ आ
 स्कंदाष्टपदी (काव्यरचना) १.६५० आ
 स्कंधकोशिका (जीवविज्ञान) २० (पू.).२३२,
 २०० अ
 रोगप्रतिकारक्षमता १५.८० अ, ८१ आ
 सौंदर्यप्रसाधने २० (पू.).२०० अ
 स्कंधकोशिका उपचार पद्धती २० (पू.).२३५ आ
 स्कंधगिरी (भूगोल) : पहा ब्यूट ११.९७१ अ
 स्कंधोतक (वनस्पती ऊतक) २० (पू.).७४३ अ
 स्कजोल्डबोर्ग, योहानेस (साहित्यिक) ६.९५७ आ
 स्कड, ख्रिश्चन (चित्रकार) ६.७८ अ
 स्कव्ही (विकार) २० (पू.).२३६; १.७९७
 अ; ६.५०९ आ; ११. ११०९ अ
 सेंट ड्युडी फोन नॉडीरॉपोल्ट, ऑल्बर्ट २० (पू.).५
 आ
 स्कव्ही ग्रास २० (पू.).२३६ आ
 स्कव्ही ग्रास (फुलझाड) २० (पू.).२३६
 स्कलिंग बोट (नौका) ८.१००८ आ
 स्कली, एम्. ओ. (शास्त्रज्ञ) १५.३०४ आ
 स्कल्पचर : पहा शिल्पकला १७.७९२ आ
 स्कॅंडरबेग (नेता) १.५६० आ
 स्कॅडिनेव्हियन भाषा १.८१० आ
 स्कॅडिनेव्हियन लिपी १४.११३८ अ
 स्कॅडिनेव्हिया (प्रदेश) २० (पू.).२३७, २५४
 आ; ७.२४५ अ
 बायर, फ्रिड्रिख ११.४०७ अ
 समस्थायी पुनःसमायोजन १८.६८६ आ
 स्कॅडियम (धातू) २० (पू.).२३७; २.२६७ आ
 स्कॅगरेक (स्थळ) २.७५० आ
 स्कॅगरेक खोलवा (समुद्राचा भाग) ११.४८८ आ
 स्कॅडोग्राफ्स (छायाचित्रण) ६.७७ आ

स्कॅपोलाइट (खनिज मालिका) २० (पू.).२३८
 स्कॅफोपोडा (प्राणि-वर्ग) ९.९०३ अ; १३.५२९
 अ, ५३१ अ
 स्कॅमनूझाइट्स (कवींचा एक गट) १०.६२ अ,
 ९४ अ
 स्कॅमेटा (प्राणि-गण) ९.९१८ आ
 स्कॅमोनी रेझीन (विरेचक) २० (पू.).७३१
 आ, ७३२ अ
 स्कॅरब : पहा शेणकिडा १८.५ अ
 स्कॅरमॅगा (स्थळ) ५.४४० आ
 स्कॅलप (प्राणी) २० (पू.).२३८
 प्रजोत्पादन १०.२६२ आ
 शिंपला १७.७५९ अ
 स्कॅलबॅग (दक्षिणी गट) १.४२५ आ
 स्कॅलिजर, जे. सी. (शास्त्रज्ञ) १०.६७९ अ
 स्कॅलिजर, जोझेप (विद्वान) ६.६२२ आ
 स्कॅलिजर, ज्यूलिअस सीझर (भाष्यकार)
 १८.११८ आ
 स्काउट : पहा बालवीर संघटना ११.४७२ आ
 (प)
 स्काउटिंग फॉर बॉईज (ग्रंथ) ११.४७३ अ
 स्काउटिंग (कापड प्रक्रिया) १६.७५७ आ, ७५८ अ
 स्कांद पांडुरंग माहात्म्य (ग्रंथ) १६.७७ आ,
 ३२५ आ (प)
 स्काप्टार (ज्वालामुखी) १.८०८ आ
 स्काफ्टाउफेल राष्ट्रीय उद्यान (आइसलँड)
 १४.८९४ अ
 स्कायड्रक (बलून मालिका) १५.१३०८ आ
 स्कायलॅब (अवकाश स्थानक) १.४७ अ,
 ५९२ अ, ५९६ आ
 स्कायलॅब-४ (अवकाशयान) १७.२६५ अ
 स्कायलॅब (प्रयोगशाळा) १८.६६५ आ
 स्काय शॉपिंग १७.३७२ अ (प)
 स्कारलात्ती, आलेक्सान्द्रो (संगीतरचनाकार)
 २० (पू.).२३९; ११.७७ आ; १८.३२२
 आ; १९.५१८ अ
 स्कारलात्ती डोमिनिको (संगीतरचनाकार)
 २० (पू.).२३९ आ (प)
 स्कारसीझ नदी १९.४४४ अ
 स्कारॉ पॉल (कवी) १०.११३४ अ
 स्कार्गा, प्यॉटर (ग्रंथकार) १०.९१ अ
 स्कार्पा, आंतान्यो (वैद्य) १६.२४० अ
 स्कार्फ, आरॉन (कलावंत) २० (उ.).१२९४ आ
 स्कॉल्ट, एडवर्ड (चम्प्यास काड्या जोडण्याचा
 कल्पक) ५.७३७ अ
 स्कॉल्ट कापड १५.७१३ आ
 स्कॉल्ट ज्वर : पहा लोहितांग ज्वर १५.८४९ अ
 स्कॉलप्रीमसन, इजील (कवी) १.८१२ अ
 स्कॉला रेजिया (जिना) ११.७६ आ, ७९८ आ
 स्कॉलिस्टी शिखर २० (पू.).२७३ आ
 स्कॉल्बे, कार्लिस (कवी) १५.३१२ अ

स्काँबेरोमोरस कॉमरसन (मासा) १९.६९४ आ
स्काँबेरोमोरस गरॅटस (मासा) १९.६९४ आ,
६९५ अ
स्काँट, एच्. (धातुवैज्ञानिक) ८.१०३ अ
स्काँट, एच्. डब्ल्यू. (शास्त्रज्ञ) ९.८९९ अ
स्काँट, ड्युकिन्फोल्ड हेन्री (पुरावनस्पतिविज्ञ)
२० (पू.).२४०; ११.६१७ अ; १५.१०५१
अ; १६.७९० अ; १९.६२३ आ
स्काँट, डेव्हिड (अंतराळवीर) १.४३ अ, ४४
अ, ४६ अ, **चि. ६**
स्काँट, डेव्हिड (अधिकारी) १३.१०७५ अ
स्काँट, पॉल मार्क (कादंबरीकार) २० (पू.).
२४०
स्काँट यंत्र (जुगार) ६.५५० आ
स्काँट, रायली (युद्धतज्ञ) ११.५४५ अ
स्काँट, रॉबर्ट फॉल्कन (नौदल अधिकारी)
२० (पू.).२४०; १.२९ अ; १८.६६३ आ
स्काँटलंड (देश) २० (पू.).२४१; १४.१४६
अ-आ; २० (उ.).११६३ अ (प)
अँबर्डीन १.७४० अ
आर्थिक स्थिती २० (पू.).२४५ अ
इतिहास २० (पू.).२४२ अ
एडिंबरो २.१०३२ आ
एडिंबरो शास्त्रीय उद्यान १७.**चि. ३४**
गेलिक भाषा ५.२०७ अ
गोल्फ ५.२५६ आ
ग्रेट ब्रिटन ५.४४७ आ (प)
ग्लासगो ५.४९२ अ (प)
न्यायव्यवस्था २० (पू.).२४५ अ
पर्यटन २० (पू.).२४७ अ
ब्रिटिश बेटे ११.१०७० अ (प)
भूवर्णन २० (पू.).२४१ आ
राज्यव्यवस्था २० (पू.).२४५ अ
लोक व समाजजीवन २० (पू.).२४६ अ
हवामान २० (पू.).२४२ अ
स्काँटलंड यार्ड (पोलिस मुख्यालय) २० (उ.).
२४७
पोलीस १०.९८ आ, १०० अ
स्काँट, लिऑन (संशोधक) ५.३७२ अ
स्काँट लोक ५.४५० अ
स्काँट, वॉल्टर डिल् (मानसशास्त्रज्ञ) १३.२९९ आ
स्काँट, सर वॉल्टर (साहित्यिक) २० (पू.).
२४७, ५३८ अ; २.४१९ अ-आ, ४२०
अ-आ; ३.६०१ आ
स्काँट-हेरन, गील (कवी) ८.६२४ आ
स्काँट, हौअर्ड (अभियंता) ७.८४ आ
स्काँटिश वटवणी बँक ११.१७७ आ
स्काँटिल पाइक (शिखर) ५.४४८ अ
स्काँटडेलीस, ए. सी. (शास्त्रज्ञ) ११.३२२ अ
स्काँटिओनिडा (प्राणि-गण) २.२३५ अ
स्काँटियस (तारकासमूह) १.२४० अ

स्काँब बेट २० (उ.).११६३ अ
स्काँलरशिप : पहा **विद्यावेतने व शिष्यवृत्त्या**
१६.३९५ अ
स्काँलडिक (काव्यप्रकार) १.८११ अ (प),
८१२ अ
स्किंक (सरडा) १८.७६३ आ
स्किटल्स (नाइनपिन्स) खेळ ११.९१९ आ
स्किटा, ए. (रसायनशास्त्रज्ञ) १.७६७ आ
स्किडमोर, ओविंगज अँड मेरिल (एम्ओएम्)
२० (पू.).२४९
गगनचुंबी इमारती ४.७८४ आ, ७८५ अ
स्किडमोर, लुई (संस्थापक) २० (पू.).२४९ अ
स्किथिअन्स (रशियन काव्य) ११.११०२ अ (प)
स्किन डाइव्हिंग (पोहणे) १०.१४६ अ
स्किनर (अधिकारी) १२.४६० अ
स्किनर, बुन्स प्रेडरिक (अमेरिकन मानसशास्त्रज्ञ)
२० (पू.).२४९; १८.१०७ आ
अनुभवजन्य वर्तन १०.५५२ अ
वर्तनवाद १५.११७३ आ
स्किनर, युजीन एफ. (वसाहतकार) १४.१३० अ
स्किनर, हॅलसिअन (यंत्रज्ञ) ४.९९५ अ
स्किनर्स हॉर्स (घोडदळ) १२.४६० अ
स्किपींग, जॉन (शिल्पकार) २० (उ.).११५९ आ
स्किरिफिंग (ग्रंथ) १.४४७ अ
स्किनेट (वनस्पती) २० (पू.).२५०
स्किल्टन, चार्ल्स (संगीतकार) १.४२२ अ
स्की (क्रीडासाधन) ११.९७ अ, ९८ अ
स्कीइंग : पहा **बर्फावरील खेळ** ११.९६ आ;
२० (पू.).**चि. ३७**
स्कीट शूटिंग ८.९३५ आ
स्कीम्स (अलंकारभेद) १.५२० आ
स्कुटेरुडाइट, स्माल्टाइट व क्लोअँथाइट
(खनिजे) २० (पू.).२५०
स्कूग, एफ. (शास्त्रज्ञ) १७.१०१ अ; २० (उ.).
९६४ अ
स्कूगॉल, जॉन (चित्रकार) २० (पू.).२४७ अ
स्कूटर २० (पू.).२५१, **चि. १९**
काच, तंतुरूप ३.**चि. ३२**
टायर ६.८१५ अ, ८१८ आ
प्रबलित प्लॅस्टिक ३.**चि. ३२**
स्कूटर शर्यती (खेळ) १३.१२४० आ
स्कूटेरेट (दुचाकी वाहन) २० (पू.).२५१ अ
स्कूल ऑफ अथेन्स (चित्र) १४.६३४ आ
स्कूल ऑफ आर्टिलरी (देवळाली) २० (पू.).
११० अ
स्कूल ऑफ आर्ट्स अँड क्रॅफ्ट्स (मद्रास)
३.४०४ अ
स्कूलक्राफ्ट, हेन्री रो (मानवशास्त्रज्ञ) १.३७१ अ
स्कूला सेकंडा इक्लेसिआ (शिक्षणसंस्था)
२.३३० आ
स्केचिस ऑफ अमेरिकन पॉलिसी (पुस्तपत्र)

१७.१७७ अ
स्केट (क्रीडासाधन) ११.९७ अ
स्केट (पाणबुडी) १.१५८; २.१९१ अ
स्केट (मासा) : पहा **पाकट** ९.४४० आ
स्केटिंग (खेळप्रकार) २० (पू.).२५४; ११.९७
अ, ९८ आ
स्केटिसिझम (तत्त्वज्ञान) : पहा **संशयवाद**
१८.५०२ आ
स्केफिलन, क्रिश्चन (खेळाडू) ११.९३४ आ
स्केमटन, ए. डब्ल्यू. (शास्त्रज्ञ) १३.९९७ अ,
१००२ अ
स्केल्ट (नदी) २० (पू.).२५५
बेल्लियम ११.८२५ आ (प)
स्केल्टन, जॉन (उपरोधकार) २० (पू.).२५६
स्केव्हर्निजन (स्थळ) २० (उ.).११४७ आ
स्कोअर (कृत्रिम उपग्रह) २.८१८ आ, ८१९ आ
स्कोचिलास, व्ह्लाडिस्लाफ (काष्ठशाचा
प्रवर्तक) १०.६३ अ
स्कोडा, योज्जेफ (वैद्य) ३.१८४ आ
स्कोपस (शिल्पकार) ५.३७९ आ
स्कोपोलामीन (संयुग) १.५४० अ
स्कोप्ये (स्थळ) २० (पू.).२५६; १३.११६ अ
स्कोफिल्ड, सी. एम्. (शास्त्रज्ञ) १३.९३७ आ
स्कोमोरोखी (लोककलावंत) १४.२७७ आ,
२७८ अ
स्कोरिया (सच्छिद्र खडक) १५.४४१ अ
स्कोर्झवी विल्यम (समन्वेषक) १३.२६ अ
स्कोर्झा, ई. पी. (खनिजवैज्ञानिक) १५.३११ अ
स्कोर्झालाइट (खनिज) १५.३११ अ
स्कोर्लॅस्टिक तत्त्वज्ञान
अक्वायन्स, सॅट टॉमस १.९४ अ
अतिशायितावाद १.१८५ अ
ईश्वरवाद २.७०३ अ-आ
स्कोर्लॅस्टिकवाद २० (पू.).२५७
अंबेलाई, पीटर १.७४० आ (प)
बेकन, फ्रान्सिस ११.७२१ आ
मारीत, झाक १३.३७० अ-आ
मूल्यमापन २० (पू.).२५९ अ
स्कोलेसाइट (खनिज) २० (पू.).२५९;
६.७११ अ-आ
स्कोलोफोर (संवेदी एकके) १८.१७० अ
स्कोव्हील, एच्. ई. डी. (भौतिकीविज्ञ)
११.१११० अ; १३.११३३ आ
स्व्यापारेल्ली, जोव्हान्नी व्हिर्जीन्यो (ज्योतिर्विद)
२० (पू.).२५९; ६.६४४ अ; ११.६३८
अ; १६.८९८ अ
उल्कावृष्टी २.८६५ आ
मंगळ १२.८५२ अ
मंगळावरील कालवे १५.६७७ आ
स्वयूपाइ (स्थळ) : पहा **स्कोप्ये** २० (पू.).२५६ आ
स्क्रब टायफस (रोग) १४.१०६२ अ, १०६४ अ

स्कॅटन (स्थळ) २० (पू.).२६०
 स्कॅटोनिया (स्थळ) : पहा **स्कॅटन** २० (पू.).२६० अ
 स्क्राउप विक्रिया (रसायनशास्त्र) ४.५०३ आ
 स्कुराम, आमालिए (कादंबरीकर्त्री) ८.५९७ अ
 स्कुरायब्लेरस क्लब (कवी मंडळ) २.४१४ आ
 स्कुरॉफ, जॉर्ज राव्हेन (उद्योजक) २० (पू.).
 ६६१ अ
 स्कुरॉव्हनहॉग (स्थळ) २० (उ.).११४७ अ
 स्कुरिन (सिनेसाप्ताहिक) २० (उ.).१०१० आ
 स्कुरिन प्रिंटिंग : पहा जाळीमुद्रण १३.७०४ आ
 स्कुरिप्टर क्लॅसिकस (वर्ग) १.३२० आ
 स्कुरिप्टर प्रोलेटेरियस (वर्ग) १.३२० आ
 स्कुरिप्स इन्स्टिट्यूट ऑफ ओशनोग्राफी
 (लाजाली संस्था) १३.२८ आ
 स्कुरिप्स-हॉवर्ड (वृत्तपत्र) १.४१४ आ
 स्कुरिम कापड १५.१२३५ आ
स्कुरीफर, जॉन रॉबर्ट (भौतिकीविद) २० (पू.).
 २६०; ८.९८९
 अतिसंवाहकता १.१८६ अ, १८७ आ
 बारडीन, जॉन ११.४१६ अ
स्कुरू २० (पू.). २६१, १३६ अ
 आटे पाडणे १.९२५ अ
 धातू व अधातूचे जोडकाम ८.८६ आ
 पंप १.५२ आ
 बांधकाम, लाकडाचे ११.२८७ आ
 बोल्ट व नट ११.९३१ अ
 मॉडस्ले, हेनी १३.५०२ आ
 शक्ती प्रेषण १७.५८३ अ
 साधे यंत्र १९.१९५ अ
 सूक्ष्मापक १९.८५२ अ
 स्कुरू-कर्तन लेथ (यंत्र) २० (पू.).२६५ आ
 स्कुरूचे दाबयंत्र २० (पू.).२६३ आ, २६४ आ
 स्कुरू जॅक (यंत्र) २० (पू.).२६३ आ
 स्कुरू दाबयंत्र (एक्स्पेलर) ७.४८९ आ
 स्कुरू पकड (हत्यार) १९.६५४ आ
स्कुरूप, जॉर्ज ज्यूल्यस पॉलेट (भूवैज्ञानिक)
 २० (पू.).२६६
 स्कुरूप, जॉर्ज पॉलिट (भूवैज्ञानिक) ६.६७५ आ
 स्कुरूप, जी. पी. (शास्त्रज्ञ) ८.७१७ आ
 स्कुरू पाइन (वनस्पती) : पहा **फायबर, बाकोआ**
 १०.८४२ आ
 स्कुरू व स्प्रिंग झडप १९.६९९ अ
 स्कुरू वाहक (यंत्र) २० (पू.).२६४ आ
 स्क्रुपबुक (दैनंदिनी) ७.५२७ आ
स्क्रुप्यूलोरिएसी (वनस्पति-कुल) २० (पू.).२६६
 स्क्लेटर, पी. एल्. (शास्त्रज्ञ) १०.५१९ अ-आ
 स्क्लेरॉक्टिनिया (प्राणिगण) २० (उ.).११४७ अ
 स्क्लेरोप्रथिने (संयुगे) १०.३५५ आ
 स्क्लेरोशियम रोलफसाय (बुरशी) २० (पू.).
 १६९ आ, ७१७ अ
 स्क्लेरोशिया (वनस्पतिविज्ञान) : पहा जालाशम

३.४३४ अ
 अगत १.४४० अ
 कवक ३.४३२ अ
 स्क्लेरोस्पंजिन (प्राणि-वर्ग) १०.३० अ
 स्कॅटर्स राइट्स (कायदा) : पहा **हक्कशाफा**
 २० (पू.).६६८ अ
 स्कॅलीन (संयुगे) ६.७६७ आ
 स्कालीन (संयुगे) २० (पू.).२९९ अ
 स्कॉ नृत्य ८.३८३ आ
स्कॉश (खेळप्रकार) २० (पू.).२६७
स्किड (प्राणी) : पहा **लोलिगो** १५.८३६ अ
 स्किरल माकड १३.१५१ आ
स्किड (वनस्पती) २० (पू.).२६८, **चि.** ४८
 सिलारीन ३.१९१ अ
 स्केअर डान्स (लोकनृत्यप्रकार) १५.६९८ अ
 स्केअर डील (कार्यक्रम) १४.११३१ आ
 स्केअर ब्लॉक लिपी : पहा **हिब्रू लिपि** २० (उ.).
 १०४८ आ (प)
 स्केअरिंग द सर्कल (सुखात्मिका) ३.२२४ आ
 स्खाउटेन, व्हिलेम (नाविक) १.७२७ आ
 स्मा (बोली) ३.७१६ आ, ७१७ अ
स्मानारेल (नाटक) १३.१२८० आ
 स्झाबू, डेझो (साहित्यिक) २० (पू.).६५१ आ
 स्झाबो, लॉरेंस (कवी) २० (पू.).६५१ आ
 स्झास्झ, टॉमस एस्. (मानसशास्त्रज्ञ) १३.२९७ अ
 स्झिग्लीगेटी, इडी (नाटककार) २० (पू.).६५० आ
 स्टकली, विल्यम (पुरातत्त्वज्ञ) ९.८६२ आ
स्टटगार्ड (स्थळ) २० (पू.).२६८; ६.२३३
 अ (प)
 स्टडियम जनरल/जनरेला (शिक्षणसंस्था)
 २.३३० आ
स्टडीज इन इस्लामिक पोएट्री (ग्रंथ) १२.८४९ आ
स्टडीज इन द इकॉनॉमिक्स ऑफ फार्म
मॅनेजमेंट (वृषिव्यवस्थापन-अभ्यास) ४.१५२
 आ, १८३ आ
स्टडीज इन द एपिक्स अँड पुराणाज ऑफ इंडिया
 (ग्रंथ) ९.९८१ आ; १२.३६९ अ
स्टडीज इन द तंत्राज (ग्रंथ) ११.३६२ अ
स्टडीज इन द सायकॉलॉजी ऑफ सेक्स (ग्रंथ)
 ३.१४ आ
स्टडीज इन द हिस्टरी ऑफ द रेनेसांस (ग्रंथ)
 ९.१०९८ अ; २० (पू.).२०२ आ
स्टडीज इन द हेगेलिअन डायालेक्टिक (ग्रंथ)
 १२.८९१ अ
स्टडीज इन नेपोलियनिक स्टेट्समनशिप (ग्रंथ)
 १०.९३४ अ
स्टडीज इन प्रोटो-इन्डो-मेडिटरेनियन कल्चर
 (ग्रंथ) २० (उ.).११७५ आ
स्टडीज इन वर्ड असोसिएशन (ग्रंथ) १४.११७ अ
स्टडीज इन हिस्टरीआ (ग्रंथ) ११.१०५७ अ;
 १२.११५३ अ

स्टब्ज, जॉर्ज (चित्रकार) १७.७१६ अ-आ
स्टब्झ, विल्यम (इतिहासकार) २० (पू.).
 २६८; २.५११ अ
 स्ट्र, लूदोव्हिट (लेखक) २० (पू.).५२६ आ
 स्टर्क फाउंटन (स्थळ) १३.२३० आ
स्टर्क्युलिएसी (वनस्पति-कुल) २० (पू.).२६९
स्टर्क्युलिया व्हिलोजा (वनस्पती) १९.३२७ अ
 स्टर्जन, थीओडोर (लेखक) १६.९९१ अ
स्टर्जन मासा २० (पू.).२६९, **चि.** ४७,
 १२.चि. ५४
स्टर्जन, विल्यम (संशोधक) २० (पू.).२७०;
 ७.३३३ आ; १६.४४६ आ, ४४७ अ,
 ४६० अ
 स्टर्टेव्हंट, ए. एच्. (जीववैज्ञानिक) २.७२ अ;
 ११.५७९ अ; १३.५२३ अ
 स्टर्न, एम्. एच्. (शास्त्रज्ञ) ६.४९९ आ
स्टर्न, ओटो (भौतिकीविज्ञ) २० (पू.).२७०;
 १.१६७ आ, १७७ आ; ७.१००० अ;
 ८.९८६; १२.७९७ आ; १४.१२८९ आ
 स्टर्न-गेर्लाख प्रयोग १.१६७ अ
 स्टर्नबर्ग, जी. एम्. (विकृतिवैज्ञानिक) १५.२८२ आ
 स्टर्नबर्ग, रॉबर्ट (मानसशास्त्रज्ञ) २० (उ.).१३२४ अ
स्टर्न, लॉरेन्स (कादंबरीकार) २० (पू.).२७१;
 २.४१७ अ
 स्टर्न, विल्यम (मानसशास्त्रज्ञ) १३.२९६ अ
 स्टर्नस, जॉन (वैद्य) १.४४० अ
 स्टर्लसन, स्नॉरी (लेखक) १.८१२ अ; १७.२३ आ
 स्टर्लिंग (मिश्रधातू) ५.७६१ अ
 स्टर्लिंग अंतर्वेशन सूत्र (गणित) १.६२ अ
 स्टर्लिंग, जे. एच्. (तत्त्वज्ञ) ८.३५८ आ
 स्टर्लिंग, जेम्स (गणितज्ञ) १८.६४४ आ;
 १९.८३ अ
 स्टर्लिंग रेंज राष्ट्रीय उद्यान (ऑस्ट्रेलिया)
 १४.८९७ अ
 स्टर्लिंग विभाग (आंतरराष्ट्रीय ताळेबंद) १.८२९ अ
 स्टर्लिंग सिद्धांत (शरीरक्रियाविज्ञान) २० (पू.).
 २८३ आ
 स्टर्लिंग सूत्र (गणित) ७.६४५ आ; १९.८३
 अ-आ
 स्टर्लियिन (पंतप्रधान) १४.४८९ आ
 स्टॅडर्ड ऑइल कंपनी ऑफ ओहायओ
 १४.१००२ आ
 स्टॅडर्ड ऑइल ट्रस्ट (अमेरिका) १४.१००२ आ
 स्टॅडर्ड गोज (रेल्वे) १५.१ आ (प)
 स्टॅडर्ड ब्रेड (घोडा) ५.५९१ अ, **चि.** ३६
स्टॅप : पहा **कर, वस्तुविनिमयावरील; मुद्रांक**
 ३.३३१ आ (प); १३.७४५ अ
 स्टॅप अँक्ट इंग्लंड (१७६५) १.४२६ अ;
 १०.१०५४ आ; ११.५६७ अ
 स्टॅप, डडले (भूगोलतज्ञ) १२.५९० आ
 स्टॅप-पॅडची शाई १७.६७८ अ

स्टैप, सर जोसाया (अर्थशास्त्रज्ञ) ३.३०७ अ
स्टॅक, कॅप्टन ३.४६२ आ
स्टॅक, कॅप्टन जॉर्ज (व्याकरणग्रंथ) १९.४९४ अ
स्टॅक, जॉन (लेखक) १९.४९१ अ
स्टॅकमन, एल्बिन चार्ल्स (वनस्पतिरोगवैज्ञानिक)
२० (पू.).२७१; ४.९०८ अ
स्टॅगहॉर्नमॉस (वनस्पती) १५.४१४ आ
स्टॅग्रेलिस, एरिक यूहान (कवी) २० (पू.).
२७२
स्वीडिश साहित्य २० (पू.).६४० अ
स्टॅट्यूट ऑफ वेस्टमिन्स्टर (कायदा) १४.८५१ आ
स्टॅडलर, एल्. जे. (जीववैज्ञानिक) २.६७ आ,
७३ अ
स्टॅन क्रीक (स्थळ) ११.८१६ अ (प)
स्टॅनफर्ड विद्यापीठ ६.७७२ आ
स्टॅनस ऑक्साइड (संयुग) ३.२६१ आ
स्टॅनस क्लोराइड (संयुग) ३.२६१ आ
स्टॅनस फ्ल्युओराइड (संयुग) ३.२६१ आ
स्टॅनस सल्फाइड (संयुग) ३.२६१ आ
स्टॅनाइट (खनिज) २० (पू.).२७२
स्टॅनिक ऑक्साइड (संयुग) ३.२६२
स्टॅनिक क्लोराइड (संयुग) ३.२६२ अ
स्टॅनिक फ्ल्युओराइड (संयुग) ३.२६२ अ
स्टॅनिक सल्फाइड (संयुग) ३.२६२ अ
स्टॅनिस्लॉव्हास्की (कन्स्टॅन्टीन सिगोव्हिचिच
अल्यक्स्येव्ह) (रंगकर्मी) २० (पू.).२७२;
८.४५७ अ, ४६१ अ; १४.२७९ आ, २८०
अ-आ
अभिनय १.३२७ अ
स्टॅन (संयुग) : पहा टिन हायड्राइड ३.२६२ अ
स्टॅनोव्हॉय (पर्वतश्रेणी) २० (पू.).२७३
स्टॅन्टन, ए. टी. (वैद्य) ११.७९१ अ
स्टॅन्टन, एलिझाबेथ (स्त्रीमुक्ती कार्यकर्त्या) २०
(पू.).३५३ आ (प)
स्टॅन्फर्ड, ई. सी. सी. (शास्त्रज्ञ) ७.२७ अ
स्टॅन्फर्ड, लेलंड (स्टॅनफर्ड विद्यापीठ संस्थापक
पत्नी) १४.१०५२ आ
स्टॅन्ली (स्थळ) १०.८६१ आ
स्टॅन्ली, डब्ल्यू. एम्. (शास्त्रज्ञ) १५.१०३२
आ; १७.४६७ अ
स्टॅन्लीपूल सरोवर ३.८७१ अ
स्टॅन्ली फॉल्स (प्रपात) ३.८७० अ
स्टॅन्ली, फ्रीलान ओ. (उद्योजक) १३.११८९ अ
स्टॅन्ली, विल्यम (संशोधक) १६.४८१ आ,
५८७ अ
स्टॅन्ली, वेंडेल मेरेडिथ (जीवरसायनशास्त्रज्ञ)
२० (पू.).२७३; ८.९८७; ११.४१२ आ;
१८.७२९ अ
स्टॅन्लीव्हिल (काँगो) : पहा **किसांगानी** ३.९६५
आ
स्टॅन्ली, सर हेनी (समन्वेषक) २० (पू.).२७४;

३.९६५ आ; ६.६९० आ, ६९१ अ;
१४.१२६ अ, ११७५ अ; १८.६६३ आ
माताडी १३.१८२ आ
लिन्डिन्स्टन, डेव्हिड १५.५३७ आ
स्टॅपेल, एफ. डब्ल्यू. (व्यापारी) २.५१८ आ
स्टॅफर्ड (स्थळ) २० (पू.).२७४
स्टॅफिलिएसी (वनस्पति-कुल) २० (पू.).६४ अ
स्टॅफिलोकॉक्स (सूक्ष्मजंतू) १.२६० अ
अन्नविषबाधा १.२६० अ-आ
स्टॅफिलोकॉक्स ऑरियस १.६७३ अ
स्टॅफिलोकॉक्स, रक्तविलयी (रोगजंतू) १५.९४ अ
स्टॅफोर्ड, टॉमस (अंतराळवीर) १.४३ अ, ४४
अ, ५९२ अ, **चि. ५**
स्टॅलक्टाइट (भूविज्ञान) : पहा **चुनखडी झुंबर व**
स्तंभ ५.९९७ अ
स्टॅल्माइट (भूविज्ञान) : पहा **चुनखडी झुंबर व**
स्तंभ ५.९९७ अ
स्टॅलिन स्टील वर्क्स (पोलाद कारखाना)
मॅग्रीटोगॉर्स्क १३.८८ अ
स्टाइकेन, एडवर्ड (चित्रकार) ६.७७ अ (प)
स्टाइन, आय्. एफ्. (स्त्रीरोगवैज्ञानिक) १५.९०६ आ
स्टाइन, ए. (कथाकार) ३.८३४ आ, ८३८ अ
स्टाइन, गर्टूड (लेखिका) २० (पू.).२७४;
१.३७८ आ; ९.६७२ आ; १८.५६० आ
स्टाइनबर्गर, जॅक (भौतिकीविज्ञ) २० (पू.).
२७५; १५.६११ अ-आ; १८.२५२ अ
स्टाइनबेक, जॉन अन्स्ट (कादंबरीकार)
२० (पू.).२७६; १.३७८ आ
स्टाइनमन, मार्विह्न राल्फ (प्रतिरक्षावैज्ञानिक)
२० (पू.).२७६
स्टाइनमेट्स, कार्ल आउगुस्ट रुडॉल्फ
(अभियंता) : पहा **स्टाइनमेट्स, चार्ल्स**
प्रोटिस २० (पू.).२७७ अ
स्टाइनमेट्स, चार्ल्स प्रोटिस (अभियंता)
२० (पू.).२७७
स्टाइनमेट्स समीकरण (विद्युत् अभियांत्रिकी)
५.९९१ अ
स्टाइनर, रुडोल्फ (तत्त्वज्ञ) ११.९७३ आ
स्टाइन, विल्यम हॉवर्ड (जीवरसायनशास्त्रज्ञ)
२० (पू.).२७८; ८.९८९
स्टाइन, व्हान (संगीतकार) १८.३२२ अ-आ
स्टाइन, सर (मार्क) ऑरैल (पुरातत्त्वज्ञ)
२० (पू.).२७८; १.३४४ आ, ५५५ आ;
२.५२२ आ; १२.३५७ आ, ३९७ आ
अभिसार १.३४४ आ
कुल्ली संस्कृति ४.११२ अ
रेशीमकाम १५.५५ अ
स्टाइनहाईम (स्थळ) १३.२३२ अ
स्टाइनहाईल, (स्टाइनहिल) (श्टाइनहाइल) सी.
ए. (कार्ल आउगुस्ट) फोन (भौतिकीविज्ञ)
२.१६९ अ; ३.४९५ अ; ७.८६७ अ

स्टाइनहाउस, एच्. (गणितज्ञ) १०.८०८ आ;
११.६२ अ
स्टाइनहॉवेल, हाइन्खिख (अनुवादक) ६.२०५ आ
स्टाईन्स, बेंजामिन (वसाहतकार) १९.५५३ अ
स्टाउट (स्टाऊट), के. जी. सी. (के.जे.एम्.)
फोन (गणितज्ञ) ४.८१९ अ; ११.८०२ अ;
१२.६६५ अ
स्टाउट-क्लाउझेन प्रमेय (गणित) ११.८०२ अ
स्टाउट, जॉर्ज फ्रेडरिक (मनोवैज्ञानिक)
२० (पू.).२७९; १२.४६१ अ-आ
स्टाउडिंगर, हेर्मान (रसायनशास्त्रज्ञ) २० (पू.).
२८०, ७२ अ; ३.६२४ आ; ८.९८७;
१०.६८९ अ
कलिल ३.४१९ अ
कीटिने ४.२६ अ
स्टाऊटमेअर, व्ही. टी. (शास्त्रज्ञ) ६.५१४ आ
स्टाची, जी. (शास्त्रज्ञ) ६.१०६१ अ
स्टाजिराइट (तत्त्ववेत्ता) : पहा **ऑरिस्टॉल**
१.७५५ आ
स्टानीस्लाफ, दुसरा आउगुस्ट (राजा) १०.५४ आ
स्टान्मू, झहारिआ (कवी) १४.११६४ आ
स्टाफ, लेऑपॉल्ट (कवी) २० (पू.).२८०
स्टाब्रुक (स्थळ) : पहा **जॉर्जटाउन-१** : ६.४५३ अ
स्टायगर, ई. (जीवरसायनशास्त्रज्ञ) २.१९८ आ
स्टायन, जे. एल्. (नाट्यसमीक्षक) १८.११४ अ
स्टायनर, जॉर्ज (लेखक) १८.१२१ अ
स्टायनर, रुडॉल्फ (सामाजिक तत्त्वज्ञ)
९.८०७ आ
स्टायरीन
सामूहिक बहुवारिकीकरण ११.१७० आ
स्टायलो (वनस्पती) २० (पू.).२८०
स्टायलोसॅथस गिअर्नेन्सिस (वनस्पती)
२० (पू.).२८० आ, २८१ अ
स्टायलो हेमाटा (वैरण) १७.२६७ आ
स्टार अॅनिस तेल ११.५०५ अ
स्टार ऑफ द ईस्ट फिल्म कंपनी (मद्रास)
५.८४१ आ
स्टार ऑफ द साउथ (हिरा) २० (उ.).१०८७
आ, १०८८ अ
स्टार ऑफ सिएरा लिओन (हिरा) २० (उ.).
१०८८ अ
स्टार एलिन गेम्स (हल हाउस संस्था) ११.३९ अ
स्टार टर्न्स रेड द (नाट्यकृती) ३.३६ अ
स्टार थिएटर (रंगभूमी) १४.२९७ अ
स्टारफिश (मासा) : पहा **तारामीन** ७.३३१ आ
स्टारा झागॉरा (स्थळ) ११.११८ आ
स्टारा प्लानिना (पर्वतरांग) ११.११३ आ, ११४ अ
स्टार्क, जॉन (सैनिकी अधिकारी) १३.६६ अ
स्टार्क, जी. (रसायनशास्त्रज्ञ) ३.४६५ आ
स्टार्क परिणाम १.१६६ अ
स्टार्च (रासायनिक द्रव्य) २० (पू.).२८१;

<p>९.५१७ आ अपघटन १९.७९८ आ आरास्त २.१७० आ आसंजके २.३०८ आ कापड उद्योग ३.६२७ आ कापड छपाई ३.६३८ आ कार्बोहायड्रेट ३.७६० आ केमर्जी ४.२३५ आ कोशिका ४.३८० आ ग्लायकोजेन ५.४८७ आ ग्लुकोज ५.४९८ आ टॉपिओका ६.७८० आ डिंक ६.१११० आ डेक्स्ट्रो ६.१०४३ आ तवकीर ७.२४२ आ मका १२.८८८ अ-आ रताळे १२.४२३ आ शिंपर, ऑडेआस फ्रांत्स व्हिलहेल्म १७.७५८ आ सेल्युलोज २० (पू.).७२ आ स्टार्च-अनुजात (संयुगे) २० (पू.).२८२ आ, २८३ आ स्टार्लिंग, अर्नेस्ट हेन्री (शरीरक्रियावैज्ञानिक) २० (पू.).२८३; ६.५१८ आ; १४.५७३ आ बेलिस, सर विल्यम ११.८१३ आ हॉर्मोने २० (उ.).९५६ आ, ९५७ आ स्टार्लिंग इंजिन १३.१२०६ आ स्टाल, गेओर्ख एन्स्ट (रसायनशास्त्रज्ञ) ६.६५४ आ स्टाल, फ्रँक्लिन डब्ल्यू. (जीववैज्ञानिक) ३.४१५ आ स्टालबोव्हाचा तह ४.८९७ आ स्टालिनग्राड (स्थळ): पहा व्होल्योग्राड १७.५५० आ स्टालिनग्राड वेढा १७.१३७ आ स्टालिन, जोझेफ (हुकुमशाहा) २० (पू.). २८४; ३.३०१ आ, ३०२ आ, ३०३ आ; १४.२०५ आ; १५.४२९ अ-आ; १८.८०९ आ; १९.२८९ आ (प) खुश्नॉव्ह, न्यिक्यित ४.७६१ आ (प) बंधनागार ११.१५ आ महायुद्ध, दुसरे १२.१४१८ आ, १४३३ आ याल्टा परिषद १४.१०७ आ रशिया (इतिहास) १४.५२१ अ-आ लेनिन, न्यिकलाय १५.६२२ आ (प) स्टालिन शिखर २० (पू.).२८५ स्टालिनाबाद (स्थळ) : पहा द्वागान्बे ७.८९३ आ स्टालिनो (स्थळ) २० (पू.).२८६ स्टालिनोगॉर्स्क (स्थळ) : पहा नॉव्हमस्कोव्स्क ८.५९८ आ स्टालिन्स्क (स्थळ) : पहा नोव्होकुझनेट्स्क ८.१००० आ स्टाव्हका (संरक्षण नियंत्रण संस्था) ६.७२८ आ</p>	<p>स्टाव्हांगर (स्थळ) २० (पू.).२८६ नॉवे ८.५९२ आ (प) स्टाव्हरोपल (पठारी प्रदेश) ३.८८१ आ स्टास्झिक, स्तानीस्लाव्ह (लेखक) १०.९२ आ स्टॉटन, कॅप्टन (अधिकारी) १३.११३६ आ स्टॉक, आल्फ्रेड (रसायनशास्त्रज्ञ) ११.७८७ आ, ९०७ आ स्टॉक कार रेसिंग (मोटर शर्यत) १३.१२३६ अ-आ स्टॉकफिश (मासा) २० (उ.).११४२ आ स्टॉकहोम (स्थळ) २० (पू.).२८६ भुयारी रेल्वे स्थानक १५.चि.१३ (आ) राष्ट्रीय म्यूझियम २० (पू.).चि. ३७ संसदभवन २० (पू.).चि. ३७ स्वीडन २० (पू.).६२८ अ (प) स्टॉकहोम संप्रदाय (अर्थशास्त्र) २.२१५ आ स्टॉकिनेट कापड १५.१२३५ आ स्टॉकटन (स्थळ) २० (पू.).२८७ स्टॉकटन ऑन टीझ (स्थळ) २० (पू.).२८७ स्टॉडींगर, यू एम्. (मानसशास्त्रज्ञ) २० (उ.). १३२४ अ स्टॉडींजर, हेर्मान (रसायनशास्त्रज्ञ) : पहा स्टाडिंजर, हेर्मान २० (पू.).२८० आ; ३.४१८ आ; ४.२६ आ स्टॉन्टन (क्रीडातज्ञ) ११.६५४ आ, ६५९ आ स्टॉपवॉच : पहा अवधिदर्शक घड्याळ ५.५३२ आ स्टॉफेल्स, हेन्ड्रिकये (रेम्ब्रॅन्टची सहकारी) १४.१३०५ आ स्टॉरोटाइड (खनिज) : पहा स्टॉरोलाइट २० (पू.).२८८ आ स्टॉरोमेडूसी (लूसरनॅरिडा प्राणि-गण) १९.५६१ आ, ६२३ आ स्टॉरोलाइट (खनिज) २० (पू.).२८७ स्टॉर्म (नाटक) १४.४९८ आ स्टॉर्म अँड स्ट्रेस (वाङ्मयीन चळवळ) : पहा स्टुर्म उँड ड्रॉग ६.२०९ आ, २१० आ, २११ आ; १८.३२४ आ; २० (उ.).११८० आ स्टॉर्म ओव्हर शांघाय (कादंबरी) १३.४५५ आ स्टॉर्मर, हॉर्स्ट लूटव्हिख (भौतिकीविज्ञ) २० (पू.).२८८ स्टॉल्बाय संरक्षित प्रदेश (रशिया) १४.८९७ आ स्टॉल्बेर्य कार्ल युहॉ (राष्ट्रध्यक्ष) १०.८९१ आ स्टॉस-अँड-ली रचना (हिमनदी) २० (उ.).१०६० आ स्टिअरिक अम्ल ४.२९१ आ, १३.१०९३ आ, १०९४ आ; १५.९८२ आ, १२०२ आ, १२०४ अ-आ स्टिअरीन (संयुग) १३.१०९४ आ स्टिअर्टाइट (खडक) : पहा सोपस्टोन २० (पू.). १५० आ स्टिंक बँजर (प्राणी) २० (पू.).२३२ आ स्टिंग रे (मासा) १२.९६५ आ</p>	<p>स्टिंबार्क (स्थळ) ६.७७५ आ स्टिकलबॅक मासा २० (पू.).२८८, चि. ४७ घाटे ५.५५३ अ; ६.२५१ आ नर १५.६६२ आ प्रणयाराधन १०.२७० आ वर्तन १०.५५५ आ संदेशवहन १०.५७२ आ स्टिकटा (निगर्तिका) (वनस्पती) १८.९३ आ, ९४ अ स्टिग्लर, जॉर्ज जोसेफ (अर्थशास्त्रज्ञ) २० (पू.). २८९ स्टिग्लिट्झ, जोसेफ (अर्थशास्त्रज्ञ) २० (पू.). २८९ स्टिनियन (सम्राट) १५.४१ आ स्टिबाइन (संयुग) १.७०५ आ स्टिब्नाइट (खनिज) २० (पू.).२९०,७१३ आ अँटिमनी १.७०४ आ, ७०५ आ स्टिरिओटॉक्टिक रेडिओ सर्जरी (वैद्यक) २० (उ.).१२९० आ स्टिरिओफोनिक साउंड सिस्टिम (अभियांत्रिकी) : पहा मूर्तस्वरित ध्वनिपद्धती २.७४२ आ स्टिलबेस्ट्रॉल (हॉर्मोन) २० (उ.).९५७ आ स्टिल लाइफ : पहा स्थिरवस्तुचित्रण २० (पू.).४०१ आ स्टिल लाइफ वुइथ चेअर केनिंग (चित्र) ५.८०३ आ स्टिलवेल, एफ. एल्. (भूवैज्ञानिक) ५.७७९ आ स्टिलवेल, जनरल १२.१४२९ आ, १४३३ आ, १४३७ अ-आ स्टिलवेल रोड ११.९९५ आ; १२.१४३ आ स्टिलिंग चाचणी परीक्षा (संगंधत्व) ६.१०८० , चि. ४९ स्टिलिको, फ्लेव्हिअस (सेनापती) १५.१४४ आ स्टिल्व (एकक) १०.१८९ आ स्टिल्बाइट (खनिज) २० (पू.).२९०; ६.७११ आ स्टिल्विन (संयुग) १३.८३९ आ स्टिव्हन्सन, टी. (अभियंता) १०.१२२५ आ स्टिव्हन्सन तापमापक पेटिका १५.१३५७ आ, १३५८ आ स्टिसिकोरस (वृंदगीतकार) २० (पू.).२९१; ५.४१५ आ स्टीअरिंग (मोटारगाडी) : पहा सुकाणू यंत्रणा १३.१२१० आ स्टीग्लिट्स् अँल्फ्रेड (छायाचित्र) ६.७६ आ (प) स्टीडीज इन एन्शान्ट हिस्टरी (ग्रंथ) १३.६८ आ स्टीनबॉक, एच्. (शास्त्रज्ञ) ६.५०३ आ स्टीनर्ट रोग १३.१२४८ आ स्टीनो, निकोलेअस (भूवैज्ञानिक) २० (पू.). २९१, ४७१ आ; ९.८२० आ; १२.७१० आ स्टीनो नियम (खनिजविज्ञान) २० (पू.).२९२ आ स्टीपलचेस (क्रीडा) : पहा शिखरलक्ष्मी शर्यत</p>
---	---	--

२.७३५ अ; १७.४०२ अ
स्टीफन, चार्ल्स (कोशकार) ४.९१३ अ
स्टीफन विक्रिया (रसायनशास्त्र) २.२५८ अ
स्टीफनसन, टी. ए. (प्राणिवैज्ञानिक) १०.५२७ अ
स्टीफनसन, स्टीफन जी (कवी) १.८१३ अ
स्टीफन, सर जेम्स (न्यायमूर्ती) ९.९५८ अ;
१४.७१२ अ
स्टीफन्स (चार्टिस्ट चळवळ) ५.७७७ आ
स्टीफन्स, फादर (कवी) २० (पू.).२९२;
१२.३५५ आ, १२७० अ; १४.१०७४ अ
अँग्लो-इंडियन साहित्य १.७०० अ
मराठी साहित्य १२.१२१४ आ
स्टीरिओस्पाँडिलाय (प्राणिगट) २.८३९ अ
स्टील (ब्रिटिश अधिकारी) १.२४१ अ
स्टील, अँड्रू टी. (वैद्य) १.६७० आ
स्टील, जॅक ए. (सेनाधिकारी) ६.५८९ अ
स्टील, टिमोथी (कवयित्री) २० (पू.).२६ आ
स्टीलर, मॉरिस् (दिग्दर्शक) ५.८३६ अ
स्टील, सर रिचर्ड (नाटककार) २० (पू.).
२९३; २.४१३ आ, ४१४ अ, ४१६ अ;
८.६४७ आ
स्टील सिटी (स्थळ) : पहा **पिट्सबर्ग** ९.६८२ अ
स्टील्टजेस, टी. जे. (गणितज्ञ) १३.३४४ आ
स्टील्टजेस समाकल (गणित) १.५७९ अ
स्टीव्हन, सर लेस्ली (निबंधकार) २० (पू.).२९३;
१६.२६० अ; १७.४० अ
स्टीव्हन्झ, एस्. एस्. (शास्त्रज्ञ) १३.२८३ आ (प)
स्टीव्हन्सन (सेनाधिकारी) १.६५२ अ-आ
स्टीव्हन्सन, चार्ल्स (भाववादी) १३.८९० आ
स्टीव्हन्सन, रॉबर्ट लूई (साहित्यिक) २० (पू.).
२९४; २.४२४ आ; २० (उ.).११५९ अ
स्टीव्हन्सन, सर जॉन (संगीतकार) १३.७६१ अ
स्टीव्हन्स, पी. (भौतिकीविज्ञ) ७.९९० आ
स्टीव्हन्स, वॉलेस (कवी) २० (पू.).२९५
स्टीव्हेंझ, अलेक्झांडर (नेता) १.३९६ आ,
४२५ अ
स्टीव्हेंझ, ए. (शास्त्रज्ञ) १४.१२६६ आ
स्टीव्हेंझ, ए. डब्ल्यू. (शास्त्रज्ञ) १५.१३०८ आ
स्टीव्हेंझ, जॉन (अभियंता) ९.१५० अ
स्टीव्हेन, पोप तिसरा १०.२५ अ
स्टीव्हेन्सन (स्टीफन्सन), जॉर्ज (संशोधक)
२० (पू.).२९५; ३.१०७ आ; १४.५३
अ; १५.२ आ (प), ३२ आ, ३३ अ-आ
तंत्रविद्या ७.७२ आ, ७३ अ
रॉकेट एंजिन १६.८ आ
स्टीव्हेन्सन, (स्टीव्हन्सन) (स्टीफन्सन) रॉबर्ट
(अभियंता) ७.७२ आ; ९.१०१२० आ;
११.३०३ अ
स्टुके, एस्. डी. (संशोधक) ६.५१ अ
स्टुगेनबर्ग, व्हिको (कवी) ६.९५८ अ
स्टुडंट्स लिटररी व सायंटिफिक सोसायटी

(मुंबई) ६.१०६ अ; ७.४५३ आ; १२.८७३
आ
स्टुडिओ (नियतकालिक) ३.४०५ आ
स्टुडीटीझ, थीओडोर (कवी) ५.४२२ आ
स्टुबेन काच कंपनी (मुंबई) ३.५७७ आ
स्टुम, डब्ल्यू. (संशोधक) ९.५०६ आ
स्टुर्म उंड ड्रांग (वाड्मयीन चळवळ) ६.२०९
अ-आ; १४.२७६ अ; २० (उ.).११८० आ
स्टुअर्ट, जी. एस्. (ज्योतिषशास्त्रज्ञ) १४.१२०४ अ
स्टुअर्ट, जेम्स (लेखक) १.३२४ अ
स्टुअर्ट, बॅल्फूर (भौतिकीविज्ञ) २.१३१ आ
स्टुडंट (सांख्यिक) : पहा **गॉसेट**, विल्यम जी.
६.५३४ अ
स्टुडंट t वंटन (सांख्यिकी) १५.८९८ अ;
१९.६३ आ
स्टूर्म, जे. सी. एफ. (गणितज्ञ) १८.७११ अ
स्टे (कायदा) : पहा **स्थगन** २० (पू.).२७७ आ
स्टेंडर, जी. एफ. (साहित्यिक) १५.३११ आ
स्टेकेल लाटणक्रिया (धातुविज्ञान) १५.३९० अ
स्टेगल (काचप्रकार) ३.५७९ अ
स्टेगोसॉर (प्राणि-गट) ६.९७९ अ
स्टेगोसॉरस (प्राणी) ६.९८० अ
स्टेगोसिलॅन्चिआय (प्राणि-गण) ९.९०८ आ
स्टेज : पहा **रंगमंच** १४.३०६ आ
स्टेज-कोच घोडागाडी १५.४ आ
स्टेज फिल्म कंपनी (पुणे) १३.१२५२ आ
स्टेजेस ऑन लाइफ्स वे (कादंबरी) ३.९५६ आ
स्टेट अँड रेव्हल्यूशन (ग्रंथ) १५.६२४ अ
स्टेट अँड लोकल फायनान्स (ग्रंथ) २० (उ.).
८३८ आ
स्टेट ऑफ द व्हॅटिकन सिटी (धर्मपीठ) : पहा
व्हॅटिकन सिटी १७.४५० आ
स्टेट ऑर्गनायझेशन फॉर टूरिझम (इराक)
१२.३९६ अ
स्टेट कॅपिटॉल (इमारत) १०.१०५० अ
स्टेटफाइल रेकॉर्डर (उपकरण) ६.६५ अ
स्टेट बँक ऑफ इंडिया ११.१९३ अ (प)
कृषिअर्थकारण ४.१५० अ-आ
स्टेटसन, आर्. ई. (शास्त्रज्ञ) १४.३५९ आ;
१५.१८८ आ
स्टेट्समन (ग्रंथ) १०.७३९ अ; १४.७४२ आ
स्टेडिऑन (लांबीचे एकक) १५.३५० आ
स्टेडिएटिस, इलायस (नावाडी) ९.८७२ अ
स्टेडी स्टेट थिअरी (भौतिकी) : पहा **स्थिर
स्थिति विश्वाचा सिद्धांत** २० (पू.).४०४ आ
स्टेथॉस्कोप (उपकरण) २० (पू.).२९६
उपकरणाचा शोध १५.६२४ आ, ६२५ अ
रक्तदाबमापन १४.३६३ अ
रोगनिदान १५.७५ अ
हृदय २० (उ.).११३१ आ
स्टेनबर्जर, ए. बी. (कार्यकारी अधिकारी)

१९.२८५ आ
स्टेनलेस स्टील : पहा **पोलाद** १०.८६ अ
स्टेनशिओ, ई. ओ. (शास्त्रज्ञ) ९.९०६ आ
स्टेनस (कीटक) १०.५५९ आ
स्टेनसन, नील्स (शारीरविज्ञ) १५.४३६ अ
स्टेन, सर आरैल (सर्वेक्षक) १२.४४० अ
स्टेनसिओ (शास्त्रज्ञ) १९.३०५ अ
स्टेनसेन, नील्स (भूवैज्ञानिक) : पहा **स्टीनो,
निकोलेअस** २० (पू.).२९१ आ
स्टेनोटाइप यंत्र १५.२४१ आ, २४२ अ
स्टेन्ड ग्लास : पहा **चित्रकाच** ५.८१९ अ
स्टेन्हाल, अलेक्सिस (नाटककार कवी व
कादंबरीकार) : पहा **किव्ही, अलेक्सिस**
३.९६२ अ
स्टेप : पहा **गवताळ प्रदेश** ४.८९१ अ
स्टेप प्रदेश १.५५५ अ; १४.१९३ अ, ५१२ आ
स्टेपेनॉफ पद्धती (रसायनशास्त्र) १७.२८२ अ
स्टेप्टो, पॅट्रिक ख्रिस्तोफर (स्त्रीरोगतज्ञ)
२० (पू.).२९७; १५.९०८ आ
स्टेप्ल रेकनर (गणितक्रियाकारक उपकरण)
१८.२८३ आ
स्टेफन्स, हेन्रिक (तत्त्वज्ञ) १.५३५ अ
स्टेफॅनोसि फ्लोरिबंडा (वनस्पती) १८.२५० आ
स्टेफॅनो, सांटो (व्यापारी) ६.३६० अ
स्टेफानिक, व्हासिल (कथाकार) १४.१२३ अ
स्टेफेन-जीसेल (वस्तुसंग्रहालय, अल्जीरिया)
१.५५४ अ
स्टेबिंग, सुसान (विदुषी) १८.३९८ अ
स्टेबिझ, जे. (ज्योतिर्विद) ६.६४० अ, ६४५ अ
स्टेबिन्झ, जॉर्ज लेडयार्ड (वनस्पतिशास्त्रज्ञ)
२० (पू.).२९७
स्टेम टर्न (क्रीडा) ११.९७ आ
स्टेम सेल (जीवविज्ञान) : पहा **स्कंधकोशिका**
२० (पू.).२३२ आ
स्टेमिंग (क्रीडा) ११.९७ आ
स्टेरॉइड हॉर्मोन २० (उ.).९६० आ, ९६१ अ
स्टेरॉइडे (संयुगे) : पहा **स्टेरॉले व स्टेरॉइडे**
२० (पू.).२१८ अ; ३.१५५ आ; ५.६५९ अ
चयापचय ५.६५९ अ
स्त्रीमदजन २० (पू.).३५१ अ
स्टेरॉले व स्टेरॉइडे (संयुगे) २० (पू.).२९८;
६.७६७ आ; १५.५१३ आ
अधिवृक्क ग्रंथीतील १.२०१ अ
आकारजनन १०.५४५ अ
औद्योगिक सूक्ष्मजीवशास्त्र ३.१५५ आ
कार्टिसोन २० (उ.).११३८ अ
कोलेस्टेरॉल ४.३६१ अ
बूटेनाट, आडोल्फ ११.६८२ आ
राइशस्टाइन, टाडेयस १४.६४३ आ
व्हिन्डाउस, आडोल्फ (ओटो राइनहोल्ड)
१७.५११ आ

संरचना व विन्यास ८.१९९ अ, २०० अ
सॅपोजेनीन स्टोर्डेड २० (उ.).१७५ अ
सॅपोनीन स्टोर्डेड २० (उ.).१७५ अ
स्टेला, जोझेफ (चित्रकार) १.४२० आ
स्टेलेटोव (शास्त्रज्ञ) १०.१९८ आ
स्टेलेरेटर योजना (भौतिकी) २.१२३ आ
स्टेलथ (लढाऊ विमान) १५.२४८ अ
स्टेव्हाइन-लेव्हेथाल लक्षणसमूह १५.९०६ आ,
९०८ अ
स्टेव्हाइन, सायमन (गणिती) २० (पू.).३००;
१.४ अ; ८.९२३ अ; ११.३०० अ; १६.९७५ अ
यामिकी १४.७५ आ
स्टेशिअस, पब्लिअस पापिनिअस (कवी)
२० (पू.).३०१
लॅटिन साहित्य १५.३२४ आ (प)
स्टेशिअस, सिसिलिअस (नाटककार) १५.३१९
आ
स्टोर्डेडे (संयुगे) २० (पू.).३०० अ
स्त्रीमदजन २० (पू.).३५१
स्टोइक मत २० (पू.).३०२; २.२० आ (प);
५.६७४ अ; ६.६१४ आ; ८.६९८ अ;
१८.४८८ अ; १९.२८७ आ
अकादमी-१ : १.८५ आ
ग्रीक तत्त्वज्ञान ५.३९३ आ, ३९४ अ-आ
झीनो, सीशीयमचा ६.७२५ अ
द्वंद्ववाद ७.१०३९ आ
रोमन संस्कृति १५.१४८ अ
विश्वबंधुत्व १६.८८६ अ
स्टोक ऑन ट्रेट (स्थळ) २० (पू.).३०४
स्टोक्स गृहीतके (भौतिकी) ७.१०२२ अ
स्टोक्स, चार्ल्स (व्यापारी) १४.१२६ आ
स्टोक्स नियम (भौतिकी) २.६०१ आ;
१३.९३२ आ
मृदा विलगीकरण विश्लेषण १३.९३४ अ
स्टोक्स रेषा (भौतिकी) १५.११४० अ
स्टोक्स व प्रतिस्टोक्स रामन वर्णपट रेषा
(भौतिकी) १४.७९७ अ, ७९८ आ, ८०० आ
स्टोक्स श्यानता नियम (भौतिकी) १८.१५४ अ
स्टोक्स, सर जॉर्ज गेब्रिएल (भौतिकीविद)
२० (पू.).३०४; ८.१८४ अ; ११.३०३
अ; १२.५८२ अ; १३.९८४ अ
अवसादन १.६१८ अ
ईथर २.६९६ आ
गति समीकरणे ७.१०२२ अ
श्यानता नियम १८.१५४ अ
स्टोक्स नियम १८.४०३ अ
स्टोक्स सूत्र (भूगणित) ८.१८४ अ; १२.५८२ अ
स्टोट (प्राणी) २० (पू.).३०५
वीझल १७.१७ आ, १८ अ
स्टोन, एडवर्ड (वास्तुविशारद) १२.२९६ आ
स्टोन, एम्. एच्. (गणिती) ३.७०५ आ

स्टोन, जे. आर. एन्. (सांख्यिकीविज्ञ) १.४७७ अ
स्टोन, जे. डी. (वैद्य) ११.९३ अ
स्टोनक्रॉप (वनस्पती) २० (पू.).२९ अ
स्टोन, जॉन रिचर्ड निकोलस (अर्थशास्त्रज्ञ)
२० (पू.).३०५; १३.६३४ अ
स्टोन, ज्यूल्यस (विधिज्ञ) १०.१०४० अ
स्टोन मॉटन (खडक) ६.४५५ अ (प)
स्टोनहेंज (मंदिर/स्मारक) २० (पू.).३०६;
५.४४९ अ
अश्मवस्तु १.६४२ अ (प)
पेट्री, विल्यम मॅथ्यू फ्लिंडर्झ ९.१०९९ आ
प्राचीन अश्मवस्तु १६.चि. २
स्टोनिंग ऑफ सेंट स्टीफन (चित्र) १४.१३०४ आ
स्टोनी, जॉर्ज जॉनस्टन (भौतिकीविज्ञ) २.६०१
अ, ९६० आ; १६.३९८ अ; १७.८७९ आ
स्टोप्स, मारी कारमायकेल (संततीनियमन
पुरस्कर्ती) २० (पू.).३०६
कुटुंबनियोजन ४.६२ आ
स्टोयानॉव्ह, झखारी (साहित्यिक) ११.११२ आ
स्टोरेक्स (वनस्पतिविज्ञान) : पहा शिलारस-२ :
१७.७८७ आ
स्टोरी, आय्. ई. (शास्त्रज्ञ) १३.९५८ आ
स्टोरी ऑफ अ ब्रश (ग्रंथ) २० (उ.).११२१ आ
स्टोरी ऑफ द डिफेन्स ऑफ अँझॉव्ह
(ग्रंथ) १४.४९२ आ
स्टोरी ऑफ सर जे. जे. स्कूल ऑफ आर्ट
(पुस्तक) १८.७५९ आ
स्टोरी ऑफ सिव्हिलिझेशन (ग्रंथमाला) ७.१
अ-आ
स्टोरीज अलॉग द वॉटर व्हर्ज (कादंबरी)
१८.२५३ अ-आ
स्टोरी, डेव्हिड (कादंबरीकार) २० (पू.).३०६
स्टोरी निर्देशांक (कृषिविज्ञान) १३.९५८ आ
स्टोरी, मार्शल (सूचिकर्ता) २.५१४ आ
स्टोरी, विल्यम (शिल्पकार) १.४२१ अ
स्टोल, ओटो (भाषाभ्यासक) १३.३५८ अ
स्टोलिकझका, एफ. (संशोधक) ९.९३९ आ
स्टोलोनीफेरा (प्राणि-गण) १९.६२२ आ
स्टोलझ, एफ. (संशोधक) १६.२९ अ
स्टोव्ह (साधन) २० (पू.).३०७
गृहोपयोगी उपकरणे ५.१९८ अ
ज्वालक ६.६६५ अ
पंप ९.६० अ
सोनारकाम २० (पू.).१३५ अ
स्टोव्हर, चार्ल्स (अधिव्याख्याता) १८.७१९ आ
स्टो, हॅरिएट बीचर (कादंबरीकर्त्री) २० (पू.).
३०९; १.३७७ आ; ८.६२२ आ;
१६.७७३ आ
स्ट्युअर्ट (स्थळ) : पहा ऑलिस स्प्रिंज १.७७४ अ
स्ट्युअर्ट रणगाडा १४.४१६ आ
स्ट्युअर्ट, रॉबर्ट (मार्गदर्शक) १६.६४ अ

स्ट्युअर्ट, गिल्बर्ट (चित्रकला) १.४१९ आ
स्ट्युअर्ट घराणे (राजघराणे) ५.४५१ आ
स्ट्युअर्ट, जॉन (वकील) १५.४७० अ-आ
स्ट्युअर्ट बेटे (न्यूझीलंड) ८.१०६९ अ (प)
स्ट्युअर्ड (स्ट्युअर्ट), एफ्. सी. (जीववैज्ञानिक)
२.९१९ आ; १५.१०२३ अ; १७.११२ आ
स्ट्युकोफेन भट्टी १५.७९३ आ
स्ट्यूड्स लिटररी मिसेलनी (मासिक) ८.३५५ अ
स्ट्युनिगा, लोपे दे (कवी) २० (पू.).४२४ अ
स्ट्युबेन, फ्रीड्रिख विल्हेल्म (लष्करी
अधिकारी) १४.१११ आ
स्ट्युबेन, बॅन फोन फ्रीड्रिख (जनरल) १३.८७ अ
स्ट्यूर्म, चार्ल्स (जे. सी. एफ्.) (गणितज्ञ)
१.५८३ अ; १०.९७४ अ
मर्यादा मूल्य प्रश्न १.५८३ अ
स्ट्यूर्म-ल्यूव्हील प्रश्न (गणित) १.५८३ अ
स्ट्यूर्म-ल्यूव्हील सिद्धांत (गणित) १५.८७१ आ
स्ट्यूर्म, सी. एफ्. (भौतिकीविद) ८.२१९ आ
स्ट्रक्चरल अँथ्रॉपॉलॉजी (ग्रंथ) १५.७३२ आ
स्ट्रक्चरल एंजिनिअरिंग रिसर्च सेंटर (मद्रास)
१४.९३४ आ
स्ट्रक्चरल एंजिनिअरिंग रिसर्च सेंटर (रूडकी)
१४.९३४ आ
स्ट्रट, जेडेडिया (संशोधक) १९.६२७ आ
स्ट्रट, जोझेफ (क्रीडातज्ञ) १०.९४१ आ
स्ट्रट, विल्यम (शास्त्रज्ञ) २० (पू.).३०७ आ
स्ट्रमग्रेन, एलिस (ज्योतिषशास्त्रज्ञ) ४.५२२ अ;
६.६४२ आ
स्ट्रमग्रेन, बी. (ज्योतिर्विद) १५.११४७ अ
स्ट्रव्हल्स, स्टाइन (कादंबरीकार) २० (पू.).
३०९; ११.८२४ आ
स्ट्रॅड, पॉल (छायाचित्रणकला) ६.७७ अ (प)
स्ट्रॅटिगि (ग्रंथ) १५.३२४ अ-आ
स्ट्रॅटन, सॅम्युएल डब्ल्यू. (भौतिकीविज्ञ)
४.८२७ आ; २० (पू.).७२३ अ
स्ट्रॅटफर्ड (स्थळ) : पहा स्ट्रॅटफर्ड ऑन अँव्हन
२० (पू.).३१० अ
स्ट्रॅटफर्ड ऑन अँव्हन (स्थळ) २० (पू.).
३१०; ५.४७८ आ; १४.२७१ अ
शेक्सपिअर, विल्यम १७.८८८ आ (प)
स्ट्रॅटफील्ड (स्थळ) : पहा ब्रिजपोर्ट ११.१०६७
आ
स्ट्रॅटिजिक आर्मस् रिडक्शन ट्रीटी १४.११८० आ
स्ट्रॅटिजिक एअर वॉर अगेन्स्ट जर्मनी : १९३९-
-१९४५ (अहवाल) १३.३०८ अ
स्ट्रॅटिजी टू बूस्ट डिफेन्स एक्स्पॉर्ट (ग्रंथ)
१९.४५४ आ
स्ट्रॅडलिंग (लेखक) १३.११३५ आ
स्ट्रॅलर, ए. एन्. (शास्त्रज्ञ) १२.६८१ आ, ६८२ अ
स्ट्रॅसबर्ग (स्थळ) २० (पू.).३१०
स्ट्रॅसबर्ग कॅथीड्रल ५.२२ अ

स्ट्राइक्स अँड लॉकआउट (अर्थशास्त्र): पहा
संप व टाळेबंदी १८.४२० अ (प)
स्ट्राइफ (नाटक) १४.११४३ आ
स्ट्राउड, डब्ल्यू. (भौतिकीविज्ञ) ९.२११ आ
स्ट्राऊप (समाजशास्त्र) १८.६९६ अ
स्ट्राडीव्हारी, आंतोन्यो (वाद्यकार) ६.५ आ
स्ट्रापारॉला, जोव्हान्नी फ्रांचेस्को (लेखक)
९.२५९ आ, २६० अ
स्ट्राव्हिन्स्की, ईगॉर फ्यादोरोव्हिच (संगीतकार)
२० (पू.).३११; १४.५४८ अ; १८.३३३ अ
स्ट्राशिमिरोव्ह, अंतोन (कादंबरीकार) ११.११३
अ
स्ट्रासबुर्गर, एडुआर्ट (वनस्पतिवैज्ञानिक): पहा
श्ट्रासबुर्गर, एडुआर्ट आडोल्फ १८.१४९ अ;
४.३७५ आ
स्ट्रासमान, फ्रिट्झ (रसायनशास्त्रज्ञ) २० (पू.).
३१२; १०.१००९ आ; १३.१२१ आ, १२२
अ; १४.१५० आ; २० (उ.).८७१ आ
अणुकेंद्रीय भंजन विक्रिया १.१४४ अ
स्ट्रॉग, एडवर्ड के. (शास्त्रज्ञ) १४.५५३ अ
स्ट्रॉग, जॉन (संशोधक) ७.८६७ अ
स्ट्रॉगफेलो (संशोधक) १६.७३१ अ
स्ट्रॉशियनाइट (खनिज) २० (पू.).३१२,
३१३ अ
स्ट्रॉशियम (धातू) २० (पू.).३१२; ३.९५१
अ-आ
खडकांचे वय ४.५४३ अ
महासागर व महासागरविज्ञान १३.४२ अ
सेलेस्टाइट २० (पू.).६८ आ (प)
स्ट्रॉशियनाइट २० (पू.).३१२ आ
क्षारीय मृत्तिका धातू २० (उ.).१३०५ अ-आ
स्ट्रॉशियम-९० (समस्थानिक) २० (पू.).३१३
अ
स्ट्रॉशियम ऑक्साइड (संयुग) २० (पू.).३१३ आ
स्ट्रॉशियम कार्बाइड (संयुग) २० (पू.).३१४ अ
स्ट्रॉशियम कार्बोनेट (संयुग) २० (पू.).३१४ अ
स्ट्रॉशियम क्रोमेट (संयुग) २० (पू.).३१४ अ
स्ट्रॉशियम टिटनेट (संयुग)
संश्लेषित १४.४४० आ
स्ट्रॉशियम पेरॉक्साइड (संयुग) ९.११२२ अ
स्ट्रॉशियम सल्फेट (संयुग) २० (पू.).३१३ आ
स्ट्रॉशियम हायड्राइड (संयुग) २० (पू.).३१३ आ
स्ट्रॉशियम हायड्रॉक्साइड (संयुग) २० (पू.).
३१३ आ
स्ट्रॉगो, ए. बी. (संशोधक) १८.४०६ अ
स्ट्रॉफिडल (वाद्यप्रकार) ६.७०५ अ
स्ट्रॉबेरी (वनस्पती) २० (पू.).३१५, चि. ४८;
१०.८१८ अ
अन्नघटक १.२५५ अ
खोड ४.७२९ अ
फळ १०.८१५ आ, चि. ४२

लागवड ४.चि. १२
स्ट्रॉबेरी कृत्रिम स्वाद २० (पू.).६०१ अ
स्ट्रॉम्सव्हिक (स्थळ) १.८१० अ
स्ट्रॉसन, पीटर एफ. (तत्त्वज्ञ) १२.४९४ आ;
१८.४३६ आ, ५९१ अ
स्ट्रिंग सिद्धांत (भौतिकी) २० (पू.).३१७
स्ट्रिंडबर्ग, ऑगस्ट (नाटककार): पहा
स्ट्रिन्बर्ग, आउगुस्ट २० (पू.).३२० अ
स्ट्रिक्नीन (संयुग) २० (पू.).३१९; १.५४०
अ; ३.१६५ अ
कुचला ४.५७ आ
वुडवर्ड, रॉबर्ट बर्न्स १७.३४ आ
स्ट्रिन्बर्ग, आउगुस्ट (नाटककार) २० (पू.).३२०;
८.४५४ आ, ४६० आ; १५.३८४ अ;
१८.११९ आ
स्वीडिश साहित्य २० (पू.).६४० आ
स्ट्रिपटोझ (नृत्य) ८.८५८ आ
स्ट्रिबेक (संशोधक) ८.१३८ अ
स्ट्रीट, एच्. ई. (शास्त्रज्ञ) ६.५१५ अ
स्ट्रीट, के. (भौतिकीविज्ञ) ३.५१९ अ
स्ट्रीट (ज्युनि.) के. (शास्त्रज्ञ) १३.८५३ आ,
८७३ आ
स्ट्रीटन, सर आर्थर (चित्रकार) २.३७८ आ
स्ट्रीटर, जी. एल्. (शास्त्रज्ञ) १२.८४९ अ
स्ट्रीटर, रॉबर्ट (चित्रकार) ५.४७७ आ
स्ट्रीट, रॉबर्ट (अभियंता) १.४९ आ; ७.६३ आ
स्ट्रीट सीन (नाटक) १४.२८२ आ, ६४३ आ
स्ट्रीट्स ऑफ द रिव्हर (साहित्य) २० (उ.).
१०४८ अ
स्ट्रीलर्ट, व्हेरोनिका (कवयित्री) १५.३१२ अ
स्टुथिओ कॅमेलस ऑस्ट्रॅलिस (आफ्रिकन
शहामृग) १७.६६८ आ
स्टुथिओ कॅमेलस कॅमेलस (उत्तरेतील
शहामृग) १७.६६८ आ
स्टुथिओ कॅमेलस मसाईकस (मसाई शहामृग)
१७.६६८ आ
स्टुथिओ कॅमेलस मॉलिब्डोफॅन्स (सोमाली
शहामृग) १७.६६८ आ
स्टुथिओ कॅमेलस सिरियाकस (अरेबियन
शहामृग) १७.६६८ आ
स्टुथिओ कॅमेलस स्पार्ट्झी (स्पार्ट्झी शहामृग)
१७.६६८ आ
स्टुथिओमायमस (प्राणी) ६.९७६ अ
स्ट्रेंज इंटरल्यूड (नाटक) ३.५९ अ-आ
स्ट्रेंज केस ऑफ डॉक्टर जेकिल अँड मिस्टर
हाइड (कादंबरी) २० (पू.). २९४ आ (प)
स्ट्रेंज, डब्ल्यू. एल्. (अभियंता) ६.३३२ अ
स्ट्रेंज फ्रूट (कादंबरी) १.३७८ आ
स्ट्रेंजर इन अ स्ट्रेंज लँड (कादंबरी) १६.९९२ अ
स्ट्रेंजर्स अँड ब्रदर्स (कादंबरीमालिका) २० (पू.).
४१८ अ

स्ट्रेंजवेज, टी. एस्. पी. (शास्त्रज्ञ) २.९१७ अ
स्ट्रेकर, ए. (रसायनशास्त्रज्ञ) १.७६८ अ; ४.३५९ अ
स्ट्रेची, रॅल्फ (गणितज्ञ) १२.११४७ आ
स्ट्रेची, लिटन (चित्रकार) २० (पू.).३२१;
५.६७६ अ-आ
स्ट्रेट, क्लेरन्स के. (ग्रंथकार) १६.८८८ अ
स्ट्रेटो (तत्त्वज्ञ) ५.३९४ आ; ९.५९७ आ
स्ट्रेटो, पहिला (ग्रीक राजा) ५.४१३ अ
स्ट्रेन, एच्. एच्. (शास्त्रज्ञ) १८.५९ आ
स्ट्रेप्टोकायनेज (जीवरासायनशास्त्र) २.९७७ आ
स्ट्रेप्टोकोकस (सूक्ष्मजंतू प्रजाती) १.६७३ अ;
१५.३०९ आ, ८४९ अ
स्ट्रेप्टोकोकस ऑगॅलॅक्टई (सूक्ष्मजंतू)
२० (पू.).३२८ आ
स्ट्रेप्टोकोकस पायोजिनीस: पहा लोहितांग ज्वर
१५.८४९ अ
स्ट्रेप्टोकोकस फीकोलस (सूक्ष्मजंतू) १.२६१ अ
अन्नविषबाधा १.२६१ अ
स्ट्रेप्टोकोकी (सूक्ष्मजंतू उपकुल) १५.३०९
अ-आ
स्ट्रेप्टोन्यूरा (प्राणि-गण): पहा प्रोसोब्रॅकिया
४.९२७ आ
स्ट्रेप्टोमायसीज (सूक्ष्मजंतू-वंश) १.७१८ आ;
३.४३९ अ
स्ट्रेप्टोमायसीज स्कॅबीज (सूक्ष्मजंतू) १९.७८५ आ
स्ट्रेप्टोमायसीटेसी (सूक्ष्मजंतू-कुल) १.७१८ अ
स्ट्रेप्टोमायसीन (प्रतिजैव पदार्थ) ३.७६१ अ;
१७.१२८ आ, १२९ अ; १४.९९१ अ;
२० (उ.).१२९७ अ
अन्नविषबाधा १.२६१ अ
औषध प्रतिरोध ३.१७५ आ
प्रतिजैव पदार्थ १०.२९१ अ (प), २९५ अ
संरचना ३.७६१ आ
स्ट्रेप्टोमायसीस (सूक्ष्मजंतू) ६.५०८ आ
स्ट्रेप्सिटेटा (कीटक गण) ४.२५ अ-आ
स्ट्रे फेदर्स (मासिक) २० (उ.).१२६७ अ
स्ट्रेबो (भूगोलवेत्ता व तत्त्वज्ञ) २० (पू.).३२२;
६.३५२ आ; १२.७१० अ; १३.२५ आ,
१२९९ अ; १६.९७२ अ
मसाले १२.३५७ अ
स्ट्रेल, एम्. (शास्त्रज्ञ) १४.५७३ अ
स्ट्रोइबॅक (बँक) ११.१८२ आ
स्ट्रोजर, ए. बी. (तंत्रज्ञ) ७.८७८ आ
स्ट्रोजर स्विच (दूरध्वनी) ७.८७८ आ
स्ट्रोफॅथस हिस्पिडस (वेल) २० (पू.).३२२,
चि. ४८
स्ट्रोफॅथिने (संयुगे) २० (पू.).२२३ अ
स्ट्रोफॉइड (कुंचित वक्र) (गणित) १५.९२३ अ
स्ट्रोमॅटोलाइट (प्राणि-गट) ९.८८३ आ
स्ट्रोहमेंगर, ऑर्थर पी. (अभियंता) १६.३५९ अ
स्तंभ (स्थापत्य अभियांत्रिकी) ३.८६४ आ

काँक्रीट ३.८६४ आ
पोलादी ११.२७८ आ, २८२ अ
स्तंभ आलेख (गणित) २.२५४ अ
स्तंभक (ऑस्ट्रिजंट) क्रीम २० (पू).१९१ आ
स्तंभक धावन द्रव २० (पू).१९२ अ
स्तंभ-तुळई रचना (आकृती) १३.११६८ आ
स्तंभन (ध्वनिविचार) ८.२५४ अ
स्तंभ यारी १४.१०२ आ
स्तंभरचना २० (पू).३२३; १२.४१७ अ;
१४.६९ आ; १६.१४० आ, ३१५ आ
अँक्रॉपलिस १.९१ अ
ओसिरीस (स्तंभ) १.३१२ आ
काँक्रीट ३.८६४ आ
ग्रीक कला ५.३७७ आ (प)
पाश्चिमात्य स्तंभरचना (स्तंभरचना) २० (पू).३२४
अ-आ
पौर्वात्य स्तंभरचना (स्तंभरचना) २० (पू).३२५
अ-आ
राजवाडा १४.७१५ अ (प)
लाकडी कलाकाम १५.३६१ आ
लौडिया-नंदनगढ १५.८६१ आ (प)
स्तंभ वर्णलेखन (तंत्र) १५.११५५ अ, ११५६
अ-आ
स्तंभशीर्ष (संज्ञा) ५.३७८ अ
स्तंभालेख (संख्याशास्त्र) १९.६७ अ
स्तंभिका (अभियांत्रिकी)
जेटी १०.१२३१ आ
पाया १.५८३ आ
बंदरे १०.१२२६ आ
स्तंभिका (हत्यार) २० (पू).१३९ अ
स्तंभी स्थिती (ज्योतिषशास्त्र) १५.७२९ अ
स्तन (ग्रंथी) २० (पू).३२५; ८.३३६ अ;
१७.२३७ अ, ७०४ अ
अंतर्गत किण्वोत्सर्ग उपचार २० (उ.).१२९० अ
अवशेषांगे १.६१६ आ
कर्करोग ३.३४२ अ
गर्भारपणा ४.८६९ अ, ८७० अ
दुग्धस्रवण व स्तनपान ७.८१७ आ
पशूतील अशमरी १.६४१ आ
प्रगर्भरक्षीचा परिणाम १०.२४७ अ, २४८ अ
भ्रूणविज्ञान १२.८४२ अ
मॅमोग्राफी २० (उ.).१२८९ अ
स्तनग्रंथिदर्शक प्रतिमा १७.चि. १२
स्तन विद्रधी शल्यतंत्र १७.६३९ अ
स्तन पंप (उपकरण) ७.८२० आ
स्तनपान ७.८१९ अ
बाल्यावस्था व बालसंगोपन ११.४८९ अ, ४९१ आ
स्तनशोथ (पशुवैद्यक) २० (पू).३२८; ४.९७५ अ
महैस १३.१३२४ आ
स्तनाचा क्षयरोग २० (उ.).१३०० आ
स्तनी प्राणी व मानव २० (पू).३३६ अ

स्तनीवर्ग (प्राणी) २० (पू).३२९, चि. २०,
२१, २२, २३; १९.५२३
अंग्युलेटा १.२३ आ
अपरापोषिका १.२८४ आ
इन्सेक्टिव्होरा २.५४६ अ
उल्ब २.८७४ आ
कान ३.६०९ आ
काँडेटा ३.९०७ आ
केस ४.२६५ आ
केस गळणे ८.७२९ आ
क्रमविकास ४.४२३ अ
गंध ४.७७५ अ
गर्भकला ४.८५९ अ
गर्भावधि ४.८७३ अ-आ
गर्भाशय ४.८७३ आ
ग्रंथि ५.३१३ आ
ग्रीवा ५.४३२ आ
घरटी ५.५५५ आ
जीभ ६.४८६ अ
तृतीय कल्प ७.४४५ आ
त्वचा ७.५५१ आ
दूध ७.८३६ आ
देवमासा ७.९१४ आ
ध्वनिनिर्मिती १०.५१७ अ
नखर ४.७१० अ-आ
नखे ८.२७५ अ
नरवानर गण ८.३२० अ
नवजीव ८.३४१ आ
नाक ८.३९९ अ
पुराप्राणिविज्ञान ९.९२३ अ
पृष्ठवंशी ९.१०८० आ
प्रजोत्पादन १०.२६३ आ
प्रणयाराधन १०.२७१ अ
प्राणिभौगोलिक प्रसार १०.५२३ अ
प्राणिसृष्टीचे संघ व वर्ग १०.५४३ आ
बलुचिथेरियम ११.११० अ
भारत १२.१७३ अ
भ्रूणविकास १२.८२७ आ
मांसाहारी गण १३.१४८ अ
माकड १३.१५० आ, चि. १७
मानवप्राणि १३.२२६ अ
मूत्रोत्सर्जक तंत्र १३.८०५ आ
मेंदू ७.८७ अ (प); १३.१०४० आ, १०४७ आ
मोनोट्रिमेंटा १३.१२५७ अ
यकृत १४.७ अ
रक्ताभिसरण तंत्र १४.३८२ अ
लसीका तंत्र १५.२७९ अ-आ
लैंगिक द्विरूपता १५.६६३ अ
वॉलस १६.२१४ अ
वीझल १७.१७ आ
वोल्व्हीन १७.३१४ अ

व्हर्जिनिया मृग १७.४३६ आ
शरीर तापमान ७.२९३ अ
शॉमॉय १७.६७० आ
शापू १७.६९३ अ
शारीर, तुलनात्मक १७.७१२ आ, ७१३ अ-आ
शिवाथेरियम १७.८२३ अ
शिशुधान प्राणि १७.८२८
शेपूट १८.४० अ
शेळी १८.६४ आ
श्रवणक्रिया १८.१७० आ, १७१ अ
संचलन १०.५६१ आ
संदेशवहन १०.५७२ आ
ससा १८.८४३ आ (प)
सांबर १९.११० आ
सामाजिक जीवन १०.५६६ अ
साळ १९.४२० आ
सिंह—२ : १९.५२० अ
सील १९.६२० अ
स्टोट २० (पू).३०५ अ
स्थलांतर २० (पू).३८३ अ; १०.५७० अ
हंगूल २० (पू).६४५ आ
हत्ती २० (पू).६८० आ, चि. ४२
हरिण २० (पू).७२७ आ (प), चि. ४६
हॅमस्टर २० (उ.).८४० अ-आ
स्तन्य (आयुर्वेद) ७.९५६ अ
स्तबक (वनस्पतिविज्ञान) ९.९७४ आ, ९७५ आ
स्तबक (साहित्य) २० (पू).३३९
स्तब्धनाट्य (टॅब्लो) १८.चि. ८
स्तरण (भूविज्ञान) ५.९ अ, १३ आ
स्तरनिबद्ध उत्खनन ९.८७० अ
स्तरमेघ ८.१४९ आ; १३.१०६६ अ
स्तर राशिमेष १३.१०६५ आ, चि. ३४
स्तरविज्ञान (भूविज्ञान) २० (पू).३३९, २९१
आ, २९२ अ
आर्कीयन २.१८९ अ
ऑडॉव्हिसियन २.३५१ अ
ऑलिओसीन २.३५७ आ
इओसीन २.३८३ आ
जीवपूर्व ६.५१५ अ
जीवाश्म ६.५३७ अ
जुरासिक ६.५५४ अ
ट्रायलोबाइट ६.९२३ अ
नति ८.३०१ अ
नवजीव ८.३४० अ
पुराजीव ९.८१८ अ
पुराजीवविज्ञान ९.८२० आ, ८२१ अ
भूविज्ञान १२.७२४ आ, चि. २७
मध्यजीव १२.११०५ अ
संलक्षणी १८.४८२ आ
स्तरवैज्ञानिक वर्गीकरण २० (पू).३४२ अ
स्मिथ, विल्यम २० (पू).५०० अ

स्तरवैज्ञानिक वर्गीकरण (भूविज्ञान) २० (पू.). ३४२
 स्तरविज्ञान २० (पू.).३४० आ
 स्तरवैज्ञानिक संलक्षणणी (भूविज्ञान) : पहा
 संलक्षणणी १८.४८२ आ
 स्तरावरण थर (वातावरण) १५.१३३८ अ-आ
 स्तरावरणातील स्रोतवारा २० (पू.).५१८ अ
 स्तरित लाकूड १०.७१५ अ
 स्तरीय उत्खनन पद्धती १८.२२६ अ
 स्तरीय प्रवाह (भौतिकी) ७.१०२३ अ
 स्तरीय विसंगती (भूविज्ञान) १६.९४६ अ-आ
 स्तदाल (कादंबरीकार) २० (पू.).३४३; २.१२
 अ; १०.११३९ आ, ११४१ अ-आ; १३.१११७
 आ; १६.११८ अ
 स्ताराई, मिहालय (नाट्यलेखक) २० (पू.).६४८ अ
 स्ताल, मादाम द (लेखिका) २० (पू.).३४४,
 ५४२ आ
 प्रेंच साहित्य १०.११३९ आ
 स्त्रीमुक्ति आंदोलन २० (पू.).३५३ आ
 स्तास, झां सेव्हें (रसायनशास्त्रज्ञ) २० (पू.).
 ३४५; १४.५६९ अ
 स्ती (ल्वी) भाषा १.६२५ अ
 स्तुतिकुसुमाञ्जलि (स्तोत्र) २० (पू.).३४६ आ
 स्तुतिपर गीते : पहा स्तोत्रवाङ्मय २० (पू.).
 ३४६ अ
 स्तूप (पूजास्थान व वास्तुप्रकार) २० (पू.).
 ३४५; ९.३९० अ; १२.३८१ अ, ४५७
 आ (प); १६.१२६ आ, १४३ आ
 अजिंठा १.११५ अ (प)
 अनुराधपुर १.२३९ आ (प)
 अमरावती—१ : १.३६२ अ
 कुशाण वंश ४.११५ आ
 गांधार शैली ४.९३४ अ-आ
 घुमट ५.५७७ अ-आ
 चैत्य ६.१२ आ
 तक्षशिला ७.२४७ अ
 पौनी १०.१४६ आ, १४७ अ
 बृहद्भारत ११.७०२ आ, ७०४ अ
 बोधगया ११.८८९ अ-आ
 बोरोबुदूर ११.९११ आ, ९१२ अ
 मंदिर-वास्तुकला १२.८७८ अ, ८७९ अ-आ
 राजगीर १४.६९७ आ
 लेणी १५.६१४ अ (प)
 संघोल १८.३८५ अ-आ
 सांची १९.९७ अ (प)
 स्तूपमार्ग (शारीर) १०.६४४ अ
 स्तेनी ऊ ले एरर फिलॉसॉफीक (कादंबरी)
 ११.४८५ आ
 स्तोत्ररत्न (भक्तिगीत संग्रह) १६.८४० आ;
 २० (पू.).३४६ आ
 स्तोत्रवाङ्मय २० (पू.).३४६; १८.५२६ अ

माहाराष्ट्री साहित्य १३.४७० आ
 स्तोत्रसंहिता (प्रार्थनासंग्रह) ११.४०४ आ
 स्तोत्रिआ दो मोगोर (प्रवासवृत्तांत) १९.६६४ आ
 खांबोतो (गीतप्रकार) २.४९४ अ; १३.३७३ अ
 खानामुराविया (काव्यग्रंथ) ७.५६० अ
 स्त्रियांची सामाजिक स्थिती, बृहद्भारत
 ११.७०० आ (प)
 स्त्रियांची सायकल १९.२९५ आ
 स्त्रियांचे सामाजिक स्थान १२.२५३ अ-आ
 उत्तराधिकार विधि २.७५२ अ
 एकविवाह २.१००१ आ
 महाराष्ट्र राज्य १२.१५२३ आ
 स्त्रियांचे सामाजिक स्थान (चीन) ५.९५९ आ
 स्त्रियांचे स्थान (ग्रेट ब्रिटन) ५.४७४ आ
 स्त्री (मासिक) ३.९५८ आ, ९५९ अ
 स्त्री उद्योजक व कामगार (अर्थशास्त्र)
 २० (पू.).३४७; ३.३७० अ-आ
 स्त्री उद्योजकता २० (पू.).३४७ आ (प)
 स्त्रीकर्म १.१९४ अ-आ
 स्त्रीकामगार
 मजुरी १२.९०४ अ
 स्त्री दशक (समाजशास्त्र) २० (पू.).३५२ अ
 स्त्रीधन(कायदा) २० (उ.).३४९, १०२६ आ,
 १०२७ अ
 उत्तराधिकार विधि २.७५२ अ-आ
 कुटुंबविषयक कायदे ४.६७ आ, ६८ अ, ६९अ
 भारत १२.२५३ आ
 विज्ञानेश्वर १७.१६ अ (प)
 स्त्रीधर्मनीति (पुस्तक) १४.४७९ अ
 स्त्री-न्याय-चातुर्य (नाटक) १२.१२२४ आ
 स्त्री-पुंरूप (प्राणिविज्ञान) २० (पू.).३५०;
 १५.४७४ आ
 हिजडा २० (उ.).१०३४ अ
 स्त्री-पुंरूपी उभयलिंगता (प्राणिविज्ञान) २.८४३ आ
 स्त्री-पुरुष-तुलना (निबंध) २० (पू.).३५४ आ
 (प), ३६९ आ
 स्त्री-पुष्प : पहा किंज-पुष्प १०.९८२ आ
 स्त्री-पोलीस (महाराष्ट्र) १२.१५०४ अ
 स्त्री बाण (धनुर्विद्या) ७.१०७१ अ
 स्त्री-मताधिकार चळवळ (राज्यशास्त्र)
 १२.९३९ आ, ९४० अ
 स्त्रीमदजन (हॉर्मोन) २० (पू.).३५०; १.४०
 अ; ३.१९६ अ; १०.२४६ अ, २४७ आ,
 २७१ अ, ४६८ आ; १५.६६१ आ
 अश्लेषा ग्रंथी कर्करोगाला प्रतिरोध २० (पू.).६७२ अ
 ऋतुस्राव व ऋतुविकार २.९६४ आ
 कृतक नियंत्रण ४.१३४ अ
 संततिनियमन ४.६३ अ
 स्तनाच्या कर्करोगावर उपचार २० (पू.).६७२ अ
 स्टिलबेस्ट्रॉल २० (उ.).९५७ आ, ९६० आ
 स्टेरॉले व स्टेरॉइडे २० (पू.).३०० अ

स्तन २० (पू.).३२६ आ
 स्त्रीमुक्ति आंदोलन (समाजशास्त्र) २० (पू.).
 ३५२; १०.११४अ; ११.३९अ; १४.७७३
 आ; १७.४१ अ; १८.६४९ अ
 पाश्चात्य चळवळी व विचारसरणी २० (पू.).३५३
 आ (प)
 बायर, फ्रिड्रिच ११.४०७ अ
 भारत २० (पू.).३५४ आ (प)
 भारतीय विवाहसंस्थेतील आधुनिक परिवर्तने
 १६.८२५ आ (प)
 विवाहबाह्य मातृत्व १६.८०७ आ
 स्त्रीवाद २० (पू.).३६५ अ (प)
 स्त्रीवादी साहित्य २० (पू.).३६९ आ
 स्त्रीमुक्ती संघर्ष परिषद २० (पू.).३५५ अ
 स्त्रीरोग २० (पू.).३५५ आ
 स्त्रीरोग व कौमारभृत्य (आयुर्वेद) २० (पू.).
 ३५५
 वंध्यत्व १५.९१० आ
 स्त्रीरोगविज्ञान २० (पू.).३६३
 ऋतुनिवृत्ति २.९६४ अ
 ऋतुस्राव व ऋतुविकार २.९६४ आ
 गर्भापणा ४.८७० अ
 गर्भाशय ४.८७४ आ
 जनन तंत्र ६.१३३ अ
 प्रगर्भक्षी १०.२४८ अ
 प्रदर १०.३६१ आ
 प्रसूति-पूतिज्वर १०.४६४ अ
 वंध्यत्व १५.९०३ आ (प)
 स्त्रीरोग शल्यचिकित्सा १७.६६३ अ
 स्त्रीलोकम् (कथा) १६.९९४ अ
 स्त्री वर्ष (समाजशास्त्र) २० (पू.).३५२ अ
 स्त्रीवाद (समाजशास्त्र) २० (पू.).३६४;
 १९.४१४ आ (प)
 ऐतिहासिक पार्श्वभूमी २० (पू.).३६५ अ
 संस्कृति १८.५५४ आ
 स्त्रीमुक्ति आंदोलन २० (पू.).३५२ अ (प)
 स्त्रीवादाची आधुनिक वाटचाल २० (पू.).३६५ आ
 (प)
 स्त्रीवादी साहित्य २० (पू.).३६६ आ (प)
 स्त्रीवादी साहित्य २० (पू.).३६६; १९.४१४ आ
 (प)
 गुप्त, मैथिलीशरण ५.१२५ अ
 गुरजाड वेंकट अप्पारव ५.१४१ अ
 स्त्रीवादी मराठी साहित्य २० (पू.).३६९ आ (प)
 स्त्रीवादी साहित्यसमीक्षा २० (पू.).३७०
 साहित्यसमीक्षा १९.४१४ आ (प)
 स्त्रीवादी समीक्षा तात्त्विक प्रमेय दुसरे २० (पू.).
 ३७१ अ
 स्त्रीवादी समीक्षा तात्त्विक प्रमेय पहिले २० (पू.).
 ३७१ अ
 स्त्रीवादी साहित्य २० (पू.).३६७ अ (प)

स्त्रीविद्याभ्यास निबंध १२.१२६५ अ
स्त्रीशिक्षण, भारतातील २० (पू.).३७३;
 १२.१५३६ अ-आ; १८.१९२ अ (प),
 ८१२ अ (प), ८६६ आ (प)
 आधुनिक काळ २० (पू.).३७४ अ (प)
 ऐतिहासिक पार्श्वभूमी २० (पू.).३७३ अ (प)
ग्रंथालय ५.२९८ अ
फुले, महात्मा जोतीराव गोविंदराव १०.९६८ अ
 स्त्रीशिक्षणविषयक धोरणे २० (पू.).३७६ आ
 स्वातंत्र्योत्तर कालखंड २० (पू.).३७६ अ-आ
स्त्री-सखी (दैनंदिनी) ७.९४० आ
 स्त्री स्वातंत्र्य, ऋग्वेदकालीन १७.१४४ अ-आ
 खोंगू-चन्-गम्पो (राजा) ७.३५८ आ, ३५९ अ
स्थान (कायदा) २० (पू.).३७७
 स्थल-उपयोगिता (उत्पादन) २.७६० आ
 स्थलनिर्देशक आडनावे १.९२९ अ
स्थलपुराणम (काव्य) ७.१८० अ
स्थलवर्णन (भूगोल) २० (पू.).३७८
 स्थलवर्णन नकाशा १३.२१५ अ
 स्थलवर्णनशास्त्र (भूगोल) २० (पू.).३७८ अ
स्थलशिल्प २० (पू.).३७९, चि. २४; २.७८९
 अ, ७९२ आ (प); ८.२८३ आ, २८७ अ-आ
वास्तुकला १६.१२५ आ
 स्थलशिल्पज्ञ १६.१२५ आ
स्थलांतर २० (पू.).३८१; १.५५६ आ
परिस्थितिविज्ञान २० (पू.).३८२ अ
स्टर्जन मासा २० (पू.).२६९ आ
स्तनी वर्ग २० (पू.).३३० आ
हंस-२ : २० (पू.).६६४ आ, ६६५ अ
हेक २० (उ.).११४२ अ
ज्ञानेंद्रिये २० (उ.).१३२६ आ
 स्थलांतरण चक्रे (भूविज्ञान) १२.६९१ अ
 स्थलांतर, निव्वळ ६.१४० अ
 स्थलांतर, मानवाचे ६.१४० अ
 स्थलांतर-शेती १.२४४ आ, २४६ अ
 स्थविरवादी पंथ (बौद्ध पंथ) १.५१५ अ;
 ११.९५७ अ (प); १३.११७९ अ
 स्थविर संघरक्षित (लेखक) ९.६२८ आ
 स्थविरावलि (छेदसूत्र विभाग) १.५०३ आ
 स्थळकोश, मराठीतील १६.८८२ आ (प)
स्थळगळ हेसरू गळु (कथाकाव्य) १३.४६५ अ
 स्थाता (अभियांत्रिकी) ६.७५८ आ
 स्थानकवासी (श्वेतांबर उपपंथ) ६.५८७ आ
 स्थाननिर्णायक वृत्ते (भूगोल) १.६९६ आ
 स्थाननिर्धारण (उद्योग व व्यापार) २.७९५ अ-आ
स्थानपोथी (ग्रंथ) १२.१२१३ अ; १६.८८३ अ
 स्थानसंश्रय (आयुर्वेद) १८.४२९ अ
 स्थान सदिश (भौतिकी) १४.८३ अ
 स्थान समघटकता (रसायनशास्त्र) १८.६४१ अ
स्थानांग (ग्रंथ) १.९२० अ
 स्थानांतरण २० (उ.).१३१५ अ (प)

स्थानिक असंवेदनत्व (वैद्यक) : पहा
संवेदनाहरण १८.५०१ अ
 स्थानिक अक्षांश (भूगोल) १.६९६ अ, ६९६ आ
स्थानिक प्रशासन, भारतातील २० (पू.).३८३
स्थानिक स्वराज्य संस्था २० (पू.).३८६ आ
 स्थानिक रंग (संज्ञा) १४.२४० अ
 स्थानिक वारे १५.१३५१ अ
 स्थानिक वेळ ३.७९५ अ
 स्थानिक शुद्धिहरण (वैद्यक) १७.८६५ आ
स्थानिक स्वराज्य अथवा सचित्र म्यूनिसिपालिटी
 (नाट्यकृती) ६.६०६ आ
 स्थानिक स्वराज्य बिल १२.४४३ आ
स्थानिक स्वराज्य संस्था २० (पू.).३८५;
 २.३९५ आ, ५६७ आ; ३.४६२ आ (प);
 ५.४३८ आ; ८.२८१ अ-आ; ९.१८ अ
 (प); १६.२८४ अ-आ
ग्रामपंचायत ५.३४८ आ (प)
ग्रामराज्य ५.३५२ आ
जिल्हा परिषद ६.४७९ अ
नगरपालिका ८.२७७ आ, २७८ आ
 बांधकाम उपनियम २.५६७ आ
भारत १२.२०५ अ
महानगरपालिका १२.१३९६ अ
महाराष्ट्र राज्य (शासनयंत्रणा) १२.१४९८ अ
 रिपन, लॉर्ड जॉर्ज फ्रेडरिक सॅम्युअल रॉबिन्सन
 १४.१०७३ आ
स्थानिक प्रशासन, भारतातील २० (पू.).३८३
 आ (प)
 स्थानिक क्षेत्र जालक जोडणी १७.४१२ अ
 स्थानीय नियंत्रण तत्व (सांख्यिकी) १०.४२५ अ
 स्थानीय संकेत (पद्धती) १३.७५३ आ
 स्थानीयीकरण १.४९६ अ; २.७९५ अ
 स्थानीयीकरणाचा गुणक २.७९५ आ
स्थानेश्वर (स्थळ) २० (पू.).३८७, ७२० अ;
 १२.६६ आ
स्थापत्य अभियांत्रिकी (सिव्हिल इंजिनियरिंग)
२० (पू.).३८७, चि. २५; १.३३१ अ;
 १४.५३ अ
जलविज्ञान ६.३३१ अ
तंत्रविद्या ७.५६ आ
द्रविकी ७.९६९ आ
धरणे व बंधारे ८.१ अ
नगररचना ८.२७९ आ
बांधकाम तंत्र ११.२५६ अ
बांधकाम, पोलादाचे ११.२७५ अ
बांधकाम : संरचना सिद्धांत व अभिकल्प
 ११.२९४ आ
 भूकंप अभियांत्रिकी १२.५७२ आ
महाराष्ट्र अभियांत्रिकी संशोधन संस्था १२.१४६४
 अ
मृदा यापिकी १३.९८३ अ

वास्तुकला १६.१२४ अ (प)
वास्तुदर्शनालेख १६.१४५ अ
संरचना अभियांत्रिकी १८.४७९ आ (प)
सिंचन १९.४७७ अ (प)
 स्थापत्य अभियांत्रिकी करार व अंदाजपत्रके
 इमारत बांधणीचा कार्यक्रम २.५६८ आ
 स्थापित दीप (दिवा) ७.७७९ आ
 स्थायी चुंबक १३.६१५ अ
मिश्रधातु १३.६१५ अ
 स्थालीकल्प (वनस्पतिविज्ञान) ९.९७४ अ, ९७५ आ
 स्थालीपाक यज्ञ (धर्म) २० (पू.).४९५ आ
 स्थावर गहाण (कायदा) ४.८९८ अ-आ
 स्थावर जीव (जैन संकल्पना) ६.५७६ आ,
 ५८१ अ
 स्थावर मालमत्ता (कायदा) १८.४१७ आ, ४१८
 अ, ४८५ आ
 स्थावर मालमत्ता कर (अर्थशास्त्र) ३.३२३ अ
 (प), ३३६ आ
 स्थावर विष (आयुर्वेद) १६.९२१ आ (प)
 स्थावरातिक्रमण (कायदा) १.१८१ आ
 स्थावरावरील स्थानिक कर (अर्थशास्त्र)
 ३.३२३ आ (प)
 स्थावरीय संप्रदाय (बौद्ध धर्म) ११.९६४ अ
 स्थाविपोक सौदा (उद्योग व व्यापार) १६.१८
 आ (प)
 स्थित अस्तित्व (डाझाइन, तत्त्वज्ञान) १.६६५
 अ-आ
 स्थितप्रज्ञ (जैन संकल्पना) ६.५७९ अ
 स्थितिक रूळ (स्थापत्य अभियांत्रिकी)
 ११.२६९ अ, चि. २४
 स्थितिक विद्युत् वर्चस्व (भौतिकी) १५.११११ अ
 स्थितिकी (भौतिकी) १४.७७ अ
 संरचना विश्लेषण ११.३०७ आ (प)
 स्थितिज ऊर्जा (भौतिकी) २.९२७ अ
 चुंबकीय ५.९७९ आ
 स्थितिज तापमान १३.३३ आ
 स्थितिविज्ञान (गणित) : पहा **संस्थितिविज्ञान**
 १८.५५६ आ
 स्थितिशील अर्थशास्त्र १.४९१ अ, ४९६ अ
 स्थितिशील विश्व (ज्योतिषशास्त्र) १७.६ आ
स्थिति समीकरण (भौतिकी) २० (पू.).३९४;
 ७.१००६ अ, १०१९ अ
उष्णता २.८८६ आ, ८८७ अ-आ
ऊष्मागतिकी २.९३४ अ (प)
नैसर्गिक वायु ९.९६६ अ
 स्थितिस्थापक तरंग (भौतिकी) ७.९१२ आ
स्थितिस्थापकता (भौतिकी) २० (पू.).३९६
छायाचित्रण ६.६८ आ
धातूचे वर्तन ८.१२२ अ
पदार्थाचे बल ९.१३६ आ
प्रदिश १०.३६९ अ

बहुवारिके १०.६९१ अ
 यंग, टॉमस १४.२ अ
 रबर १४.४६४ अ
 संरचना विश्लेषण ११.३१४ अ
 स्प्रिंग २० (पू.).४६५ आ
 स्रोतशास्त्र २० (पू.).५१८ अ
 हुक नियम २० (उ.).११०९ आ
 स्थितिस्थापकता गुणांक (भौतिकी) १.१३६ आ
 स्थितिस्थापकता सिद्धांत २० (पू.).३९८ आ
 स्थितिस्थापक स्थिरांक २० (पू.).३९७ अ-आ
 स्थितिस्थापकीय तरंग (भौतिकी) ८.२०९ अ
 ध्वनितरंग ८.२०९ अ
 स्थिर, ई. एफ. (शास्त्रज्ञ) १५.१०३२ आ
 स्थिर अवस्था उपपत्ती (ज्योतिषशास्त्र) ८.५३९
 अ; १७.७ अ
 नारळीकर, जयंत विष्णु ८.५३९ अ
 स्थिर अवस्था सिद्धांत (विशोत्पत्ती) १९.८७९ आ
 स्थिर कमान (वास्तुकला) ३.२९७ अ
 स्थिर चित्र-क्षेपक १०.२२३ अ
 स्थिरचिन्ह (तर्कशास्त्र) ७.२२१ अ
 स्थिर तरंग (भौतिकी) : पहा अप्रगामी तरंग
 १०.६५५ अ; १६.४६४ अ
 स्थिर तेले ११.४९९ आ
 स्थिर परिव्यय (अर्थशास्त्र) २.७६३ आ
 स्थिर प्रेरणा स्प्रिंग २० (पू.).४६६ आ
 स्थिर बिंदु प्रमेये (गणित) १०.८०९ अ
 स्थिर भांडवल (अर्थशास्त्र) ११.१८६ अ
 स्थिरभाव (अर्थशास्त्र) २० (पू.).३९९;
 १२.४६१ अ
 गंड ४.७७२ आ
 चारित्र्य ५.७७४ आ, ७७५ अ
 प्रयोजनवादी मानसशास्त्र १०.४२९ आ
 स्थिर यांत्रिकीकरण १४.६२ आ
 स्थिर रंग (संज्ञा) १४.२४० अ
 स्थिर लाट ७.१०२९ आ
 स्थिर लाटा १५.३९४ आ
 स्थिर लोकसंख्या ६.१३९ आ
 स्थिरवत स्थितीच्या विश्वाचा सिद्धांत २० (पू.).
 ४०६ अ-आ
 स्थिरवस्तुचित्रण २० (पू.).४०१; ५.८१६
 आ (प)
 अप्रतिरूपकला १.२९७ आ
 भारतीय स्थिरवस्तुचित्रण २० (पू.).४०३ अ (प)
 स्थिर विद्युत् (ऊर्जा प्रकार) ७.७९ आ;
 १६.३९८ आ (प)
 वेगमापी काललेखक ३.७९९ आ
 स्थिर विद्युत् एकके (इ.एस.यू.) व परिमाणे
 (भौतिकी) २.९८९ अ, ९९० आ
 स्थिर विद्युत् जनित्र (भौतिकी) ३.२४२ आ
 व्हॅन डी ग्रॅफ जनित्र ३.२४२ आ
 स्थिर विद्युत् प्रवर्तन १६.४०५ अ-आ

स्थिर विद्युत् मुद्रण तंत्र (झेरोग्राफी) १३.७०४
 आ, ७३१ अ
 स्थिर विद्युत् राशिमापके (उपकरणे) १६.५५४ अ
 स्थिर विद्युत् व्होल्टमापक (उपकरण)
 १७.५५३ अ-आ
 स्थिर विश्व (ज्योतिषशास्त्र) १६.८९३ आ
 स्थिर विश्व सिद्धांत (ज्योतिषशास्त्र) ६.६४७ अ
 स्थिर व्यय १३.८८५ अ
 स्थिर स्थिति विश्वाचा सिद्धांत २० (पू.).४०४
 निरंतर स्थितीचा सिद्धांत व विश्वप्रतिकृती १६.८९२
 आ
 स्ट्रिंग सिद्धांत २० (पू.).३१७ आ
 हॉईल, फ्रेड २० (उ.).९३१ अ
 स्थिर हवा : पहा कार्बन डाय-ऑक्साइड
 ३.७२७ अ; ११.१०९८ आ
 स्थिरीकरण (छायाचित्रण) ६.५६ अ
 स्थूलकणिका (वनस्पतिविज्ञान) ९.९७४ आ,
 ९७५ अ
 स्थूलकोनोतक (वनस्पतिविज्ञान) २० (पू.).४०७
 स्थूल जन्म प्रमाण ६.१३९ अ
 स्थूलता (वैद्यक) २० (पू.).४०७; १८.२३७ आ
 अतिमेदोवृद्धी ५.६६४ आ
 आहार २.३१७ आ
 पथ्यापथ्य ९.१२९ आ
 मधुमेह १२.१०७७ आ, १०८२ आ
 स्थूलदेह (केवलाद्वैतवाद) ४.२५६ अ
 स्थूलभद्र (आचार्य) ६.५८४ अ, ५८६ आ;
 ७.७६३ अ; १२.३७ अ; १८.२५१ अ
 स्थूल लंबक १५.२१० आ
 स्थूल वस्तु-विनिमय-आंतरराष्ट्रीय व्यापार-दर
 १.८४४ आ
 स्थूल शरीररचनाशास्त्र १७.६२२ अ
 स्थूल (जाड) श्वेत प्रकाश परावर्तन होलोग्राम
 २० (उ.).१२४७ आ
 स्थूल हिंसा १.६८६ अ
 स्थूलिभद्र रास (काव्य) २० (उ.).९९३ आ
 स्नाइप्स (क्रीडा) : पहा सोसायटी ऑफ नॅशनल
 इन्स्टिट्यूट ऑफ फिजिकल एज्युकेशन अँड
 स्पोर्ट्स १२.३२१ अ
 स्नान आणि स्नानगृहे २० (पू.).४०९, १८७
 आ (प)
 जलोपचार ८.७८६ आ
 बालसंगोपन ११.४९२ अ, ४९४ आ
 मोहें-जो-दडो १३.१२९३ आ
 रोमन स्नानगृहे १५.१५१ आ (प)
 सौंदर्यप्रसाधने २० (पू.).१८८ आ (प)
 स्वस्थवृत्त २० (पू.).५७५ आ
 स्नान कुंड (सिंधु संस्कृती) १९.५११ अ-आ
 स्नान-चिकित्साशास्त्र ८.७८६ आ
 स्नानतेले (सौंदर्यप्रसाधने) २० (पू.).१९५ आ
 स्नानसाहाय्यक प्रसाधने २० (पू.).१९५ आ

स्नायडर (संशोधक) १२.१०२२ आ
 स्नायडर, ए. (शास्त्रज्ञ) ४.५१५ अ; १२.७१३ आ
 स्नायडर, एच्. एस्. (भौतिकीविज्ञ) ३.२४१
 अ, २४६ अ; ५.१५० अ
 स्नायडर, एल्. एच्. (शास्त्रज्ञ) १३.१३१३ आ
 स्नायडर, जॉर्ज (शास्त्रज्ञ) २० (पू.).७५ आ
 स्नायडर ट्रॉफी (हवाई शर्यत) २० (उ.).चि.
 ४९
 स्नायुतंत्र (वैद्यक) २० (पू.).४११, ५ आ;
 ३.२०२ आ; १०.१४८ अ
 अंगग्रहोदके १.२० अ
 आकुंचन प्रक्रिया २० (पू.).६६९ आ
 आयुर्वेद १७.७०५ आ
 उदर २.७८० आ
 उसण २.९०९ आ
 ऊष्मा-स्नायुसंकेत २.८८८ आ
 कंपवात ३.२१४ आ
 कंडरा ३.२०६ आ
 क्रॉग, आउगूस्त ४.४४९ अ
 गात्रोपघात ४.९६२ आ
 जीभ ६.४८५ अ
 तंत्रिका तंत्राचे रोग १६.२४५ अ-आ
 तपासणी ७.१०३ अ
 त्वक-स्नायुशोथ ४.४५७ अ
 पक्षाघात ९.३६० आ
 पाय ९.५७० आ
 पेटके ९.१०९७ अ
 प्रतिक्षेपी क्रिया १०.३२५ अ
 प्रेरक तंत्र १०.६४२ अ
 बेडूक ११.७५९ आ
 भ्रूणविज्ञान १२.८४४ आ
 मरणोत्तर बदल १३.९२५ अ
 मर्दन चिकित्सा १२.१३०६ आ
 मांडीचे स्नायुतंत्र १३.१३५ आ
 मांस उद्योग १३.१३९ अ
 मायगहोफ, ओटो १३.३५५ आ
 मासा १२.९५५ अ
 विद्युत् चिकित्सा १६.४५८ अ-आ
 वृद्धावस्था १७.९९ आ
 शरीरक्रियाविज्ञान २० (उ.).१०९१ आ, १०९२ अ
 शॉसिंटन, सर चार्ल्स स्कॉट १८.४६ अ
 संस्थितिरक्षण १८.५५६ अ
 स्तनी वर्ग २० (पू.).३३२ आ
 स्नायू ऊतक २.९२२ आ, चि.७३
 स्नायू शिथिलके १७.१५३ आ
 हाताचे स्नायू २० (उ.).८६२ अ
 स्नायुतेले (सौंदर्यप्रसाधने) २० (पू.).१९७ आ
 स्नायुरज्जू (शारीर) : पहा कंडरा ३.२०६ आ
 स्नायुशिथिलके (औषधे) १७.१५३ आ
 स्नायूंचे पोषणदोष २० (पू.).४१४ आ, ४१५ आ
 स्नॉडग्रास, आर. इ. (कीटकवैज्ञानिक) ४.२१ अ

स्नॉय, पीटर (संशोधक) ३.६६४ अ
 स्नॉर्कलिंग (समुद्री सफर) १९.५०७ आ, **चि.**
 २५
 स्निकर, व्हेल्टा (कवयित्री) १५.३१२ अ
 स्निग्ध पदार्थ : पहा **तेले व वसा** ७.४६६ आ;
 १.२५० अ
 स्निडरमान, एम्. ई. (शास्त्रज्ञ)
 जीवनसत्त्व ब६ ६.५०६ आ
स्नूकर (खेळप्रकार): पहा **बिल्यर्ड्झ** ११.५८५ आ
स्नेक (नदी) २० (पू.).४१५; २.१२० अ
कोलंबिया नदी ४.३४७ आ
 स्नेक स्किंक (सापसुरळी) १९.२१२ आ
 स्नेडॉन, आय्. एन्. (भौतिकीविज्ञ) १३.५०२ अ
 स्नेडेकर, जी. डब्ल्यू. (सांख्यिकीविज्ञ)
 १५.८९८ आ; १६.२९७ अ
 स्नेफेल (शिखर) १३.९५ आ
 स्नेफ्रू (राजा) ७.२५८ आ
 स्नेल, ई. ई. (रसायनशास्त्रज्ञ) १०.८७० अ
स्नेल, जॉर्ज डेव्हिस (आनुवंशिकीविज्ञ)
 २० (पू.).४१६
बेनासेराफ, बारुज ११.७७१ अ
 स्नेल नियम (प्रकाशकी) : पहा **स्नेल व्हान**
रॉयेन, व्हिलेब्रॉर्ट २० (पू.).४१६ आ;
 १०.१५६ आ, १६७ आ
 स्नेल्मन योहान व्हिलेल्म (तत्त्वज्ञ) १०.८९१ अ
स्नेल व्हान रॉयेन, व्हिलेब्रॉर्ट (गणितज्ञ)
 २० (पू.).४१६; ९.१०५६ अ; १०.१५८
 अ; १२.५७८ अ, ५८० अ; १७.१६३ अ
 स्नेलिंग किल्ला १३.५६७ अ (प)
 स्नेलिंग जोसाअन (सैनिक) १३.५६७ अ
 स्नेशका (शिखर) १०.५२ आ
स्नेह (आयुर्वेद) २० (पू.).४१६
 अग्र्यं २० (पू.).५७४ आ, ५७५ अ
 स्नेहपान (आयुर्वेद) २० (पू.).४१७ अ
 स्नेहमुद्रा (काव्य) ७.५२७ आ
'स्नेहशिमे'- झीणाभाई रतनजी देसाई (कवी)
 २० (पू.).४१७
गुजराती साहित्य ५.७७ आ, ७८ अ
स्नेहरसक (ग्रंथ) ९.३१ आ
स्नेहलता (कादंबरी) २० (पू.).५७० अ
 स्नो अँड अँव्हलांच रिसर्च इन्स्टिट्यूट
 (स्विट्झर्लंड) २० (उ.).१०६३ अ
स्नोडलस्व्यू, कार्ल (कवी) २० (पू.).४१७
स्वीडिश साहित्य २० (पू.).६४० आ
 स्नोई मॉटन्स जलविद्युत् प्राधिकरण
 (ऑस्ट्रेलिया) १२.१२९३ आ
स्नो कंट्री (कादंबरी) ३.८१८ अ
 स्नोक, जे. एल् (शास्त्रज्ञ) १०.९९७ आ,
 १००१ आ
स्नो, चार्ल्स पर्सी (कादंबरीकार) २० (पू.).
 ४१७

स्नो, जॉन (वैद्य) १०.४६७ अ
 स्नो, जॉन (शास्त्रज्ञ) १६.१७४ अ
 स्नोडन शिखर (वेल्स व ब्रिटन) १७.१९२ अ
 स्नोडोनीअ राष्ट्रीय उद्यान (वेल्स व ब्रिटन)
 १४.८९४ अ; १७.१९६ अ
 स्नो दूरदर्शक (उपकरण) ७.८६९ आ
स्नो व्हाइट अँड सेव्हन ड्वाफर्स (व्यंगपट)
 १.४२३ आ; ६.१०१६ आ
 स्नोशू रॅबिट (ससा) १८.चि. २९
स्पंज : पहा **पोरिफेरा** १०.२७ अ
 स्पंज
निवह प्राणि ८.७६५ आ
पोरिफेरा १०.२७ आ (प)
स्वविच्छेदन २० (पू.).५७१ अ
 स्पंज रबर : पहा **सच्छिद्र रबर** १४.४६९ अ
 स्पंजी लोखंड १५.८०५ अ-आ, ८१३ आ,
 ८१४ अ
स्पंदकारिका (ग्रंथ) ३.८२४ आ, ८२५ अ
 स्पंदघटी आवर्तन (घटना) १९.८५० आ
 स्पंदन सिद्धांत २० (उ.).९१६ अ-आ
 स्पंदनालेखयंत्र (वैद्यक) ८.४६६ आ
 स्पंदनित्र (साधन) २० (उ.).११३३ आ
 स्पंद परमप्रसर विरूपण (संदेशवहन) ७.८८५ आ
द्रुमापन ७.८८५ आ
 स्पंदमान तारे ७.३२१ आ; १७.६७० अ
 स्पंदमान विश्व (ज्योतिषशास्त्र) १६.८९२ अ-आ
 स्पंदमान विश्व सिद्धांत (ज्योतिषशास्त्र) ६.६४७ अ
 स्पंद रडार १४.४०२ आ, ४०७ अ-आ
 स्पंद विरूपण (संदेशवहन) १६.५९४ अ (प);
 १६.७६७ अ-आ, ७६८ अ
 स्पंद संकेतावली विरूपण (संदेशवहन)
 १६.५९५ अ-आ
 स्पन काच १२.५२१ आ
 स्पन लिनन (कापड) १५.१२३५ आ
 स्पर्जन, कॅरोलिन (समीक्षक) १०.३०९ आ
 स्पर्धात्मक परीक्षा १५.७७० आ (प)
 स्पर्धायुक्त उद्योग २.७९४ अ
 स्पर्म तेल ७.४८४ आ; १३.१०८९ अ
 स्पर्म व्हेल (प्राणी) : पहा **कॅश्लॉट** ३.५२७
 अ; ७.९१६ आ
 स्पर्म्फायटा : पहा **वनस्पति, बीजी विभाग**
 १५.१०२५ अ
 स्पर्मासेटी (पदार्थ) ७.७८१ अ
 स्पर्मासेटी मेण ३.५२७ अ
 स्पर्श (कथा) १३.५७८ अ
 स्पर्शक (गणित) ७.५२१ अ (प)
 स्पर्शक रूपांतरण (गणित) १५.५५४ अ-आ
 स्पर्शज्या (गणित) : पहा **स्पर्शक** ७.५२१ अ
 स्पर्श प्रतल (गणित) १२.६७० आ
 स्पर्श-भिंग ५.७३७ अ
भिंग १२.५०८ अ

मोतीबिंदु १३.१२४९ आ
स्पर्शज्ञान २० (पू.).४१८
 प्राणि संदेशवहन १०.५७३ अ
 मासा १२.९६० आ
संवेदना तंत्र १८.४९८ आ
 सस्तन प्राणी २० (पू.).३३३ अ-आ
ज्ञानेंद्रिये २० (उ.).१३२५ आ
स्पर्शाची पालवी (लघुनिबंधसंग्रह) १२.१२४५ आ
 स्पर्शिका (गणित) १५.९१८ अ-आ (प),
 ११७५ आ (प)
अन्वस्त १.२६५ अ
अपास्त १.२९३ आ
 वक्राची स्पर्शिका १.५६६ अ
 स्पॅंडाइट (खडक) ४.३०६ अ
 स्पॅडेक्स तंतू ७.२९ आ
 स्पॅता मडन्यू (धर्म) : पहा **अहुर मज्द** १.६८८ आ
 स्पॅता मडन्यू (दूत) १.६८८ आ; ७.९११ अ;
 ९.५९० आ (प)
 स्पॅटॅगॉयडिया (प्राणि-गण) २.१०१९ आ
 स्पॅथ, एल्. एफ्. (संशोधक) ९.९३९ आ
स्पॅनिश आफ्रिका (देश) : पहा **विषुववृत्तीय**
गिनी १६.९३७ आ (प)
स्पॅनिश गिनी (देश) : पहा **विषुववृत्तीय गिनी**
 १६.९३७ आ
स्पॅनिश भाषा २० (पू.).४१९; २.४९२ आ
रोमान्स भाषासमूह १५.१५९ अ-आ
स्पॅनिश साहित्य २० (पू.).४२२ अ (प)
 स्पॅनिश माशी १०.१०२६ आ
कॅथर्डिन ३.४६५ आ
 स्पॅनिश मॉस (वनस्पती) १.२९४ आ; ७.३७ आ
स्पॅनिश यादवी युद्ध २० (पू.).४२१, ४५१ आ
 (प); १४.७१ आ
अमेरिकन इंडियन १.३७१ आ, ३७२ अ-आ
अल्पसंख्य समाज १.५५७ आ
फ्रँको, फ्रँन्सिस्को १०.१०५४ आ
सर्वकष युद्ध १८.८०८ अ
 स्पॅनिश रायडिंग स्कूल १.६४८ आ
 स्पॅनिश वसाहती ९.११३१ आ (प)
 स्पॅनिश सॅल्सिफाय (वनस्पती) १९.३५ अ
स्पॅनिश साहित्य २० (पू.).४२२; ३.८१६
 अ-आ; २० (उ.).११०३ अ
 अठरावे शतक २० (पू.).४२३ अ (प)
 आधुनिक कालखंड (द जनरेशन ऑफ १८८०)
 २० (पू.).४२९ अ (प)
आतेंगा इ गासेत, होसे ३.७१ आ (प)
ऊनामुनो ई हूगो, मिगेल दे २.९२६ अ (प)
 एकोणिसावे शतक २० (पू.).४२७ आ (प)
 काटलन साहित्य २० (पू.).४३२ आ (प)
किंताना, मान्वेल होसे ३.९१८ अ-आ
 गॅलिसियन साहित्य २० (पू.).४३३ आ, ४३४ अ
 गार्थिलसो दे ला व्हेगा ४.९८६ अ

<p>चौदावे शतक २० (पू.).४२३ अ-आ थॉरील्या इ मोराल, होसे ७.५९१ आ पंधरावे, सोळावे व सतरावे शतक २० (पू.).४२३ आ (प) फेइहोओ इ मॉतेनेग्रो, बेनितो जेरोनिमो १०.९९१ आ बेकर, गुस्तावो आदॉल्फो ११.७२३ आ (प) बेथेंओ, गॉथालो दे ११.७९७ आ बेनाव्हेंते ई मार्तीनेथ, हार्थीतो ११.७७० आ मध्ययुगीन स्पॅनिश (कॅस्टीलियन) साहित्य २० (पू.).४२२ आ (प) माचादो इ रुईथ, आनतोन्यो १३.१७२ आ माचादो इ रुईथ, मान्वेल १३.१७२ आ मेक्सिको (भाषा-साहित्य) १३.१०५८ अ-आ मेनेदथ ई पेलायो, मारसेलीनो १३.११०८ आ मेनेदथ, पिदाल रामॉन १३.११०८ आ (प) मोरातीन, लेआंद्रो फेरनांदेथ दे १३.१२६७ आ मोलिना, तिसॉ दे १३.१२७८ आ लसाझ, आलॅ-से १५.२७५ आ (प) लूईस दे ग्रानादा १५.५७२ अ लूईस दे लेऑन १५.५७२ अ लोर्का, फेथेरीको गार्सीआ १५.८३५ अ-आ व्हान मानवेल, दॉन १७.४६३ अ सरव्हॅटीझ, मीगेल दे १८.७७४ अ सॉलिसी, रिबांधेनेरा आंतोन्यो दे १९.४३४ आ स्पॅनिश सिंगर (चित्र) १३.३३० आ स्पॅनिश सीडार (सिड्रेला ओडोरॅटा) (वृक्ष) १९.६०२ आ स्पॅन्डिन (पशुरोग) ५.५९३ अ स्पाइसेस एक्सपोर्ट प्रमोशन कौन्सिल १२.१३६६ आ स्पा-चिकित्सा (वैद्यक) : पहा खनिज जल चिकित्सा ४.५६० आ स्पायकमन, निकोलस जे. (ग्रंथकार) १२.७०१ अ स्पायडर माकड ८.३२१ अ-आ; १३.१५२ अ स्पायडरवर्ट (वनस्पती) १०.चि. ४६ स्पायडर हंटर (पक्षी) १९.७७७ अ स्पायरील्लेसी (सूक्ष्मजंतूचे कुल) २० (पू.).४३४ स्पायरुलायना फ्लॅटॅन्सिस (लवण वनस्पती) १५.२६१ अ स्पायरुला (सागरी प्राण्यांची प्रजाती) २० (पू.). ४३४ स्पायरुला स्पायरुला (प्राणी) २० (पू.).४३४ आ स्पायरोकीटॅलीझ (सूक्ष्मजंतूचा गण) २० (पू.). ४३५ कॉबडी ४.५६ अ स्पायरोकीटा (सूक्ष्मजंतूची प्रजाती) २० (पू.). ४३५ अ स्पायरोकीटेसी (सूक्ष्मजंतूचे कुल) २० (पू.). ४३५ अ स्पायरोगायरा (जलवनस्पती) १५.४७३ आ स्पायरोट्रायकिया (प्राणि-उपवर्ग) १९.५८० आ</p>	<p>स्पावर्स, मॅल्कम (विचारवंत) १८.२२० अ स्पार्टा (स्थळ) २० (पू.).४३५; १.९३३ अ अभ्यास योजना १.३५१ आ पेरिकलीझ ९.११२४ आ पेलोपनीशियन युद्ध ९.११३८ आ लायकरास १५.४१३ अ (प) सोनार कलाकाम २० (पू.).१३६ अ स्पार्टाकस (गुलामांचा नेता) १५.१३८ आ स्पार्टाक्स लीग (क्रांतिकारक संघटना) १५.५६२ आ स्पार्टाचा लायकरास (राज्यघटना संस्थापक व कायदेतज्ञ) १५.४१३ अ (प) स्प्याल्लानत्सानी, लाइझारो (निसर्गवैज्ञानिक) २० (पू.).४३६; ६.६७५ आ; ९.८०३ अ; १७.६१२ आ; १९.७८८ आ वीर्यसेचन, कृत्रिम १७.२७ अ, ३० अ-आ सूक्ष्मजीवविज्ञान १९.८१७ आ, ८२१ अ-आ स्वयंजनन ६.५४० अ; २० (पू.).५६० आ स्पॉइल पद्धति (राज्यशास्त्र): पहा सत्तांतरोत्तर पुरस्कार पद्धति १८.८५७ आ स्पॉद, झां द (कवी) १०.११३२ आ स्पॉटलाइट : पहा वर्तुळदीप १०.२२६ आ स्पॉटेड स्वाइन (प्राणी) ६.१०३२ आ स्पॉड्युमीन (खनिज) २० (पू.).४३७ लिथियम निर्मिती १५.४९५ आ स्पॉल्लिडग, डी. (शास्त्रज्ञ) १०.५५४ आ स्पिर पायराइट्स (खनिज) : पहा मार्कॅसाइट १३.३७५ अ (प) स्पिरमनचा बुद्धिमत्तेचा सिद्धांत (मानसशास्त्र) ११.६६० अ स्पिरमन, चार्ल्स एडवर्ड (मानसशास्त्रज्ञ) २० (पू.).४३७ बुद्धिमत्ता ११.६६० अ स्पिरमिंट तेल ९.७९४ आ स्पिरर्स, आर्. आर्. (मानसशास्त्रज्ञ) १०.४९१ आ स्पिंडलटॉप (स्थळ) ६.८६१ अ; १०.३१ अ; ११.८९६ अ स्पिक्स, जे. बी. (शास्त्रज्ञ) १.९१६ आ स्पिगल, आद्रिआन व्हॅन देन (मानवशास्त्रज्ञ) १२.१३७३ अ स्पिगेलझेन (मिश्रधातू) १३.५९ आ स्पिगेलमान, एस्. (सूक्ष्मजीववैज्ञानिक) ८.१०६४ आ; १४.१२६५ अ स्पिट्झर, लिओ (शैलीचिकित्सक) १८.७७ आ स्पिट्सबर्गेन (द्वीपसमूह) : पहा स्वालबार २० (पू.).६१३ अ (प), ६८० आ स्पिट्स, मार्क अँड्रू (जलतरणपटू) २० (पू.). ४३८ पोहणे १०.१४५ अ स्पिति (जमात) २० (पू.).४३८ स्पिती (घोडा) ५.५९० आ, चि. ३५ स्पितीतील शैलसमूह (पुराजीव भूविज्ञान)</p>	<p>२० (पू.).४३८ भारत १२.१४९ अ शाळिग्राम १७.७४६ अ हिमालयातील शैलसमूह २० (उ.).१०७७ आ स्पिनथारीस्कोप (उपकरण) ४.४६३ अ स्पिनॅकिया स्पिनॅकिया (मासा) २० (पू.).२८८ आ स्पिनिंग जेनी (यंत्र) २० (उ.).९१२ अ स्पिनेल (खनिज) २० (पू.).४४१; १४.४३४ अ संश्लेषित १४.४४० अ, चि. ४९ हर्सिनाइट २० (उ.).७६२ अ हॉस्मनाइट २० (उ.).९७३ अ स्पिनेल फेराइट (चुंबकीय ऑक्साइडे) १०.९९७ आ स्पिनोझा, बारूख (विवेकवादी तत्त्वज्ञ) २० (पू.).४४१; ५.६७४ आ, ६७५ अ; ६.६१६ अ; ८.६६७ अ; १२.११२८ अ-आ; १५.४१९ अ अमरत्व १.३६१ अ एकसत्तावाद २.१००२ अ तत्त्वमीमांसा ७.१४० अ, १४३ आ, १४४ अ द्रव्य ७.९७८ आ याकोबी, फ्रीड्रिख हाइन्ऱिख १४.६५ आ (प) स्पिन्टॉनिकस (प्रक्रिया) १९.८६९ आ स्पिरिच्युअल डिस्कव्हरीज (ग्रंथ) १६.८७६ आ स्पिरिच्युअल सेइंगज (ग्रंथ) ६.४७२ आ स्पिरिट प्रतमुद्रक (साधन) १७.४१३ अ स्पिरिट व्हार्निश (रोगण) १७.४७७ अ, ४७८ अ स्पिरिट्स ऑफ टर्पेटाइन (तेल) : पहा टर्पेटाइन ६.७६९ अ स्पिरिट्स रिबेलियस (ग्रंथ) ६.४७२ अ स्पिरिट्स सिल्व्हेस्ट्री (वाइल्ड स्पिरिट) (वायू) २० (उ.).११९० अ स्पिरीट : पहा ऊर्ध्वपातित मद्ये १२.१०३७ आ स्पिलबेर्क किल्ला ११.९२ अ स्पिलर, आर्नोल्ड (शास्त्रज्ञ) ६.५० आ स्पिलाइट (अग्निज खडक) २० (पू.).४४४; १७.७८४ आ स्पिलाइट-कॅरॅटोफायर खडकांचा समूह (भूविज्ञान) १७.७८४ आ स्पिशीज प्लॅटॅरम (ग्रंथ) २.६६ आ स्पीअरमन, सी. (सांख्यिकीविज्ञ) १.३०० अ स्पीक, जॉन हॅनिंग (समन्वेषक) ९.८५७ आ; ११.८७ आ, ८८ अ, ६६४ आ; १४.१२६ अ, ११२७ अ; १७.५०२ अ; १८.६६३ अ स्पीक पॅरट (काव्य) २० (पू.).२५६ आ स्पीकर (राज्यशास्त्र) : पहा सभापति १८.६३७ अ-आ, ६३८ अ स्पीच ऑफ डान्स, द (ग्रंथ) १६.२९६ अ स्पीचेस अँड पेपर्स (ग्रंथ) ६.६३८ अ स्पीडिंग (संशोधक) १५.११५७ आ स्पीड्रायटिंग लिपी १५.२४० आ</p>
--	--	---

स्पीनुल, अँतॉन्यू (राष्ट्राध्यक्ष) १०.३८ आ
स्पीलबर्ग, स्टीव्हन (दिग्दर्शक व निर्माता)
 २० (पू.).४४४
 स्पुटनिक-१ (कृत्रिम उपग्रह) १.५९१ अ; २.८०९
 आ; १४.५४४ अ; १८.६६५ अ, ६६६ अ
 स्पुटनिक-८ (कृत्रिम उपग्रह) १.५९३ आ
 स्पुटनिक-९ (कृत्रिम उपग्रह) १.५९४ आ
 स्पुटनिक उपग्रह मालिका १.५९१ अ
स्पूनबिल : पहा **दवीमुख** ७.६५१ आ, ६५२ आ
स्पेंग्लर, ओस्व्हाल्ट (इतिहासकार व तत्त्वज्ञ)
 २० (पू.).४४५
 स्पेंट लाय (मिश्रण) : पहा सोप स्पेंट लाय
 ५.४९३ आ
स्पेंडर, स्टीव्हन (साहित्यिक) २० (पू.).४४६;
 २.१२ आ, ४२७ अ
 स्पेकल व्यतिकरणमापन (तंत्र) १७.३३५ अ
 स्पेक्टर द (कादंबरी) ५.२४ अ
 स्पेक्टेटर (वृत्तपत्र) ७.८२८ आ; ८.६४७ आ;
 २० (पू.).२९३ आ
 स्पेक्तातर फ्रांस (नियतकालिक) १३.३७२ अ
 स्पेक्युलम (मिश्रधातू) ३.८४५ अ; ७.२६३
 अ; १६.८०३ अ
 स्पेक्युलम मेन्टिस (ग्रंथ) ३.९१२ अ-आ
 स्पेगेल, हकीन (लेखक) २० (पू.).६३९ अ
 स्पेझिया, जी. (शास्त्रज्ञ) १४.४४१ अ
स्पेडिंग, फ्रँक हॅरलड (रसायनशास्त्रज्ञ) २०
 (पू.).४४७
स्पेटस्या (स्थळ) २० (पू.).४४७
स्पेन (देश) २० (पू.).४४७, **चि.** २७, २८;
 ९.२७६ आ (प); १२.१११७ अ-आ;
 १५.३५५ अ
 अँडोरा १.७०९ अ
 आर्थिक स्थिती २० (पू.).४५३ आ
 इतिहास १५.८३५ आ; २० (पू.).४२१ अ (प),
 ४२३ आ, ४२६ अ, ४२७ आ, ४४९ आ;
 २० (उ.).१०९९ आ
 कला-क्रीडा २० (पू.).४५७ आ
 काँटोव्हा -२ : ३.९०८ आ
 गणित ४.८१५ आ
 ग्वाघाना ५.५०६ आ
 पोर्तुगाल १०.३७ आ
 प्रागैतिहासिक कला १०.४९८ अ (प)
 फ्रँको-प्रशियन (जर्मन) युद्ध १०.१०५३ अ
 फ्रँको फ्रँन्सिस्को १०.१०५३ आ (प)
 बासेलोना ११.४३० आ
 भाषा व साहित्य २० (पू.).४५७ आ
 भूवर्णन २० (पू.).४४७ आ, ४४८ अ-आ
 महत्त्वाची स्थळे २० (पू.).४५९ अ
 माद्रिद १३.२०४ अ
 राज्यव्यवस्था २० (पू.).४५२ आ
 राष्ट्रीय उद्यान १४.८९५ अ

रेशीमकाम १५.५६ आ
 रोमन संस्कृति १५.१३६ अ-आ
 लेऑन १५.५८५ अ-आ
 लोक व समाजजीवन २० (पू.).४५६ अ
 वाहतूक व संदेशवहन २० (पू.).४५५ आ
व्हॅलदोलेड १७.४५५ आ
व्हॅलेंशिया-१ : १७.४५७ अ
सेव्हिल २० (पू.).८४ आ
स्पॅनिश भाषा २० (पू.).४१९ आ (प)
स्पॅनिश साहित्य २० (पू.).४२२ अ (प)
 हवामान २० (पू.).४४९ अ
 स्पेन, अँ इंटरप्रिटेशन (ग्रंथ) २० (पू.).४२९ अ
 स्पेनचे यादवी युद्ध १४.७१ आ
 स्पे नदी २० (पू.).२४२ अ
 स्पेनमधील चित्रपटसृष्टी ५.८३८ अ
 स्पेन वारसायुद्ध २० (पू.).४५० आ
स्पेन्स, अँड्र्यू मायकेल (अर्थशास्त्रज्ञ)
 २० (पू.).४५९
 स्पेन्स, के. डब्ल्यू. (मानसशास्त्रज्ञ) १३.२९२ आ
स्पेन्स, बॅसिल (वास्तुविशारद) २० (पू.).
 ४६०
 ग्लासगो विमानतळाची रचना १६.७०९ आ
स्पेन्सर, एडमंड (कवी) २० (पू.).४६०;
 २.४०८ आ
 स्पेन्सर, ज्यूनियस (मॉर्गन घराण्याचा संस्थापक)
 १३.५२० आ
 स्पेन्सर, डी. सी. (गणितज्ञ) १०.८०७ अ
स्पेन्सर, हर्बर्ट (तत्त्वज्ञ) २० (पू.).४६१;
 २.४२२ अ, ८३५ आ; ७.१५० अ;
 ८.९६४ अ; ११.७०६ आ; १७.१ अ, ३
 आ, ८४१ अ; १८.७०० अ (प)
 अज्ञेयवाद १.६९७ आ, ६९८ अ
 गोंदणे ५.२२२ आ
 प्रत्यक्षार्थवाद १०.३३७ अ
 लोकसंख्या १५.७४७ आ (प)
 विकासवाद १६.२५७ आ
 विकासवादी नीतिमीमांसा १६.२५९ आ (प)
 व्यक्तिवाद १७.३२७ आ
 हास्य २० (उ.).९३० अ
स्पेरिलाइट (खनिज) २० (पू.).४६३
 स्पेरी, एल्मर अँम्बरोझ (अभियंता) ५.५७९
 आ; ७.७६२ अ; १६.५४४ अ
 स्पेरी, फ्रँन्सिस एल्. (रसायनशास्त्रज्ञ) २० (पू.).
 ४६४ अ
स्पेरी, रॉजर वॉलकॉट (तंत्रिकाजीववैज्ञानिक)
 २० (पू.).४६४; २० (उ.).१११४ आ
वीझल, टॉर्स्टन निल्स १७.१८ आ
 स्पेलबाउंड (चित्रपट) ७.७४३ अ
 स्पेलिऑलॉजी १५.६१५ अ
 स्पेशल कमिटी फॉर द इंटरनॅशनल ड्यूस ऑफ
 द क्वांट सन (IQSYC) २.४३५ अ

स्पेशल कमिटी फॉर द इंटरनॅशनल
 बायॉलॉजिकल प्रोग्रॅम (SCIBP) ४.४३५ अ
 स्पेशल मॅरेज अँक्ट (१९५४) ५.५१७ अ;
 १६.८१६ अ
 स्पेशल सर्व्हिसेस ग्रुप १९.४५५ आ
 स्पेसटाईट (खनिज) ४.९८७ अ-आ
 स्पेस शटल : पहा अवकाश पुनर्वापर यान
 १४.१०१४ अ
 स्पेसारटाईट (रत्न) १४.४३२ अ
स्पोकॅन (स्थळ) २० (पू.).४६४; १६.२२४
 आ
स्पोरोग्रॉआ (प्राणि-वर्ग) २० (पू.).४६४
प्रोटोझोआ १०.६६३ आ
हीमोस्पोरिडिया २० (उ.).११०३ अ
 स्पोर्ट्स कौन्सिल (इंग्लंड) ५.४७९ आ
 स्पोर्ट्समन्स नोटबुक (शब्दचित्र) १४.४९८ आ
स्पोर्ट्स वर्ल्ड (पाक्षिक) २० (उ.).१०११ आ
 स्पोर्ट्स वीक (साप्ताहिक) ८.६५२ आ
 स्पिरान्स्की, म्यिखइल (संविधान कर्ता)
 १४.५१८ आ
 स्यूसिपस (तत्त्वज्ञ) १.८५ आ; १६.८६९ आ
 स्पॅन्नर, एडवर्ड (मानसशास्त्रज्ञ) १४.५५३ आ
स्प्रिंग (स्थितिस्थापक साधन) २० (पू.).४६५
आस २.३०६ अ
कालमापक ३.७९२ अ
गाडी ४.९५५ आ, ९५६ अ
 ग्रामोफोन चलित्र ५.३७३ अ-आ
घड्याळ ५.५२६ अ (प)
धक्काशोषक ७.१०५८ अ
पोलाद १०.८८ अ
 मोटारगाडी संधारण १३.११९३ अ
 स्प्रिंग काटा १५.९३६ अ-आ, ९३७ आ
 स्प्रिंग काटा ७.७७ आ; १५.९३६ अ-आ,
 ९३७ आ
 स्प्रिंग, चपटी पट्टी २० (पू.).४६५ आ, ४६६ आ
स्प्रिंगफील्ड (स्थळ) २० (पू.).४६९; २.५९९
 आ, ६०१ अ
 स्प्रिंगेल, विल्यम आर्. (व्यवस्थापनतज्ज्ञ)
 १७.३४५ अ (प), ३८१ अ
 स्पूअन्स विनाशिका १६.६३६ आ
स्पूस (वृक्ष) २० (पू.).४६९, **चि.** ४८
 स्पूस नॉब (शिखर) १७.२१२ आ
 स्प्रेगेल स्फोटक द्रव्ये २० (पू.).४८९ अ
 स्प्रेगेल, हेर्मान (शास्त्रज्ञ) २० (पू.).४८९ अ
 स्प्रेग, फ्रँक ज्यूलियन (अभियंता) ६.९१९ अ
 स्प्लिट कापड १५.१२३५ आ
 स्प्लेनडीड सनबर्ड (पक्षी) १९.७७७ अ
स्फटग्रंथि (खनिजपिंड) २० (पू.).४७०;
 ५.१६ आ
 स्फटिक २.९४६ आ
 घटक कणांची औष्णिक हालचाल ७.१००३ अ

<p>घन अवस्था ७.१००४ आ (प) धातु-१ : ८.५१ आ, ५२, ५३ प्रसरण गुणांक २.९४६ आ स्फटिक आंदोलक (इलेक्ट्रॉनिकी): पहा दाबविद्युत् आंदोलक ७.७१९ आ स्फटिक आकारविज्ञान २० (पू.) ४७३ अ, ४७४ अ स्फटिककारक उपकरणे २० (पू.) ४८४ अ-आ स्फटिक गणित्र (उपकरण) ३.२३८ आ स्फटिकजल (रसायनशास्त्र) ६.३४२ अ; २० (पू.) ४७८ अ स्फटिक दोष ८.१०२ अ घन अवस्था भौतिकी ५.५३६ अ धातूंची संरचना ८.१०२ अ स्फटिक द्विप्रस्थ शोधक (संश्लेषण) १८.१२६ अ स्फटिकयुक्त कुहर (भूविज्ञान) ५.१६ आ स्फटिकरूप सिलिकॉन (मूलद्रव्य) १९.५८२ अ स्फटिक रूपांचा संयोग २० (पू.) ४७८ आ स्फटिकविज्ञान २० (पू.) ४७१, चि. २९; ६.१०५३ अ; ११.९१४ अ; १२.७१४ आ; १४.५७५ आ अणुभार निश्चिती १.१७३ अ अम्लक १.३५४ आ अर्धसंवाहक स्फटिक १.५०६ आ ऑफिबोल १.७१३ आ इंटरनॅशनल युनियन ऑफ क्रिस्टलोग्राफी १२.७३६ आ कॅल्साइट ३.५२६ अ कृष्णन, सर कार्यमाणिक्यम श्रीनिवास ४.२०७ अ खनिजविज्ञान ४.६०४ अ, ६०८ अ, ६१० अ (प) गट सिद्धांत ४.७९३ अ गार्नेट गट ४.९८७ अ गोल्डशिमिट, व्हिक्टॉर ५.२५५ अ घन अवस्था भौतिकी ५.५३३ आ घन अवस्था रसायनशास्त्र ५.५४२ अ घन विद्राव ५.५५१ अ दाबविद्युत् ७.७१६ आ द्रव स्फटिक ७.९६९ अ धातूंची संरचना ८.१०१ अ, १०२ अ-आ धातूंचे आकार्य वर्तन ८.१२२ अ नॉयमान, फ्रांत्स एन्स्ट ८.५८२ अ पृष्ठ भौतिकी ९.१०८२ अ पेरूटझ, माक्स ९.११३६ आ फेल्स्पार गट १०.१०१६ आ बहुरूपता ११.१६३ अ बहुवारिके १०.६९० अ ब्रॅग, सर लॉरेन्स ११.१००७ आ ब्रॅग, सर विल्यम हेनी ११.१००८ अ ब्रिजमन, पर्सी विल्यम्स ११.१०६८ अ भूसायनशास्त्र १२.६८९ आ मृद्-खनिजे १३.१०१४ आ रामचंद्रन्, गोपालसमुद्रम् १४.७८८ आ, ७८९ अ</p>	<p>रामन, सर चंद्रशेखर व्यंकट १४.८०५ अ विदेशाष्टका स्फटिक १६.३७९ अ-आ समरूपता १८.६७० आ सामान्य प्रस्थ १०.४७७ अ स्टीनो नियम २० (पू.) २९२ अ स्फटिक वाढ ६.चि. १४ स्फटिक संरचना सिद्धांत २० (उ.) ९५३ आ स्फटिकांची आणवीय संरचना १५.८६० आ, ८६१ अ-आ स्फटिकीकरण २० (पू.) ४८३ आ हिमस्फटिक १३.१०७० अ, १०७१ अ-आ; २० (उ.) १०५१ अ (प) स्फटिक वृद्धी (वाढ) ६.चि. १४; २० (पू.) ४८२ आ, ४८३ अ स्फटिक वृद्धी व निर्मिती २० (पू.) ४७९ अ-आ, ४८० आ स्फटिक संरचना २० (पू.) ४७६ आ, ४७७ अ-आ; २० (उ.) ९५३ आ स्फटिक समूह (प्रणाली) २० (पू.) ४७४ अ-आ, ४७५ अ स्फटिकांतील दोष २० (पू.) ४८० आ, ४८१ अ स्फटिकीकरण (रसायनिक प्रक्रिया) २० (पू.) ४८२ एंझाइमांचे १८.७२९ अ रसायनिक अभियांत्रिकी १४.९५४ अ वसाम्लांचे भागशा: स्फटिकीकरण १५.१२०४ अ विलगीकरण १५.११०७ आ व्हायरसांचे १८.७२९ अ संप्लवन १८.४३० आ स्फटिक वृद्धी व निर्मिती २० (पू.) ४७९ अ-आ, ४८० आ स्फटिकीभवन (भूविज्ञान) १७.७८६ आ; २० (पू.) ४७९ अ-आ शिलारसाचे १.१०० आ (प) स्फॅग्रम (वनस्पति-प्रजाती) २० (पू.) ७४० अ-आ स्फॅग्रोब्रिया (बॉग-मॉसेस, वनस्पति-उपवर्ग) २० (पू.) ७४० अ स्फॅलेराइट (खनिज) २० (पू.) ४८५; ३.४६८ आ; १७.५५९ आ जस्त ६.३५२ आ; १५.८५३ अ-आ स्फाहीझ लिबिया (सैन्य दल) १५.५२१ आ स्फिंक्स (प्राणिशिल्पे) २० (पू.) ४८५, १८८ आ; १७.५९५ अ, ७९४ आ गोझा ५.४८ आ (प) स्फिंगोमायेलिने (संयुगे) १५.५१२ आ स्फिंगोलिपिडे (संयुगे) १५.५१२ आ स्फिंगोसीन (संयुग) १५.५१२ आ स्फिन (खनिज) २० (पू.) ४८६ स्फुट गोष्ठी (मराठी साहित्य) १२.१२३५ अ-आ, १२३६ अ-आ</p>	<p>स्फुटनशील फळे १०.८१३ आ, ८१४ अ स्फुटार्था अभिधर्मकोशव्याख्या (ग्रंथ) ११.९६६ अ स्फुमातो (चित्रतंत्र) १३.१२५५ अ स्फुर दीप (छायाचित्रण) ३.४९९ आ; ६.५९ अ-आ इलेक्ट्रॉनिक फ्लॅश गन ३.४९९ आ झेनॉन ६.७३३ अ स्फुल्लिंग गणित्र (उपकरण) ३.२३८ अ स्फेनॉप्सिडा (वनस्पति-गट) ९.९५२ अ स्फेनोडॉन (प्राणी) : पहा ट्युआटारा ६.८९७ अ; १.६१५ अ; ७.४४३ आ स्फेनोफायलम (वनस्पति-प्रजाती) २० (पू.) ४८६ आ स्फेनोफायलेलीझ (वनस्पति-गण) २० (पू.) ४८६; ९.९५२ आ स्फोट (शब्दतत्त्व) ८.२५७ आ स्फोटक (ध्वनिसंज्ञा) ८.२५४ आ स्फोटक द्रव्ये २० (पू.) ४८६ अंझाइडे १.७२३ आ आगनिवारण कायदे १.९१२ अ आबेल, सर फ्रेडरिक २.१०८ आ गन कॅटन ४.८५१ अ ट्रान्नायट्रोडोल्फ्युइन ६.९२१ अ दारुगोळा ७.७२८ आ नायट्रोग्लिसरीन ८.५२० आ, ५२१ अ नोबेल, आल्फ्रेड ८.९८० आ बंदुकीची दारू ११.३ अ बॉब ११.५४४ आ बोगदा ११.८६२ अ-आ, ८६५ आ व्यवसायजन्य रोग १७.३३९ अ शोभेचे दारुकाम १८.१३५ अ (प) स्फोटक बंधक २० (पू.) ४९३ आ स्फोटकी वितळजोडकाम १६.३६६ आ स्फोटसिद्धि (ग्रंथ) १२.८७३ अ स्फ्रांटझीस, जॉर्ज (इतिहासकार) ५.४२३ अ स्मट, फील्ड मार्शल जे. सी. (वनस्पतिवैज्ञानिक) २० (पू.) ६७३ आ स्मट्स, जनरल यान क्रिश्चन (पंतप्रधान) २० (पू.) ४९३; ४.९३८ आ; ११.८८० अ; १४.८६० आ स्मरण (इलेक्ट्रॉनिकी) २.६५० आ इलेक्ट्रॉनिय स्विचिंग मंडले २.६५० आ, ६५२ अ चुंबकीय बुडबुडे ५.९८२ अ जैव इलेक्ट्रॉनिकी ६.५८९ आ स्मरण (स्मृती, विस्मृती) २० (पू.) ५०७ अ (प) स्मरणकला (हेर्मेटिक पंथीय संज्ञा) ११.१०७९ अ स्मरणगाथा (आत्मचरित्र) ७.६८५ अ स्मरणमुकुर (ग्रंथ) ७.७८९ अ स्मरणयात्रा (ग्रंथ) ३.८१५ अ स्मरणसंहिता (विलापिका) ५.७१ आ; ७.७८९ अ स्मरणी (जपमाला) ६.१४२ आ स्मरणी (संग्रह) १२.४६५ आ</p>
---	---	---

स्मरणोत्सव (मदुराई) १३.६३९ अ
स्मरतंत्र (ग्रंथ) ६.१४१ आ
स्मर्ना (स्थळ): पहा **इझामिर** २.४७१ आ
स्मशानभूमी १.६७ अ, ६८ आ
स्माइथ, पी. (संशोधक) १०.४४८ अ
स्मायलोडॉन (प्राणी) २० (पू.).४९४
स्मारक-मनोरे (वास्तुप्रकार) १२.११५१ आ
स्मारके (वास्तु) २० (पू.).४९४; ३.५५१
अ; १६.३०५ आ (प); १८.४६४ आ
अंत्यविधि व अंत्यसंस्कार १.६८ आ, ६९ अ
पॅगोडा ९.३९० अ
मंदिर-वास्तुकला १२.८७८ अ-आ
मनोरा १२.११५१ अ-आ
मानचिन्ह १३.२२१ आ
वास्तुकला १६.१३३ अ-आ
वीरगळ १७.२२ अ (प)
स्मारके, आदिवासींची १३.१०७७ आ
स्मार्ट बाँब १५.६५१ अ
स्मार्त धर्म २० (पू.).४९५
गोत्र-प्रवर ५.२३४ आ (प)
स्मार्त यज्ञ १४.४५ आ
स्मार्त ब्राह्मण कुटुंब ७.८२७ अ
स्मार्त संप्रदाय २.१०१२ अ
स्माल्ट (काच) २० (पू.).२५१ अ
स्माल्टाइट (खनिज) २० (पू.).२५० आ
स्मॉल, ए. डब्ल्यू (समाजशास्त्रज्ञ) १७.५१३ आ
स्मॉल, जेम्स (तंत्रज्ञ) ८.३९२ आ
स्मॉल, मेल्विन (संशोधक) १४.७१ अ
स्मॉल, विल्यम (शास्त्रज्ञ) ६.९८९ अ
स्मॉलिट, टोबायस जॉर्ज (कादंबरीकार)
२० (पू.).४९६
स्मॉली, रिचर्ड ई. (शास्त्रज्ञ) १९.८६५ अ
स्मॉलुकोव्हस्की, एम्. फोन (शास्त्रज्ञ)
७.१००१ अ; ११.१०२४ आ
स्मिथ (शास्त्रज्ञ) १.६०८ अ; २.८३५ अ
स्मिथ, अलेक्झांडर (यंत्रज्ञ) ४.९९५ अ
स्मिथ, अँडम (अर्थतज्ज्ञ व तत्त्वज्ञ) २० (पू.).
४९७; १.४७९ आ, ४८१ अ, ४९१ आ, ४९७
आ; २.२०३ अ, २०७ आ, ७८२ अ; ६.१५
अ; ९.६८१ अ; १४.१०५८ आ (प); १६.८४४
आ; १७.३८७ अ; १८.१४० अ, १६६ अ;
१९.२५६ अ
आंतरराष्ट्रीय व्यापार १.८४२ अ-आ
कर ३.३०५ आ, ३०६ अ
त्यूर्गो, आन रोबेअर झाक ७.५१८ अ
दारिद्र्य ७.७२५ आ
धन ७.१०६० अ (प)
व्यक्तिवाद १७.३२७ आ, ३२८ अ
स्मिथ, आर्. एल्. (जीववैज्ञानिक) १०.५३८ आ
स्मिथ, ऑलिव्हर पी. (कुत्र्यांच्या शर्यती) ४.८४ अ
स्मिथ, ईआन (पंतप्रधान) १५.१९६ आ (प)

स्मिथ, ए. जी. (शास्त्रज्ञ) ९.८१६ अ
स्मिथ, एच्. ज्युलियस (तंत्रज्ञ) २० (पू.).४९० आ
स्मिथ, एडविन (संशोधक) १७.२१८ आ
स्मिथ, एर्विन एफ. (शास्त्रज्ञ) १९.७८९ आ
स्मिथ, कॅप्टन जॉन (समन्वेषक) २० (पू.).
४९८; २.५११ आ; १३.११२ अ
व्हर्जिनिया १७.४३४ अ
स्मिथ, ग्रॅहम (खेळाडू) १४.८५३ अ
स्मिथ, ग्राफ्टन एलियट (मानवशास्त्रज्ञ) १३.२५० अ
स्मिथ, जॉन (लेखक) १.३७७ अ
स्मिथ, जॉर्ज एलबुड (भौतिकीविज्ञ)
२० (पू.).४९९
स्मिथ, जी. अँल्बर्ट (छायाचित्रकार) ५.७१२
आ, ८२३ अ
स्मिथ, जी. एफ. (भौतिकीविज्ञ) ७.३०४ आ
स्मिथ, जी. एम्. (शास्त्रज्ञ) ८.८७७ अ-आ;
१४.१२ आ; १५.६२७ अ, १०४९ अ;
१८.८६ आ; २० (उ.).७३९ आ
स्मिथ, जी. ग्रेगरी (संपादक) २० (उ.).११५६ आ
स्मिथ, जे. एच्. (संशोधक) ६.६३ आ
स्मिथ, जे. एल्. बी. (शास्त्रज्ञ) १५.३३० अ
स्मिथ, जेकब (व्यापारी) १०.११६८ आ
स्मिथ, जेम्स एडवर्ड (लिनीअन सोसायटीचे
संस्थापक) २० (उ.). ११२४ अ
स्मिथ, जोनाथन (मुष्टियोद्धा) १३.७६८ अ
स्मिथ, टॉमस साऊथवुड (शास्त्रज्ञ) १९.३४९ आ
स्मिथ, डब्ल्यू. (शास्त्रज्ञ) २.५४१ अ;
१०.१९८ आ; २० (पू.).५९२ आ
स्मिथ, डब्ल्यू. एच्. (शास्त्रज्ञ) ६.५० आ
स्मिथ, डब्ल्यू. एफ. (भूवैज्ञानिक) ७.१०४९ आ
स्मिथ, डेव्हिड (धातुशिल्पकार) १.४२१ आ
स्मिथ थिअरी १३.६५७ आ, ६५८ अ
स्मिथ, थोओबॉल्ड (वैद्य) १५.९० आ
स्मिथ नांगर (नाविक) ८.३९४ आ
स्मिथ परीक्षा (रसायनशास्त्र) १.५३९ अ
स्मिथ, पी. एच्. (शास्त्रज्ञ) १०.६५६ आ
स्मिथ प्रणमनांकमापक (उपकरण) १४.४४२
आ, ४४३ अ
स्मिथ, फ्रान्सिस पेटिट (संशोधक) ६.३६१ अ
स्मिथ, मायकेल (जीवसायनशास्त्रज्ञ) २० (पू.).
४९९
स्मिथ, मागरिट चेंस (अमेरिका सिनेट महिला)
१३.११०१ आ
स्मिथ, माल्कम (प्राणि-वैज्ञानिक) १०.५२७ अ
स्मिथ, रॉबर्टसन (विचारवंत) ८.२० अ
स्मिथ, ले. कर्नल हेन्री (वैद्य) १३.१२४८ आ
स्मिथ, लेस्टर (शास्त्रज्ञ) ६.५०७ अ
स्मिथ, विल्यम (भूवैज्ञानिक) २० (पू.).५००;
१८.७१ आ
पुराजीवविज्ञान ९.८२० आ
भूविज्ञान १२.७१२ अ

स्तरविज्ञान २० (पू.).३४० अ, ३४१ आ
स्मिथ, विल्यम (खलाशी) १.२८ आ
हवामान निरीक्षणे १५.१३४१ अ
स्मिथ, व्हिन्सेंट (इतिहासकार व भारत
विद्यावंत) २.५१६ आ; ६.१०३ आ;
१२.३६६ आ, ३९७ अ; १३.७६९ आ;
१४.४८३ अ, ७०५ आ
स्मिथ, व्हेर्नॉन लोमॅक्स (अर्थशास्त्रज्ञ)
२० (पू.).५०१
स्मिथसन, जेम्स (खनिजवैज्ञानिक) २० (पू.).
५०२ अ
स्मिथसोनियन इन्स्टिट्यूशन २० (पू.).५०२ अ
स्मिथसन, जेम्स (रसायनशास्त्रज्ञ) १८.३५७ अ
स्मिथसन, हॅरिएट (अभिनेत्री) ११.८०२ आ
स्मिथ, सर एफ. पी. (संशोधक) ७.७५ अ
स्मिथ, सर जे. ई. (वनस्पतिशास्त्रज्ञ) १५.५०४ अ
स्मिथ, सिडने (पत्रकार) ३.८२८ आ
स्मिथसोनाइट (खनिज) २० (पू.).५०२
स्मिथसोनियन इन्स्टिट्यूशन (संस्था)
२० (पू.).५०२
लॅली, सॅम्युएल पीअर पॉट १५.२९९ अ
स्मिथ, हॅमिल्टन ऑर्थनेल (सूक्ष्मजीववैज्ञानिक)
२० (पू.).५०३
स्मिथ, हॅमिल्टन ई. (संशोधक) ८.१५७ आ
स्मिथ, हेन्री (वैद्य) ८.८९२ अ
स्मिथ, हेन्री (सैन्याधिकारी) ११.८७९ अ
स्मिथ-ह्युझ कायदा (शिक्षणशास्त्र) ४.१८५
अ; ७.२५२ आ
स्मिर्नोव्ह (ग्रंथकार) १५.२८६ आ
स्मीग्ली-रिट्स, एडव्हार्ट (नेता) १०.५५ अ
स्मीटन, जॉन (वास्तुरचनाकार) ७.४६७ अ;
११.३०१ अ; १९.५६६ अ; २० (पू.).३९०
आ
स्मृतिकाळ २० (पू.).३७३ आ (प)
स्मृतिकोश (संगणक) १८.२९३ अ
स्मृतिखंडन, बोधविच्छेदनामुळे (चित्तविकृती-
-प्युग) १५.११७४ अ
स्मृतिग्रंथ (स्मरणिका) १७.२९७ अ
स्मृतिग्रंथ व स्मृतिकार (धर्म) २० (पू.).५०३;
३.४२६ अ-आ
कात्यायन-३ : ३.५९७ अ
कृषि ४.१४३ अ
धर्मशास्त्रीय लेखन १८.५३४ आ (प)
हिंदु धर्म २० (उ.).१०२१ आ
स्मृतिचंद्रिका (ग्रंथ) १८.१७४ आ, ५३५ आ
स्मृतिचित्रे (ग्रंथ) ६.८५१ अ (प); १२.१२६१
आ; १८.५६० अ; २० (पू.).३७० अ
स्मृतिचित्रे (लेखनप्रकार) २.११ आ (प)
स्मृतिदीप (दिव्याचा प्रकार) ७.७८८ आ
स्मृतिपलायन (मानसशास्त्र) २० (पू.).५१० आ
स्मृतिप्रकाश (ग्रंथ) ७.२५८ आ

स्मृतिप्रणाली (संगणक) १८.२९२ अ
 स्मृतिप्रतिमा (मेमरी इमेज) १०.३०९ अ
 स्मृतिप्रमोष (ख्यातिवाद) ४.७४६ अ
 स्मृतिभ्रंश (मानसशास्त्र) : पहा **स्मृतिलोप**;
स्मृति व विस्मृति २० (पू.).५०५ अ, ५०७
 आ
 स्मृतिमंदिर (वास्तुकला) १२.८७८ अ
स्मृतिलहरी (ग्रंथ) ६.६०८ आ; १२.१२४८ अ
 स्मृतिलेखन यंत्र १७.चि. १६
स्मृतिलोप (मानसशास्त्र) २० (पू.).५०५
 देहोद्भव स्मृतिलोप २० (पू.).५०५ आ
 मनोजन्य स्मृतिलोप २० (पू.).५०५ अ-आ
 मनोविभ्रम २० (पू.).५०६ आ
मानसचिकित्सा १३.२७८ आ
 विस्मृती २० (पू.).५१० आ
स्मृति व विस्मृति (मानसशास्त्र) २० (पू.).
 ५०७; ३.४२४ आ; ११.७९४ अ-आ
एविंगहाऊस, हेमान ३.१ अ
 कार्यकारी स्मृती २० (पू.).५०७ आ
क्यूल्ले, ओस्वाल्ड ४.४१९ अ-आ
 दीर्घकालिक स्मृती २० (पू.).५०८ अ
प्रायोगिक मानसशास्त्र १०.५८५ अ-आ
 बिंबविण्याची प्रक्रिया १५.८३३ अ-आ
मन १२.११२८ अ
 माहिती साठवण व पुनर्प्राप्ती १३.४७६ अ
मेंदू १३.१०४५ आ
 विस्मृती २० (पू.).५०९ आ
स्मृतिलोप २० (पू.).५०५ अ
 स्मृति अल्पकालिक २० (पू.).५०७ आ
 स्मृति कार्यकारी २० (पू.).५०७ आ
 स्मृति दीर्घकालिक २० (पू.).५०८ आ
 स्मृतीवरील शास्त्रीय संशोधन पद्धती २० (पू.).
 ५०८ आ
 हॅटिंग्टन कंपवात २० (पू.).६५९ आ
 स्मृतिशेष (मानसशास्त्र) १७.४२५ अ-आ
स्मृतिसत्ता भविष्यत् (काव्य) ७.९०५ आ
 स्मृतिसाहाय्यक तंत्रे २० (पू.).५११ अ
स्मृतिस्थळ (ग्रंथ) ५.६७७ आ; ७.७२४ अ;
 १२.१२१० आ, १२३५ अ, १४०० अ
 स्मृतिक्षण मिश्रधातू १३.६१३ आ
 स्मृती (हिंदुधर्मशास्त्र) ८.३९ अ
 स्मृतीतील अष्टकांचे क्रमपत्ते (संगणक)
 १८.२८९ अ
 स्मृती द्रव्ये (आयुर्वेद) १५.१०८९ अ
स्मृत्यर्थसार (धर्मनिबंध) ८.२९ आ
 स्मेग्मा (शिश्नमण्यावरील पांढरा मळ) १९.६३० आ
 स्मेडले-मॅक्लीन, आय्. (रसायनशास्त्रज्ञ)
 ७.४६७ आ, ४७३ आ
 स्मेताना, बेडझिख (पियानोवादक) १०.४९७ आ
 स्मेली, विल्यम (वैद्य) १०.४५५ आ, ४६६
 आ; १६.८७१ अ

स्मेली संदंश (उपकरण) १०.४७३ आ
 स्मेलसर, एन्. जे. (मानसशास्त्रज्ञ) ६.१७४ आ
 स्मोकिंग मोझेस (संज्ञा) १.५६२ आ
स्मोलेन्स्क (स्थळ) २० (पू.).५११
 रशिया (इतिहास) १४.५१६ अ
 स्मोलेन्स्किन, फेड्झ (लेखक) २० (उ.).१०४६ आ
 स्यन-ती (सम्राट) १८.३५५ आ
 स्यन यू-शू (सुलेखनकार) ५.९६७ अ
स्यांग-ज द कॅमल (कादंबरी) १५.४४० अ
स्यांग-ज्यांग-फींग-ल्वुन (मासिक) १३.१२६ अ
 स्या ग्वै (चित्रकार) ५.९६४ अ
 स्याद्वाद (जैन दर्शन) ६.५७५ अ-आ, ५७६ अ
स्याद्वादमंजरी (टीका ग्रंथ) ६.५७६ अ, ५८६ अ
 स्याद्वादावरील आक्षेप (जैन दर्शन) ६.५७६ अ
 स्या वंश (राजवंश) ५.९३३ अ
स्यिन च्यी-जी (कवी) २० (पू.).५१२
स्यिम्यॉनॉव्ह, न्यिकली न्यिकलाएव्हिच
 (भौतिकीय रसायनशास्त्रज्ञ) २० (पू.).५१२;
 ८.९८७
 स्यींग थूंग (सुलेखनकार) ५.९६७ अ
 स्यीन वंश (राजवंश) ५.९३७ अ
 स्युआन जुंग ऊर्फ मिंग ह्वांग (सम्राट) ५.९३९
 आ, ९६४ अ
 स्युआन वांग (राजा) ५.९३४ अ
 स्युंग-नू (टोळी) ५.९३६ आ
स्यु जू-मो (कवी) २० (पू.).५१२
 स्युन ज (विद्वान) ३.२८३ अ; ५.८९८ आ
 स्युपबर्स, ल्यूसिअस टार्किनस (राजा)
 १५.१३२ अ-आ; १९.५९९ अ
 स्युंग नू (टोळी) ५.९३५ आ
स्यु क्यी (ची) ऑंग सान (लोकशाही
 लढ्यातील कार्यकर्ती) २० (पू.).५१२
 स्यु गू (कलावंत) ५.९६४ आ
स्युझरेंटी (राज्यशास्त्र) : पहा **अधिराज्यत्व**
 १.१९९ आ
 स्युडोर्टॅक्सेस्ट्रॉल (संयुग) ६.७६८ आ
 स्युडोफायलिडिया (प्राणि-गण) २० (पू.).८९ आ
 स्युडोब्रॅक्स स्ट्राएटस (प्राणी) १९.३१९ अ
 स्युडोमॉफीन (औषध) ३.१६५ अ
स्युडोमोनस (सूक्ष्मजंतू-प्रजाती) १७.६५१
 आ; २० (पू.).५१३ आ
स्युडोमोनस सिरीगी (सूक्ष्मजंतू) १९.७८६ अ
स्युडोमोनस सोलॅनेसिऑरम (सूक्ष्मजंतू)
 १९.७८५ आ
स्युडोमोनेसी (सूक्ष्मजंतू-कुल) २० (पू.).५१३
 ऑसिटोबॅक्टर १.७२१ अ, ७९० अ
 स्युडोस्कार्पिओनिडा (प्राणि-गण) २.२३५ अ
 स्युत (स्थळ) : पहा **अस्युत** १.६७८ आ
 स्युता (बंदर) १३.१२७२ आ; २० (उ.).११५७ आ
 स्यु-त्सिन, से (शास्त्रज्ञ) १२.७०४ आ
 स्यु दा (सेनापती) ५.९४२ आ

स्युदाद त्रुहीयो (स्थळ) : पहा **सांतो दोमिंगो**
 १९.१०५ अ-आ
 स्युदाद बोलिव्हार (स्थळ) ३.६६ आ
स्युदाद ह्वारेस (स्थळ) २० (पू.).५१४
 स्यून (द्रवयुक्त कोश) २० (पू.).५१४ आ
स्यूनशोध (विकार) २० (पू.).५१४
 प्रारण चिकित्सा १०.५९० अ
स्यूपेरव्होल, झ्यूल (फ्रेंच साहित्यिक) २० (पू.).
 ५१४
 स्युबेरीन (मेदी पदार्थ) ७.५५९ आ
 त्वक्षा ७.५५९ आ
 स्यु बै-हूंग (कलाकार) ५.९६४ आ
 स्यूर (नदी) १५.२१६ आ (प)
 स्युली, द्यूक द (मंत्री) १०.१०६२ आ;
 १४.५९५ अ
स्युली, प्युटॉम (रने फ्रांस्वा आर्मा) (कवी)
 २० (पू.).५१५
 फ्रेंच साहित्य १०.११४० आ
 स्यूस, हान्स एफ. (भौतिकीविज्ञ) १३.३५३ आ
स्यूसमा (पुरातत्वीय स्थळ) २० (पू.).५१५;
 २.५८९ आ, ७०० अ
 डायस ६.९५३ आ
 स्यूसिएन (पुरातत्वीय स्थळ) : पहा **स्यूसमा**
 २० (पू.).५१५ आ
 स्यु स्या-ख (लेखक) ५.९४३ आ
 स्येग्रेन, एच्. एम्. सी (नेत्रवैद्य) १५.४३७ आ
स्येनफवेगोस (स्थळ) २० (पू.).५१६
 स्ये ह हे (चित्रकार) ५.९६३ आ
 स्याफा, प्येअरो (अर्थशास्त्रज्ञ) २.२१६ आ;
 १४.१०३८ अ
 स्यावक कोशिका (वनस्पतिविज्ञान) २.९२५ आ
 स्याव ग्रंथी (शारीर) ५.३१२ अ
 स्याविते (भूविज्ञान) ५.१६ आ
 स्योग्-चन्-गम्पो (राजा) १३.५९९ आ
स्योतवारे (वातावरणविज्ञान) २० (पू.).५१६;
 १५.१३४१ आ; १७.२५९ आ
 जलवायुमान ६.२७७ अ
 भारत १२.१६७ अ (प)
स्योतशास्त्र (भौतिकी) २० (पू.).५१८; १.८८४ आ
 श्यानता १८.१५६ अ
स्योतसे (आयुर्वेद) २० (पू.).५१९
 चिकित्सा १.९३९ आ
स्यौरोग व कौमारभृत्य २० (पू.).३५५ आ
 स्योतस शारीर १७.७०७ अ
 स्योतो दृष्टी २.१० अ
 स्वेदवह स्योत २० (पू.).६४४ अ
 क्षयरोग २० (उ.).१२९८ अ
 स्लट्झकी-यूल परिणाम (सांख्यिकी) ३.८०८ आ
 स्लॅटर, सॅम्युएल (विणकर) १५.१२२३ अ
 स्लॅव्हिऑनॉफ, निकोलस (संशोधक) १६.३५९ आ
 स्लाइटरटिंडे शिखर १०.९९० अ

स्लाइम ईल (प्राणी) : पहा हॅगफिश २० (उ.). ८३४ आ
 स्लाइक, आत्रा (नर्तकी) १०.१०७ आ
 स्लायखर, आउगुस्ट (भारतविद्यावंत) १२.३५७ आ
 स्लालोम (स्कीइंग स्पर्धा) ११.९८ आ
 स्लाव्ह (लोक) ६.२४४ अ (प); ११.११४
 आ, ११७ आ, ३९७ अ; १४.१७२ आ,
 ५१६ अ; १८.८०३ अ
 स्लाव्ह (स्लॉव्ह) वंश १०.५४ अ;
 १२.१४४१ अ; १८.५६८ आ (प)
 स्लाव्हॉनिक भाषासमूह : पहा स्लाव्हिक
 भाषासमूह २० (पू.).५२१ आ
 स्लाव्हॉनिक लिपि २० (पू.).५२०
 स्लाव्हिक जमात २० (पू.).५२८ अ
 स्लाव्हिक भाषा २० (पू.).५२० आ (प)
 स्लाव्हिक भाषासमूह २० (पू.).५२१; २.४५०
 आ; ११.४८६ आ
 पोलिश भाषा १०.८९ आ
 रशियन भाषा १४.४८६ अ (प)
 वर्णव्यवस्था २० (पू.).५२२ अ (प)
 सर्वो-क्रोएशियन भाषा १८.८०५ आ (प)
 स्लाव्हिकोव्ह, पेंचो ११.११३ अ
 स्लाव्हिकोव्ह, पेटको ११.११२ आ
 स्लाव्हिसी, यॉन (साहित्यिक) १४.११६४ अ
 स्लाव्होनिक पुराणकथा ९.८४७ अ
 स्लॉकम हॉलो (स्थळ) : पहा स्क्रॅटन २० (पू.).
 २६० अ
 स्लॉथ (सस्तन प्राणी) २० (पू.).५२२
 नखर ४.७१० आ
 विद्यारंभ १६.९४२ अ
 स्लॉव्हाट्स्की, यूल्फूश (कवी व नाटककार)
 २० (पू.).५२३
 पोलिश साहित्य १०.९२ अ-आ
 स्लिंगस्वाय, डब्ल्यू. (काचनिर्मिती) ३.५७२ अ
 स्लिफर, व्हेस्टो मेल्चिन (ज्योतिर्विद) २० (पू.).
 ५२४; ६.६४६ आ
 स्लिम, सर विल्यम (सेनाधिपती) ३.२९६ आ;
 १२.१४३७ आ; २० (उ.).७७७ अ
 स्लीपिंग ब्यूटी, द (बॅले) ११.२२८ अ (प)
 स्लीमा (स्थळ) १३.५३७ अ
 स्लूटर, क्लाउस (शिल्पकार) ५.२२ अ;
 १०.१०८७ आ, ११७४ अ
 स्लूप (युद्धनौका) १०.१०९९ आ (प)
 स्लेज सूक्ष्मदर्शक (साधन) १९.७८३ अ-आ
 स्लेट पाटी : पहा पाटीचा दगड ९.४७१ अ-आ
 स्लेटर, जे. सी. (भौतिकीविज्ञ) ५.५३४ अ
 स्लेट शिलाशिल्पन १२.६१५ अ
 स्लेटी पाटन (भूविज्ञान) १४.११५१ आ
 स्लेडन, पी. (संशोधक) ९.९३९ आ
 स्लेन्ड्रो स्वरसप्तक २० (पू.).५६६ अ
 स्लेपिअन, डी. (गणितज्ञ) १.५९८ आ

स्लेव्हकोस्ट (प्रदेश) ५.३२ अ
 स्लेव्ह शिप (चित्र) २० (पू.).५३८ आ
 स्लेसिंगगर, फ्रँक (ज्योतिर्विद) ६.७३ अ
 स्लेसिंजर, आर्थर (कलातज्ञ) ११.५४७ आ
 स्लोन, अल्फ्रेड पी. (उद्योजक) १३.१२२२ आ
 स्लोन, डी. एच्. (भौतिकीविज्ञ) ३.२४१ अ
 स्लोन, जॉन (चित्रकार) १.४२० आ
 स्लोन, टॉड (जॉकी) १.६४९ अ
 स्लोन, सर हॅन्स (निसर्गवैज्ञानिक) १८.३५६ आ
 स्लोनोकर, आर्. एम्. (ज्योतिषशास्त्रज्ञ) १४.१२०४ अ
 स्लोव्हाक ओअर पर्वत २० (पू.).५२७ आ
 स्लोव्हाक नॅशनल थिएटर (ब्रातियस्लाव्हा)
 २० (पू.).चि. ३१
 स्लोव्हाक भाषा-साहित्य २० (पू.).५२५
 ध्वनिव्यवस्था २० (पू.).५२५ आ (प)
 साहित्य २० (पू.).५२६ अ (प)
 स्लोव्हाकिया (देश) २० (पू.).५२७, चि. १९
 आर्थिक स्थिती २० (पू.).५२९ आ
 इतिहास व राजकीय स्थिती २० (पू.).५२८ अ
 ब्रातियस्लाव्हा ११.१०४४ आ
 भाषा व साहित्य २० (पू.).५३१ आ
 भूवर्णन २० (पू.).५२७ आ
 महत्वाची स्थळे २० (पू.).५३२ अ
 लोक व समाजजीवन २० (पू.).५३१ अ
 स्लोव्हेनियन राष्ट्राध्यक्षांचा राजवाडा
 (ल्यूब्ल्याना) २० (पू.).चि. ३२
 स्लोव्हेनिया (प्रजासत्ताक देश) २० (पू.).
 ५३२, चि. २०
 आर्थिक स्थिती २० (पू.).५३४ अ
 इतिहास व राज्यव्यवस्था २० (पू.).५३३ अ
 भूवर्णन २० (पू.).५३२ अ
 महत्वाची स्थळे २० (पू.).५३५ आ
 लोक व समाजजीवन २० (पू.).५३५ अ
 हवामान २० (पू.).५३२ आ
 स्वकल्पित उत्कीर्णन (उत्कीर्णन प्रकार) २.७३९ अ
 स्वगत (रंगभूमी) २० (पू.).५३६; ८.४५६
 आ; १४.२७४ आ
 स्वच्छंदतावाद (कला-साहित्य) २० (पू.).५३६;
 ३.३८० आ (प); ५.८१७ अ-आ, ८१८ अ;
 ९.७८६ अ; १०.११३९ अ-आ, ११४०
 अ-आ; १८.२२६ अ-आ, २२७ अ
 अभिजातवाद १.३२० आ (प)
 अमेरिकन स्वच्छंदतावाद २० (पू.).५४३ अ
 इंग्रजी कवितेतील स्वच्छंदतावाद २.४१८ आ (प)
 ऐतिहासिक पार्श्वभूमी व जडणघडण २० (पू.).
 ५३७ अ
 कलेतील स्वच्छंदतावाद २० (पू.).५३८ आ
 जर्मन ६.२१० आ, २११ अ-आ
 जर्मन स्वच्छंदतावाद २० (पू.). ५४१ अ (प)
 टर्नर, जोझेफ मॅलर्ड विल्यम ६.७६३ अ
 तांबे, भास्कर रामचंद्र ७.२६४ आ

दलाक्रवा, फेदीनां व्हीकॉर अझेअन ७.६५८ आ
 दृक्प्रत्ययवाद ७.८९५ अ
 फ्रेंच स्वच्छंदतावाद २० (पू.).५४२ अ
 ब्रिटिश स्वच्छंदतावाद २० (पू.).५३९ आ (प)
 म्यूसे, आल्फ्रेड द १३.१३१४ अ
 वास्तववाद, कला-साहित्यातील १६.११६ आ (प)
 शातोत्रीआं, फ्रांस्वा रे ने १७.६९१ आ, ६९२ अ
 शेरी, पर्सी बिश १८.५३ अ-आ
 संज्ञाविचार २० (पू.).५३६ आ
 साहित्यातील स्वच्छंदतावाद २० (पू.).५३९ आ
 स्वच्छंदतावादाचे उत्तरकालीन आविष्कार
 २० (पू.).५४३ आ (प)
 स्वच्छंदतावादी मराठी साहित्य २० (पू.).५४४ आ
 (प)
 स्वीडिश साहित्य २० (पू.).६४० अ
 स्वच्छंदतावादी संप्रदाय (रोमॅटिक स्कूल) २.२११ अ
 स्वच्छता, लष्करी २० (पू.).५४६
 स्वच्छता व सार्वजनिक आरोग्य
 नारू ८.५४३ आ
 स्वच्छमंडल (शारीर) ६.१०७३ अ, १०८० आ
 रोग ८.८९३ अ
 स्वच्छमंडल कलम शस्त्रक्रिया ८.८९१ अ
 स्वच्छमंडलव्रण (विकार) ८.८९३ अ
 स्वच्छमंडलशोथ (विकार) ८.८९३ अ
 आंतरकोशिकीय ८.चि. ५१
 स्वजन निवड (वर्तन घटक) १९.२४१ आ
 स्वतंत्र पक्ष : पहा राजकीय पक्ष १४.६७७ आ
 स्वतंत्र भारत पक्ष १८.८ आ
 स्वतःप्रामाण्य (केवलद्वैतवाद) ४.२५१ अ, २५४ अ
 स्वदेश (वृत्तपत्र) २० (उ.).१०१० अ
 स्वदेशमित्रन् (साप्ताहिक) १७.८१ आ
 स्वदेशमित्रम् (वृत्तपत्र) १.४३९ अ
 स्वदेशसंस्थानालु (ग्रंथ) १७.१२५ आ
 स्वदेशी आंदोलन २० (पू.).५४७
 काच ३.५७४ अ
 खादी ४.६६८ अ
 स्वदेशी उद्योग २.७९५ अ
 स्वदेशी मिल्स ६.८०६ अ
 स्वधर्म (जातिसंस्था) ६.४१८ अ
 स्वधर्म (साप्ताहिक) ४.१०३ अ
 स्वनक (उपकरण) : पहा सोनार व सोफार
 २० (पू.).१४१ आ
 स्वनव्यवस्था : पहा वर्णविन्यास ७.५४८ अ
 स्वनसामी वातविवर (सुविधा) १५.१३१८ आ
 स्वनातीत (अधिस्वनी) वातविवर (सुविधा)
 १५.१३१८ आ, १३२४ आ
 स्वनातीत विमान ६.७३८ अ; १६.४२ अ, ६७७ आ
 झोत प्रचालन ६.७३८ अ-आ
 स्वपरागण (वनस्पतिविज्ञान) ९.२०४ अ
 स्वपीडन (मानसशास्त्र) : पहा परपीडन व
 स्वपीडन विकृति ९.१७८ आ

स्वप्न (ड्रीम) २० (पू.).५४८; ३.४२३ आ
कल्पनाजाल ३.४२२ अ-आ
झोप ६.७४२ आ
मनोविश्लेषण १२.११५९ अ-आ, ११६१ अ
स्वप्न आणि मनोविश्लेषण २० (पू.).५४८ आ (प)
स्वप्नवृत्तान्त २० (पू.).५५० अ
स्वप्नप्रयाण (काव्य) ६.७९६ आ; १०.११९९ आ
स्वप्नवासवदत्त (नाटक) २० (पू.).५५०;
१.१२८ अ; १४.२८६ अ
भास १२.४९५ आ, ४९६ अ
स्वप्नवर्तनाचे तत्त्व (भौतिकी) २० (उ.).११५७ अ
स्वभाव धर्म (मानसशास्त्र) : पहा चित्तवृत्ति व
स्वभावधर्म ५.८०८ आ
स्वभावभेद (व्यक्तीचा) ५.८०९ अ
स्वभाववाद (भारतीय) २.७०८ आ, ७०९ अ
स्वभाववैशिष्ट्ये (चीन) ५.९५९ आ (प)
स्वभावोक्ती (अलंकार) १.५१९ आ
स्वभावोपरम व चिकित्सा (आयुर्वेद)
२० (पू.).५५१
स्वमग्रता (विकार) २० (पू.).५५१
स्वमग्रता विकारातील लक्षण २० (पू.).५५१
आ (प)
स्वयं-उत्प्रेरित विक्रिया (रसायनशास्त्र)
१४.९६९ अ
स्वयंघूर्णी (फिरत्या पात्याचे हवाई वाहन)
२० (पू.).५५२; २० (उ.).११८४ आ
विमान १६.६७७ अ-आ
स्वयंचल अभियांत्रिकी २० (पू.).५५३;
१.३३१ अ
स्कूटर २० (पू.).२५१ अ (प)
स्वयंचलन २.७९७ आ, ७९८ अ
स्वयंचलित कातकाम यंत्र (ऑटोमेट) २० (पू.).
६८९ अ
स्वयंचलित कापणी यंत्र १८.१७ अ
स्वयंचलित डाकसंग्राहक यंत्र २० (पू.).५५७ अ
स्वयंचलित नियंत्रक ठिबक पद्धती (सिंचन)
१९.४८५ आ
स्वयंचलित प्रणाली २० (पू.).५५६ अ-आ
स्वयंचलित बलिवर्द्धरा यंत्र १८.१३ अ
स्वयंचलित माग १६.३४३ आ, ३४४ अ
स्वयंचलित वाहन २० (पू.).५५३ आ, ५५४ अ
स्वयंचलित वैमानिक (उपकरण) २० (पू.).५५७ अ
स्वयंचलित व्युत्क्रम वर्तन पद्धती १९.५६८ अ
स्वयंचलित सायकल १९.२९६ अ
स्वयंचालन (ऑटोमेशन) २० (पू.).५५४;
१४.६२ आ
औद्योगिक इलेक्ट्रॉनिकी ३.९३ अ
जहाजाचे एंजिन ६.३८७ अ
दूर्वर्ती नियंत्रण प्रणाली ७.८८७ अ
नियंत्रण प्रणाली ८.६४१ आ
मोटारगाडी उद्योग १३.१२१९ अ

यंत्र-१ : १४.४ अ
यांत्रिक हत्यारे १४.५९ आ
रोबॉट १५.१०९ आ
विद्युत् जालक सिद्धांत १६.४९० आ
स्वयंचलन (औ. क्रांती विषयक) ३.१०६ आ
सेवा-यंत्रणा २० (पू.).८२ अ
स्वयंचलित नियंत्रण २.८०५ आ
स्वयंजनन (काल्पनिक प्रक्रिया) २० (पू.).५६०,
४३६ आ
आनुवंशिकी २.६६ आ
जीवोत्पत्ति ६.५४० अ
सिद्धांताचे खंडन १५.६४३ अ, ६४४ अ
स्वयंजात प्रशिक्षण (स्वयंसूचन तंत्र) १७.२४३ अ
स्वयंज्वलन (ज्वलन) ६.६५५ आ
स्वयंदर्शक वजन यंत्र १५.९३५ अ-आ
स्वयंनियंत्रण (अभियांत्रिकी) २.८०५ आ
स्वयंनिर्णय (राज्यशास्त्र) २० (पू.).५६१
स्वयंपाकघरातील उपकरणे ५.१९३ आ
स्वयंपूर्ण श्वसन उपकरण १८.२४३ आ
स्वयंपूर्ती साधणारे भाकित १५.७०९ अ
स्वयंप्रतिकारक्षमताजन्य रोग १४.२१७ अ;
१५.८४ आ
स्वयंप्रवर्तित पारदर्शकत्व (स्वयंप्रेरित
पारदर्शिका परिणाम) (भौतिकी) ८.९६० आ
स्वयंप्रेरणावाद (मानसशास्त्र) १०.४२८ अ
स्वयंभू (महाकवी) २० (पू.).५६१, ७४३ आ,
७४४ अ; ६.३० अ- आ, ५८६ अ; ९.१ अ
अपभ्रंश साहित्य १.२८१ आ
स्वयंभूच्छंद (ग्रंथ) १.२८१ आ; ६.२८ अ,
३० अ; २० (पू.).५६२ अ
स्वयंभू, त्रिभुवन (कवी) २० (पू.).५६१ आ
स्वयंभू देवता २० (पू.).५६२
स्वयं रोजगार योजना १२.११७५ अ
स्वयंवंगणी धारवे (यांत्रिक अभियांत्रिकी)
८.१३८ आ
स्वयंविसरण (रसायनशास्त्र) १६.९५१ आ
स्वयंवैमानिक (ऑटो पायलट) १६.६८३ अ
स्वयं-व्यवसायी वर्ग २.७५६ अ
स्वयंसंघटन १८.५१० अ-आ
स्वयंसिद्धक (गणित) २० (पू.).५६२
गणिताचा तात्त्विक पाया ४.८२१ अ (प)
प्रमेय १०.४१३ आ
भूमिति १२.६४३ अ, ६४४ अ
संभाव्यता -२ : १८.४३८ आ
संभाव्यता सिद्धांत १८.४४० अ
स्वयंसिद्धक विधान (तर्कशास्त्र) ७.२१९ अ-आ
स्वयंसिद्धके (ऑक्सिअम्स) ५.९०८ आ
स्वयंसूचना (ऑटोसंज्ञेशन) २.८०३ अ
स्वयंसेवी संघटना, भारतातील २० (पू.).
५६२; १८.३५३ आ (प)
स्वयंस्फूर्त ऑक्सिडीभवन (रसायनशास्त्र) २.३३६

आ
विष्ठापन विक्रिया १३.८३९ आ
स्वर (ध्वनी) ८.२१३ आ, २५३ अ-आ
स्वरकाव्य (टोन पोएम) ११.७६७ आ
स्वरगंधा (काव्य) १३.११५० आ
स्वरचलित जीवनचरित (आत्मचरित्र) ६.७९६
आ
स्वरजति (संगीत रचनांचा एक प्रकार)
२० (पू.).५६२; १२.५२ आ
स्वरपटल (ध्वनी) ८.२५२ आ
स्वरपद (ध्वनी) ८.२१४ अ, २२३ अ
स्वरमंडल (वाद्य) १५.चि. ३३
स्वरमेलकलानिधी (ग्रंथ) १२.२९८ आ
स्वरयंत्र (कंठ) २० (पू.).५६३
गळ्याचे रोग (आयुर्वेद) १७.६४३ अ-आ
ध्वनि ८.२२५ अ
ध्वनिनिर्मिती १५.१२६७ अ-आ, १२६८ अ
पक्षी ९.३७१ आ
प्राणिध्वनि १०.५१६ आ
श्वसन तंत्र १८.२३० आ
स्तनी वर्ग २० (पू.).३३२ आ
स्वरयंत्रदर्शक (उपकरण) १८.२३५ आ; २० (पू.).
५६४ अ
स्वरवर्ण (संगीत रागविचार) १४.६५६ आ
स्वरविशेष (ध्वनी) ८.२१४ अ
स्वरस (आयुर्वेद) ३.१७८ आ
स्वरसप्तक (संगीत) २० (पू.).५६४; १४.६५७
अ (प)
थाट आणि स्वरसप्तक २० (पू.).५६५ आ
ध्वनि ८.२२४ आ
पायथॅगोरस ९.५७२ अ
पश्चिमात्य संगीतातील स्वरसप्तके २० (पू.).५६५ अ
मध्य-पूर्व संगीतातील स्वरसप्तक संकल्पना
२० (पू.).५६६ अ
सगम १८.७५५ आ
स्वर व त्यांची अभिलक्षण ८.२१३ आ
स्वर-रक्षणप्रयुक्त्या (मानसशास्त्र) १.२२३ अ
स्वरांतर (संगीत) ८.२२३ आ
स्वराज्य (साप्ताहिक) ९.१९५ आ
स्वराज्य द्वीप (स्थळ) : पहा अंद्मान व
निकोबार १.७१ अ
स्वराज्य पक्ष (राजकीय पक्ष) २० (पू.).५६६;
३.८७७ आ; ७.७४७ आ, ७४८ अ; ८.९५१ आ,
९५२ आ; ९.४६ आ; १२.१८८ आ; १३.४४२
अ; १४.१०४२ आ; २० (उ.).१२३० अ
राय, लाला लजपत १४.८३८ आ
रीडिंग, रूपस दानियल आयझाक्स १४.१०८८ आ
स्वराज्य सीमा (चित्रपट) ५.७६४ आ
स्वराज्य सीमेवर (बोलपट) ५.८४५ आ
स्वरूप, गोविंद (ज्योतिषशास्त्रज्ञ) २० (पू.).५६७
रेडिओ दूरदर्शक १४.१२१६ आ

<p>स्वरूप, दामोदर (कवी) ६.९ आ स्वरूप लक्षण (तत्त्वज्ञान) ४.२५० आ स्वरूपवस्तू (तत्त्वज्ञान) ५.८९३ आ स्वरूपसत्ता (तत्त्वज्ञान) १.६६५ आ स्वरूपानंद शिपबिल्डिंग अँड शिप रिपेअर यार्ड लिमिटेड (प्रकल्प) १४.४२७ आ स्वर्ग व नरक (धर्म) २० (पू.).५६८; ९.५५२ अ (प) त्रिभुवन ७.५३२ अ-आ बौद्ध दर्शन ११.९४६ आ मोक्ष १३.१२९७ आ स्वर्णकुमारी देवी (लेखिका व समाजसेविका) २० (पू.).५६९ बंगाली साहित्य १०.१२०० अ, १२०२ अ, १२०३ आ, १२०६ अ स्वर्णलता (कादंबरी) ४.७६८ आ; १०.१२०३ आ स्वर्ण विहान (पद्यनाट्य) १०.६४२ अ स्वर्णसज्जा (कादंबरी) ११.१२५ आ, १२६ अ स्वर्ण कमललू (कथासंग्रह) १८.७७८ आ स्वलेखन (भौतिकी) २० (पू.).३१९ आ स्वलेखन परिपूर्ण चित्रण : पहा होलोग्राफी २० (उ.).१२४५ अ स्वल्पमत्स्यपुराण ९.८६० अ स्वविच्छेदन (स्वसंरक्षण क्रिया) २० (पू.).५७० स्वशासन (राज्यशास्त्र): पहा स्वायत्तता २० (पू.).६१२ आ स्वसंरक्षक अनुयोजना, वनस्पतीतील २० (पू.). ५७१ स्वसंरक्षक अनुयोजना, सजीवांतील अनुकृति १.२२३ अ कीटक ४.५ आ भुंगेरा १२.५४० अ माखली १३.१६३ आ मायावरण १३.३५९ अ मुंगी १३.६५३ आ रंजन, जैव १४.३४० अ, ३४२ अ स्वसंवेद (द्य) (कबीराची तात्त्विक संकल्पना) ३.२९२ अ-आ स्वस्त पैसा १.४९६ अ स्वस्तिक-१ (तारकासमूह) २० (पू.).५७२ स्वस्तिक-२ (शुभ चिन्ह) २० (पू.).५७२ स्वस्तिक यंत्रे (आयुर्वेद) १७.६२९ अ स्वस्तिकाचन (पुण्याहवाचन) ९.७९३ आ स्वस्थवृत्त (आयुर्वेद) २० (पू.).५७३; २.१५५ आ आरोग्यविज्ञान २.१८२ आ ग्रहचिकित्सा ५.३२४ आ जांगल ६.३९८ आ पथ्यापथ्य ९.१२२ अ शरीर व मन १७.६२३ आ सात्म्यासात्म्य १९.१८६ आ सृष्टि व मानव १९.८८४ आ</p>	<p>स्वास्थ्य चिकित्सा १.९४३ आ स्वहितवाद आणि परहितवाद (तत्त्वज्ञान) २० (पू.).५९० स्वैक इंडिया (व्यावसायिक संस्था) १०.८२८ आ स्वैटी, व्लाडिमिर (तंत्रज्ञ) १६.३४५ आ स्वाइन फीव्हर (पशुरोग) ६.१०३४ आ स्वाइन फ्ल्यू (संसर्गजन्य रोग) २० (पू.). ५९२ स्वांग (नाट्यप्रकार) ८.१०१२ अ स्वांगला (जमात) २० (पू.).५९३ स्वाङ्गी (जमात) २० (पू.).५९३ स्वाङ्गी-शुलू वांशिक गट २० (पू.).५९७ आ स्वाङ्गीलँड (देश) २० (पू.).५९४, चि. ३३ आर्थिक स्थिती २० (पू.).५९६ अ इतिहास व राज्यव्यवस्था २० (पू.).५९५ अ भूवर्णन २० (पू.).५९४ आ लोक व समाजजीवन २० (पू.).५९७ अ हवामान २० (पू.).५९५ अ स्वातंत्र्य : पहा नैसर्गिक कायदा; भारतीय संविधान; मानवी हक्क; मूलभूत अधिकार; व्यक्तिस्वातंत्र्य ८.९६२ आ; १२.४२२ आ; १३.२७४ अ, ८७६ अ; १७.३२९ अ अस्तित्ववाद १.६६६ अ-आ मिल, जॉन स्ट्यूअर्ट १३.५८७ आ मूलभूत अधिकार १३.८७६ आ स्वातंत्र्य (मुखपत्र) २० (उ.).११५३ अ स्वातंत्र्य दिन २० (पू.).५९७ अमेरिकेच्या स्वातंत्र्याचा जाहीरनामा १.४२७ अ स्वातंत्र्य-देवता पुतळा (न्यूयॉर्क) १.४२४ अ; २.१३३ अ आयफेल, आलेक्सान्द्र २.१३३ अ स्वातंत्र्यपूर्व काळातील शिक्षण व्यवस्था (भारत) १८.९८ अ (प) स्वातंत्र्यपूर्व काळातील शैक्षणिक प्रशासन (भारत) १८.१०४ अ (प) स्वातंत्र्ययुद्ध : पहा अठराशे सत्तावनचा उठाव १.१२८ अ (प) स्वातंत्र्यलक्ष्मी (नाटक) १४.२८७ आ, २८८ अ स्वातंत्र्यसैनिक : चरित्रकोश (ग्रंथ) १६.८८२ अ स्वातंत्र्योत्तर काळातील उच्चशिक्षण (भारत) १८.९९ अ (प) स्वात (नदी) २० (पू.).५९८ स्वाति (नक्षत्र) २० (पू.).५९८; ७.३१४ अ, ३२० अ भूतप १२.६०७ आ स्वाती तिसल्ल (राजा) २० (पू.).५९९; १८.३२७ आ केरळ ४.२४१ अ स्वाद (चव व वास बोधन) २० (पू.).६०० खाद्यपदार्थ ४.६७५ आ गंध ४.७७५ अ रुचि १४.१११४ अ</p>	<p>संवेदना तंत्र १८.४९८ आ सस्तन प्राणी २० (पू.).३३३ अ स्वादकारके २० (पू.).६०० आ, ६०२ अ स्वादकारके (पदार्थ) २० (पू.).६००; ४.२६१ आ केशर ४.२६२ अ मसाले १२.१३५६ आ मेंथॉल १३.१०३८ आ मेवामिठाई १३.११२७ अ वायुमिश्रित पेये १६.३३ आ व्हॅनिला १७.४५२ अ-आ स्ट्रॉबेरी २० (पू.).३१७ आ स्वाद २० (पू.).६०० अ हिंग २० (उ.).९७४ अ-आ हॅप, रोझे २० (उ.).११४१ आ स्वाधीन पतिका (नायिका) ८.४९८ आ स्वाध्याय पद्धती अध्यापन व अध्यापन पद्धति १.२११ अ-आ स्वाध्याय मंडल, किल्ला पारडी १८.५४३ आ; १९.१६९ अ स्वानंदपुरी (स्थळ) १३.१२६२ आ स्वान, जोझेफ विल्सन (रसायनशास्त्रज्ञ) ६.५१ अ; १३.७०२ आ तंतु, कृत्रिम ७.२३ अ स्वान हंस २० (पू.).६६४ आ, चि. ४१ स्वान्झी (स्थळ) २० (पू.).६०२ वेल्स १७.१९५ अ (प) स्वान्टोव्हिट (पुराणकथा) ९.८४७ अ-आ स्वाभाविक भाषा संपादन १२.४९१ आ स्वाभाविक लॉगरिथम (गणित) १५.४५६ आ स्वाभाविक संख्या (गणित) १.६१९ आ गणितीय विगमन ४.८३६ अ स्वाभाविक स्थिरांक (भौतिकी) २० (पू.).६०३ स्वाभिमान आंदोलन ८.४९९ अ स्वाभिमान संवर्धन चळवळ ११.१०४८ आ स्वाभिमानी शेतकरी संघटना १८.८ आ स्वामरडाम, यान (डच जीवशास्त्रज्ञ) २० (पू.). ६०४; ४.२० आ स्वामिकुमार (कार्तिकेय); शौरसेनी लेखक) १८.१४३ अ स्वामित्वशुल्क (रॉयल्टी) २० (पू.).६०५; १.२१७ आ स्वामित्वहरण (आंतरराष्ट्रीय कायदा) १.८२२ अ स्वामिनाथन अय्यर (साहित्यिक) २० (पू.).६०६; १२.९३१ अ, १३०१ आ; १८.३८० अ स्वामिनाथन, जे. (भारतीय चित्रकार) २० (पू.). ६०७ स्वामिनाथन, मोनकॉबू सांबशिवन् (कृषिवैज्ञानिक) २० (पू.). ६०८; १३.१७० अ स्वामिनाथन, लक्ष्मी (आझाद हिंद सेना) १.९२३ आ स्वामी (कादंबरी) ३.६०१ आ; १२.१२३४ आ</p>
--	--	---

स्वामी (नाटक) १२.१२२८ आ
 स्वामी अखंडानंद (अध्यात्मगुरू) १४.९४३ अ-आ
 स्वामी अग्रवेश (आर्यसभा अध्यक्ष) १४.६८५ आ
 स्वामी आनंद (लेखक) ५.७५ अ-आ
 स्वामी इंद्रवेश (आर्यसभा पक्षप्रमुख) १४.६८५ आ
 स्वामी करपात्री (रामराज्य परिषदेचा नेता)
 १४.६८८ आ
 स्वामी कुवलयानंद समिती (शारिरिक शिक्षण)
 १२.१५७७ आ
 स्वामीकू-कुंबीदल (विशेष समांभ) १२.११६३ आ
 स्वामी कृपालुदेवी महाराज (अध्यात्मगुरू)
 १८.१९६ आ
 स्वामी केवलानंद सरस्वती (पंडीत) : पहा
केवलानंद सरस्वती ४.२५८ अ-आ;
 १२.४६७ आ
स्वामी नारायण पंथ (भक्तिपंथ) २० (पू.).
 ६०९; १२.१३५२ अ (प)
स्वामी प्रभुपाद (धर्मगुरू व वैदिक वाङ्मयाचे
 अभ्यासक) २० (पू.).६०९
 इस्कॉन २० (पू.).६०९ आ (प)
 स्वामी प्रवणानंद (संशोधक) १३.२८८ आ
 स्वामी भगवदाचार्य (काव्यरचनाकार) १८.५३८ आ
स्वामी रामभद्राचार्य (शिक्षणतज्ञ व पंडित)
 २० (पू.).६१०
स्वामी रामानंद तीर्थ (स्वातंत्र्य लढ्यातील नेते)
 २० (पू.).६११; १२.१४९४ अ-आ; १८.१८१
 अ-आ; २० (उ.).१२०८ अ (प)
 आंबेजोगई १.८७७ आ
स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ
 २० (पू.).६१२ आ
स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ
 २० (पू.).६१२
 स्वामी रुद्रानंद (व्यक्तिशिल्प) २० (पू.).चि. ८
स्वामी विवेकानंद (संन्यासी): पहा **विवेकानंद**,
स्वामी १६.८३३ अ (प)
 हिंदु धर्म २० (उ.).१०२२ अ-आ
 स्वामी विज्ञानानंद (भाषांतरकार) १२.१०१ आ
 स्वामी, शंकरदास (संगभूमी तज्ञ) १४.३०० आ
 स्वामी, शिवमूर्ती (संगभूमी तज्ञ) १४.२९८ आ
 स्वामी श्रद्धानंद (समाजसुधारक) : पहा
श्रद्धानंद, **स्वामी** १८.१६० आ
 स्वामी श्रीपादराया (संगीततज्ञ) ३.३५५ आ
 स्वामी सर्वानंद गिरी पंजाब विद्यापीठ २० (उ.).
 १२५३ आ
 स्वामी, सी. एस्. ए. (मॅथॉन खेळाडू) २.३५५ आ
 स्वामी स्वरूपानंद सरस्वती (रामराज्य
 परिषदेचा नेता) १४.६८८ आ
 स्वामी हरिदास, संत (गायक) ७.२८६ आ;
 १२.२९८ आ
 स्वायत्त (संस्कल्पना) २.७०४ अ-आ, ७०५ अ-आ
 स्वायत्त तंत्रिका तंत्र (शारीर) ७.८९ आ, ९५ आ;

९.१८९ आ; २० (उ.).११९२ आ
औषधिक्रियाविज्ञान ३.१८९ आ
बेडूक ११.७६२ आ
स्वायत्तता (राज्यशास्त्र) २० (पू.).६१२, २०२ आ
 स्वारश, मान्यू (पंतप्रधान) १०.३८ आ
 स्वोथ, प्रंथीस्को (तत्त्वज्ञ) २० (पू.).२५८ आ
 स्वारोग (पुराणकथा) ९.८४७ आ
स्वारोचिष मनुसंभवमु (ग्रंथ) १२.११३५ आ
 स्वार्टक्रान्स (स्थळ) १३.२३० आ
 स्वार्थवाद (तत्त्वज्ञान) : पहा **स्वहितवाद आणि**
परहितवाद २० (पू.).५९० आ
स्वालबार (नर्वितील द्वीपसमूह) २० (पू.).६१३
 नॉर्वे ५.५९४ आ
 स्वास्थ्य : पहा **आरोग्यविज्ञान** २.१८२ आ;
 १९.२४७ आ
 स्वास्थ्य चिकित्सा (आयुर्वेद) १.९४३ आ
 स्वास्थ्यसंपादन (आयुर्वेद) २० (पू.).५८३ अ-आ
 स्वास्थ्यसंवर्धन १५.९२ आ
 स्वाहिली (लोक) ४.२२२ आ
स्वाहिली भाषा-साहित्य २० (पू.).६१४;
 ६.७९० आ (प); ११.२५४ अ (प)
केन्या ४.२२४ आ
 ध्वनिबिन्द्यास २० (पू.).६१४ आ
 स्वाहिली भाषेचा उगम व विकास २० (पू.).६१४
 अ (प)
 स्वाहिली साहित्य २० (पू.).६१५ अ (प)
 स्वाहिली लिपी २० (पू.).६१४ आ
 स्वॉन अहवाल (शिक्षणशास्त्र) ५.४७५ आ
स्वॉन, सर जोसेफ विल्सन (भौतिकीविद व झंजरी
 रसायनशास्त्रज्ञ) २० (पू.).६१५; १६.४१६ अ
 तंतुदीप ७.८१ आ
विद्युत् दिवा १६.४९९ आ
स्वॉन लेक (नृत्य) ८.८५८ आ; ११.२२८
 अ-आ
 स्वॉन्झकम (स्थळ) १३.२३२ आ
 स्वॉन, व्हेलेट्टा (चित्रकर्त्री) १३.१०७ आ
 स्वॉलो-टेल्ड हॅमिंग (पक्षी) २० (पू.).७१० आ
 स्विंगल, डब्ल्यू. टी. (वनस्पतिवैज्ञानिक)
 ४.८६७ आ
 स्विंगल, डब्ल्यू. डब्ल्यू. (जीवरसायनशास्त्रज्ञ)
 १.७३० आ
 स्विगर्ट, जॉन (अंतराळवीर) १.४२ आ, ४५
 अ, ५९२ अ, चि. ६
स्विच (विद्युत्साधन) २० (पू.).६१६
 इलेक्ट्रॉनीय २.६५४ आ
 क्रायोस्टॉन १.१८८ आ
 दूधवनी ७.८७७ आ
पनिनलिका १.२१७ आ
 वितळतारधारक नळीचा स्विच १६.३६९ अ-आ
विद्युत् नियंत्रण १६.५२१ अ-आ
विद्युत् मंडल खंडक १६.५३१ आ

स्विच गिअर २० (पू.).६१८ आ
स्विच गिअर (विद्युत् साधन) २० (पू.).६१८
 उद्योग १६.५९० आ
विद्युत् स्विच फलक १६.५९६ आ
शक्ति उत्पादन केंद्र १७.५७४ आ
स्विच २० (पू.).६१६ आ
 स्विजेन कुस्ती (कुस्तिप्रकार) ४.१२२ अ-आ
स्विटोनिअस (ग्रंथकार) २० (पू.).६२०;
 १४.२२० आ
लॅटिन साहित्य १५.३२५ आ
स्विट्झर्लंड (देश) २० (पू.).६२०, चि. ३४,
 ३५; ३.७६८ आ
 अभियांत्रिकीय उत्पादक १.३४० आ
अल्पसंख्य समाज १.५५७ आ (प)
 आर्थिक स्थिती २० (पू.).६२३ आ
 इतिहास व राज्यव्यवस्था २० (पू.).६२१ आ
 कला व क्रीडा २० (पू.).६२५ आ
घड्याळ ५.५३२ आ
जिनीव्हा ६.४६७ आ
झुरिक ६.७२८ आ
बर्न ११.९० आ
 भाषा व साहित्य २० (पू.).६२५ आ
 भूवर्णन २० (पू.).६२० आ
 राष्ट्रीय उद्यान १४.८९४ आ
रोमान्स भाषासमूह १५.१५९ आ
 लोक व समाजजीवन २० (पू.).६२४ आ
 वनस्पती व प्राणी २० (पू.).६२१ आ
शेळी १८.६६ अ, चि. ७
 सहकारी चळवळ १८.८५३ आ
 हवामान २० (पू.).६२१ आ
 स्विट्झर्लंडमधील चित्रपटसृष्टी ५.८३७ आ
 स्विट्सुर, एल्. (शास्त्रज्ञ) ९.८७५ आ
 स्विन्टन, कर्नल (लष्करीतज्ञ) १२.१४४८ आ
स्विन्बर्न, ऑल्जर्नन चार्ल्स (इंग्रज कवी व
 समीक्षक) २० (पू.).६२६
स्विफ्ट, जॉनाथन (इंग्रजी साहित्यिक)
 २० (पू.).६२६; २.८३३ अ-आ; १८.७६ आ
 स्विस् पठारी प्रदेश २० (पू.).६२० आ
 स्विस् पोलिटिकल सायन्स असोसिएशन
 (संस्था) १४.७५१ आ
 स्विस् फ्रँक (चलन) २० (पू.).६२३ आ
 स्विव्हेल विणकाम १६.३५२ आ
 स्विस् शेळी १८.६६ अ, चि. ७
 स्वीकारी आरणए (जीवरसायनशास्त्र) : पहा
 संदेशग्राहक आरणए ८.१०६३ अ;
 १४.१२६९ आ.
 स्वीटगम (रेडगम) (वृक्ष) १७.७८८ आ
स्वीटगम (वनस्पतीविज्ञान) : पहा **शिलारस-२**
 : १७.७८७ आ
स्वीट बर्ड ऑफ यूथ (नाटक) १६.७९२ आ
स्वीट लाइफ (चित्रपट) १०.१०१० आ

स्वीट लाइम : पहा साखर लिंबू १५.४८५ अ
स्वीड (वनस्पती) १७.२६८ आ
स्वीडन (देश) २० (पू.).६२८, **चि.** ३६, ३७
अभियांत्रिकीय उत्पादन १.३४० अ
आर्थिक स्थिती २० (पू.).६३२ अ (प)
इतिहास २० (पू.).६२९ आ
कला-क्रीडा २० (पू.).६२६ अ
क्रिश्चनस्टॅड ४.४६१ अ-आ
गस्टाव्हस आडॉल्फस ४.८९७ अ
चलेन ५.७३३ अ
नद्या व सरोवरे २० (पू.).६२९ अ
ब्रांटिंग, कार्ल याल्मार ११.१०२८ अ-आ
भाषा व साहित्य १२.३५७ आ; २० (पू.).६३६ अ
भूवर्णन २० (पू.).६२८ अ
महत्वाची स्थळे २० (पू.).६३७ अ
मोटारगाडी उद्योग १३.१२२४ आ
राजकीय स्थिती २० (पू.).६३१ आ (प)
राष्ट्रीय उद्याने १४.८९१ आ, ८९४ अ
लोक व समाजजीवन २० (पू.).६३४ आ (प)
वैज्ञानिक संस्था व संघटना १७.३०५ अ
सहकारी चळवळ १८.८५१ अ-आ
स्टॉकहोम २० (पू.).२८६ आ, २८७ अ
हवामान २० (पू.).६२९ अ
स्वीडन-लोकपाल १५.७०१ अ-आ
स्वीडबर्ग, येस्पर (लेखक) २० (पू.).६३९ अ
स्वीडबॉर्ग, इमॅन्युएल (वैज्ञानिक व तत्त्वज्ञ) : पहा
स्वीडनबॉर्ग, इमॅन्युएल २० (पू.).६४२ आ
स्वीडबॉर्ग, येस्पर (प्राध्यापक व बिशप)
२० (पू.).६४२ आ
स्वीडिश अॅकॅडमी २० (पू.).६३७ आ
स्वीडिश ईस्ट इंडिया कंपनी २.७११ अ
स्वीडिश चित्रपटसृष्टी ५.८३६ अ
स्वीडिश टर्निप (वनस्पती) : पहा **रूटबेग**
१८.८३० आ
स्वीडिश-फिनिश मॉडर्निस्ट (वाङ्मयीन चळवळ)
१०.९०३ आ
स्वीडिश भाषा २० (पू.).६३७
स्वीडिश सखलभूमी २० (पू.).६२८ आ
स्वीडिश साहित्य २० (पू.).६३८; २० (उ.).
११३७ अ (प)
फ्राडिंग, गस्टाव्ह १०.१०५८ आ (प)
बेर्यमान, याल्मार फ्रेड्रिक एल्गेरस ११.८०२ अ (प)
बेल्लमान, कार्ल मीकाएल ११.८३१ अ
ब्रेमर, फ्रेडरीका ११.१०८८ अ
मंते, आक्सेल मार्टिन फ्रेड्रिक १२.८७५ अ
रुनेबॅर्य, यूहान लड्विग १४.११३८ अ-आ
यूडबॅर्य, आब्राहाम व्हिक्टर १५.१८१ आ
लागरबिस्ट, पार फेबिअन १५.३८३ अ-आ
लागरलव्ह, सेल्मा १५.३८४ अ-आ
व्हाललीन, यूहान यूलॉव्ह १७.४८१ अ
स्ट्रॅग्लिअस, एरिक यूहान २० (पू.).२७२ अ-आ

स्ट्रिन्बॅर्य, आडगुस्ट २० (पू.).३२० अ (प)
स्वीडिश सीअर्स अँड पोएट्स (ग्रंथ) १.९२४ आ
स्वीडनबॉर्ग, इमॅन्युएल (वैज्ञानिक व गूढवादी
तत्त्वज्ञ) २० (पू.).६४२; १.३०० आ
स्वीडिश साहित्य २० (पू.).६३९ आ
स्वी-थ्रू-जॅमिंग (इलेक्ट्रॉनीय युद्धतंत्र) २.६३९ अ
स्वीय चरित्रमु (आत्मचरित्र) ३.२०९ अ
स्वीस राष्ट्रीय उद्यान (स्विट्झर्लंड) १४.८९४ अ
स्वुन् ज (तत्त्वज्ञ) १३.३०६ अ
स्वुन फू (तत्त्ववेत्ता) ५.९४१ अ
स्वेज (हत्यार) १५.८४७ अ
स्वेज टोकळा (हत्यार) १५.८४७ अ
स्वेटाव्हा, मारिना (कवयित्री) २० (पू.).६४३
स्वेट्स, जे. ए. (मानसभौतिकीविज्ञ) १३.२८३
आ, २८५ आ
स्वेड कापड १५.१२३५ आ
स्वेडा, एम्. (रसायनशास्त्रज्ञ) १२.१०९१ आ
स्वेद (घाम; आयुर्वेद) २० (पू.).६४४
स्वेद ग्रंथी (शारीर) : पहा **घर्मग्रंथि** ५.५५७ अ
स्वेदन प्रक्रिया (आयुर्वेद) २० (पू.).६४४ अ-आ
स्वेदलिंग कप (टेबल-टेनिस) ६.८७१ आ
स्वेबीयन (लोक) ६.२३५ आ, २३६ अ
स्वै घराणे (राजघराणे) ५.९३८ आ; ७.५७ आ
तंत्रविद्या ७.५७ आ
स्वैरविहार (निबंधसंग्रह) ९.४७५ अ
स्वैरिणी (नाट्यग्रंथ) ३.७०८ अ
स्वोपजीवी सूक्ष्मजंतू ६.५४२ आ; १९.७९३ अ
स्वोल (ड्वॉल) (स्थळ) २० (पू.).६४४
स्व्हर्डलॉफ्स्क (इझेफ्स्क) (स्थळ) २० (पू.).
६४४
स्व्हेडबॅरी, टेऑडॉर (स्वीडिश रसायनशास्त्रज्ञ)
२० (पू.).६४५; ८.९८५; १०.६८९ अ;
१४.५७४ आ
कलिल रेणुभार ३.४१४ आ, ४१५ अ
कार्बनी सोल ३.४१९ अ
स्व्हेड्जॅरी, एमानुएल (शास्त्रज्ञ) : पहा **स्वीडनबॉर्ग,**
इमॅन्युएल २० (पू.). ६४२ आ; ७.७५ आ
स्स-मा ग्वांग (इतिहासकार) ५.९४० आ, ९४१ अ
स्स-मा च्यन (इतिहासकार) ५.९०५ आ, ९३७
आ; ११.३८३ अ (प)
स्स-मायेन (राजा) ५.९३८ अ
स्स-मा-स्यांग-रू (कवी) २० (पू.).६४५
स्स-स्यांग् (तत्त्वज्ञ) ५.८९८ अ
हओम (वनस्पती) १.६२१ आ
हओम (धर्म) ९.८४१ अ
हॅक्लिंगर, झेकाफ्रिट (भौतिकीविद) २० (उ.).
११८३ आ
हंग, चि पै (चित्रकार) २० (उ.).११२१ अ
हंगमातान : पहा **हामादान** २० (उ.).८७९ आ
हंगर (कादंबरी) २० (उ.).८७९ अ
हंगरफोर्ड, सर टॉमस (संसद सभापती) १८.६३७ आ

हंगामी स्थलांतर १३.२७१ आ
हंगूल (प्राणी) २० (पू.).६४५
होरियन अँथिनीअम (चरित्रसंग्रह) २० (पू.).६४९ अ
हंगेरियन चित्रपटसृष्टी ५.८३७ अ
हंगेरियन फोकसाँग, द (ग्रंथ) ११.५६२ अ
हंगेरियन भाषा २० (पू.).६४६; २.८५१ अ
हंगेरियन लोकसंगीत १८.३३५ आ
हंगेरियन साहित्य २० (पू.).६४७; ९.११०१
अ-आ; १४.२२१ अ (प)
एकोणिसावे शतक २० (पू.).६५० अ (प)
कॉझिन्ट्सी, फेरॅट्स ३.८८४ अ-आ
केस्टलर, आर्थर ४.२७० अ (प)
प्रबोधनाचा आणि धर्मसुधारणांचा काळ २० (पू.).६४७
आ (प)
बॅबिट्स, मिहालय ११.२१७ अ
बॉलॅशाशॉ, बालिंत ११.५६४ आ
विसावे शतक २० (पू.).६५१ अ (प)
व्हर्शमॉर्ती, मिहालय १७.४४४ आ, ४४५ अ
सतरावे शतक २० (पू.).६४८ आ (प)
ज्ञानोदय (एन्लाइटन्मेंट) युग २० (पू.).६४९ अ
(प)
हंगेरी २० (पू.).६५२, ५२८ अ-आ, **चि.**
३८, ३९; १२.३५७ आ
अभियांत्रिकीय उत्पादक १.३४० अ
आर्थिक स्थिती २० (पू.).६५५ आ (प)
इतिहास व राज्यव्यवस्था २० (पू.).६५३ अ (प)
कला व क्रीडा २० (पू.).६५७ अ
बूडापेस्ट ११.६८३ अ (प)
भूवर्णन २० (पू.).६५२ अ (प)
महत्वाची स्थळे २० (पू.).६५७ आ
राष्ट्रीय उद्यान १४.८९२ अ
लोक व समाजजीवन २० (पू.).६५६ आ
हंगेरियन भाषा २० (पू.).६४६ आ
हंगेरियन साहित्य २० (पू.).६४७ अ (प)
हंगेरी इन १५१४ (कादंबरी) २० (पू.).६५० अ-आ
हवामान २० (पू.).६५३ अ
होमिओपॅथी २०(उ.).१२३२ आ
हंग्री हॉर्स धरण (अमेरिका) ८.चि. २०
हॅचबॅक ऑफ नोत्र दाम (चित्रपट) १४.१४८ अ
हंट, जॉन (लेखक) २० (पू.).६५८ आ; ६६० अ
हंट (मानसशास्त्रज्ञ) ७.४२५ आ
हंट (विचारवंत) १२.३८५ अ
हंट (आयोग (भारतीय शैक्षणिक आयोग)
२.३९८ अ; ११.१४४ आ; १२.४४७ आ,
४४८ अ; १४.१०७३ आ; १८.९८ अ (प)
हंट, आर्. (संशोधक) ९.९३९ अ
हंट, एडवर्ड (मनोवैज्ञानिक) १३.१०४९ अ
हंट, एम्. ए. (शास्त्रज्ञ) ६.८४१ अ
हंट कमिशन ६.४३७ अ
हंट, जॉन (शास्त्रक्रियाविशारद) २० (पू.).६५७;
६.५६२ आ; ७.६२३ आ; १६.२४० अ,

२७१ आ; १७.२२१ आ, ७०८ अ
उपदेश २.८२३ आ
वीर्यसेचन, कृत्रिम १७.२७ आ, ३० आ
हंटर, जॉन (गव्हर्नर) २.३६९ आ
हंटर, ब्रुस (शास्त्रज्ञ) १०.५६८ अ
हंटर, लॉर्ड (हंटरसमिती अध्यक्ष) ४.९४० अ
हंटर वस्तुसंग्रहालय २० (पू.).६५८ अ
हंटर, विल्यम (प्रसूतितज्ञ, शिक्षणतज्ञ) २० (पू.).
६५८; २.५१६ अ; ८.१०३७ अ; १६.२४०
अ; १७.२२१ आ
प्रसूतिविज्ञान १०.४६६ आ
हंटर, विल्यम (सनदी नोकर) २.५१६ अ
हंटर, विल्यम विल्सन (प्रशासक) ४.९१३ आ
हंटर, सर विल्यम (लेखक) १.७०१ आ
हंट, रॉबर्ट (खनिजवैज्ञानिक) ६.५० आ, ५१ अ
हंटर्स स्कॉडन (लष्करी पथक) १८.७८४ अ
हंट, ली (समीक्षक) २० (पू.).६५८;
२० (उ.).८३५ आ; १८.५३ आ
हंट, वॉल्टर (यंत्रज्ञ) ६.८०३ अ; १७.८०४ आ
हंट, विल्यम (चित्रकार) १.४२० अ
हंट, विल्यम होलमन (चित्रकार) १०.६३०
अ-आ
हंटिंग : पहा शिकार १७.७६१ आ
हंटिंग ऑफ द स्नार्क, द (काव्यसंग्रह) ११.४६
अ
हंटिंग्टन, ई. व्ही. (गणिततज्ज्ञ) ११.६९० आ;
१२.६४४ आ
हंटिंग्टन, एल्सवर्थ (भूगोलतज्ज्ञ) २० (पू.).
६५९; १३.२३७ अ
हंटिंग्टन कंपवात (मेंदूचा आजार विकृती)
२० (पू.).६५९; ११.४३५ अ; १३.१०४९ अ
हंटिंग्टन, जॉर्ज एस्. (वैद्य) २० (पू.).६५९ आ
हंट्समन, बेंजामिन (संशोधक) ८.९२ अ;
१५.७९५ अ
हंट्सव्हिल (स्थळ) २० (पू.).६६०
हंड, एफ्. (भौतिकीविज्ञ) ९.७६५ अ
हंडिबेट (वनस्पती) : पहा हंडिबेट २० (पू.).
६६० अ
हंडिबेट (वनस्पती) २० (पू.).६६०
हंड्या व झुंबरे २० (पू.).६६०, चि. ४०
दिवे ७.७८४ आ
मेणबतीधारक १३.१०९४ आ
हंड्रेडबेट (वजन) १५.९४४ आ
हंपबॅक व्हेल (प्राणी) ७.९१५ आ
हंपी (ऐतिहासिक स्थळ) २० (पू.).६६१, ७४७
अ-आ; ३.३५४ आ (प); ७.६३२ अ
पंपा (सरोवर) ९.६३ आ
विजयानगर साम्राज्य १६.३०९ आ (प)
शिलार्थ १६.चि. ६
विठ्ठलमूर्ती १६.चि. ७
हंफ्री क्लिंकर (कादंबरी) २० (पू.).४९६ आ

हंफ्रीज, विल्यम जे. (शास्त्रज्ञ) ८.१८४ आ
हंफ्रीजेनिंग्ल (ब्रिटिश दिग्दर्शक) ५.८३३ आ
हंफ्री, डोरिस (नर्तिका) १.४२२ आ; ८.८५९ आ
हंबर्डे, विनायक रामचंद्र (नाटककार) २० (पू.).
६६२
हंबोल्ट (शीतप्रवाह) ९.११३० आ (प)
हंबोल्ट, अलेक्झांडर फोन (प्रकृतिवैज्ञानिक)
२० (पू.).६६३; १.७५३ आ; २.८७४ अ;
६.६७५ आ, ५५४ अ; ९.५६६ आ; १२.३६९
आ; १४.९७१ आ
प्रवासवर्णन १०.४३८ आ
भूगोल १२.५८८ आ
हंबोल्ट, एनबेर्ख (निसर्गवैज्ञानिक) १३.२६ आ
हंबोल्ट प्रवाह १.९२४ आ
हंबोल्ट, फ्रिडरिख हाइनरिख अलेक्झांडर फोन
(शास्त्रज्ञ) १.७५३ आ; २.८७४ अ;
६.५५४ अ, ६७५ आ; १४.९७१ आ
हंबोल्ट, विल्यम फोन १०.४४७ अ
हंबोल्ट विद्यापीठ २० (पू.).६६३
हंबोल्ट, विल्यम फोन (सुधारक) १०.४४७ अ
हंबोल्ट, विल्हेल्म फोन (जर्मन पंडित)
१२.१३ अ
हंस—१ (तारकामसूह) २० (पू.).६६४; ७.३१४ अ
डेनेब ६.१०४६ अ
दीर्घिका ७.चि. २७
हंस—२ (पाणपक्षी) २० (पू.).६६४, चि. ४१;
९.३८७ आ, चि. ४४
ग्रेलॅंग हंस १५.८३३ आ
मानसरोवर १३.२८८ आ
मेंदू (रेखाचित्र) ७.८७ आ
काळ्या डोक्याचा व मानेचा हंस १०.चि. २१
हंस (मासिक) १६.९९३ अ; २० (उ.).१००५ अ
हंसक (पक्षी) २० (पू.).६६५, चि. ४१;
९.चि. ४४, ५०; १०.चि. २१
अशन यंत्रणा १.६२४ अ
हंसकल्प (सूर्यमस्कार पद्धत) १९.७७५ अ
हंसकाकीय आख्यायान, महाभारत ३.२५५ आ
हंसकोश ५.२३३ आ
हंसदमयंती यतु इतर रूपकगळु (संगीतिका)
८.३२६ अ
हंसदूत (काव्यग्रंथ) ७.८३६ अ
हंस पिक्चर्स (चित्रपट संस्था) ५.८४५ अ;
१३.४६३ आ
हंसपूर : पहा मुलतान १३.७६५ अ
हंस, बा. म. (चरित्रकार) ५.६७७ आ
हंसराज लाला (शिक्षणतज्ज्ञ) २० (पू.).६६६;
८.२०७ आ; १२.४५० अ
हंसराजस्वामी (ग्रंथकार) १४.७९६ अ-आ
हंस वन्नम् (नृत्य) ३.४६४ आ
हंसाउली (गुजराती काव्य) ५.६५ आ
हंसा मेहता समिती (सहशिक्षण) ३.३९८ अ;

१८.८६७ अ
हक, अब्दुल (उर्दू साहित्यिक) २० (पू.).६६७,
१२०७ अ
हकझारी (ज्यु ग्रंथ) ६.६१५ अ
हक, फजलूल (बंगालचे मुख्यमंत्री) १८.७३८ अ
हकल, एन्स्ट (रसायनशास्त्रज्ञ) ६.१०५३ अ;
९.७६५ अ; १४.५७९ अ, ५८३ आ;
१६.५४८ आ
हकलबरी फिन (व्यक्तिरेखा) १३.३७४ आ
हकलबेरी (वनस्पती) ४.४६६ आ
हकीकत व जटायु (कादंबरी) १२.१२३४ आ
हकीम (ईश्वरावतार) १.६०६ अ
हकीम औहदुद्दीन अलीबिन इसहाक अनवरी :
पहा अनवरी १.२१७ आ
हकीमपेट (सिकंदराबाद) २० (उ.).७७८ आ
हकशाफा (कायदा) २० (पू.).६६८
कृषिभूविधि ४.१६३ आ
हकांचा मसुदा (पिटिशन ऑफ राइट्स) ५.४५७
आ; १६.६१५ आ
हक्कीपिक्की (जमात) २० (पू.).६६८
हक्सली (मानवशास्त्रज्ञ) १३.२४९ अ-आ
हक्सली, अँड्र्यू फील्डिंग (शरीरक्रियावैज्ञानिक)
२० (पू.).६६९; ७.१११ आ; ८.९९६
एक्लिप्स, सर जॉन २.१०२२ अ
हक्सली, ऑल्डस लेनर्ड (इंग्रज कादंबरीकार)
२० (पू.).६६९; २.४२७ आ
हक्सली, टॉमस हेन्री (जीववैज्ञानिक) २० (पू.).
६७०; ३.४२३ अ; ४.४२७ आ; ६.१२०
आ, ५२८ अ, ५४० आ; ९.९११ अ,
९१५ आ, ९३९ आ १७.७०८ अ
नैसर्गिक निवड ८.९६४ आ
हक्सली, टी. एच्. (विचारवंत) १.६९७ अ-आ
हक्सली, टी. एच्. (भूवैज्ञानिक) १८.७६ अ
हक्सली, सर ज्युलियन सॉर्रेल (जीवशास्त्रज्ञ)
२० (पू.).६७१; ३.४१० आ; १७.३ आ, ४ अ
प्राण्यांमधील संदेशवहन १०.५२२ अ
विभिन्नवर्धन १६.६६६ अ
विज्ञानाचे तत्त्वज्ञान १७.३ आ
हक्सहॅम, जॉन (वैद्य) २.५४१ अ
हक्सुरॉनिक अम्ल : पहा अँस्कॉर्बिक अम्ल
१.७९७ अ; २० (पू.).५ आ
हग, ई. फोन (भिणनिर्माता) ३.४९५ अ
हगनाह (चळवळ) ७.६८४ अ
हगवण : पहा अतिसार १.१८८ आ
हगिन्झ, चार्ल्स ब्रॅटन (शल्यविशारद)
२० (पू.). ६७१; ८.९९७ अ; १४.६४५ अ
हगिन्झ, मागारिट (शास्त्रज्ञ) २० (पू.).६७२ आ
हगिन्झ, सर विल्यम (ज्योतिर्विद) २० (पू.).
६७२; ४.५२९ आ; ७.३१२ अ; १५.११५१
अ-आ
हग्गादा (लेखन) ६.७८२ आ

हचसन, फ्रॅन्सिस २० (पू.).४९७ अ (प)
 हचिंझ, हॅरी (शिक्षणतज्ज्ञ) २.७८३ अ
हचिन्सन, जॉन (वर्गीकरणवैज्ञानिक) २० (पू.).
 ६७३; १.७३२ आ, ७५४ अ; २.३४९
 आ; ३.५११ अ; ४.४६३ आ, ७९५ अ;
 ५.९०६ आ, ९०७ अ; ८.६०३ अ;
 १५.१०४ आ, १००१ अ; १७.४४१ अ;
 १९.२ आ, ५६४ अ, ३१० आ
 ग्रॅमिनेलीझ ५.३४३ अ
 लॅबिएटी १५.३३५ अ
 वनस्पतींचे वर्गीकरण १५.१०७७ अ-आ
 सॅलिकेसी १९.३२ अ
 हचिन्सन, जॉन (वनस्पतिशास्त्रज्ञ) १०.९८७
 अ; २० (पू.).६४ अ, १७२ आ
 हचिन्सन, टॉमस (इतिहासकार) २.५११ आ
 हचिन्सन-ट्रायड (हचिन्सन-निदानत्रयी) २० (पू.).
 ६७४ अ
 हचिन्सन दात (विकृती) ७.६९४ अ
 हचिन्सन, ल्यूसी (अनुवादक) १५.५६२ अ
हचिन्सन, सर जॉनाथन (शल्यविशारद)
 २० (पू.).६७४
 हचिसन, फ्रान्सिस (तत्वज्ञ) २० (पू.).५९१ अ
 हजरत इब्राहिम : पहा **अब्राहम** १.३१६ आ
 हजरत बाबाजान (मुस्लिम संत-स्त्री)
 १३.११४६ आ
 हजरतबाल मशीद, श्रीनगर १८.१८७ अ
 हजरत मलिक रहान दर्गा १६.८४० अ
 हजरत सय्यद शाह तुराबत हक (दर्गा) ९.१८१ अ
 हजरबाजार (व्यापारी संज्ञा) ७.८३५ आ;
 १६.१८ आ (प)
 हजार रामस्वामी मंदिर २० (पू.).६६१ आ
 हजारजात (डोंगराल भाग) १.३०१ अ
 हजार फुलकारी (भरतकाम) १२.४५ अ
 हजारिका, दुतीराम (संपादक) २.५१६ अ
 हजारिका, भूपेन : पहा **हाझारिका (हझारिका),**
भूपेन २० (उ.).८६० अ
 हजारी-घोषा (काव्यग्रंथ) १.६५६ आ
 हजारी-घोषा (नाम-घोषा; ग्रंथ) १३.२०६
 आ, २०७ अ
हजारीबाग (स्थळ) २० (पू.).६७४; ७.७२३
 अ; १२.१३५१ अ
 हजारीबाग अभयारण्य, बिहार १४.९०३ अ
 हजारी रिपोर्ट (१९६७) ८.६८५ आ
हजारे, अण्णा (समाजसेवक) २० (पू.).६७४;
 १८.६९५ अ
 हजारे, विजय (क्रिकेटपटू) १९.९० आ
 ह जिन चिनी घराने ५.९४० अ
 हजीन (फार्सी कवी) १०.८५२ आ
 हझद्रुबल (सेनानी) २० (उ.).८३७ आ
 हट्ट, चार्ल्स (गणितज्ञ) ४.८३३ आ; १०.६१७ आ
हट्ट, जॉन हेन्नी (मानवशास्त्रज्ञ) २० (पू.).६७५;

२.४० अ
अनुसूचित जाती व जमाती १.२४३ आ
संस्कृति १८.५५० अ
हट्टन, जेम्स (भूवैज्ञानिक) २० (पू.).६७६;
 ६.६७५ आ; १४.११४६ अ; १७.५४५ अ
भूविज्ञान १२.७११ आ
 हट्टन, विल्यम (इंग्रजी लेखक) ११.१०९९ अ
 हट्टसन, आर्. (शास्त्रज्ञ) १२.१०७१ अ
 हट्टलिसिस, पहिला (हिटलर राजा) २० (उ.).१०३७
 आ
 हट्ट (बाजार) ११.३६८ अ
 हट्टंगडी, जयदेव (दिग्दर्शक) २० (पू.).६७७ आ
हट्टंगडी, रोहिणी (अभिनेत्री) २० (पू.).६७७
 हट्टसफेल्ड, अन्स्टर्ट (पुरातत्वज्ञ) १८.७०७ आ
हट्टयोग २० (पू.).६७८
 अघोरी पंथ १.११२ अ
 देवी संप्रदाय ७.९२७ आ
 प्राणायाम १०.५०६ अ
 योग १४.२२३ अ
योगचिकित्सा १४.२२३ आ, २२४ अ
हट्टयोगप्रदीपिका (ग्रंथ) २० (पू.).६७८ अ-आ
 हटागमन (घरघुशी) विवाह १८.३९६ अ
 हडकी (वनस्पती) : पहा **सर्पगंधा** १८.७९८ आ
 हडको (गृहनिवसन निगम) ५.१८४ आ
 हडप, वि. वा. (मराठी लेखक व अनुवादक)
 ६.८५७ आ; १२.१२३३ आ
हडप्पा २० (पू.).६७८; १.५१६ अ-आ;
 २.१५० आ; ३.८१३ अ-आ, ९६१ अ;
 ७.५० अ; ८.८३४ आ, ८३५ अ; ९.२२
 आ; १२.४४ आ, ३६३ अ-आ, ३७८ अ;
 १९.६९२ अ (प), ५०९ अ (प)
 कासे ३.८४३ आ
 कृषि ४.१४२ आ
 ताम्रपाषाणयुग ७.३०९ आ
 भारत (इतिहास) १२.१७७ अ
 भुयारी गटारे १२.५४४ आ
 संगपूर १४.२६३ अ-आ
 रूपड १४.११३९ आ, ११४० अ
 रोझडी १५.१०२ आ
 लोथल १५.८२६ आ (प)
संस्कृति १८.५५० अ
सुक्तगेनडोर १९.६३८ आ
सुरकोटडा १९.६९२ अ-आ
सोमनाथ—१ : २० (पू.).१५४ अ
 हडसन (नदी) १.३९१ अ; ८.१०९९ आ (प)
हडसन उपसागर २० (पू.).६७९; ३.४७२ अ
 हडसन पॅलिसेड शिलापट्ट (भूविज्ञान) १७.७८३ अ
 हडसन बे कंपनी ११.१०६९ आ
 हडसन, रॉक (इंग्रज अभिनेता) १४.१४८ अ
 हडसन रिव्हर स्कूल (चित्रसंप्रदाय) १.४२० अ
हडसन, हेन्नी (मार्गनिर्देशक) २० (पू.).६८०;

१८.६६२ आ
 हडसन हॉर्स (घोडदळ) १२.१४५१ अ
 हणमते, रघुनाथ नारायण (कोशकार) १७.८१९
 आ, ८२० अ, ८२१ अ
 हतक (कथा) १२.८७२ आ
 हतिपर्ण कुल : पहा **लॅटिब्युलॅरिआसी** १५.५८६ अ
 हतिया (स्थळ) १४.६४९ आ
 हत्तिपिपळी (वनस्पती) : पहा **गजपिप्पली**
पोथॉसऑरिया १०.२० आ
हत्ती २० (पू.).६८०, **चि.** ४२; १०.५१३
 अ, **चि.** २१
 आयुर्वेदीय ग्रंथ २.१५३ अ
 केन्या ४.चि. १४
 केरळ ४.चि. १६
 क्रमविकास ४.४३४ अ
 खेडा ऑपरेशन ३.चि. १४
 झाई ६.चि. ३४
 टांझानिया ६.चि. ३५
 थायलंड ७.चि. २१
 दक्षिण आफ्रिका ७.चि. २२
 दात ७.६९० आ
 पुराप्राणिविज्ञान ९.९३४ अ
 प्रशिक्षण ९.३३० अ
 प्रसार १०.५२४ अ
 भारत १२.१७३ आ
 मॅमथ १३.९९ अ
 मॅस्टोडॉन १३.११८ आ
 माणसाळविणे १०.५२९ अ
 लाकूड १५.चि. २१
 विलुप्तीभवन १६.७८० अ
 सरा १८.७८० आ, ७८१ अ-आ
 सर्व्हेस १८.चि. २६
 स्तनी वर्ग २० (पू.).३२९ अ
 प्रोबॉसिडिया (गण) २० (पू.).३३५ आ
 जीवाश्म २० (पू.).३३८ अ
 हस्तिदंत २० (उ.).८१५ अ (प)
 हत्ती गवत : पहा **गजराज गवत** ४.७८६ आ
 हत्तीचराटे (वनस्पती) : पहा **गोखरू, मोटे**
 ५.२२६ आ
हत्तीरोग २० (पू.).६८६; १८.८१५ आ
 डास ६.९९४ अ
 पथ्यापथ्य ९.१२८ आ
 भारत १२.२५९ आ, २६० अ
 महाराष्ट्र राज्य १२.१५३० अ
 शल्यतंत्र (आयुर्वेद) १७.६४० अ
 हत्तीरोग संशोधन केंद्र, वर्धा
 हत्ती सील (प्राणी) १९.६२० अ-आ, ६२१
 आ, **चि.** ३३
 हत्थवनगल्लविहारवंस (ग्रंथ) ९.६२६ आ
 हत्या ४.७०९ अ (प)
 हत्यार, उत्कीर्णनाचे २.७३७ अ

हत्यार धारकी शाणित्र (यांत्रिक हत्यार) १७.६९१ अ
हत्यार-योजन (स्वयंचलित यंत्रातील) २० (पू.).
 ६८७
 प्रच्छिद्रण हत्यारे १०.२५५ अ
 सुतारकाम १९.६५३ आ, ६५४ आ
 हत्यारे (कर्मशालेतील) २० (पू.).६९० आ
 हत्यारी पोलाद
 यांत्रिक हत्यारे १४.५८ आ
हत्यारे (कर्मशालेतील) २० (पू.).६९०
 अंतःसूत्रक (टॅप) १.९२५ आ
 अश्मयुगीन १.चि. ४६
 करवत ३.३२९ आ
 कानस ३.६११ अ
 छिद्रण यंत्र ६.८३ अ
 छिद्रपाट व धारक पकड ६.८४ आ
 दाबपकड ७.७०५ आ
 धातुपत्राकाम ८.७३ आ
 बहिःसूत्रक (डाय) १.९२५ अ
 यांत्रिक हत्यारे १४.५६ अ
 हार्डवेअर २० (उ.).९१६ आ
 हत्यारे, चर्मकलकामाची ५.६८२ अ
 हत्यारे, तारगुंफणकामाची ७.३११ अ-आ
 हत्यारे, लोहारकामातील १५.८४६ अ, ८४८ आ
 हथोर देवता १.३१२ आ
 हथामौत (जमात) १.४४२ आ
 हदगढ अभयारण्य, ओरिसा १४.९०० अ
हदगा-१ : २० (पू.).७०१
 हस्त २० (उ.).८०८ अ
हदगा-२ (वनस्पती) : पहा अगस्ता १.९७ अ
 हदिनाडु-कारुगहळ्ळी (स्थळ) १३.१३२६ आ,
 १३२७ अ
हदीस (मुस्लिम वचने) २० (पू.).७०१;
 १.४५४ आ; ८.३९ अ; १२.१०४८ आ,
 १३५३ अ; १९.६३१ अ
 मुसलमानी विधि १३.७७८ आ
 शरीयत १७.६०९ अ-आ
 हदोती पठार १४.७२० आ
 हद्टाल, मार्टिन (स्लोव्हाक व्याकरणकार)
 २० (पू.).५२६ आ
हदपारी २० (पू.).७०१
 काळे पाणी ३.८५३ आ
 गुन्हेशास्त्र ५.१११ अ
 शांतताभंग १७.६८१ आ
हददूखाँ (संगीतकार) २० (पू.).७०; ११.७
 आ, ४८ आ; १४.६२७ आ
 ग्वालहेर घराणे ५.५०८ आ
 हदस्मूखाँ २० (उ.).८१९ आ
 हद-फुफ्फुस संजीवन (वैद्यक) १०.३४८ अ,
 ३५० अ
 हदधमांशिक (पारशीधर्मग्रंथविभाग) १.६२१ अ
 हदगल : पहा **हदगळ २० (पू.).७०३ आ**

हदगल, गंगूबाई (गायिका) २० (पू.).७०२
हदगळ (स्थळ) २० (पू.).७०३
हदनफी (इस्लामी कायदा प्रवाह) २० (पू.).
 ७०४; १५.९१७ आ
 अवैध संतति १.६२२ अ
 मुसलमानी विधि १३.७८० अ-आ
 शाफी, इमाम १७.६९३ अ (प)
 हदनबली उपपंथ १३.७८१ अ
 हदनमकौडा (स्थळ) १५.१०९२ अ
 हदनिंगज, हेन्नी (संशोधक) ७.८७४ आ
 हदनी ऑर्पोस्सम (प्राणी) १७.८२८ अ-आ
 हदनीकोब कापड १५.१२३५ आ
 हदनीफ पंथ २.६६१ आ
हदनी बॅजर (प्राणी) : पहा बाजरा १२.३६४ आ
हदनी सक्ल (वनस्पती) : पहा शिया १७.७७२ आ
 हदनुमंतजन्म (ग्रंथ) १३.१८० आ
 हदनुमंत नाईक (भिल्लप्रमुख) १८.३१३ अ
 हदनुमंती कुस्ती ४.१२१ अ
 हदनुमदात्मज (कवी) ७.७५१ अ
 हदनुमनाटक (नाटक) १२.१३९९ अ; १८.५२३ अ
हदनुमान २० (पू.).७०४; १.७२ आ; १४.८२१
 आ, ८२२ अ
 राम १४.७८३ अ-आ
 रामेश्वरम् १४.८२५ अ-आ
 सप्तचिंजीव १८.६२७ अ-आ
 हदनुमानकवच (ग्रंथ) २० (पू.).७०५ अ
 हदनुमान टेकडी, पुणे ५.८४४ अ
 हदनुमान प्रसाद (गायक) ६.९३९ आ
 हदनुमानप्रसाद (नर्तक) ३.२६५ अ, २६६ अ
हदनुमानफळ (वनस्पती) : पहा मारुतिफळ
 १३.३७२ अ
 हदनुमान बाहुक (काव्य) ७.४२९ अ
 हदनुमान माकड (प्राणी) १०.५६६ आ
 सामाजिक जीवन १०.५६६ आ
 हदनुमान माकड : पहा वानर १६.२ आ
 हदनुमान व्यायाम प्रसारक मंडळ, अमरावती
 १.३६३ आ; १२.२७२ आ, १३५१ अ;
 १७.४०० आ, ७२० आ
 हदनुमान व्यायाम शाळा, अमरावती १४.६९८ अ
 हदनुस्तंभ (रोग) ७.१०६४ आ
 हदन्ली (पाणबुडी) ९.४८९ आ
 हदपॉर्कस (रोमन ज्योतिषशास्त्रज्ञ) १५.१४८ आ
 हदपत अर्मेबा स्पॅत (दैवी शक्ती) १.३६४ आ
 हदपत मंझील (वास्तू) १३.१३७ अ
 हदपतेबंद व्यापार पद्धती १७.३७२ आ
 हदपतेबंदी कर्ज पद्धत १.४०९ आ
हदफर्डिंग, हाराल (डॅनिश तत्त्वज्ञ) २० (पू.).
 ७०५
 हदफबावर (अर्थशास्त्रज्ञ) ८.३४९ आ
 हदफिझ अल्-असद (लष्कर प्रमुख) १९.५७३ आ
 हदफीज, ई. एस्. ई. (शास्त्रज्ञ) १३.१३२१ आ

हदपत औरंग (फार्सी दीर्घकाव्ये) ६.४११ अ
 हदबल अवकाश दूरदर्शक १७.१६४ आ;
 २० (पू.).७०७ आ
हदबल, एडविन पॉवेल (ज्योतिर्विद) २० (पू.).
 ७०६, ५२४ आ, ५२५ अ; १.८१६ आ;
 ४.४९६ आ, ५२५ अ; ६.६४६ अ-आ;
 १५.११५२ अ; १६.८९० आ; १७.६
 आ; १९.२२० अ
 दीर्घिका ७.८०० अ, ८०१ आ
 प्रसरणशील विश्व १७.६ आ
 विश्वप्रसरणाचा वेग १६.९१७ अ
 विश्वप्रसरणाचा शोध १६.८९० आ
 विश्वाचे प्रसरण २० (पू.).४०४ आ, ४०५ आ
 हदबल स्थिरांक २० (पू.).४०४ आ
 हदबल स्थिरांक (ज्योतिषशास्त्र) २० (पू.).७०७ अ
 हदबशी (लोक) १९.५४६ अ
 हदबसाण (स्थळ) ६.९१ अ
 हदबळीकर, अप्पाजी सुरी (किल्लेदार) १४.७९६ आ
 हदबाना (रोग) १३.३५१ अ
हदबाब (वनस्पती) २० (पू.).७०७
 हदबीब-उल्लाह-नौशहरी (कवी) ३.८३३ आ
 हदबुरा (जमात) १६.७५३ आ
 हदबूब (धुळीचे वादळ) ८.१६३ अ; १६.९४
 आ; १९.७४७ अ
हदब्बा खातून (काश्मीरी कवयित्री) २० (पू.).
 ७०८; ३.८३३ अ-आ, ८३६ आ
 हदब्यारिमाना, ज्यूव्हेनेल (राष्ट्राध्यक्ष) १४.११२७
 आ
 ह. भ. प. सोनोपंत २० (उ.).१३३० आ
 हदमकी २० (पू.).२४१ आ
 हदमदर्द (वृत्तपत्र) १.५३१ आ
 हदमदानी, सय्यद मुहंमद (कुब्राव्ही पंथाचे गुरू)
 १८.१ आ
 हदमदुल्ला मुस्तौफी (फार्सी ग्रंथकार) १०.८५० अ
 हदमरिजॉकोली किंवा चिंगथाँग (पोटजमात)
 १३.५४५ अ
 हदमरी (पोटजमात) १३.५४५ अ
 हदमला (नौसेना प्रशिक्षण केंद्र) २० (पू.).१५३ अ
 हदम विषपायी जनम के (काव्यसंग्रह) ८.३६० अ
 हदमादा अल्-हमरा (प्रदेश) १५.५२० अ
 हदमामखाना ७.७८७ अ
 हदमामा : पहा कबड्डी ३.२९० अ
हदमार (जमात) २० (पू.).७०८
 हदमास (अतिरेकी संघटना) १९.५७४ अ
 हदमासह (काव्यसंग्रह) १.४५३ अ
हदमिंग पक्षि २० (पू.).७०९, चि. ४३; ९.चि.
 ४७
 हदमेलिया २०(उ.).८४५ अ-आ
हदमी २० (पू.).७१०
 हदजिम्मेदारी ६.४७४ अ
 शांतताभंग १७.६८१ आ

<p>हमीचा करार २० (पू.).७१० आ हमीरदेव (राजा) १४.४१९ अ हमीरपूर (स्थळ) २० (पू.).७१०; १९.४६० आ हमीरसिंग (संस्थानिक) ८.४९२ आ <i>हमीर हठ</i> (चित्र) ९.३५७ अ हम्फ्री, एफ्. एच्. (रमण महर्षि भक्त) १४.४७८ अ हम्मांडाइट राजमहल १.५५४ अ हम्माद अर्-रावियह (अरबी शायर) १.४५३ आ हम्मीर (महाराणा) ५.१७१ अ <i>हम्मीरमदमर्दन</i> (संस्कृतनाटक) १०.५ अ हम्मीर राजा २.७७९ आ हम्मीर सिंह (संस्थानिक) ३.७१ आ <i>हम्मीर हठ</i> (काव्य) ११.९८१ अ हयकल, एम्. एच्. (अरबी वृत्तपत्रकार) १.४५८ अ हयगय २० (पू.).७११ अपकृत्य १.२७१ आ, २७२ अ कर्तव्यच्युति ३.३४५ अ (प), ३४७ अ पोटगी १०.१० आ विधिसंज्ञा १६.६२७ अ-आ हयग्रीवाचार्य (संतकवी) १२.१४०० अ <i>हयवदन</i> (कन्नड नाटक) ३.७२१ आ; १४.२९९ आ हयाशी, सी. (ज्योतिर्विद) ६.६४२ आ हय्यात, दूब जाबीर (लेखक) १९.२२१ आ हरकिंजल (वनस्पती) : पहा साजेरी १९.१५४ अ-आ हरकी (वसूलप्रकार) १२.११८७ आ हरगोविंद (शीखगुरू) ७.४४८ आ; १७.८४९ अ, ८५० आ; १९.७२० आ हरगोविंदपूर २० (पू.).७११ <i>हरगौरीसंवाद</i> (काव्यग्रंथ) २० (उ.).११६६ अ हरचरणसिंग (नाटककार) ९.३९ आ, ४० अ हरजिंदरसिंग (एअर व्हाइस मार्शल) २० (उ.). ७७७ अ हरजुल्फसन, बजारनी (कप्तान) १८.६६० अ हरटॉग समिती (शिक्षण) १८.५७३ अ हरणटोळ (साप) १९.चि. १८ हरणदोडी (वनस्पती) २० (पू.).७११ हरणफास (कुस्तीचा डावपेच) ४.१२० अ हरणवेल (वनस्पती) २० (पू.).७१२ हरताळ (खनिज) २० (पू.).७१३ मनशीळ १२.११३३ अ हरत्सोग, आर्. एफ्. (भौतिकीविज्ञ) ७.९९० आ हरदत्त (धर्मनिबंधकार व भाषकार) ८.२९ आ; १८.५३० आ, ५३१ अ हरदत्त (धर्मशास्त्र) १८.५३५ आ हरदत्त राजा (क्रांतिकारक) १३.६४१ आ हरदयाळ, लाला (क्रांतिकारक) ४.८४९ आ; १२.४४५ आ</p>	<p>हरदासी नकला ८.२६७ आ हरद्वती नदी १८.७७९ अ हरद्वार २० (पू.).७१३ कुंभमेळा ४.४३ आ हरनाम (कवी) ९.३७ अ हरपर रेवडी (वनस्पती) : पहा रायआवळा १४.८२८ अ हरपालदेव (महानुभाव पंथ) १२.१३९९ आ हरपालदेव (रामदेव यादवचा जामाम) १४.६८ आ हरपास्टम (खेळ) १०.९४१ अ हरप्रिया (संगीतसंज्ञा) ३.६६४ आ हरबक्षसिंग (कर्नल) १२.३३५ आ हरभजनसिंग (कवी) ९.३६ आ, ४१ अ हरभरा २० (पू.).७१४ अन्नघटक १.२५३ अ चुणी १७.२७१ अ हरभय्याचे सुधारित वाण २० (पू.).७१५ आ, ७१६ अ हरमंदिर : पहा सुवर्णमंदिर १९.७२० अ हरमंदिर गुरुद्वार ९.४६९ अ हरमंदिर साहेब : पहा सुवर्णमंदिर १९.७२० अ हरमला (वनस्पती) २० (पू.).७१८ गुणधर्म व उपयोग १५.१००८ हरमॅटन (हरमाटन) (वारे) १.२८२ आ; २.८९ आ; ४.८९० अ; ६.८८३ अ; ८.५०८ आ; १२.१०९६ आ; १३.४४९ आ; १५.१३५१ आ; १६.९४ आ हरमॅफ्रडाइट्स (पुराणपुरुष) २.८४४ अ हरमाईट, चार्ल्स (गणितज्ञ) २० (पू.).७१८; २.२७८ अ; ८.७२४ आ इ (e) २.३७३ अ हरमान (पर्वत) १५.६३० अ (प) हरयाणा कृषि विद्यापीठ ९.२३ अ हरयाणा राज्य २० (पू.).७१९, चि. ४४, ४५; ९.५४७ अ (प) अंबाला १.७९ आ अभयारण्य १४.९०५ अ आर्थिक स्थिती २० (पू.).७२० आ इतिहास २० (उ.).११०० अ चंडीगढ ५.६०८ अ-आ भूवर्णन २० (पू.).७१९ आ महत्वाची स्थळे २० (पू.).७२२ अ राज्यव्यवस्था २० (पू.).७२० आ लोक व समाजजीवन २० (पू.).७२१ आ हवामान २० (पू.).७१९ आ हरयाळ (स्थळ) ७.३३७ अ हररंग : पहा भातखंडे, विष्णु नारायण १२.१३३ अ, १३४ अ <i>हरविजय</i> (काव्य) १८.५२५ अ हरळी (वनस्पती) : पहा दूर्वा ७.८९३ अ खोड ४.७२९ अ</p>	<p>हिरवळ २० (उ.).१०८० आ हरात्मक विश्लेषण (गणितीय पद्धत) २० (पू.). ७२२; ४.८३० अ गोलीय हरात्मके ५.२५२ अ फूर्ये श्रेढी १०.९७४ आ वीनर, नोर्बर्ट १७.२१ आ संख्यात्मक विश्लेषण १८.२७८ आ सरल हरात्मक गति १८.७७१ अ (प) हरात्मक संश्लेषक (उपकरण) ४.८२७ आ हराम (इस्लामी धर्माज्ञा) १३.७७७ आ हरारे (स्थळ) २० (पू.).७२३; १५.१९५ अ (प) व्यापारी केंद्र १५.चि. १ हरॉझनी, फ्रीड्रिख २.५२२ आ <i>हरि आणि त्रिंबक</i> (ग्रंथ) १२.१२५१ अ हरिऔध-अयोध्यासिंह उपाध्याय (लेखक) २० (पू.).७२३ हिंदी साहित्य २० (उ.).९९७ अ-आ हरिकथाकालक्षेपम् (प्रवचन) : पहा कथाकालक्षेपम् ३.२५७ आ; ७.३६८ आ <i>हरिकथामृतसार</i> (ग्रंथ) ६.१०४ अ (प) हरिकीर्तन १२.१५६० अ हरिकेन (चक्री वादळ) २० (पू.).७२४; १५.१३८४ अ, १३८५ अ चक्री वादळ १५.१३८५ अ हरिकेन कंदिल ७.७८६ अ हरिके बंधारा ९.२६ आ हरि केशवजी २० (पू.).७२६; १२.१२१९ अ हरिके हेडवर्क्स अभयारण्य, पंजाब १४.९०३ अ हरिचंद मेहता पब्लिक चॅरिटेबल ट्रस्ट १५.१००२ आ हरिचरण : पहा अनंत कंदली १.२१५ आ हरिचरण भट्टाचार्य (कादंबरीकार) १८.५४१ अ <i>हरिजन</i> (वृत्तपत्र) ४.९४२ अ; १३.८७७ आ; १७.७७ आ; १८.८२७ आ हरिजन (संज्ञा) ५.६६ अ <i>हरिजन सेवक</i> (साप्ताहिक) ८.६५५ आ हरिजन सेवक संघ २० (पू.).७२७; १.६७६ आ; ६.९३४ आ; १२.१५२९ अ जेधे, केशवराव मारोतराव ६.५६१ आ हरिण (अँटिलोप) २० (पू.).७२७, चि. ४६ इँलंड २.७०० अ एण २.१०३५ अ एल्क ३.१६ अ चितळ ५.८०४ आ झाईरी ६.चि. ३४ पुराप्रणिविज्ञान ९.९३२ अ पेर डेव्हिड हरिण १५.१०८३ आ प्रणयाराधन १०.२७१ आ प्रसार १०.५२४ अ संख्येवर नियंत्रण १५.१०८३ आ</p>
--	--	---

सेरो २० (पू.).५७ आ
हरिणखुरी (वनस्पती) २० (पू.).७३१
स्क्रोफ्यूलोरिगिनी २० (पू.).२६६ आ
हरिणपदी (वनस्पती वेल) २० (पू.).७३१,
चि. ४८
 हरिणी (वृत्त) ६.२७ आ
 हरितकणु (जीवविज्ञान)
 हरितकणु (क्लोरोप्लास्ट) ४.३७९ अ; १७.७५८
 आ; २० (पू.).७३६ अ, ७४३ अ
 कार्बोहायड्रेट चयापचय ५.६६८ अ
कोशिका ४.३७९ अ-आ
प्रकाशसंश्लेषण १०.२१६ अ
मिचेल, पीटर १३.५४८ आ
हरितक्रांति २० (पू.).७३२; १८.२० आ, २२ अ
कृषिअर्थकारण ४.१४८ अ
कृषिनीति ४.१५९ अ-आ
बोर्लॉग, नॉर्मन ११.९१७ अ
सुब्रह्मण्यम्, चिदंबरम् १९.६८४ अ
स्वामिनाथन्, मोनकौबू सांबशिवन् २० (पू.).६०८
 अ
हरितगृह : पहा **पादपगृह** २० (पू.).७३३;
 ९.५३४ अ
हरितगृह परिणाम (वातावरणविज्ञान) २० (पू.).
 ७३३, ७९५ अ
 निहेतुक रूपांतरण २० (उ.).८०३ आ
हरितगृह वायू उत्सर्जन (पर्यावरण) २० (पू.).
 ७३३ अ-आ, ७३५ अ
हरितगृहातील शेती १८.३५ अ-आ
हरितद्रव्य (वनस्पतिविज्ञान) २० (पू.).७३६;
 १७.१०७ अ
कोशिका ४.३७९ अ
 खाद्यपदार्थ ४.६७७ अ-आ
तिमिरियड्येफ, क्लियमेंट ७.३६० आ
प्रकाशसंश्लेषण १०.२१४ आ
फिशर, हान्स १०.९३४ आ
रंजन, जैव १४.३४३ आ
बुडवर्ड, रॉबर्ट बर्न्स १७.३४ आ
व्हिलश्टेटर, रिखार्ट १७.५१५ अ-आ
सूक्ष्मजंतु, प्रकाशसंश्लेषी १९.७८७ अ
 हरितद्रव्य-अ ५.३४६ अ
हरितद्रव्य डी (वनस्पतिविज्ञान) २० (पू.).७३६
 आ
हरितद्रव्य सी (वनस्पतिविज्ञान) २० (पू.).७३६ आ
हरितद्रव्ये ए आणि बी (वनस्पतिविज्ञान)
 २० (पू.).७३६ आ
हरितधर्मसूत्र (ग्रंथ) २.८२६ आ
हरितमणी नक्षीकाम १२.७५४ अ
हरित रसायनशास्त्र २० (पू.).७३७
हरिता (वनस्पती) २० (पू.).७३९
फ्युनेरिया १०.१०४५ अ
शेवाळी १८.५९ आ, ६० अ-आ

हरिताचे जीवनचक्र २० (पू.).७३९ आ, ७४० अ
हरितालिका व्रत २० (पू.).७४१
 हरिदास (कर्नाटकी संतकवी) ४.३४ अ; ६.१०४ अ
 हरिदास साहित्य (कन्नड) ३.२७७ अ
हरिदास स्वामी (कवी) २० (पू.).७४१;
 ७.२८६ आ
 हरिद्वार : पहा **हरद्वार** २० (पू.).७१३ अ
 हरिनाथ : पहा **चक्रधर** (श्रीचक्रधर) १३.६६८
 आ; ५.६३१ अ
हरिनामामृत (ग्रंथ) १८.५३१ आ, ५३२ अ
 हरिपंडित (संत) १०.२ आ
 हरिपाळदेव (राजपूत) ८.१९३ आ
 हरिपूर पोस्टर्स (चित्रे) ११.९३७ अ
 हरिप्रसाद (नर्तक) ३.२६५ अ
 हरिबिलास (साहित्यिक) १.९१५ आ
 हरिभक्तिसामृतसिंधु (ग्रंथ) ६.१२ अ; १२.१०९५
 आ
हरिभक्तिरसायन (ग्रंथ) १२.१०१ अ
हरिभक्तिविलास (ग्रंथ) ६.१२ अ
 हरिभट-सांगली संस्थान १९.९४ अ
 हरिभद्र (टीकाकार) १.५०२ अ
हरिभद्रसूरि २० (पू.).७४२; ६.४६४ अ,
 ५८५ आ, ५८६ अ; ८.१५३ आ
अपभ्रंश साहित्य १.२८१ आ
माहाराष्ट्री साहित्य १३.४७१ अ
समराइचकहा १८.६७० अ-आ
हरिमंगल (काव्यसंग्रह) २० (पू.).३५ अ
 हरिमंदिर : पहा **सुवर्णमंदिर** १९.७२० अ;
 १.३७० अ
हरिमोतक (वनस्पती ऊतक) २० (पू.).७४२
 हरियप्पा : पहा **हरिहर, पहिला** २० (पू.).७४७ अ
 हरियल (हिरवे कबूतर) ३.२९४ आ
 हरिया (कवी) ९.३५ अ
 हरियाणा (गाय) ४.९७० आ
 हरियाणा राज्य : पहा **हरयाणा राज्य** २० (पू.).
 ७१९ अ (प)
 हरियुपिया (स्थळ) १९.५१६ आ
 हरिरी (मकामात-रचनाकार) १.४५६ अ
हरिलीलामृत (ग्रंथ) १२.१०१ अ
हरिवंश (तेलुगू ग्रंथ) ३.१० आ; ७.६४१ आ;
 १२.३६९ अ
हरिवंश-१ (संस्कृत ग्रंथ) २० (पू.).७४३,
 २०५ आ
कृष्ण ४.२०० आ, २०१ अ-आ, २०२ अ-आ
हरिवंश-२ (अपभ्रंश ग्रंथ) २० (पू.).७४३,
 ५६१ आ; १.२८१ आ
अपभ्रंश साहित्य १.२८० आ (प)
हरिवंश-३ (ओडिया ग्रंथ) २० (पू.).७४४;
 १.११२ आ; ३.४५ आ
 हरिवंशपर्व (हरिवंश) २० (पू.).७४३ अ-आ
 हरिवंशपुराण : पहा **हरिवंश-१** : २० (पू.).७४३

हरिवंशपुराण (जिनसेनकृत जैन ग्रंथ) ६.५८६
 अ; १२.९२१ आ
हरिवंशपुराणका सांस्कृतिक विवेचन (ग्रंथ)
 १२.३६९ अ
हरिवंशाची बखर १२.१२१८ अ
 हरिवंशी संप्रदाय : पहा **राधावल्लभ पंथ**
 १४.७६९ आ
हरिवर विप्र (कवी) २० (पू.).७४४
असमिया साहित्य १.६५५ अ
हरिवरदा (ओवीबद्ध ग्रंथ) ४.२०५ अ;
 १२.१२१६ आ
 हरिवर्मन् (बौद्ध पंडित) ११.९६४ अ
 हरिविक्रम (प्यू राजा) १०.६६६ अ
हरिविजय १५.१२४७ आ (प); १८.१८५ आ
हरिशंभू २० (पू.).७४५; २.६७६ अ
सूर्यवंश १९.७८० आ
 हरिशंभू (गुर्जर-मूळपुरुष) ५.१३३ आ
 हरिशंभू (जैन ग्रंथकार) ६.५८६ अ
हरिशंभू काव्य : पहा **राघवांक** १४.६६२ आ
हरिशंभू काव्य ३.२७५ अ; १४.६६२ आ
 हरिशंभूद्रगड डोंगररांग १.६८१ आ; ९.७८७ आ
हरिशंभू चंद्रिका (मासिक) २० (उ.).१००५ आ
हरिशंभू-नलोपाख्यान (ग्रंथ) १४.८०९
हरिशंभूद्राख्यान (कथाकाव्य) २० (पू.).७४५ आ
 हरिषेण (राजा) १.११५ आ (प); ४.७६३
 अ; ५.११३ आ, ११५ अ; १५.१२४८ अ
 (प); १८.५२७ आ, ७१२ अ-आ
 हरिसिंग, राजा ३.८२६ आ (प); १२.३४३
 अ-आ
 हरिसिंह (सिसोदिया वंश) ९.१६४ आ
 हरिहर (धर्मनिबंधकार) ८.३० अ
हरिहर-१ (कन्नड कवी) : २० (पू.).७४६;
 ३.२७५ अ; ११.१२३ अ; १४.६६२ अ
अकमहादेवी १.९० अ
बसवराजदेवरागळे ११.१२१ अ-आ
हरिहर-२ (शहर) २० (पू.).७४६
 हरिहर, दुसरा (राजा) १६.३११ आ
हरिहर, पहिला २० (पू.).७४७; ३.३५० अ
बुक्क, पहिला ११.६३५ अ (प)
भारत १२.१८३ आ
विजयानगर साम्राज्य १६.३०९ आ (प)
 हरिहरनाथ (संतव्यक्ती) ७.३४९ आ
 हरिहर विप्र : पहा **हरिवर विप्र** २० (पू.).७४४
 हरिहर संप्रदाय १८.९१ अ
 हरिहेश्वर मंदिर २० (पू.).७४६ आ, ७४७ अ
 हरी ओम आश्रम ट्रस्ट विज्ञान पुरस्कार
 १७.२९० आ
हरीक (वनस्पती) : पहा **कोदा** २० (पू.).७४७;
 ४.३१० अ
 हरी 'दिल्ली' (कवी) ११.८३२ आ; १९.४९८ अ
हरीश-चंद्र (गणितज्ञ) २० (पू.).७४७

हरी साल (केळ) ४.२७३ आ
 हरुशका, फ्रांझ फोन (शास्त्रज्ञ) १२.१०६४ अ,
 १०६८ अ
 हरेकृष्ण चळवळ २० (पू.).६१० अ
 हर्व्युलिस पतंग (कीटक) ९.चि. ४०
 हर्व्युलिस (महाकाव्य) २० (पू.).६३८ आ (प)
 हर्व्युलिनअम (स्थळ) २० (पू.).७४८; ७.७८३
 अ
 रोमन कला १५.१२३ आ
 रोमन संस्कृति १५.१४७ आ, १४९ आ
 विकलमान, योहान योआखिम १६.२२९ आ
 हर्व्युलीझ (वीरपुरुष) २० (पू.).७४९;
 ९.८४४ आ (प); १८.१४३ आ
 हर्व्युलीझचे स्तंभ ६.४७२ आ, ४७४ अ
 हर्झफेल्ड, के. एफ. (शास्त्रज्ञ) १४.५७८ आ
 हर्झबर्ग, गेरहार्ट (भौतिकीविज्ञ) २० (पू.).
 ७५०; ८.९८९
 हर्झबर्ग, गेरहार्ट हाइन्ड्रिक फ्रीडरिक ओटो युलिउस
 : पहा **हर्झबर्ग, गेरहार्ट** २० (पू.).७५० आ
 हर्झबर्ग, फ्रेडरिक १७.३५७ अ, ३६१ अ
 हर्झबर्ग, बी. (शास्त्रज्ञ) १२.६३८ आ
 हर्झबर्गर, एम्. जे. (शास्त्रज्ञ) १०.२३१ अ
 हर्झांग (कादंबरी) ११.८२२ अ
 हर्झांग, आर्. ओ (रसायनशास्त्रज्ञ) ३.४१४ आ
 हर्टसॉक, जेम्स (नेता) २० (पू.).४९४ अ
 हर्टसेग, फेरेन्टस् (साहित्यिक) २० (पू.).६५१ आ
 हर्टझ (एकक) २.९९० अ
 हर्टझ, गुस्टाफ (भौतिकीविज्ञ) २० (पू.).७५१;
 १.१७७ आ; ८.९८५ आ; १२.७९८ आ
 प्रांक, जेम्स १०.१०५७ आ
 हर्टझस्प्रंग, आयनार (ज्योतिर्विद) २० (पू.).
 ७५१; १०.१९४ आ
 तारा ७.३१२ अ, ३१८ अ
 वर्णपटविज्ञान १५.११४६ अ
 रसेल, हेनी १४.५९१ अ
 हर्टझस्प्रंग-रसेल आकृती (ज्योतिषशास्त्र)
 ४.९२४ अ; १५.११४६ अ; २० (पू.).
 ७५१ आ
 खगोल भौतिकी ४.५२४ अ
 ज्योतिषशास्त्र ६.६४१ आ
 तारा ७.३१६ अ, ३१८ अ
 रसेल, हेनी १४.५९१ अ
 हर्टझ, हाइन्ड्रिख रूडोल्फ (भौतिकीविज्ञ)
 २० (पू.).७५१; २.६९७ अ; ३.७७४ अ;
 ७.४७ आ; १०.१५९ अ; १२.८०० अ;
 १३.८१ आ; १४.४०५ आ; १६.३९८ अ,
 ४७१ अ; १८.४०६ आ
 तंत्रविद्या ७.८२ आ, ८३ अ
 ध्रुवीकरण वर्चसे १५.१११३ आ
 मॅक्सवेल, जेम्स क्लार्क १३.७७ अ
 रेडिओ संदेशवहन प्रणाली १४.१२४८ आ

विद्युत् चुंबकीय तरंग १६.४६२ आ
 हर्ट्झियन तरंग (भौतिकी) १०.१५९ अ
 हर्डमानिया (प्राणी) : पहा **ऑसिडिया**
 हर्डमानिया (प्राणी) १०.२६२ आ
हर्डलिचका, अँलेश (मानवशास्त्रज्ञ) २० (पू.).
 ७५२; १३.२४० अ
 हर्डीकर, ना. सु. (पत्रकार-संपादक) १४.८६२
 अ; १७.७९ अ-आ
 हर्डीकर, वि. म. (पुढारी) १४.८६२ अ
हर्णो (बंदर व स्थळ) २० (पू.).७५२
 हर्था (कादंबरी) ११.१०८८ आ
 हर्दवाणसी, लछमन (लेखक) १९.४९१ आ
 हर्ने (भाषाभ्यासक) १३.४६७ आ
 हर्पोब्डेलिडा (प्राणी गण) २० (उ.).१०९१ अ
 हर्पीन, एम्. जी. (तिकितांच्या फ्रेंच संग्राहक)
 १०.१३८ आ
 हर्ब, आर्. जी. (शास्त्रज्ञ) ८.७४६ अ
 हर्बट, ए. पी. (हर्बट समिती) १.६४३ आ
 हर्बट, एच्. (वैद्य) ८.८९२ अ
 हर्बट, एच्. एल्. (खेळाडू) १०.१०३ अ
 हर्बट, जॉर्ज (कवी) २.४१० आ
 हर्बट, रीड (मानवतावादी गृहस्थ) २.८३२ आ
 हर्बट लंबक कठिनतामापन पद्धती
 (अभियांत्रिकी) ३.२२८ आ
 हर्बट, लॉर्ड (धार्मिक-तात्विक विचारवंत)
 ८.७२८ अ
 हर्बट, लॉर्ड सिडनी (रॉयल कमिशन अधिकारी)
 १४.११०३ आ
 हर्बर्टसन, ए. जे. (भूगोलतज्ञ) १३.७१ आ
 हर्वेरियम : पहा **वनस्पतिसंग्रह** १५.१०५८ आ
 हर्मान्स, व्हिलेम फ्रेडरिक (डच कादंबरीकार)
 ६.९४६ अ
 हर्मिअस (ग्रीक राजा) ५.४१३ अ
 हर्मिझ (पुराणपुरुष) २.८४४ अ
 हर्मिझ (लघुग्रह) १५.२३० आ, २३३ अ
 हर्मिझ (देवता) ५.४११ अ
हर्मीझ (विमानवाहू जहाज) १६.७१७ आ, **चि.**
 १६
 हर्मिझ ऊर्फ थोथ (वैद्यक देवता) १७.२१९ अ
 हर्लेंकीन (विदूषकी पात्र) १६.३७८ अ-आ
हर्षबाख, डडली रॉबर्ट (रसायनशास्त्र)
 २० (पू.).७५२
रेणवीय शलाका १५.५५१ अ
 हर्शेल (ग्रह) : पहा **प्रजापति**-२ : १०.२५५ आ
 हर्शेल, क्लेमेन्झ (अभियंते) ७.७९ अ
 हर्शेल, जॉन (तत्त्वज्ञ) ७.२३२ आ
हर्शेल, सर जॉन (फ्रेडरिक विल्यम)
 (ज्योतिर्विद) २० (पू.).७५३; १.८९० अ;
 ५.७०३ अ; ६.६४० अ-आ, ४८ आ, ४९ आ;
 ११.२१५ आ; १५.३५१ अ
नीलमुद्रिते प्रत ६.५१; १०.२७६ आ

शनि १७.५९० आ
 स्पर्श-भिग ५.७३७ अ
 हर्शेल, सर जॉन (शास्त्रज्ञ) ५.८२१ अ
हर्शेल, सर विल्यम (ज्योतिर्विद) २० (पू.).
 ७५३; १.८८९ आ; २.८०८ आ, ८८९ आ;
 ६.६३८ आ, ६३९ आ; १२.८५२ अ;
 १५.११२६ अ; १७.१६३ आ, ७३१ अ;
 २० (पू.). ५७ अ
अवक्त प्राण १.६१२ अ
 तारा ७.३१२ अ
दूरदर्शक ७.८६६ आ
 प्रजापती (युरेनस) १५.१०९६ आ, १०९७ अ
प्रजापति-२ : १०.२५५ आ, २५६ आ
बोटांचे ठसे ११.८७४ आ
 वर्णपट १५.१११९ आ
हर्षचरित (संस्कृत प्रबंध) २० (पू.).७५४;
 १.९२० अ; ३.२५२ अ-आ; ११.३८१
 अ; १३.१२९८ अ; १७.८२९ आ;
 १८.५२६ आ; २० (उ.).७५५ अ
गुप्तोत्तरकाल ५.१३४ अ (प)
 हर्षपूर नगर २० (उ.).११२६ अ
 हर्षपूर्वकाल : पहा **गुप्तोत्तर काल** ५.१३३ अ
हर्षवर्धन, सम्राट २० (उ.).७५५, १२६३ अ;
 ३.२७० अ, ४०८ आ; ११.३८० आ,
 ३८१ अ; १२.११०९ अ; १८.५२३ अ
गुप्तोत्तरकाल ५.१३३ अ, १३४ आ
पुलकेशी, दुसरा ९.९६५ अ
मैत्रक घराणे १३.११४८ अ
हर्षचरित २० (पू.).७५४ आ
हर्षोत्तरकाल (मुसलमानपूर्व) २० (उ.).७५६ आ
 हर्षवर्मन् (रम्बेर राजा) ४.७४२ आ
 हर्षवायु : पहा **नायट्रस ऑक्साइड** ८.५२३ आ
 हर्ष संवत् (कालगणना) ३.७९० अ-आ
हर्षोत्तरकाल (मुसलमानपूर्व) २० (उ.).७५६
 आर्थिक परिस्थिती २० (उ.).७५९ आ (प)
 धार्मिक स्थिती २० (उ.).७६० अ (प)
 वाङ्मय २० (उ.).७६१ अ (प)
 शिक्षण २० (उ.).७६१ आ (प)
 सांस्कृतिक प्रगती व कला २० (उ.).७६१ अ
 सामाजिक परिस्थिती २० (उ.).७५९ अ (प)
हर्षवर्धन, सम्राट २० (उ.).७५५ अ (प)
 हर्सिनियन पर्वतसंहती १४.१८९ अ-आ
हर्सिनाइट (खनिज) २० (उ.).७६२
 हर्सिनियन काळ १४.५०९ अ
 हर्से, मेजर (यूरोपीय लष्करी अधिकारी)
 १२.१३७२ अ
 हर्स्ट (वृत्तपत्र) १.४१४ आ
 हर्स्ट, डी. एल्. (नाट्यसमीक्षक) १८.११४ आ
 हर्स्ट, रँडॉल्फ (पत्रकार) १७.५४ आ
हल (स्थळ) २० (उ.).७६२
 हलका रणगाडा १४.४१५ आ

हल, कॉर्डेल (अमेरिकन मुत्सद्दी) २० (उ.).
७६२
हलकी रेल्वे वाहतूक १५.२८ अ-आ
हलकी विमाने १६.६७८ आ
हल, क्लार्क लेनर्ड (मानसशास्त्रज्ञ) २० (उ.).
७६३; १८.२६१ आ
प्रायोगिक मानसशास्त्र १०.५८६ आ
वर्तनवाद १५.११७३ अ
हलगी (वाद्य) ७.१५८ आ, १५९ अ
हलगेरीकर, वेंकोबराव (नाटककार) १४.२९८ आ
हल, जी. एफ्. (वैज्ञानिक) १३.७७ अ
हलबा (जमात) २० (उ.).७६४
हलबी बोली २० (उ.).८२७ आ
हलबी : पहा हलबा २० (उ.).७६४ अ (प)
हलबी बोली : पहा हलबी बोली २० (उ.).
८२७ आ
हलम (जमात) २० (उ.).७६५
हलर (यंत्र) १२.१२९ आ
हलवा (मासा) : पहा पापलेट ९.५५५ आ
हल विल्यम (जनरल) १३.६०३ अ
हल हाउस (संस्था) ११.३९ अ
हलाफ (स्थळ) १.६३५ अ
हलाफियन मृत्पात्रे १३.११३९ अ
हलायुध (संस्कृत लेखक) १४.८५५ अ;
१८.५३२ आ
हलाल (कत्तल पद्धती) ४.६३२ आ
हलासन (योगासन प्रकार) १४.२३१ अ
हले (जात) ८.९४३ आ
हल्टी, लूटव्हिख (जर्मन कवी) ६.२१० अ
हलडरलीन, फ्रीड्रिख (जर्मन भावकवी) २० (उ.).
७६६; ६.२११ अ; २० (पू.).५४२ अ
हलडशिन्स्की, के. (शास्त्रज्ञ) ६.५०३ अ
हलडिया २० (उ.).७६६
बंदर १०.१२४५ आ, चि. ३०
हलदिया : पहा हलडिया २० (उ.).७६६ आ
हलमा (खेळ) ९.८४ आ, ८५ आ
हलमिडी शासन (शिलालेख) ३.२७२ अ-आ
हल्यांग घराणे ५.९४० अ
हल्लीसक (नृत्यप्रकार) ५.१२० आ; १२.९२१ आ
हल्लूर (स्थळ) १३.२३ अ
हलवा : पहा हलबा २० (उ.).७६५ अ
हलस, आर्. ए. (ज्योतिर्विद) ९.३१२ अ
हलस, रसेल ॲलन (भौतिकीविद) २० (उ.).
७६७
हवथाई (जातकुळी) १५.३८२ आ
हवलदार, ग. रा. (चरित्रकार) १२.१२५६ आ
हवा २० (उ.).७६७
आर्द्रता २.२३५ आ
उष्ण हवायुक्त आधुनिक बलून १५.१३१० आ
उष्ण हवायुक्त उत्प्लावक कोष १५.१३०७ अ-आ
कृत्रिम हवा २० (उ.).११०६ आ

द्रवीकरण ८.७९३ अ, ८०० अ
नायट्रोजन ८.५२१ अ
परिस्थितिविज्ञान ९.२४५ आ
प्राक्षेपिकी १०.६२१ अ
वस्ती १५.१२१५ आ
वातानुकूलन १५.१३२५ आ (प)
वातावरणीय अक्रमी प्रक्रिया १५.१३६७ अ
वायुगतिकी १६.२८ अ-आ
वायुराशि १६.४२ आ (प)
वायूंचे विलगीकरण १६.६० आ, ६१ अ-आ
शुद्धीकरण १.२०३ अ
शुष्क हवेचे संघटन १५.१३४२ आ
सूक्ष्मजंतू १९.७९५ आ
हवा गाळणी २० (उ.).७८७ अ
हवा-शीतक १५.१३३० आ, १३३१ अ
हवेचे गुणधर्म १६.३५ आ, ३६ अ
हवेचे द्रवीकरण १६.५६ आ, ५७ अ-आ
हवाई (स्थळ) २० (उ.).७६८
आर्थिक स्थिती २० (उ.).७७० आ
इतिहास व राज्यव्यवस्था २० (उ.).७६९ आ
भूवर्णन २० (उ.).७६८ आ
महत्त्वाची स्थळे २० (उ.).७७१ आ
राष्ट्रीय उद्यान १४.८८२ आ
लोक व समाजजीवन २० (उ.).७७१ अ
वायुगतिकी १६.१७ आ
होनोलूलू २० (उ.).१२२० अ
हवाई (बेटे) १.९६ अ
हवाई कसरती (एअरोबॅटिक्स) २० (उ.).७७२
अ
हवाई कुंचला : पहा हवा ब्रश २० (उ.).७८७ अ
हवाई खेळ व शर्यती २० (उ.).७७१ चि. ४९
हवाई कसरती २० (उ.).७७२ अ (प)
हवाई शर्यती (एअर रेसिंग) २० (उ.).७७२ अ
हॅड ग्लायडिंग २० (उ.).८३० आ (प)
हवाई चाचेगिरी ५.७६७ अ
हवाई छत्री २० (उ.).७७२; ६.३६ आ
ऐतिहासिक पार्श्वभूमी २० (उ.).७७२ आ (प)
हवाई छत्रीचा खेळ २० (उ.).७७३ आ (प)
हवाई छत्रीची रचना व उपयोग २० (उ.).७७३ अ
हवाई छत्रीच्या आवेष्टनाचे प्रकार २० (उ.).७७३
अ (प)
हवाई छत्रीचे कापड १५.१२३५ आ
हवाई छायाचित्रण ६.६९ अ, चि. १५
कॅमेरा ३.५०३ आ
खनिज तेल ४.५६९ अ
पुरातत्त्वविद्या ९.चि. २६, २९
भूमिजलाचा शोध १२.६३९ अ
हवाई जहाज २० (उ.).७७४ आ (प)
हवाई झडपा १९.६९७ अ-आ
हवाई टपाल वाहतूक २० (उ.).७८१ आ,
७८२ आ

हवाई दल २० (उ.).७७४
ऐतिहासिक पार्श्वभूमी २० (उ.).७७४ आ
छत्रीधारी सैन्य ६.३८ अ (प)
त्सेपेलीन, फेर्दिनांट फोन ७.५६३ अ-आ
दुसऱ्या महायुद्धानंतरची सर्वसाधारण परिस्थिती
२० (उ.).७७५ आ (प)
दोन महायुद्धातील संधिकाल २० (उ.).७७५ आ
बॉंबफेकी विमाने ११.५४५ आ
ब्रिटिश विमान दल २० (उ.).७७४ आ
भारत (सेनाबळ-नौसेना) १२.२२० अ-आ
भूसेना १२.७४४ अ
मुळगावकर, हर्षिकेश १३.७९१ आ (प)
मेहरा, ओमप्रकाश १३.११४५ अ
युद्धनीतिजन्य विभाग २० (उ.).७७५ आ
लढाऊ विमाने १५.२४६ अ (प)
लष्करी विमानतळ १६.७१० अ, ७११ अ
विमानवाहित सैन्य १६.७१६ आ (प)
विमानवाहू जहाज १६.७१७ अ
व्यूहनीतिजन्य (टॅक्टिकल) विभाग २० (उ.).७७५
आ (प)
शेनॉल्ट, क्लेअरली १८.३८ आ (प)
संयुक्त सेनाकारवाई १८.४७२ आ (प)
सिंग, दिलबाघ १९.४५४ आ, ४५५ अ
स्वतंत्र हवाई दलाची आवश्यकता २० (उ.).७७५
अ (प)
हवाई जहाजांचा दुसऱ्या महायुद्धातील उपयोग
२० (उ.).७७५ अ
हवाई जहाजांचा पहिल्या महायुद्धातील उपयोग
२० (उ.).७७४ आ (प)
हवाई दल, भारतीय २० (उ.).७७६ अ (प)
हवाई दलाचे विभाग २० (उ.).७७५ आ
हेलिकॉप्टर २० (उ.).७७६ अ
हवाई दल, भारतीय २० (उ.).७७६
दुसऱ्या महायुद्धातील वाढ व कामगिरी २० (उ.).
७७६ आ
पूर्वेकडील आघाडीवरील कामगिरी २० (उ.).७७७
अ (प)
लढाऊ विमाने १५.२४६ आ (प)
संघटना २० (उ.).७७८ अ (प)
सुरुवातीची कामगिरी २० (उ.).७७६ आ
सेखोन, निर्मलजित सिंग २० (पू.).२१ अ-आ
सैनिकी प्रशासन, भारतीय २० (पू.).१०४ अ
सैनिकी संघटना, भारतीय २० (पू.).१११ अ
हवाई दल २० (उ.).७७४ अ (प)
हवाई बेट २० (उ.).७६८ आ (प)
हवाई मळसूत्र (उड्डाण यंत्र) १७.२५३ अ
हवाईमार्ग संदेशवाहन १६.७०६ अ
हवाईयन हंस (पक्षी) २० (पू.).६६४ आ, चि.
४९
हवाई युद्ध २० (उ.).७७९
त्सेपेलीन, फेर्दिनांट फोन ७.५६३ अ-आ

विमानांचा सुरुवातीचा उपयोग २० (उ.).७७९ अ
हवाई दल २० (उ.).७७४ अ (प)
हवाई दल, भारतीय २० (उ.).७७६ अ (प)
 हवाई युद्धनीती २० (उ.).७७९ अ (प)
हवाई राख (फ्लाय अॅश) १८.४७८ आ
हवाई वाहतूक २० (उ.).७८१
 इतिहास २० (उ.).७८१ आ (प)
 भारत १२.२४६ अ
 महाराष्ट्र १२.१५१९ आ
 मार्गनिर्देशन १३.३९५ अ
 रडार वातावरणविज्ञान १४.४१४ आ
 राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय वाहतुकीसंबंधीचे नियम
 २० (उ.).७८३ अ (प)
वाहतूक १६.१४७ आ (प)
विमान १६.६७७ आ, चि. १७, १८, १९
विमान उद्योग १६.६९१ आ (प)
विमानतळ १६.७०० अ (प)
 व्यापारी वाहतूक विमाने १६.६७७ आ, ६७८ अ-आ
 सुरक्षा विनियम २० (उ.).७८४ अ
 हवाई वाहतूक नियंत्रण १६.१६३ आ, १६७ आ
 हवाई वाहतूक, भारतातील २० (उ.).७८२ अ (प)
 हवाई वाहतूक कंपनी २० (उ.).७८१ आ
 हवाई व्होलॅकॅनोज राष्ट्रीय उद्यान (हवाई,
 अमेरिका) १४.८८२ अ
 हवाई शर्यती (एअर रेसिंग) २० (उ.).७७२ अ
 हवाई संरक्षक विमाने १५.२४६ अ
हवाई संरक्षण २० (उ.).७८४
 बचाव मोहिमा २० (उ.).११८७ आ
 भारत २० (उ.).७८६ अ (प)
 लष्करी मोहिमा २० (उ.).११८८ आ
विमानतळ १६.७१० अ-आ
विमानवाहू जहाज १६.७१७ अ
 शोध आणि निरंतर संनिरीक्षण २० (उ.).७८५ आ
 (प)
सेवा-यंत्रणा २० (पू.).८१ आ
 हवाई निरीक्षण २० (उ.).११८७ आ, ११८८ आ
 हवा उचल पंप ९.५७ आ
 हवांग, एस्. एस्. (ज्योतिर्विद) ६.६४२ आ
 हवा कडे (ट्यूब) ६.८१४ आ, ८१७ आ (प)
हवा गाळणी (अभियांत्रिकीय संयंत्र) २० (उ.).
७८७
 हवा-गिरदी तंत्र १५.१३०६ आ
 हवा-गिरदी वाहन : पहा **वाततल्पयान १५.१३०३ अ**
 हवाझोत बाणाफेक माग १६.३४५ आ
 हवा-बाष्प मिश्रण १५.१३२६ अ-आ
हवा ब्रश (साधन) २० (उ.).७८७
 हवामहल (स्मारकशिल्प, जयपूर) ४.७०१ अ;
२० (पू.).चि. २४
हवामान (वातावरणविज्ञान) २० (उ.).७८८ ;
 ६.२६७ अ
 उल्का २.८६८ अ

ऋतुजैविकी २.९६३ आ
 कृत्रिम उपग्रह छायाचित्रे २.चि. ६८
जागतिक हवामान निरीक्षण योजना ६.४०५ आ
 धूळ ८.१८४ अ
पर्जन्य ९.२६४ अ
 पिकावरील परिणाम ४.१६९ अ
मेघ १३.१०६८ अ
लव्हेन्ये, यूबॅं झां झोझेफ १५.२६७ अ
वातावरणविज्ञानीय उपकरणे १५.१३५७ अ
 वायुकलिलांचा परिणाम १६.२७ अ
 वायूचे प्रमाण २० (उ.).७६७ आ, ७६८ आ
हरितगृह परिणाम २० (पू.).७३३ अ
हवामानाचे रूपांतरण २० (उ.).७९९ अ (प)
 हवामान केंद्रे ५.४३० आ
 हवामान दर्शक नकाशे ८.२७५ अ
हवामान नकाशा २० (उ.).७८९, ७९३ आ ;
१५.२६७ आ
जागतिक हवामान निरीक्षण योजना ६.४०८ आ
 (प)
 पहिला वातावरणवैज्ञानिक चार्ट २० (उ.).८५० अ
बोफर्ट, फ्रान्सिस ११.८९३ आ
 वातावरण निरीक्षणे १५.१३४१ अ, १३४८ अ
संगणक १८.चि. १३
समताप रेखा १८.६५० अ
समदाब परिवर्तन रेखा १८.६५७ अ
समदाब रेखा १८.६५७ आ
समविसंगति रेखा १८.६७४ आ
समवृष्टि रेखा १८.६७४ आ
समवेग रेखा १८.६७५ अ
 सादृश्य पूर्वकथन पद्धत २० (उ.).७९५ आ
 सिनॉप्टिक पूर्वकथन पद्धत २० (उ.).७९५ अ-आ
 हवामान निरीक्षण १६.७०८ अ
हवामानाचा अंदाज व पूर्वकथन २० (उ.).
७९३ ; १५.१३४१ आ, १३५४ अ-आ ;
१६.४२ आ, ४३ अ
अवकाशविज्ञान १.५९७ अ
 उष्णकटिबंधी २.८७९ अ
औद्योगिक वातावरणविज्ञान ३.१२४ आ
कृषि वातावरणविज्ञान ४.१६७ आ
 गडगडाटी वादळ ४.८०२ अ
 घूर्णवाती वादळ ५.५७८ आ
चार्ट ५.७७६ अ
जागतिक हवामान निरीक्षण योजना ६.४०६ आ,
 ४०८ अ
नाविक वातावरणविज्ञान ८.५५४ अ, ५५५ अ
ब्यर्क्नेस, व्हिल्हेल्म ११.९६९ आ
भारतीय वातावरणवैज्ञानिक खाते १२.४१३ आ
मेघ १३.१०६८ आ
रडार वातावरणविज्ञान १४.४१५ अ
वातावरणीय उपकरणे १५.१३५७ अ
वेधशाळा, वातावरणविज्ञानीय १७.१७० आ

समताप रेखा १८.६५० अ
समदाब परिवर्तन रेखा १८.६५७ अ
समदाब रेखा १८.६५७ आ
समनति रेखा १८.६५८ अ-आ
समविसंगति तापरेखा १८.६७४ आ
समवृष्टि रेखा १८.६७४ आ
हवामान २० (उ.).७८८ आ ; १६.७०६ आ, ७०८ आ
 हवेच्या दाबातील बदल १५.१३७१ अ
हिमतुषार २० (उ.).१०५६ अ
 हवामानाचे निर्हेतुक रूपांतरण २० (उ.).८०३,
 ८०४ अ
हवामानाचे रूपांतरण २० (उ.).७९९ ;
१५.१३५४ आ, १३५५ आ
 कृत्रिम पाऊस १३.१०७१ आ
वर्षण १५.११९१ आ, ११९४ अ
 हवामानाचे सहेतुक रूपांतरण २० (उ.).८००
 आ, ८०३ आ
 हवालदार अब्दुल हमीद (लष्करी व्यक्ती)
 १२.३४९ आ, ३५० आ
हवास, झाही (पुरातत्त्वज्ञ) २० (उ.).८०४
 हवा स्पिंग २० (पू.).४६७ अ
 हविया (स्थळ) २० (पू.).२१२ आ
 हविर्यज्ञसंस्था १४.४५ आ
 हवेचा दाब १५.१३४३ आ
 हवेची घनता २० (उ.).७६८ अ
 हवेचे संपीडक (यंत्र) : पहा **संपीडक १८.४२४ आ**
 हवेच्या विशोधन पद्धती १६.६१ अ-आ
 हशमत : पहा **सोबती, कृष्णा २० (पू.).१५२ आ**
 हशिम शाह (कवी) ९.३५ अ
 हशिश (मादक पदार्थ) : पहा चरस ४.९३१ आ
 हशमी, सफदर (नाटककार व दिग्दर्शक) २०
 (उ.).१००५ अ
हसंतिका (काव्यसंग्रह) ७.६३९ आ
 हस, जॉन (धर्मसुधारक) : पहा **हुस, यान**
२० (उ.).१११८ ; ४.७५१ आ
 हसदो नदी (मध्यप्रदेश राज्य) १२.१११० आ
 हसदो-बॅंगो प्रकल्प (मध्यप्रदेश राज्य)
 १२.१११० आ
 हसन, अब्दुल गुल, जनरल (लष्करी
 अधिकारी) १२.३५३ आ
 हसन अली : पहा **सय्यद (सय्यिद) बंधु**
(मुत्सद्दी) १८.७३२ अ-आ
 हसन अली शाह (शिया उपपंथ प्रमुख) १.९१६ अ
 हसन, अल् (शास्त्रज्ञ) १०.१५८ अ
 हसन अल्-अररि (अरबी विद्वान) १.४५८ अ
 हसन अल्-बसरी (धर्मसंस्थापक) १३.६९१ आ
 हसन, अहमद (ग्रंथकार) १२.४१० आ
 हसन, इब्न-अली (व्यक्ती) १२.११६५ आ
 हसन इमाम १२.१०३१ अ
हसन गंगू (बहमनी प्रशासक) २० (उ.).८०५ ;
९.८१० अ

बहमनी सत्ता ११.१२९ आ, १३३ अ
हसन गाउलेड ऑप्टिडॉन (राष्ट्राध्यक्ष-फ्रेंच
सोमाली लँड) १०.११५१ आ
हसन दुसरा (सुलतान) १३.१२७० आ, १२७१ अ
हसनपुरा (स्थळ) : पहा **ससराम १८.८४३** अ
हसन मलिक (मुस्लिम पुढारी) १२.१३८६ अ
हसन महमूद (व्यक्ती) १२.४४७ आ
हसन, मेहदी (गझल गायक) २० (उ.).८०५
हसन शब्बा (सुलतान) १४.५५२ अ
हसन, शौकी (कवी) २.८५५ आ, ८५६ अ
हसन सईद मुहम्मद अब्दीली (नेता) २० (पू.).
१६० अ
हसन, सईदा रिझवान (पर्यावरणवादी विधिज्ञा)
२० (उ.).८०६
हसन सुलतान (व्यक्ती) १२.१३५४ आ
हसन, सैय्यद फझलूल (नेता व कवी) : पहा
हस्रत मोहानी २० (उ.).८१९ अ
हसन-हुसेन (मुहंमद पैगंबराचे नातू) २० (उ.).
८०७
करबला ३.३२२ आ
खिलाफत ४.७०१ आ, ७०२ अ
ताबूत ७.३०६ आ, ३०७ अ
मोहम्म (मुहम्म) १३.१२८८ आ
हसली (दागिना) १२.५२३ आ; १३.६३८ आ
हसवाफसवी (नाटक) १७.१९९ आ
हस सुपारी (सुपारीचा प्रकार) १९.६६९ आ
हसळी (कंठभूषण) ३.२०५ आ (प)
हसा (ईस्टर्न प्रॉव्हीन्स) (प्रदेश) २० (पू.).२०९ आ
हसालारू (जमात) २० (उ.).८०७
हसितकार (स्थळ) १.६३५ आ
हसिम, राजा मुडा (व्यक्ती) ११.१०७६ अ
हसिस्याल (नाटक) १४.३०४ अ
हसी, ओबद (संशोधक) १८.९ आ
हसीना वजेद शेख (बांगला देशाचा पंतप्रधान)
१४.६२५ अ
हसूरकर, श्रीपादशास्त्री (संस्कृत साहित्यिक)
१८.५४३ अ
हसौना (स्थळ) १.६३५ अ
हस्कल, जी. (शास्त्रज्ञ) १८.५९ आ
हस्काला (साहित्यिक प्रवृत्ती) २० (उ.).१०४६
अ (प)
हस्त (नक्षत्र) २०(उ.).८०७
हदगा-१ : २० (पू.).६०१ अ
हस्तकला २० (उ.).८११ अ
हस्तकला संग्रहालय, कलकत्ता १२.३१२ अ
हस्तक्रियाकारक (रोबॉट) १५.११० अ-आ,
१११ अ, ११२ अ-आ
हस्त धावन द्रव २० (पू.).१९३ अ
हस्तनगर (प्राचीन स्थळ) ४.९३३ अ
हस्तपाद अंगग्रह (रोगलक्षण) ९.२०७ अ
हस्तभरतकला १२.४५ आ

हस्तभूषणे (अलंकार) २० (उ.).८०८; ११.५३४
अ-आ; २० (पू.).२१५ अ
अंगठी १.२० आ
हस्तमुद्रा : पहा **नृत्यमुद्रा ८.८६६** आ
हस्तमुद्रित १३.७५३ अ
हस्तमैथुन (मुष्टिमैथुन) २० (उ.).८०८
हस्तलक्षणदीपिका (ग्रंथ) ३.२५५ अ
हस्तलाघवी योजना, दूनियंत्रित (अभियांत्रिकी)
७.८९२ अ
हस्तलिखिते २० (उ.).८०९; ५.२८१ आ
(प), २९१ आ; १९.६६४ अ (प)
आद्यमुद्रिते ५.२७९ अ
कोडेक्स व्हॅटिकेन्स ५.२९४ अ (प)
गुजराती लिपि ५.६४ आ
ग्रंथालय ५.२९३ अ (प)
भारतीय अंक १.५ आ (प)
शोभित हस्तलिखिते १८.१३२ आ (प)
हस्तवाप (अलंकार) १.५१५ आ; २० (उ.).
८०८ आ
हस्तव्यवसाय २० (उ.).८१०; २.७९४ अ;
९.२७६ आ (प); १२.४०८ आ; १७.५६७ आ
(प)
छंद ६.२३ आ
तक्षण ७.२४४ आ (प)
फुलकरी १०.९५८ आ (प)
बुरूडकाम ११.६६७ आ
भारत १२.३०६ आ, ३०७ अ-आ, ३०८ अ-आ,
३१० अ-आ
भारतातील हस्तव्यवसाय २० (उ.).८११ अ (प)
मुखवटे १३.६८३ अ (प)
मूलोद्योग शिक्षण १३.८७७ आ (प)
शृंगशिल्पन १७.८८२ आ
हातकागद ३.५६१ आ
हातगालिचा ४.९९४ आ, **चि. ४९**
हस्त साधने (सोनारकामासाठी लागणारी हत्यारे)
२० (पू.).१३५ अ
हस्तसामुद्रिक (ज्योतिषशास्त्र) २० (उ.).८१२;
७.९४१ आ
भविष्यकथन १२.६७ अ (प)
हस्त सूक्ष्मछेदक (साधन) १९.७८२ अ-आ
हस्तक्षेपी किंमती १८.६८९ अ
हस्तांतरणीय रोखे १५.६३ आ, ६४ अ
हस्तांदोलन १.३४१ अ
हस्तामलक (काव्य) २.९९८ आ
हस्तिकर्णी (वनस्पती) २० (उ.).८१४
हस्तिदंत २० (उ.).८१५; १.६३६ आ; ७.चि.
२३
केन्या ४.चि. १४
घाना ५.चि. ३४
तक्षण ७.२४६ अ
बांगडी ११.२४३ अ

भारत २.चि. ५५
वॉलरसाचे उददन्त १६.२१४ अ-आ
हत्तीचे सुळे २० (पू.).६८२ आ, ६८३ अ
हस्तिदंतशिल्पन, भारतातील २० (उ.).८१७ अ
हस्तिदंती सिंहासन व पादपीठ १९.चि. २७
हस्तिदंतचित्रण : पहा **हस्तिदंतशिल्पन, भारतातील**
२० (उ.).८१७
हस्तिदंततक्षण ७.२४६ अ
हस्तिदंतशिल्पन, भारतातील २० (उ.).८१७;
११.३९५ आ; १७.७९४ अ, ८८२ आ
तक्षण ७.२४६ अ-आ
भारत १२.३०९ अ
भोकरदन १२.७६२ आ
हस्तिदंती कला १९.९८ अ
हस्तिदंती तक्षणाची कलाकृती, राजस्थान
१२.३०९ अ
हस्तिनापूर (प्राचीन स्थळ) २० (उ.).८१८;
९.४३४ अ; १५.८४० आ
गढमुक्तेश्वर ४.८०२ आ
रूपड १४.११४० अ
वेदकाल १७.१४२ अ
हस्त्यायुर्वेद (ग्रंथ) २.१५३ अ; ९.३३७ आ;
१८.५३३ आ
हस्रत मोहानी (विचारवंत) २० (उ.).८१९
हस्सूखाँ (ख्याल गायक) २० (उ.).८१९;
११.४८ आ
ग्वाल्हेर घराणे ५.५०८ आ
हददूखाँ २०(पू.).७०२ अ-आ
हळकट्टी, फकिराप्पा गुरुबसाप्पा (कन्नड
लेखक) २० (उ.).८२०
हळकुंड (मूलक्षोड) २० (उ.).८२०
मूलक्षोड २० (उ.).८२० आ
हळद शिजवणी २० (उ.).८२२ आ, ८२३ अ
हळगन्नड युग १०.२१ अ
हळद (वनस्पती) २० (उ.).८२०
अन्नघटक १.२५५ अ-आ
कुंकू ४.३६ आ
टिक्का १.७९९ आ, ८०० आ
मसाले १२.१३६४ अ
न्हायझोम माशी १५.१८७ अ
हळकुंडे ४.३६ आ
हळदणकर, गजानन सावळाराम (चित्रकार)
२० (उ.).८२६ अ
हळदणकर, सावळाराम लक्ष्मण (चित्रकार)
२० (उ.).८२५, ४०३ आ, **चि. २०**
हळद पूड २० (उ.).८२० आ, ८२३ आ
हळद प्रक्रिया २० (उ.).८२३ आ
हळदवेल (वनस्पती) : पहा **माधवलता**
१३.२०९ आ
हळदी (पक्षी) २० (उ.).८२६, **चि. ६२**
घटी ५.५५४ आ

<p>सोनेरी ९.चि. ४६ स्काॅटचा-पीस ९.चि. ५० हळदी (वनस्पती) : पहा चौरा ६.२१ आ; ७.३०८ अ; २० (उ.).१११२ अ हळदीघाटाची लढाई २० (उ.).८२६; २.७७९ आ; ५.१७१ आ अकबर १.८३ अ राजपुतांचा इतिहास १४.७०७ अ-आ राणाप्रताप १४.७६२ अ हळदी डोंगर २० (उ.).८२६ आ हळदू (वनस्पती) २० (उ.).८२७ हळवी बोली २० (उ.).८२७ हलबा २० (उ.).७६४ अ (प) हळबे, लक्ष्मण मोरेश्वरशास्त्री (कादंबरीकार) २० (उ.).८२८; १२.१२३१ अ हळर्णकर, तानाजी (संपादक) १६.८७६ आ हळवी वरी (वनस्पती) : पहा सावा १९.३८२ अ हळेवीड (स्थळ) २० (उ.).८२९; ३.३४९ अ (प) होयसळ वंश २०(उ.).१२४१ अ हळ्ळीकर (गाय) ४.९६९ आ हळ्ळीकर (लोक) १५.१२८० आ हॅकॉक, वॉल्टर (संशोधक) १३.११८८ आ हॅकिन (जीवाणुशास्त्रज्ञ) १७.२४४ अ हॅकेल, डब्ल्यू. जी. (शास्त्रज्ञ) ७.७१७ अ हॅग ग्लायडिंग (हवाई खेळ) २० (उ.).८३० ग्लायडर व ग्लायडिंग ५.४८९ आ (प) हस्ततरंगी ९.१०७ अ हॅड-आऊट : पहा प्रसिद्धिका १०.४६२ आ हॅडबॉल (सांघिक खेळ) २० (उ.).८३१ हॅडबुक ऑफ जिऑग्रॅफिकल सायन्स (खंड) २० (उ.).११५२ आ हॅडल, झॉर्झ फ्रेडरिक (संगीतकार) २० (उ.). ८३२; २.३४९ आ; ११.७७ आ; १८.३२३ आ हॅडलीश, ए. (कीटकवैज्ञानिक) ४.२१ अ हॅडलूम बोर्ड १२.३८६ आ हॅडिम्यू कृष्णकंठ (संस्कृत अभ्यासक) १.६५९ अ हॅडिक्रॅफ्ट्स ऑफ इंडिया (ग्रंथ) ५.६४० अ हॅपशर (डुकर) ६.१०३१ अ-आ, १०३२ आ हॅपशायर, स्टुअर्ट (तत्त्वज्ञ) १२.४९४ आ हॅबर्ग (स्थळ) २० (उ.).८३३; ६.२३० अ (प) जर्मनी, पश्चिम ६.२३० अ (प) हॅस्टिन, जे. (वनस्पतिवैज्ञानिक) ४.८६७ आ हॅकवर्थ, टिमोथी (यंत्रज्ञ) ७.७३ आ हॅकिन, जोसेफ (पुरातत्त्वज्ञ) ११.७४८ आ हॅकिन, राय (पुरातत्त्वज्ञ) ११.७४८ आ हॅकेट, सी. ए. (भूवैज्ञानिक) १.४६० आ, ५२६ आ; ७.७७४ अ हॅके, डब्ल्यू. (शास्त्रज्ञ) ८.६६५ हॅक्लूट, रिचर्ड (लेखक) २० (उ.).८३४; १२.५८६ अ</p>	<p>प्रवासवर्णन १०.४३८ आ हॅम्सल, ओ. (शास्त्रज्ञ) ३.९५२ आ; १४.२११ अ हॅम्सेल, ओटो (भौतिकीविज्ञ) १३.३५३ आ हॅगफिश (मासा) २० (उ.).८३४, चि. २० ; ८.३९९ अ; ९.९०६ अ; १२.९६५ अ; १५.३०२ आ सायक्लोस्टोम १९.३०४ आ हॅगर बंधु (संशोधक) ३.५७५ अ हॅगरस्ट्रॅंड, टॉस्टेन (भूगोलज्ञ) १३.२३८ आ हॅगिओ सोफिया (चर्चवास्तू) १.३२३ आ; ७.७८७ आ; १२.१३५४ आ हॅचेट, चार्ल्स (रसायनशास्त्रज्ञ) ८.६०१ आ हॅचेट, सी. (रसायनशास्त्रज्ञ) ६.७७३ अ, १३.८४९ आ हॅच्युअर रेपांकन १३.२१५ आ, २१६ अ हॅज्वेल, जॉन (अभियंता) ७.७३ आ हॅझर्ड, सी. (ज्योतिषशास्त्रज्ञ) ४.४९५ अ हॅझलनट (फळझाड) : पहा बदाम ११.५७ आ; १०.८१८ अ हॅझलिट, विल्यम (वृत्तपत्रकार) २० (उ.). ८३५, ६५८ आ हॅट : पहा शिरोभूषणे व शिरोवेष्टने १७.७७७ आ हॅट घालणारी बाई (कादंबरी) २० (पू.).३७० अ हॅटफील्ड पोलाद १०.८८ अ हॅटफील्ड, रॉबर्ट (संशोधक) ८.९२ आ हॅटरस्ले पायमाग २०(उ.).८६७ आ हॅटशेक (शास्त्रज्ञ) १९.३०९ आ हॅटशेपसूट (सम्राज्ञी) २० (उ.).८३६; ३.७०८ आ; १०.५३५ अ; २० (पू.).२०५ अ मंदि-वास्तुकला १२.७७८ अ स्फिंक्स २० (पू.).४८६ अ हॅटसस (प्राचीन स्थळ) : पहा बोगाझकई ११.८७१ अ हॅट्जे गर्ड (संपादक) १६.८७४ अ हॅडन, ऑल्फ्रेड कोर्ट (मानवशास्त्रज्ञ) २० (उ.). ८३६ मानववंश १३.२५१ आ, २५३ आ, २५४ अ मानवशास्त्र १३.२६७ आ रॅडक्लिफ-ब्राऊन, ऑल्फ्रेड रेजिनल्ड १४.६३२ अ रिहर्स, विल्यम हॉल्स रिहर्स १४.१०७८ अ-आ हॅडफील्ड, सर रॉबर्ट अंबट (धातुवैज्ञानिक) १३.५८ अ हॅडली चतुर्थयंत्र (ज्योतिषशास्त्र) ५.६४४ आ हॅडली, जॉन (गणितज्ञ) ४.३०६ आ; ७.८६६ आ हॅडॉक (अस्थिमत्स्य) २० (उ.).८३७, चि. ६३; १९.१३८ अ हॅडॉक, एन्. एच्. (रसायनशास्त्रज्ञ) १४.३३० आ हॅडॉक, एफ्. टी. (शास्त्रज्ञ) १४.१२१४ अ हॅडो अहवाल ५.४७५ आ हॅडमिटम (स्थळ) : पहा सूस १९.७८१ आ हॅड्रॉन (मूलकण) १३.८१८ आ, ८१९ अ-आ</p>	<p>हॅड्रियन (सम्राट) ५.४५० अ हॅड्ली, जॉर्ज (शास्त्रज्ञ) २० (उ.).७९३ आ हॅण्डलूम एक्सपोर्ट ऑर्गनायझेशन (एचईओ) २० (उ.).८६९ अ हॅनकॉक, टी. (संशोधक) ५.८२ आ हॅनफर्ड (स्थळ) १६.२२२ आ हॅनबर्ग, जॉन (संशोधक) ८.९४ आ हॅनिबल (योद्धा) २० (उ.).८३७, ६८५ आ घोडदळ ५.५८६ आ झामाची लढाई ६.७०३ आ (प) प्यूनिक युद्धे १०.१५२ अ फेबिअस मॅक्सिमस व्हेयुकोसस १०.९९६ अ-आ रोमन संस्कृति १५.१३६ आ सिपिओ अँफ्रिकेनस (थोरला) १९.५६० अ (प) हॅने, जेम्स बी. (शास्त्रज्ञ) १४.४४१ आ हॅनो (समन्वेषक) १८.६५९ आ हॅनोव्हर (स्थळ) २० (उ.).८३८; ६.२३२ आ (प) हॅनोव्हर घराणे ५.४५२ आ, ४५३ अ; ६.२२३ अ हॅनकॉक, जॉर्ज (क्रीडापटू) ११.८३५ आ हॅनकॉक, जॉर्ज डब्ल्यू. (संशोधक) १९.४३२ अ हॅनकॉक, टॉमस (संशोधक) १४.४५५ अ हॅन्ड एक्स कल्चर : पहा हातकुन्हाड संस्कृति २० (उ.).८६४ आ हॅन्वे, जोब्स (ब्रिटिश गृहस्थ) ६.३७ अ हॅन्सन, झूपन (चित्रकार) १६.१२० अ हॅन्सबरी, लोरेन (नाटककार) ८.६२४ आ हॅन्सिअँटिक लीग (व्यापारी संस्था) १.८४७ अ; १२.११२० आ; १३.८६ आ; १५.८७० आ हॅन्सेन, ऑल्व्हिन हार्वे (अर्थतज्ञ) २० (उ.). ८३८ कर ३.३०५ आ हॅन्सेन, लार्स पीटर २० (उ.).८३९ हॅन्स्टेड संरक्षित प्रदेश, डेन्मार्क १४.८९२ अ हॅप्टेन (अंश प्रतिजन) १५.३०० आ हॅप्सबर्ग घराणे २.३६१ अ-आ; ६.२२३ अ, २२४ आ; १२.१११६ आ; १३.३६८ आ हॅप्सबर्ग साम्राज्य २० (पू.).५३३ अ हॅबनेरा (नृत्य) ६.७७३ अ हॅबनेरिया (वनस्पती प्रजाती) २० (उ.).८३९ हॅबिट अँड इन्स्टिक्ट (ग्रंथ) १३.५२० अ हॅबिटेट (दालन काम) १३.४९४ आ हॅब्वानीया सरोवर १४.१४८ आ हॅम (मांस) १३.१४१ अ हॅम, एल्. (शास्त्रज्ञ) १५.४७२ आ हॅमंड (इंग्लिश कारागीर) ९.९८ अ हॅमंड (स्थळ) २० (उ.).८४० हॅमंड, जॉन (उद्योजक) २० (उ.).८४० अ हॅमंड, जे. बी. (संशोधक) ६.७४९ अ हॅमनडॉर्फ, चार्ल्स (मानवशास्त्रज्ञ) २.४० अ हॅमर, एफ्. एम्. (शास्त्रज्ञ) ६.४९ आ</p>
--	--	---

हॅमरस्टाइन, ऑस्कर (संगीतकार) १८.३२५ आ
हॅमरहेडेड शार्क (मासा) १७.७२२ आ
हॅम रेडिओ : पहा **हौशी रेडिओ** १४.१२५७
अ-आ
हॅमर्शिया (संज्ञा) १८.११७ अ
हॅमस्टर (कृतक प्राणी) २० (उ.).८४०
प्रजोत्पादन १०.२६४ अ
प्रयोगशाळेतील प्राणी १०.४२२ आ (प)
सामाजिक जीवन १०.५६६ अ
हॅम, स्टीफन (शास्त्रज्ञ) १५.६४३ आ
हॅमा (स्थळ) २० (उ.).८४१
हॅमाइट (मानवंश) ६.६९३ अ
हॅमाथ (स्थळ) : पहा **हॅमा** २० (उ.).८४१ आ
हॅमिंग, आर्. डब्ल्यू. (गणितज्ञ) १.५९८ आ,
६०० अ
हॅमिटिक जेते (जमात) ४.९१० आ
हॅमिटिक भाषासमूह २० (उ.).८४१
सेमिटिक भाषासमूह २० (पू.).५३ अ
हॅमिटो-सेमिटिक भाषाकुटुंब १२.४८२ आ;
२० (पू.).५३ अ, ५४ अ; २० (उ.).८४१ आ
हॅमिलकार (व्यक्ती) १५.१३६ अ
हॅमिलकार बार्क (सेनापती) २० (उ.).८३७ आ
हॅमिल्टन (सेनापती) १२.१४४७ आ
हॅमिल्टन-१ (स्थळ-कॅनडा) २० (उ.).८४२;
३.४७८ आ (प)
हॅमिल्टन-२ (स्थळ-बर्मूडा) २० (उ.).८४२;
११.१०१ आ (प)
हॅमिल्टन, अलेक्झांडर (मुत्सदी) २० (उ.).८४२
अमेरिकेची संयुक्त संस्थाने १.४०४ अ
राजकीय पक्ष १४.६६९ आ
हॅमिल्टन, अलेक्झांडर (अर्थतज्ञ) ५.७२१ आ;
१७.३८५ आ, ३८६ आ
हॅमिल्टन, ई. (वैद्य) ९.११९ आ
हॅमिल्टन गति समीकरणे (भौतिकी) १४.९९ आ
हॅमिल्टन, चार्ल्स (इंग्रजी लेखक) १३.७८१ आ
हॅमिल्टन, टी. एच्. (शास्त्रज्ञ) १५.६६३ आ
हॅमिल्टन नदी : पहा **चर्चिल नदी** ५.६७९ आ;
१५.३३५ आ
हॅमिल्टन, बी. (संशोधक) १२.९४८ अ, १०२२ आ
हॅमिल्टन, ब्युकेनन (भूशास्त्रज्ञ) ६.४०० अ
हॅमिल्टन, रिचर्ड (चित्रकार) ६.१२४ आ
हॅमिल्टन, विल्यम (ज्वालामुखी अभ्यासक)
६.६७५ आ; १२.७१२ आ
हॅमिल्टन, सर डॅनियल (शास्त्रज्ञ) १८.३६ आ
हॅमिल्टन, सर विल्यम (तत्त्वज्ञ) २० (उ.).८४३
हॅमिल्टन, सर विल्यम रोवान (गणिती व
ज्योतिर्विद) २० (उ.).८४३; ११.६१२ अ;
१२.७९५ अ; १६.४८९ आ; १८.६०५ अ
अज्ञेयवाद १.६९७ आ, ६९८ अ
किमान कार्य-तत्त्व ५.७३० आ
गणित ४.८१९ आ, ८२० अ

चतुर्दली ५.६४४ आ
यामिकी १४.७६ अ
विमध्यनियम १६.३०० आ
हॅमेलिया (वनस्पती) २० (उ.).८४५, **चि.** ६५
हॅमोन परीक्षा (वैद्यक) ४.८६९ अ
हॅम्पसन, विल्यम (संशोधक) ८.७९३ अ;
१६.५६ आ
हॅम्प्टन इन्स्टिट्यूट १६.२२७ आ
हॅम्प्टन कोर्ट (प्रासाद) १२.५५४ आ
हॅम्बर्गर, व्हिक्टर (प्राणिशास्त्रज्ञ) १५.५८२ आ,
५८३ अ
हॅम्प्रे (शास्त्रज्ञ) २.५४२ आ, ५४३ अ
हॅम्लिट (वस्ती) १५.१२१७ अ
हॅम्लेट (नाटक) १४.२८१ आ; १७.८९० आ (प)
हॅरलड (राजा) ८.५८९ आ
हॅरले, फेलिक्स डी. (शास्त्रज्ञ) १७.४६६ अ
हॅरॉड-डॉमर प्रतिमान १५.७४९ अ
हॅरॉड, सर हेन्री रॉय फोर्ब्स (अर्थशास्त्रज्ञ)
३.४२७ अ
हॅरिअट, टी. (गणितज्ञ) ४.८१६ आ, ८१७ आ
हॅरिंग्टन, जेम्स (ग्रंथकार) १८.५८८ आ
हॅरिंगन, एडवर्ड (नाटककार) १४.२८१ आ
हॅरिस (नट) १.४२३ अ
हॅरिस, एस्. ए. (जीवरसायनशास्त्रज्ञ) ६.५०५
आ; ११.४१४ आ
हॅरिस, जनरल जॉर्ज (ब्रिटिश अधिकारी) ३.३५१ अ
हॅरिस, जॉन (इंग्रज कोशकार) १६.८७१ आ
हॅरिस, जोएल चांझूर (कथाकार) ११.८८८ आ
हॅरिस, टी. एम्. (शास्त्रज्ञ) १९.३०१ अ
हॅरिस, टी. डब्ल्यू. (कीटकवैज्ञानिक) ४.२१ अ
हॅरिस, डब्ल्यू. टी. (संशोधक) १३.११८९ आ
हॅरिसन (स्थळ) : पहा **स्कॅटन** २० (पू.).२६० अ
हॅरिसन, आर्. जी. (प्राणिवैज्ञानिक) १२.८२८
अ, ८२९ आ, ८३० अ, ८४८ आ
हॅरिसन, एच्. सी. (तंत्रज्ञ) ८.२३५ आ
हॅरिसन, एडवर्ड (चित्रपट वितरक) १५.५९ आ
हॅरिसन खात (रोगलक्षण) १३.६८९ आ
हॅरिसन, जनरल बेंजामिन (नेता) १.३९७ अ
हॅरिसन, जॉन (कालमापनविद्यावेत्ते) २० (उ.).
८४५
घड्याळ लंबक ५.५२७ आ
हॅरिसन, जॉर्ज (जनसंगीतकार) १४.४८४ आ
हॅरिसन, जेम्स (संशोधक) १०.४४८ आ
हॅरिसन, रॉस (प्राणिशास्त्रज्ञ) २.९१७ अ-आ
हॅरिसन, विल्यम (लष्करी अधिकारी व अमेरिकेचे
राष्ट्रध्यक्ष) ३.८० अ; १३.६०३ अ
हॅरिसन, हेन्री सी. (अभियंते) ७.७३ आ
हॅरिस, नोएल (परीकथाकार) ९.२६० अ
हॅरिस, पॉल पर्सी (वकील) १५.१०५ आ
हॅरिस, पी. एल्. (जीवरसायनशास्त्रज्ञ) ६.५०० अ
हॅरिसबर्ग (स्थळ) २० (उ.).८४६

हॅरिस, बेंजामिन १७.७१ अ
हॅरिस, लॉर्ड (एम्. सी. सी. अध्यक्ष) १४.४१८ आ
हॅरिस, वॉल्टर (वैद्य) ११.४६३ अ
हॅरिस वेलस्ली १३.१३२७ अ
हॅरीसन, सॅम्युएल (अभियंता) १५.५८८ आ
हॅरी २० (उ.).८४६
हॅरो विद्यानिकेतन ५.४७५ आ
हॅशी, अॅल्फ्रेड डे (जीवशास्त्रज्ञ) २० (उ.).
८४६; ८.९९७; १५.५७७ आ
हॅसॅन्ग्री, जॉन चार्ल्स (अर्थशास्त्रज्ञ) २० (उ.).
८४७
हॅलम (नट/नाटककंपनी) १४.२८० आ, २८१ आ
हॅलम, आर्थर (व्यक्ती) ६.८६७ अ
हॅलम, ए. ए. (शास्त्रज्ञ) ९.८१६ अ
हॅल्हेड, नर्थेयल (भाषांतरकार) २० (उ.).११९६ अ
हॅल्लंडी, डी. (तंत्रज्ञ) ९.३१३ आ
हॅलाइट (खनिजरूप मीठ) २० (पू.).९० आ,
९१ अ, ९२ अ
हॅलाइडे (संयुगे) १.४३३ अ; २० (उ.).८५२ आ
अम्ल हॅलाइडे १.४३३ अ
कॅडमियम ३.४६९ आ
पारा ९.५९५ आ
संरचना ५.५४२ आ
हॅलॉय, ओमेलियस द (शास्त्रज्ञ) ४.४५७ अ;
२० (उ.).८४८ अ
हॅलॉयसाइट (खनिज) २० (उ.).८४७
मूद-खनिजे १३.१०१५ आ
हॅलिकार्नसस कबर १९.१६२ अ, **चि.** ११
हॅलिडे (ब्रिटिश भाषावैज्ञानिक) १८.७९ अ
हॅलिडे बेट अभयारण्य, पश्चिम बंगाल १४.९०३ अ
हॅलिफॅक्स-१ (स्थळ-इंग्लंड) २० (उ.).८४८
हॅलिफॅक्स-२ (स्थळ-कॅनडा) २० (उ.).८४८
हॅलिफॅक्स महाविद्यालय
निवेदिता, भगिनी ८.७६९ अ
हॅलिफॅक्स, लॉर्ड (हिंदुस्थानचा गव्हर्नर जनरल)
: पहा **आयर्विन लॉर्ड एडवर्ड फेड्रिक लिंडले**
वुड २.१३९ आ
हॅलिबट (मासा) २० (उ.).८४८, **चि.** ६३; ५.६४९
अ; १५.६२५ अ-आ; १९.१३७ आ, १३८ आ
हॅलियर, हान्स (वनस्पतिवैज्ञानिक) ३.८ आ;
१५.१०५ अ, १००१ अ
हॅली, एडमंड (ज्योतिर्विद व गणिती) २० (उ.).
८४९; ३.३६८ आ; ६.१३८ अ, ६३८ आ,
६३९ अ-आ; ९.२०९ अ; १४.१०१ अ;
१७.५६६ आ
धूमकेतू ८.१६९ आ
तारा ७.३१२ अ
स्वाती ताऱ्याची निजगती २० (पू.).५९९ अ
हॅली, एडमंड (समन्वेषक) १.१२६ अ
हॅली, चार्ल्स (वाद्यवृंद निर्देशक) १३.६५ आ
हॅली धूमकेतू ४.५३४ आ; ८.१६९ आ (प),

चि. २४
हॅले, एडमंड (पहिली मृत्यु-सारणी निर्माता) १६.६७१ अ
हॅले, एम्. ई. (शास्त्रज्ञ) १८.९५ आ
हॅलेब (स्थळ) : पहा आलेप्यो २.२५५ आ
हॅलोजन दिवा १६.५०७ अ-आ
हॅलोजनीकरण (रासायनिक विक्रिया) २० (उ.). ८५०; १०.१११० अ
हॅलोजने २० (उ.).८५२ अ
हॅलोजनीकारक पदार्थ २० (उ.).८५२ अ
हॅलोजने (संयुगे) २० (उ.).८५२; ३.२३७ अ
अम्ल-हॅलाइडे १.४३३ अ
अॅस्टीन १.८०० अ
आयोडीन २.१५८ आ, १५९ आ
कार्बनी संयुग विश्लेषण १७.२८२ अ
क्लोरीन ४.४८७ अ
गुणधर्म २.२६७ अ
फ्ल्युओरीन १०.११७८ अ
ब्रोमीन ११.१०९४ अ
मूलद्रव्ये १३.८६५ अ
हॅलोजनीकरण २० (उ.).८५० आ
हॅलोफाइट्स : पहा लवण वनस्पति १५.२६० आ
हॅलोबॅक्टीरियम (सूक्ष्मजंतू प्रजाती) २० (पू.). ५१४ अ
हॅल्फ (स्थळ) : पहा वाडी हॅल्फा १५.१२९१ आ
हॅवर्झ, क्लॉप्टन (अस्थितज्ञ) १६.२४२ आ
हॅवर्झ नलिका (शारीर) १.६६९ अ; ३.२०३ अ
हॅवर्झ, सी. (शारीरविज्ञ) १.६६९ अ
हॅवर्लॉक (जनरल) ७.२८६ अ
हॅवर्लॉक (बेट) १.७२ अ
हॅविलंड अशनिविवर (ज्योतिषशास्त्र) २.८७२ आ, ८७३ अ
हॅवेल (चित्रसमीक्षक) १४.४८३ अ
हॅवेल, ई. बी. (कला अभ्यासक) २.५१६ आ; ६.७९५ अ (प); १२.३८१ अ
हॅवेलमो, ट्रिग्वे (अर्थमितिज्ञ) १.४७७ अ
हॅशोमाइट किंगडम ऑफ जॉर्डन (स्थळ) ६.४६० अ
हॅस, अन्स्ट (प्राध्यापक) १८.५६७ आ
हॅसम, चाइल्ड (चित्रकार) १.४२० अ
हॅसेल, ऑड (रसायनशास्त्रज्ञ) २० (उ.).८५३; ८.९८९ आ; ११.४२४ आ
हॅस्टन, डुगल (गिर्यारोहक) १.२५७
हॅस्ल कणिका (शारीर) १४.२३६ आ
हाइंड अँड द पँथर, द (इंग्रजी काव्य) ७.१३ अ
हाइकू (जपानी काव्यप्रकार) : पहा हायकू २० (उ.).८८१; ६.१६९ आ
हाइझ, पाउल योहान लूटव्हिख फोन (जर्मन कवी) २० (उ.).८५३; ६.२१३ आ
हाइटलर, डब्ल्यू. (भौतिकीविज्ञ) ९.७६५ अ; ११.७५५ अ; १२.१४१ अ; १६.८५९ आ

हाइटलर-लंडन संयुजा उपपती (रसायनशास्त्र) १८.४७६ आ, ४७७ अ
हाइड (संज्ञा) १२.६१९ आ
हाइड, एच्. ए. (शास्त्रज्ञ) ९.१९८ आ
हाइड, जे. फ्रँक्लिन (रसायनशास्त्रज्ञ) १९.५८३ आ
हाइड, टी. (भाषांतरकार) २.९३२ आ
हाइड, डग्लस (लेखक) २० (उ.).८५३; ५.२०९ आ
हाइड-लीज, जॉर्जी (लेखिका) १४.२०८ आ
हाइन-गेलडेन (भारतविद्यावंत) १२.३६९ आ
हाइनझन, फ्रीड्रिख फोन (जर्मन प्रेमकवी-मिनस्येंगर) १३.५६६ अ
हाइनरॉथ, ओ. (मानसशास्त्रज्ञ) ७.२४ आ
हाइनलाइन, रॉबर्ट अँन्सन (लेखक) १६.९९२ अ
हाइन, व्होलपेन (जीवरसायनशास्त्रज्ञ) ७.४६८ आ
हाइन, हाइन्निख (कवी) २० (उ.).८५४; ६.२१३ अ; २० (पू.).५३९ अ, ५४२ अ
ड्युसेलडॉर्फ ७.२ आ
हाइने, एच्. ई. (गणितज्ञ) ११.५६१ अ
हाइने-मेडिन रोग : पहा बालपक्षाघात ११.४४९ आ; १७.८९ अ
हाइने, योकोप फोन (वैद्य) ७.१११ अ; ११.४४९ आ
हाइन्निख, अँथोनी (कलावंत) १.४२२ आ
हाइन्निख, जनरल (लष्करी अधिकारी) १२.१४३७ अ
हाइन्निख फोन डेम ट्यूर्लीन (कवी) ६.२०५ अ
हाइन्निख व्हिल्हेल्म फोन गेस्टेनबेर्ख (कवी) ६.२०८ आ
हाइन्स, व्हिल्हेल्म (संगीत रचनाकार) १८.३२४ आ
हाइबेर्ग, जे. एल्. (भाषाभ्यासक) २.१८८ आ
हाइबेर्ग, जे. एल्. (गणितज्ञ) १४.१७० अ
हाइमबर्गर, अलेक्झांडर (प्रवासी जादूगार) ६.४२२ आ
हाइमान, बेती (विचारवंत) १२.३५९ आ
हाइम्स, चेस्टर (कादंबरीकार) ८.६२४ आ
हाइयरमान्स, हेरमान (नाटककार) ८.९०६ आ
हाइरॉन, पहिला (राजा) १९.५६९ आ
हाइड, कर्नल (लष्करी अधिकारी) १२.३४९ आ
हाउटेक, योहान (संशोधक) १३.११८८ अ
हाउप्टमान, कार्ल (जर्मन साहित्यिक) ६.२१५ आ
हाउप्टमान, गेर्हार्ट (जर्मन कादंबरीकार) २० (उ.).८५५; ६.२१५ अ-आ; १४.२७६ आ
हाउप्टमान, हर्बर्ट एअसन (गणितज्ञ) २० (उ.). ८५६
हाउफ, व्हिल्हेल्म (जर्मन स्वच्छंदतावादी) ६.२१२ अ
हाउलर (माकड) ८.३२१ अ; १३.१५१ आ
हाउशोफर, कार्ल (भूराजनीतिज्ञ) १२.७०० आ, ७०१ अ; १३.२३७ आ

हाउस ऑफ कॉमन्स (प्रतिनिधिगृह) ५.४५६ आ; १६.६१९ आ; १८.५१२ अ-आ, ६३७ आ
हाउस ऑफ रिप्रेझेंटेटिव्हज (प्रतिनिधिगृह) १.४०१ आ
हाउस ऑफ लॉर्ड्स ५.४५६ आ; १६.६१९ आ; १८.५१२ अ-आ
हाउस ऑफ शिवाजी (ग्रंथ) १८.७४० अ
हाउस ओन ह्यूटर (जर्मन कादंबरी) ६.२१९ अ
हाउसडोफ गुणधर्म (भूमिती) १८.५५८ अ (प)
हाउसमन, अँल्फ्रेड एडवर्ड (इंग्रज कवी) २० (उ.).८५६
हाउसहोल्ड टूप्स किंवा बॉडीगार्ड पथके २० (उ.).१११२ आ (प)
हाउसेन, हॅराल्ड झुर (विषाणुशास्त्रज्ञ) २० (उ.).८५७; १९.५५७ आ
हाउसेस ऑफ पार्लमेंट (वास्तू) ११.२२४ आ
हाउ स्टील वॉज टॅपर्ड (कादंबरी) १४.५०३ अ
हाऊ आय फाउंड लिव्हिंग्स्टन (पुस्तक) २० (पू.).२७४ आ
हाऊ गर्टूड टीचेस हर चिल्ड्रेन (कादंबरी) ९.११४२ अ
हाऊ टू मेक अँ इंडेक्स (ग्रंथ) १९.७२७ आ (प)
हाऊ, नॅथन (सर्कसचालक) १८.७९४ आ
हाऊ नेटिव्हज थिंक (ग्रंथ) १५.६४१ आ
हाऊसन, ल्वी ड्यूक्स (संशोधक) ५.७१२ आ
हाऊसमान, जे. एफ्. एल्. (खनिजवैज्ञानिक) ९.५७९ अ
हांगजो (स्थळ) २० (उ.).८५७
हांगल लिपी ४.३३१ अ, ३३५ अ
हांट्श, आर्थर (रसायनशास्त्रज्ञ) ९.७०९ आ; १५.३०० अ
हांडिगॉसा शानो (संस्था) १३.६८१ आ
हांडे, हरीश (सामाजिक कार्यकर्ता) २० (उ.). ८५८
हांबुर्गाश ड्रामाटुर्गास (निबंधसंग्रह) १५.६५४ आ
हाकाई (कादंबरी) ६.१७० अ; १७.७७२ अ
हाकामा (पायजमा) १०.११५ आ
हाकिन, वुल्फ गॅंग (गणितज्ञ) १८.५५९ आ
हाकोटा (स्थळ) : पहा फुकुओका १०.९३९ आ
हाकोडाटे (स्थळ) २० (उ.).८५८
हाक्का (चिनी बोली) ५.९०१ आ
हागिया सोफिया (वास्तू, इस्तंबूल) ५.५७७ अ-आ
हागेनबेक, कार्ल (मानसशास्त्रज्ञ) ९.३२९ अ-आ, ३३० अ
हागेनबेक, व्हिल्हेल्म (मानसशास्त्रज्ञ) ९.३२९ अ
हाच मुलाचा बाप (नाटक) १२.१२२६ अ
हाचिरोबेई : पहा ताकातोशी (उद्योजक) १३.५५९ अ

हाजगेर, जयभद्र (राजकारणी) १४.६८२ अ
हाज, मेस्साली (राजकारणी) १.५५२ अ
हाज (हज) यात्रा ६.१२३ अ
हाज सोफिया (सेंट सोफिया) (मशीद)
१९.१६२ आ, ५५५ आ
हाजिनी (लेखक) ३.८३५ आ, ८३६ आ
हाजी खलीफह (अरबी ग्रंथकार) १.४५८ अ
हाजीखाक खिंड ४.६९७ आ
हाजीपीर खिंड ४.६९८ अ; १२.३४७ आ
हाजीमलंग (स्थळ) २० (उ.).८५८
हाजेन-शिमट, ए. (शास्त्रज्ञ) १७.१०० अ
हाजोंग (जमात) २० (उ.).८५९
हाजोंग, परमार्थी २० (उ.).८५९ अ
हाजोंग, व्यवहारी २० (उ.).८५९ अ
हाझारिका, अनुलचंद्र (असमिया लेखक)
२० (उ.).८५९
असमिया साहित्य १.६५८ अ
हाझारिका (हझारिका), भूपेन (गीतकार, गायक
व चित्रपट निर्माते) २० (उ.).८६०
हाट (बाजार) ११.३६८ अ
हाटक (भाला) १२.४५९ आ
हाटा, साहाचिरो (वैद्य) १.५१४ अ
हाड : पहा **अस्थि** १.६६८ अ
हाडकी हाडोळा (महार इनाम जमिनी)
१५.९५९ आ
हाडमोड (वनस्पती) २० (उ.).८६१, **चि. ६५**;
६.५४४ अ-आ
हाडमोड्या ज्वर : पहा **डेंग्यू ज्वर** ६.१०३८ आ
हाडवेन, डब्ल्यू. आर्. (शास्त्रज्ञ) ८.३०० आ
हाडसंधि (वनस्पती) २० (उ.).८६१
हाडाचा क्षयरोग २० (उ.).१३०० आ, १३०१ अ
हात (पंजा) २० (उ.).८६२
ऊर्ध्वशाखा शारीर (आयुर्वेद) १७.७०२ आ
कंकाल तंत्र ३.२०२ अ
कृत्रिम १.६१० आ, ६११ आ
नखे ८.२७५ आ
बाल्यावस्था ११.४९१ अ
बाहु ११.५२७ आ
बोटांचे ठसे ११.८७४ आ
मनगट १२.११३० आ
रक्ताभिसरण १४.३८४ अ
वक्रहस्तविरूपता ३.२०३ अ
शस्त्रक्रिया १७.चि. ३१
समजातता १८.६४६ अ-आ
हाताच्या इजा १६.२४८ अ-आ
हात (लांबीचे एकक) १५.३५१ अ, ३५८ अ
हातकणंगले (स्थळ) २० (उ.).८६३
हातकणंगलेकर, मधुकर दत्तात्रय (समीक्षक)
२० (उ.).८६३
हात करवत १९.६५३ अ
हातकागद : पहा **कागद** ३.५५२ आ, ५५३

आ, ५६१ आ
हातकागदनिर्मिती १२.१५६८ आ
हातकुन्हाड संस्कृति २० (उ.).८६४
अश्मयुग १.६३१ अ, ६३६ अ
तमिळनाडू राज्य (इतिहास) ७.१६६ अ
हातगालिचा : पहा **गालिचे** ४.९९४ आ, **चि.**
४९, ५०
हातपंप : पहा **पंप** ९.४९ अ, ५१ आ, ५९ अ
हात-बाहुली ३.४५७ अ-आ
हातभट्टीची दारू १२.१०४० आ
हातमाग २० (उ.).८६४ आ
काथ्या ३.चि. २३
कापड उद्योग ३.६२५ अ
तंत्रविद्या ७.७० अ
हातमाग (कापड) ६.४२९; १६.३३९ आ
हातमाग उद्योग २० (उ.).८६४; ५.चि. २५;
८.चि. २७; ११.चि. ३३; १२.४०८ आ,
९२९ अ; २० (पू.).५४७ आ
कुटिरोद्योग ४.५९ आ (प)
खादी उद्योग ४.६६९ आ
मागांचे प्रकार १६.३३९ अ, ३४१ आ
रेशीम १५.चि. ३६
लोकर उद्योग १५.७२४ आ, ७२५ अ
वर्धा जिल्हा १५.चि. २६
वस्त्रे १५.१२२३ आ (प)
सतरंजी १२.१५१३ आ, **चि. १३**
हातमाग विकास आयोग २० (उ.).८६८ आ,
८६९ अ
हातमाग शैक्षणिक संस्था २० (उ.).८६९ अ
हातमोजे व पायमोजे
कातडे ५.६९५ अ
हातरूमाल लिनन (कापड) १५.१२३५ आ
हातसडी तांदूळ १२.१२९ आ, १३० अ
हाताळणी-गालिचे ४.९९४ अ
हातिमताई (ग्रंथ) १२.१२३५ आ
हातिसकर, एकनाथबुवा (भजनी) १२.१८ अ
हाती विणकामाचे सूत १९.७४० अ
हाती संगणक १९.८५१ आ
हातोडा (हत्यार) १९.६५४ अ
हातोडाफेक (खेळ) १७.४०३ आ
हातोडी (हत्यार) ८.७३ आ, ७४ अ;
१५.८४६ अ, ७४७ अ, १३०१ आ
वातचलित हातोडी १५.१३०१ आ, १३०२ आ
हातोडीकाम (सोनाकरकलाकाम) २० (पू.).१३३ अ
हातोडीकाम व ओतकाम (सोनाकर कलाकाम
प्रक्रिया) २० (पू.).१३३ अ
हातोडीचे प्रकार २० (पू.).६९२ आ, ६९३ अ
हाथफूल (अलंकार) २० (उ.).८०८ आ
हाथर (ईजिप्ती देवता) ९.८३५ अ
हाथरस (स्थळ) २० (उ.).८७०
हाथरसी काका (हास्य-व्यंग्य लेखक) २० (उ.).

८७०
हाथिसिंग, कृष्णा (इंदिरा गांधींच्या आत्या)
४.९३५ अ-आ
हाथीगुंफा (स्थळ) ४.६९४ अ
हाथी सोर्द (राजा) २.६९२ अ
हाथरस : पहा **हाथरस** २० (उ.).९७०
हादामार्द, झाक-सॉलोमन (गणितज्ञ) २० (उ.).
८७१; १८.२८२ अ
अविभाज्य संख्या १.६२० अ
फलनक विश्लेषण १०.८०७ आ
हादी (वस्ती) ६.५६२ अ
हान (पश्चिमी साम्राज्य) ५.९३६ अ
हान, एम्. सी. (पुरातत्त्वज्ञ) ९.८७२ अ
हान, ओटो (रसायनशास्त्रज्ञ) २० (उ.).८७१;
८.९८६; १०.६५९ आ, १००९ आ,
१०९४ अ; १३.८५३ आ; १४.१५० आ
अणुकेंद्रीय भंजन-विक्रिया १.१४४ अ
माइटर, लिझे ३.१२१ अ
स्ट्रामान, फ्रिट्झ २० (पू.).३१२ अ
हानगल (स्थळ) : पहा **हनगळ** २० (पू.).७०३
आ
हान-गाव-जू (हान सम्राट) : पहा ल्यौ जी
५.९३६ आ
हानगुक (देश) : पहा **कोरिया** ४.३३० अ
हानगुल (लिपी) ४.३२८ अ, ३२९ अ
हान घराणे ५.९३६ अ-आ; ७.५७ अ
तंत्रविद्या ७.५७ अ
हान नदी २० (उ.).८७२ अ; ४.३३० आ
हान फैज (चिनी तत्त्वज्ञ) ५.९०६ अ, ९३५ अ
हान-बनाख प्रमेय (गणित) १०.८०८ आ
हानयांग (स्थळ-चीन) २० (उ.).८७२
हानयांग (स्थळ-दक्षिण कोरिया) : पहा **सेऊल**
२० (पू.).१ आ
हान यू (चिनी तत्त्वज्ञ) २० (उ.).८७२
ल्यौ जुंग-युआन १५.८७४ आ
हान राजघराणे १९.६८७ अ-आ
हान राजवट (चीन) ५.८९९ अ
हान-लिन अकादमी ३.४०५ आ
हान वंश (कला) ५.९६३ अ; १२.३३२ अ
हानशिन (नगरसमूह) ३.७६ आ
हानशुई : पहा **हान नदी** २० (उ.).८७२ अ
हान साम्राज्य १५.५५ अ
हान सिन (सेनानी) ९.१०५ आ
हानसेन, क्लेरेन्स (शास्त्रज्ञ) १.६७८ अ
हानसेन, डब्ल्यू. डब्ल्यू. (भौतिकीविज्ञ)
१.१६८ अ; ११.११०४ आ
हानसेन, पी. ए. (ज्योतिर्विद) ६.६३८ अ
हा-नागीद, सॅम्युएल (कवी) २० (उ.).१०४५
अ-आ
हानामिची (पुष्पपथ) ३.६६७ अ
हानियम (मूलद्रव्य) २.२७० अ; १३.८७५ अ;

१४.१५७ आ
हानी (कायदा) ८.८३० अ-आ
हाने गाने ली (अश्वचित्रकार) ५.९४० आ
हानेडा विमानतळ ६.८८१ आ (प)
हानेमान (क्रिस्टिआन फ्रीड्रिख), झामूएल
(शरीरक्रियावैज्ञानिक) २० (उ.).८७३,
१२३० आ, १२३१ अ-आ, १२३२ अ
औषधिक्रियाविज्ञान ३.१८४ आ
चिकित्साशास्त्र ५.८०१ अ
निसर्गोपचार ८.७८३ आ
बाराक्षार चिकित्सा ११.४२१ अ
शक्तिवर्धन क्रिया २० (उ.).१२३४ अ
हानेमानिझम : पहा हेमिओपॅथी २० (उ.).१२३० आ
हानोई (स्थळ) २० (उ.).८७३; १७.४८९ आ
(प)
टाँकिन ६.८२५ आ
बुद्धमूर्ति ११.६५३ आ
होआन-किम सरोवर १७.चि. २१
हान्को (स्थळ) २० (उ.).८७३
हान्ट्स टेओडोर वोल्टसेन श्टोर्म (कवी व
कथाकार) : पहा श्टोर्म, टेओडोर १८.१४९ अ
हान्श, थिओडोर डब्ल्यू (भौतिकीविज्ञ)
२० (उ.).८७४, ९६८ आ, ९६९ अ
हान्शू (चिनी इतिहासग्रंथ) ११.३८३ आ
हान्स केलझेन (तत्त्वज्ञ) ८.१०४३ अ
हान्स फोल्झ (जर्मन कवी) ६.२०६ अ
हान्स मिकेलसेन (साहित्यिक) : पहा हॉल्बर्ग,
लूदव्ही २० (उ.).९७२ अ
हान्स याकोप क्रिस्टोफेल फोन ग्रिमेल्सहाउझेन
(जर्मन कादंबरीकार) ६.२०७ आ
हान्सिंगर-फिशर, वेल्थी (शिक्षणप्रसारक
महिला) १३.१७० अ
हान्सी (स्थळ) २० (पू.).७२२ अ
हान्सेन, एमिल (सूक्ष्मजीववैज्ञानिक) १९.८२१ आ
हान्सेन, जी. एच्. ए. (शरीरक्रियावैज्ञानिक)
४.११६ आ
हान्सेन, मार्टिन आल्फ्रेड (डॅनिश लेखक)
२० (उ.).८७४
हापलाइट सैनिक ५.४०६ अ
हापाई द्वीपसमूह ६.८२६ अ (प)
हापूर (स्थळ) ५.९८ आ
हाफ : पहा खारकच्छ ४.६९२ आ
हाफकिन इन्स्टिट्यूट (संशोधन संस्था) २० (उ.).
८७४; १२.१५३१ आ; १५.२७४ आ;
१७.२४४ आ
भारत १२.२५९ अ
वैज्ञानिक संस्था व संघटना १७.३०९ अ
हाफकिन, वॉल्डेमार मॉडीकाय वुल्फ २० (उ.).
८७५ आ (प)
हाफकिन बायोफार्मास्युटिकल कॉर्पोरेशन
१५.२७४ आ

हाफकिन लस १०.७३२ आ
हाफकिन, वॉल्डेमार मॉडीकाय वुल्फ
(सूक्ष्मजंतुशास्त्रज्ञ) २० (उ.).८७५; १५.२७० आ
हाफकिन इन्स्टिट्यूट २० (उ.).८७४ आ, ८७५
अ-आ
हाफकिन जीववैधी महामंडळ १२.१५१७ आ
हाफ-नेहरंग किनारा ३.९२७ आ
हाफ-युन्सिअल लिपी १५.१२७ आ; १९.७११
अ-आ
हाफिझ अबू (लेखक) १.३०४ आ
हाफीज (फार्सी कवी) २० (उ.).८७६; ७.४१७
आ
फार्सी साहित्य १०.८४९ अ-आ
हाफीज अलीखाँ (सरोदवादक) २० (उ.).८७६
हाफीज-ए-अबू (फार्सी इतिहासकार) १०.८५० आ
हाफीज महंमद शमसुद्दीन (फार्सी कवी) : पहा
हाफीज २० (उ.).८७६ आ
हाफ्नियम (मूलद्रव्य) २० (उ.).८७७; १.१४७
अ; ६.७१७ अ
हेब्बेशी, झॉर्झ शार्ल दे २० (उ.).११९२ अ-आ
हाफसिद घराने ६.८९८ आ
हाबर नियम (विधारी वायू) २० (उ.).८७८ आ
हाबर (हाबर-बॉश) पद्धती (रसायनशास्त्र)
१.४२९ आ
बॉश, कार्ल ११.५६७ आ
हाबर, फ्रिट्स (भौतिकीय रसायनशास्त्र) २० (उ.).
८७८; ८.५२७ अ, ९८४; १४.५७० आ,
५७९ अ
अमोनिया संश्लेषण १.४२९ आ
उच्च दाब प्रक्रिया २.७२४ आ
हाबरमास, युर्न (जर्मन विचारवंत) १९.४०६ आ
हाबरलॉन्ट, गोएलीप (वनस्पतिशास्त्रज्ञ) २० (उ.).
८७८; १५.१०२३ अ
उत्तकसंवर्धन २.९१७ अ
हाबुताई कापड १५.१२३५ आ
हामद बिन अबि सुलेमान (धर्मचिकित्सक)
१.३१२ आ
हाम, योहान (जीववैज्ञानिक) २.६६ आ
हामरून (स्थळ) १३.५३७ अ
हामसून, व्नुट (कादंबरीकार) २० (उ.).८७९;
८.५९७ अ
हा माझा मार्ग एकला (चित्रपट) १०.७५८ आ
हामाडा (प्राकृ) १६.१८७ अ (प)
हामादान (स्थळ) २० (उ.).८७९
मीडिया १३.६३५ आ (प)
हामान, योहान गेओर्ग (जर्मन विचारवंत)
६.२०९ आ
हामामात्सू (स्थळ) २० (उ.).८८०
हामायसीन (औषध) १०.२९५ अ
हामारशलड, डाग (मानवतावादी व्यक्ती)
२० (उ.).८८०; ६.६९१ अ-आ

हामारशलड, यालमार (स्वीडनचे पंतप्रधान)
२० (उ.).८८० अ
हामुराबी (राजा) २० (उ.).८८१; २.७०० अ;
३.३८८ अ; ७.६०७ आ; ८.३६१ अ;
९.३३७ आ; १४.३९३ अ; १७.२१९ अ
अकेडियन भाषा-साहित्य १.८८ आ
अक्कड १.९० अ
अॅमोराइट १.७५० आ
अॅसिरिया १.७९२ अ (प)
क्यूनिफॉर्म लिपि ४.४१२ अ-आ
न्यायसंस्था ८.१०४४ अ
बॅबिलन ११.२१७ अ
बॅबिलोनिया ११.२१९ अ (प)
मार्डुक १३.४१३ अ
वैद्यक १७.२१९ अ
हामुराबीची विधिसंहिता २० (उ.).८८१ आ
हामोस, एल्. फोन (भौतिकीविज्ञ) ५.९७२ अ
हायअट, जे. डब्ल्यू (शास्त्रज्ञ) २० (पू.).७४ आ
हाय अल्टिट्यूड वॉरफेअर स्कूल (गुलमर्ग)
२० (पू.).११० अ
हाय अॅटलास किंवा ग्रेट अॅटलास (पर्वतरांग)
१.७२५ आ (प)
हायकू (जपानी काव्यप्रकार) २० (उ.).८८१;
५.७८ अ; १४.२३५ आ; १८.६४ अ-आ
मात्सुओबाशो १३.१८५ आ
हायकेल, मोहंमद (ग्रंथकार) १२.३४० अ
हाय गॉड्स इन नॉर्थ अमेरिका (ग्रंथ) १८.१५३ आ
हायगेन्झ, कॉन्स्टंटीन (ज्योतिर्विद) ७.८६२ आ
हायगेन्झ (ह्यूजेन्स), क्रिस्तीआन (गणिती)
२० (उ.).८८२; २.६९६ अ, ८०८ आ;
३.३६७ अ; ४.८१७ आ; ७.६३ अ;
९.१०५६ आ; १२.७९९ आ, ८५२ अ;
१३.११८८ अ; १५.४२१ आ, ४२२ अ, ९२३
अ, ९२५ अ, ९२६ आ; १६.३५ अ;
१७.१६३ अ, ५९० आ
दूरदर्शक ७.८६२ आ, ८६८ आ
प्रकाशाचा त्रंग सिद्धांत १०.१५८ आ, १७२ आ
लंबक १४.७६ अ
सर्पिलाकार स्प्रिंग ५.५२८ आ
हायगेन्झ तत्त्व (भौतिकी) १०.१५८ आ, १७४
अ, १८४ आ
हाय जर्मन (भाषा) ६.२४७ आ
हायजिया (लघुग्रह) १५.२३१ अ
हायझेनबेर्क, व्हेर्नर कार्ल (भौतिकीविद)
२० (उ.).८८३; १.१८० अ, ९३२ अ;
८.९८६, १०८० अ; ९.७५० अ;
११.९१३ आ; १४.५७२ अ, ५७८ आ,
७९८ अ; १७.७ आ; २० (पू.).३१८ अ
अनिश्चिततेचे तत्त्व १.२१९ आ; १७.७ आ
आव्यूह यामिकी ९.७५८ अ
चुंबकत्व ५.९७९ आ

हायट, आय्. एस्. (रसायनशास्त्रज्ञ) १०.७१० अ; २० (पू.).७० आ
 हायट (हायअट), जॉन वेस्ली (रसायनशास्त्रज्ञ) १०.६९३ अ, ७१० अ; २० (पू.).७० आ, ७४ आ
 हायडन एरिक (स्केटिंग खेळाडू) २० (पू.). २५४ आ
 हायडन, फ्रांत्स योजेफ (संगीत रचनाकार) २० (उ.).८८३; ११.७६७ अ; १९.५१८ अ-आ
 हायडलबर्ग (स्थळ) २० (उ.).८८४
 हायडलबर्ग जॉ (जीवाश्म) २० (उ.).८८४ आ
 हायडलबर्ग मानव : पहा मानवप्राणि १३.२२६ अ
 हायडलबर्ग विद्यापीठ २० (उ.).८८४
 हायडॅटिड रोग २० (पू.).८९ आ, ९० अ
 हायडा इंडियन जमात : पहा हैदा २० (उ.). १२१० अ
 हायडास्पीझाची लढाई २० (उ.).८८५
 शस्त्रसंभार १७.६६४ आ
 हायडिंगर, डब्ल्यू. के. फोन (भूवैज्ञानिक) ४.४११ अ; ६.८६३ अ; ९.५७९ आ; १३.५९५ अ
 हायडिंगर, विल्हेल्म (भूवैज्ञानिक) २० (उ.). ९७३ अ
 हायडीझ (तारकागुच्छ) १५.१६५ आ
 हायडील प्रक्रिया (रसायनशास्त्र) ११.७११ अ
 हायडेगर, मार्टिन (जर्मन तत्त्वज्ञ) २० (उ.). ८८५
 अस्तित्ववाद १.६६३ आ, ६६५ अ-आ
 हायडेन, व्हॅन डर (संशोधक) १.९०५ आ
 हायड्रलस (वाद्य) २.३५० आ
 हायड्रॅजिया (वनस्पती प्रजाती) २० (उ.). ८८६, चि. ६५
 हायड्रॅझीन (संयुग) २० (उ.).८८७; १.४३१ आ; २.२५९ आ; ८.५२३ अ; १४.१८६ आ
 व्हीलांट, हाइनिख ओटो १७.५२६ अ
 हायड्रॅझोइक अम्ल ८.५२३ अ
 हायड्रॅझोने (संयुग) २० (उ.).८८७ अ
 हायड्रा (प्राणी) २० (उ.).८८७
 अन्नग्रहण १९.६२२ अ
 उभयलिंगता २.८४२ अ-आ; १५.४७४ अ
 जनन तंत्र ६.१२७ अ
 तंत्रिका तंत्र ७.८५ आ
 दंशकोशिका ७.६२९ आ, ६३० अ
 पचन तंत्र ९.६८ आ
 प्रजोत्पादन १९.६२२ अ
 मुकुलन १०.२५७ आ, २६० आ, २६४ अ
 संचलन १०.५५७ आ
 स्वविच्छेदन २० (पू.).५७० आ, ५७१ अ
 हायड्रा (जलसर्प) १६.११४ अ
 हायड्राइड (संयुग) २० (उ.).८८७; १९.५८३ अ

हायड्रोजन २० (उ.).८९६ आ, ८९८ आ
 हायड्राझाइडे (संयुगे) २० (उ.).८८७ अ
 हायड्राझोन (संयुग) २.२५९ आ
 हायड्राजिनाइट (खनिज) : पहा गिबसाइट ५.३७ आ
 हायड्रा व्हिरिडिस (प्राणी) १८.८६० अ
 हायड्रॉक्स (विद्युत्) घट २.४६६ अ
 हायड्रॉक्साइड (संयुग) २० (उ.).८८८
 हायड्रॉक्सिअपेटाइट (संयुग) १.६७० अ
 हायड्रॉक्सिएथिल सेल्युलोज (संयुग) २० (पू.). ७६ आ
 हायड्रॉक्सिकोबालामीन (संयुग) : पहा जीवनसत्त्व ब१२ ३.१९२ अ; ६.५०७ अ, ५०९ अ
 हायड्रॉक्सिल गट (रसायनशास्त्र) १.४३४ आ
 अम्ले व क्षारक १.४३४ आ (प)
 उभयप्रतिरोधी विद्राव २.८३९ आ
 हायड्रॉप्टेरिडेलीझ (वनस्पतिगण) ६.२५६ आ
 हायड्रॉयडिया (प्राणिगण) १९.६२३ अ
 हायड्रॉस (संयुग) : पहा सोडियम बायसल्फाइट ५.१७५ आ
 हायड्रोआटाफिआ अर्न बेरिअल (ग्रंथ) ११.१०१८ अ
 हायड्रिला (जलवनस्पती) २० (उ.).८८९
 हायड्रीआयोडिक अम्ल : पहा हायड्रोजन आयोडाइड २.१६० आ; १०.१९६ आ
 हायड्रेट (संयुग) २० (उ.).८९०; ६.३४२ अ
 हायड्रोकेंपा (कीटक) १०.५५९ अ
 हायड्रोकेरिटेसी (जल वनस्पती कुल) २० (उ.). ८९०
 हायड्रोकार्बन (संयुगे) २० (उ.).८९१
 अल्कोहॉल १.५४२ अ
 अस्फाल्ट १.६७७ आ
 ऑरोमॅटिक संयुगे १.७६२ आ
 ऑलिफॅटिक संयुगे १.७७० आ
 ऑलिसायक्लिक संयुगे १.७७५ अ
 ऑक्सिडीकरण २.३३६ अ
 उताप विच्छेदन २.७५४ अ
 कार्बनी रसायनशास्त्र ३.७४० अ
 किरणीयन १०.६०५ आ
 खनिज तेल ४.५६२ आ
 गटापर्चा ४.७९४ आ
 डांबर ६.९७० आ
 नैसर्गिक वायु ८.९६५ आ
 पॅराफिने ९.४०१ अ
 फिशर ट्रोप्स्क संश्लेषण १५.१२०४
 बहुवारिक वंगण तेले १५.८८८ अ-आ
 बेंझीन ११.७१० अ
 मिथेन १३.५६३ आ
 हॅलोजनीकरण २० (उ.).८५० आ (प)
 हायड्रोजन २० (उ.).८९५ अ
 हायड्रोकोर्टिसोन (हॉर्मोन) १.२०१ अ-आ
 हायड्रोकोरॅलिना (प्राणि-गण) १९.६२३ अ

हायड्रोक्लोरिक अम्ल २० (उ.).८९२; ३.१९४ अ; ६.३४३ अ
 अम्लराज १.४३३ अ
 क्लोरिन ४.४८९ आ, ४९० आ
 ग्लाउबर, योहान ५.४८६ आ
 नवसागर ८.३५८ अ
 सममूल्य भार १८.६६९ आ
 सैध्व २०(पू.).११ अ
 हायड्रोक्विनॉल (संयुग) : पहा हायड्रोक्विनोन २० (उ.).८९४
 हायड्रोक्विनोन (संयुग) २० (उ.).८९४ अ
 हायड्रोजन (मूलद्रव्य वायू) २० (उ.).८९५; १४.५६५ आ; १५.९८३ अ-आ; १८.१५० अ
 अणुभार निश्चिती १.१७२ अ
 अणु व आणवीय संरचना १.१७५ अ (प)
 अमोनिया १.४२९ आ
 आंतरतारकीय द्रव्य १.८१७ आ
 आणवीय संरचना १५.११३२ आ
 इंधन २.४६५ अ
 उत्प्लावकता १५.१३०७ अ, १३०९ अ
 ऊर्जा निर्मिती व परिवहन १९.७५५ अ
 कणराशी व स्थिरांक ७.१००० अ
 कॅल्शियम हायड्राइड ३.५२४ आ
 कॅव्हेंडिश, हेनी ३.५२७ अ
 ग्रोट्रियन आलेख १५.११३३ अ, ११३४ अ
 ज्योत ६.६२९ आ, ६३० आ
 ड्यूटेरियम, ट्रिटियम व जड पाणी ७.४ तारा ७.३२३ आ
 द्रवीकरण ८.७९२ अ
 द्रवीकृत वायूचे गुणधर्म १६.६० अ
 नायट्रोजनसह संयुगे ८.५२२ आ
 पॅलॅडियम ९.४१२ आ
 पाणवायु ९.४९६ अ
 पाणी ९.४९८ आ
 पीएच मूल्य ९.७२४ अ
 पुंजयामिकी ९.७४९ आ (प)
 पुंज रसायनशास्त्र ९.७६५ आ (प)
 बलून १५.१३०८ अ
 बॉश पद्धती ११.५६७ अ
 मूलद्रव्ये १३.८५५ आ
 रॉकेट प्रचालक १४.१०२० अ
 रेडिओ ज्योतिषशास्त्र १४.१२०४ अ
 रेणवीय शलाका १४.१२८९ आ
 वर्णपट १५.११३१ आ, ११३२ आ, ११३३ आ, ११३४ अ
 वर्णपटविज्ञान १५.चि. ४३
 वर्णपट सूक्ष्मसंरचना १५.३०४
 वर्णपट रेषांच्या श्रेण्या १५.११३२ अ
 वायूचे द्रवीकरण १६.५८ आ, ५९ अ
 विद्युत् निरोधक ८.७१२ आ

<p>विश्वकिरण १६.८५५ आ सूर्याची उत्क्रांती १९.७५६ अ सूक्ष्मविश्लेषण १९.८५७ आ (प) हायड्राइड २० (उ.).८८७ आ (प) हायड्रोकार्बन २० (उ.).८९१ अ (प) हायड्रोक्लोरिक अम्ल २० (उ.).८९२ आ (प) हायड्रोजनीकरण २० (उ.).९०२ अ हायड्रोनायट्रोजन संयुग २० (उ.).८८७ अ हायड्रोजन आयन (रसायनशास्त्र) १.४३४ आ अम्ले व क्षारक १.४३४ आ (प) उभयप्रतिरोधी विद्राव २.८३९ आ हायड्रोजन आयोडाइड (संयुग) २.१६० आ; १०.१९६ आ हायड्रोजन क्लोराइड (संयुग) १०.१९६ आ शोषण वर्णपट १५.११३८ अ-आ हायड्रोजन डायसल्फाइड (संयुग) ४.७७९ आ हायड्रोजन ड्यूटेराइड (संयुग) ७.४ आ, ५ अ हायड्रोजननिरास (विहायड्रोजनीकरण; रासायनिक अभियांत्रिकी) १.७६६ अ, ७९० अ, ७९१ अ हायड्रोजन परसल्फाइड : पहा हायड्रोजन डायसल्फाइड ४.७७९ आ हायड्रोजन पॅरोक्साइड (संयुग) २० (उ.).८९९; १६.७५८ अ पॅरोक्साइड विरंजन १६.७५७ आ, ७५८ अ-आ पॅरोक्सी संयुगे ९.११२१ आ विरंजन १६.७५८ अ हायड्रोजन फ्ल्युओराइड (संयुग) : पहा हायड्रोफ्ल्युओरिक अम्ल १०.११८० अ हायड्रोजन बंध (रसायनशास्त्र) २० (उ.).८९७ अ हायड्रोजन बॉब २० (उ.).९०१; १.१६९ अ (प), चि. २० आइन्स्टाइनियम १.८०७ आ किरणोत्सर्गी अवपात ३.९५० अ साखॅरोव्ह, आंद्रेई डिमिट्रियेव्हिच १९.१३१ आ हायड्रोजन मेसर (भौतिकी) १३.११२४ आ हायड्रोजन वर्णपट बाल्मर श्रेणी १.७७५ अ; ११.४८९ अ बोर उपपत्ती १.१७५ आ हायड्रोजन सल्फाइड (संयुग) ४.६६३ अ, ७७७ अ, ७७८ आ, ७८३ अ, ७७९ आ; १९.७८४ अ-आ गंधक ४.७७७ अ, ७७८ आ, ७७९ आ, ७८३ अ हायड्रोजन सिलिनाइड (संयुग) १९.५८६ आ हायड्रोजन हॅलाइडे २० (उ.).८५१ आ, ८५२ अ हायड्रोजनीकरण (विक्रिया) २० (उ.).९०२ बेर्गिउस, फ्रीड्रिख ११.७९६ अ मेण १३.१०९० आ मेदे ७.४७१ आ वनस्पति-१ : १५.९८२ आ-९८३ आ साबात्ये, पॉल १९.२२९ आ हायड्रोजन २० (उ.).८९५ आ</p>	<p>हायड्रोजनोलिसिस (विक्रिया) २० (उ.).९०२ अ-आ हायड्रोझोआ (प्राणी वर्ग) २० (उ.).९०३ पुराप्राणिविज्ञान ९.९०१ अ पोवळे १०.१०८ अ सायफोनोफोरा १९.३१३ आ सिलॅटेटा १९.६२३ अ हायड्रा २० (उ.).८८७ अ-आ हायड्रोफॉर्मिलेशन (रसायनशास्त्र) २.२५७ आ हायड्रोफोन (उपकरण) १३.३० आ हायड्रोफ्ल्युओरिक अम्ल १०.११८० अ काच कलाकुसर ३.५७० अ-आ हायड्रोब्रोमिक अम्ल ११.१०९५ आ हायड्रोलाइट (वॉटरस्टोन) : पहा स्फटग्रंथि २० (पू.).४७० अ हायड्रोसायक्लोन (उपकरण) ४.२१५ आ हायड्रोस्कीमर (वाहन) : पहा वाततल्पयान १५.१३०३ आ हाय तात्रा पर्वतश्रेणी २० (पू.).५२७ आ हायनिडी (प्राणिकुल) १३.१४९ अ हायनिश फोन ओप्टरडिंगेन (कादंबरी) २० (पू.).५४१ आ हायपरटेक्ट (संकल्पना) १७.६०३ आ हायपरायडीझ (ग्रीक वक्ता) ५.४२० अ हायपस्थीन (खनिज) २० (उ.).९०४ हाय पॉइंट (स्थळ) ८.५८५ आ हायपेरॉन (मूलकण) १३.८१८ आ, ८१९ अ हायपेरिअन (उपग्रह) २.८०८ आ हायपेशिया (विदुषी) ८.३५२ अ हायपो (छायाचित्रण) : पहा सोडियम थायोसल्फेट २० (पू.).१२४ आ हायपो (संयुग) : पहा सोडियम थायोसल्फेट ५.७६३ आ, १६.२९१ अ हायपोआयोडस अम्ल २.१६१ अ हायपोकाॅड्रिया (मानसिक अवस्था) १५.९६ आ हायपोक्लोरस अम्ल ४.४८९ आ, ४९० अ हायपोक्लोराइट विरंजन (प्रक्रिया) १६.७५८ आ, ७५९ आ हायपोक्लोराइटे (संयुगे) ४.४९० अ हायपोझॅथाइट (खनिज) : पहा लिमोनाइट १५.५३० आ हायपोझॅथीन (संयुग) १०.१५४ आ हायपोनायट्रस अम्ल ८.५२४ आ हायपोफॉस्फरस अम्ल १०.८७९ आ हायपोफॉस्फोरिक अम्ल ६.१०३७ अ; १०.८८० अ हायपो-हॅफस युनिफॅसिएटोस (संटोकी) (मासा) १९.६३५ आ हायपोसल्फ्यूरस अम्ल ४.७८१ आ हायफा (स्थळ) ८.३५ अ हायफॉग (स्थळ) २० (उ.).९०४</p>	<p>हायबर्निया : पहा आयर्लंड २.१३४ आ हायबर्नेशन (प्राणि-अवस्था) : पहा शीतनिष्क्रियता १७.८५२ आ हायबर्ग, जे. एल्. (डॅनिश समीक्षक) १.५३५ आ हायबर्ग, युहान लूद्वही (डॅनिश कवी) २० (उ.).९०४; ६.९५७ अ हायमन, लिबी (वनस्पतिवैज्ञानिक) १५.१०६ आ हाय मॅस (संगीत) १३.१११ अ हायमाट (जर्मन नाट्यकृती) ६.७२९ अ हायमान, एल्. एच्. (प्राणिवैज्ञानिक) ४.४२९ अ-आ हायमान्स, कारनेय झां फ्रांस्वा (शरीरक्रियावैज्ञानिक) २० (उ.).९०५; ८.९९४ हायमेनोडिक्टिऑन ओबोव्हॅटम (वनस्पती) १९.५७० आ हायमेनोप्टेरा (हायमेनोप्टेरा) (कीटक गण) २.४६७ आ, ४.२५ अ इक्युमन माशी २.४६७ आ गांधील माशी ४.९४४ आ मधमाशी १२.१०५७ आ मुंगी १३.६४९ अ हायमेनोफायलेसी (वनस्पति-कुल) ८.८८० अ हायरॅकॉयडिया (प्राणिगण) २० (पू.).३३५ आ हायरॅटिक लिपी २० (उ.).९०५ आ हायरा कॉनपोलिस (स्थळ) ८.२०६ आ हायरॉनिमस (इतिहास रचनाकार) ५.४२७ अ हायरोग्लिफिक लिपि २० (उ.).९०५; २.६८३ अ, ६८८ अ, ६९१ आ; ५.२९४ अ अंक १.१ अ, २ अ, ५ अ रोझेटा शिलालेख १५.१०४ आ शांपॉल्यॉ, झां फ्रांस्वा १७.६८४ आ, ६८५ अ हायला आबॉरिया १७.१२१ अ-आ हायली सेलॅसी (राजा) २० (उ.).९०६ हायलुरोनिडेज (जीवरसायनशास्त्र) २.९७९ अ हायलोड्स (बेडूक) १७.३२९ अ हायलोबेटिडी (प्राणिकुल) ८.३२२ अ हायलोबेटिस हूळॉक (माकड) : पहा गिबन ५.३६ अ हायव्हेल्ड प्रदेश २.९० आ; २० (पू.).५९४ आ हायसायमीन (संयुग) १.७२७ अ; ३.१६५ अ; ११.८११ आ हायसिंथ (वनस्पती) २० (उ.).९०७, चि. ६५ खत ४.५५१ आ हायसिंथ, पाण्यातील (वनस्पती) २० (उ.). ९०७ हाय सोसायटी (नाटक) ७.९६४ आ हायेक, फ्रीड्रिख ऑगस्ट फोन (अर्थशास्त्रज्ञ) २० (उ.).९०८; २.२२२ अ; ५.७२७ अ; ८.९९८; १७.३७६ आ व्यक्तिवाद १७.३२८ अ-आ हारगेसा (स्थळ) २० (पू.).१६२ अ (प)</p>
--	---	---

हारग्रीव्हज (संशोधक) ८.५४४ आ
 हारटॉख समिती १.२०६ आ; ९.२६२ अ;
 ११.१४५ अ; १६.३८४ आ
 हारटॉख, सर फिलीप (शैक्षणिक समिती
 अध्यक्ष) १२.२६८ आ
 हारट्टी, डी. आर्. (भौतिकीविज्ञ) ९.७६० अ
हारडांगर फ्योर्ड (भौगोलिक संज्ञा) २० (उ.).
 ९०९
हारमाला (काव्य) ८.३२७ अ
 हार मेगिडो (हिब्रू शब्द) २.२४२ अ
 हारमोश (शिखर) ६.१८१ अ
 हारर, जे. जी. (वनस्पतिरोगवैज्ञानिक) २० (पू.).
 २७२ अ
हारविल (मासा) २० (उ.).९०९, चि. ६३
 हाराऊती (व्हरोती) बोलीभाषा १८.८६४ आ
हाराकिरी (लष्करी संज्ञा) २० (उ.).९१०;
 १९.२८३ आ
बूशीडो ११.६९३ आ
 हाराल (डॅनिश राजा) ६.९५५ आ
हारवली (शब्दकोश) १८.५३२ आ
 हारिद्रुमत गौतम (ऋषी) २.१६६ अ
 हारीत (वैद्य) २.१५१ अ; ५.६७१ आ
हारीतसंहिता (ग्रंथ) २.१५१ अ
हारीती (बौद्ध लोकदेवता) २० (उ.).९१०
हारुन-अल्-रशीद (सेनापती) २० (उ.).९११;
 १.४४५ आ; ११.१२० अ; १५.९४३ अ
अब्बासी खिलाफत १.३१५ आ (प)
अरबी साहित्य १.४५४ आ, ४५५ अ
तांबडा समुद्र ७.२५७ आ
बगदाद ११.२६ अ-आ
मन्सूर, अल् १२.११६६ आ
मॅमून, अल् १३.१०० अ-आ
 हारुनोबु, सुझुकी (मुद्राकार) १३.७४६ अ
 हारून, लुई ड्युको द (यंत्रज्ञ) ४.८३६ अ
 हार्कन्ही, मित्रा (अमेरिकन शिल्पकार) १.४२१
 अ-आ
हार्किन्झ, डब्ल्यू. डी. (भौतिकीविज्ञ) १४.५७८ आ
हार्किन्झ नियम (भूविज्ञान) १२.६८९ अ
हारग्रीव्हज, जेम्स (संशोधक) २० (उ.).९१२;
 २.१८५ अ; ३.१०७ अ; १५.५०२ अ
क्रॉम्टन, सॅम्युएल ४.४४९ आ
तंत्रविद्या ७.६९ आ
सूतकताई १९.७४२ अ
 हारग्रीव्हज रासायनिक प्रक्रिया २० (उ.).८९३ अ
 हारग्रेव्ह, एल्. (तंत्रज्ञ) ७.७६ आ
 हार्झ, सी. ओ. (शास्त्रज्ञ) १.७१७ आ
हार्ट अर्चिन (प्राणी) २० (उ.).९१२
एकिनायडिया २.१०१९ अ-आ
 हार्ट, एच्. एल्. ए. (कायदा तज्ञ) १७.२४८ आ
 हार्ट, एच्. सी. (शास्त्रज्ञ) ४.८२८ अ
 हार्ट, एल्. (अर्थतज्ञ) ११.१७५ अ

हार्टनेल गतिनियंता (यंत्रभाग) ४.८४६ अ
हार्टफर्ड (स्थळ) २० (उ.).९१२; ३.२६९ अ
हार्ट, फ्रान्सिस बेट (साहित्यिक) २० (उ.).
 ९१३
 हार्ट, बर्नार्ड (मानवशास्त्रज्ञ) ४.७७२ आ
हार्टमान, एडुआर्ट फोन (जर्मन तत्त्वज्ञ)
 २० (उ.).९१३
 हार्टमान, ओ. (प्राणिवैज्ञानिक) ४.४२८ आ
 हार्टमान कोष्ठ (शारीर) ९.६९९ अ
 हार्टमान, जे. (शास्त्रज्ञ) १५.११२९ अ-आ
हार्टमान, निकोलाय (जर्मन तत्त्वज्ञ) २० (उ.).
 ९१४
हार्टमान, फोन औए (जर्मन कवी) २० (उ.).
 ९१५; ६.२०५ अ
 हार्टमान, रूडॉल्फ (विचारवंत) १३.८९० आ
 हार्ट, यूलिउस (जर्मन साहित्यिक) ६.२१५ अ
 हार्टलॅंड (हृदभूमी संकल्पना) १२.७०० आ,
 ७०१ अ
हार्टलाइन, हाल्डन केफर (शरीरक्रियावैज्ञानिक)
 २० (उ.).९१५; ८.९९७
वॉल्ड, जॉर्ज १६.२१७ आ
 हार्टली आंदोलक (इलेक्ट्रॉनिकी) १.८६३ आ;
 ३.९७ आ
 हार्टली, आर्. व्ही. एल्. (भौतिकीविज्ञ) १.५९८ आ
हार्टली, डेव्हिड (इंग्रज तत्त्वज्ञ) २० (उ.).९१६
स्वहितवाद आणि परहितवाद २० (पू.).५९२ अ
 हार्टशॉर्न, रिचर्ड (अमेरिकन भूगोलतज्ञ)
 १२.५८९
 हार्ट, सी. डब्ल्यू (तंत्रज्ञ) ६.९१२ आ
 हार्ट, हाइन्निख (जर्मन साहित्यिक) ६.२१५ अ
 हार्टाक, पी. (भौतिकीविज्ञ) ७.६ अ
 हार्टिंग, एच्. (छायाचित्रण) ३.४९५ आ
 हार्टेक, पॉल (रसायनशास्त्रज्ञ) २० (उ.).८९५ आ
 हार्टेल, एच्. (व्यक्ती) २० (पू.).११३ आ
 हार्टोनो, रूडी (खेळाडू) ११.२१० अ
 हार्टली (लष्करी अधिकारी) १२.३३६ अ
 हार्टली, जी. एस्. (शास्त्रज्ञ) १.७२४ आ
 हार्ट्सफील्ड (विमानतळ) १६.७०० आ
 हार्डन, सर आर्थर (जीवरसायनशास्त्र) : पहा
हार्डेन (हार्डेन), सर आर्थर २० (उ.).९२०
 हार्डमथ, जोसेफ ९.१११५ आ
 हार्ड रबर : पहा प्लॅस्टिक व उच्च बहुवारिके
 १०.६८७ अ
हार्डवेअर (घरगुती वापराच्या लोखंडी वस्तू)
 २० (उ.).९१६
खिळे ४.७०३ अ
 हार्डिंग, कार्ल (ज्योतिर्विद) १५.२२९ आ
हार्डिंग, लॉर्ड चार्ल्स (ब्रिटिश राजनीतिज्ञ)
 २० (उ.).९१८; ११.९३८ आ
हार्डिंग, लॉर्ड हेन्री (ब्रिटिश सेनापती) २० (उ.).
 ९१८; २.३९३ अ; ३.३९१ अ

महायुद्ध, पहिले १२.१४४७ आ, १४४८ आ,
 १४५८ अ-आ
 हार्डिंग, वॉरेन (राजकीय नेता) १.३९८ अ
 हार्डिंग, सी. एल्. (ज्योतिर्विद) ३.७४ अ
 हार्डी (लेखक) १२.३५९ अ
 हार्डी (हत्यार) १५.८४६ आ
 हार्डी क्रॉस पद्धत (स्थापत्य अभियांत्रिकी)
 ९.५१३ अ
हार्डी, गॉडफ्री हॅरल्ड (गणितज्ञ) २० (उ.).
 ९१८; १.६२० आ; ४.८२६ आ
रामानुजन, श्रीनिवास १४.८१५ आ, ८१६ अ
 हार्डी-वाईनबर्ग समतोल १८.६७५ आ, ६७६ अ
 हार्डी, जेम्स कीर (कामगार नेता) १४.६६७ अ
हार्डी टॉमस (लेखक) २० (उ.).९१९;
 २.४२३ आ, ४२४ आ; ३.६०१ आ
प्रादेशिक वाङ्मय १०.५७८ आ
 हार्डी, डब्ल्यू. बी. (शास्त्रज्ञ) ३.४१६ आ
 हार्डी-वाइनबर्ग समतोल (प्राणिविज्ञान)
 १८.६७५ आ
हार्डेनबेर्ख, फ्रीड्रिख फोन : पहा नोव्हालिस
 ८.९९९ आ
हार्डेन (हार्डेन), सर आर्थर (जीवरसायनशास्त्रज्ञ)
 २० (उ.).९२०; ५.६५२ आ; ८.९८५,
 १०६५ अ; १४.५७३ आ
 हार्थ (हॉर्थ, हॉवर्थ), सर वॉल्टर नॉर्मन : पहा
हॉवर्थ (हॉर्थ), सर वॉल्टन नॉर्मन २० (उ.).
 ९७२
 हार्थ, सोरेन (अभियंते) ७.८१ अ
 हार्दोल्जी (संस्थापक) ८.३५९ आ
 हार्निया : पहा अंतर्गळ १.४८ अ
 हार्नेई, सॅम्युएल (समन्वेषक) १८.६६२ आ
हार्प (तंतुवाद्य) २० (उ.).९२०
वाद्य व वाद्यवर्गीकरण १५.१३८ अ, चि. ३१
ज्यूज हार्प १५.चि. ३२
 हार्पर, आर्. ए. (वनस्पतिवैज्ञानिक) ३.४३१ अ
 हार्पर, विल्यम रेनी (संशोधक) ९.११६ आ
हार्पसिकॉर्ड (वाद्य) २० (उ.).९२१; ९.७०७
 अ; १५.चि. ३१
वाद्य व वाद्यवर्गीकरण १५.१३८ अ (प)
 हार्प सील (प्राणी) १९.६२० आ
 हार्फ, आर्नोल्ड फोन (कोशकार) १.५५९ अ
हार्बिन (स्थळ) २० (उ.).९२२
 हार्मन, लुईस (लेखक) २० (उ.).८१३ अ
 हार्मर (सेनापती) ३.८० आ
हार्मोटोम (खनिज) २० (उ.).९२२; ६.७१०
 आ, ७११ अ-आ
हारमोनियम (सुषिर वाद्य) २० (उ.).९२२
इलेक्ट्रॉनीय स्वरपटी २.६४० आ
टेंबे, गोविंद सदाशिव ६.८५८ आ
 ध्वनि-उत्पादन ८.२१८ अ
हारमोनियम (काव्यसंग्रह) २० (पू.).२९५ आ

हार्ली-डेव्हिडसन टॉपर स्कूटर २० (पू.).२५३ अ, चि. १९
 हार्लेकीन रिफाईन्ड बाय लव्ह (नाटक) १३.३७१ आ
 हार्लेकिन (विदूषक) १४.२७२ अ
 हार्लेम (स्थळ) २० (उ.).९२३
 हार्लो, एच्. एफ. (मानसशास्त्रज्ञ) १०.६३८ आ, ५५० अ
 हार्वी, विल्यम (वैद्य) २० (उ.).९२४; ६.५२७ आ; ९.२२७ अ, ७९९ आ; १०.५३१ आ; १२.८४८ अ; १४.३४६ अ, ३६२ आ; १६.२७१ अ, ९६७ आ, ९७५ अ-आ; १७.२२१ अ, ६१२ अ, ६२१ आ, ७०७ आ; २० (पू.).६०५ अ
 रक्ताभिसरण तंत्र १४.३८१ आ
 हार्वे, विल्यम (जीववैज्ञानिक) : पहा हार्वी, विल्यम २० (उ.).९२४ अ
 हार्वेस्टर-कम्बाइन यंत्र १८.चि. २
 हार्वर्ड क्लासिक्स (ग्रंथ) ३.१२ अ
 हार्वर्ड मेडिकल स्कूल १३.९२७ अ
 हार्वर्ड युनिव्हर्सिटी ग्रॅज्युएट सेंटर (वास्तू) ५.४८४ आ
 हार्वर्ड विद्यापीठ २० (उ.).९२४; ३.१२ अ
 हार्वी, बी. जी. (शास्त्रज्ञ) १३.८५५ आ, ८७४ अ, १०२७ अ
 हार्वेस्ट ऑन द डॉन (कादंबरी) १४.५०३ अ
 हाल-१ (सातवाहन राजा) २० (उ.).९२५; १.३६४ अ; ५.२ अ; ६.२८ आ; १९.१७० अ, १७१ अ
 महाराष्ट्र राज्य (इतिहास) १२.१४८५ आ
 महाराष्ट्री भाषा १३.४६७ अ
 महाराष्ट्री साहित्य १३.४७० अ
 हाल-२ (स्थळ) २० (उ.).९२५
 जर्मनी, पूर्व ६.२४३ आ (प)
 हाल आन देर साल : पहा हाल-२ : २० (उ.). ९२५ आ
 हालनीय बेट ४.९८ अ-आ
 हालफेन परीक्षा (जीवसायनशास्त्र) ७.४९३ अ
 हालर, आलब्रेख्ट फोन (शास्त्रज्ञ) १२.८४८ अ; १३.१०४८ अ; १७.६१२ आ
 हालवाड (स्थळ) ८.१९३ आ
 हालव्हाक्स, डब्ल्यू (भौतिकीविज्ञ) १०.१९८ आ
 हालश्टाट संस्कृती १०.१०६१ आ
 हालपा (स्थळ) २० (उ.).९२५
 हालपा एन्कीक्स : पहा हालपा २० (उ.).९२५ आ
 हालार (टेकडी) १५.६२ अ
 हालावाद (काव्यातील प्रवाह) ११.३२ आ
 हा लॉग उपसागर १७.४९४ अ-आ
 हालिद झिया (तुर्की कादंबरीकार) २० (उ.). ९२६; ७.४१९ अ
 हालिदे एदिब (तुर्की कादंबरीकार) ७.४१९ अ

हाली (उर्दू कवी) २० (उ.).९२६
 मुहंमद हुसैन 'आझाद' १३.७८९ अ
 हाले, टी. जी. (वनस्पतिवैज्ञानिक) १९.३०१ अ
 हालेरी वंश १२.११७० आ
 हालेव्ही, जोसेफ ११.१०४९ आ (प)
 हा-लेव्ही, ज्यूडा (स्पॅनिश ज्यू धर्मचिंतक) २०(उ.).९२६, १०४५ अ; ६.६१५ अ
 हालदाने उपकरण १९.८६२ अ
 हाल्व, माक्स (जर्मन साहित्यिक) ६.२१५ आ
 हाल्म, जे. (ज्योतिर्विद) ६.६४१ अ
 हाल्ला (शिखर) ४.३३० अ
 हाल्लासान (ज्वालामुखी) ४.३३० अ
 हावडा (स्थळ) २०(उ.).९२७
 हावडा ब्रीज (पूल) (कोलकाता) ९.चि. ३५; २० (उ.).९२७ अ
 हावरा : पहा हावडा २० (उ.).९२७ अ
 हावरी (वनस्पती) : पहा तीळ-१ : ७.३८४ अ
 हावाकी (देव) ७.३९० अ
 हावी (जमात) ७.२५० आ
 हाव्हर्ड पीबाॅडी मोहीम ४.१०२ अ
 हाव्हॅना (स्थळ) २० (उ.).९२७; ४.४१३ अ, ४१५ आ, ४१६ अ
 हाव्हॅना सनद ४.९१४ आ
 हाव्हॅना सिगार (धूम्रपान) १९.५३५ अ
 हाव्हेल, विल्यम (समन्वेषक) १८.६६३ आ
 हाव्हेल्मो, ट्रिग्वे (नॉर्वेजियन अर्थशास्त्रज्ञ) २० (उ.).९२८
 हाव्ह दी ग्रेस (बंदर) : पहा ल हाव्ह १५.२८७ अ
 हाशड्यू, बाॅगदान (लेखक) १४.११६३ आ
 हाशिमोटो, एच्. (शल्यक्रियाविशारद) १५.८५ अ
 हाशिमोटो रोग १४.२१७ अ
 हाशमान, ज्यूडी (खेळाडू) ११.२१० आ
 हास, कॉनरॅड (सेनाधिकारी) १४.१००७ आ
 हास, डब्ल्यू. जे. डी. (भौतिकीविज्ञ) ५.९८१ आ; ८.७९४ अ; ९.७६० अ
 हास, योहान आडोल्फ (संगीतकार) १८.३२३ आ
 हास, सुझान (सर्वेक्षक) १२.५२८ आ
 हासा मरुद्यान १२.१३०१ अ
 हासिना (संज्ञा) १३.३२८ आ
 हासियम (मूलद्रव्य) २० (उ.).९२९
 हासी मसाउद (स्थळ) १.५५१ अ
 हासुली बाॅकेर उपकथा (कादंबरी) ११.१० अ
 हासेगावा, कासुओ (जपानी अभिनेता) ५.८३५ अ
 हास्तीआ (शिखर) १०.८८९ अ
 हास्य २० (उ.).९२९
 विनोद १६.६४५ आ
 हास्यदिवस २० (उ.).८७१ अ
 हॉइस्लर, सी. (शास्त्रज्ञ) ५.९७९ आ
 हॉईगेन्स, कॉन्स्टंटाइन २० (उ.).९३०; ६.९४४ आ
 हॉईल, फ्रेड (गणितज्ञ व ज्योतिषशास्त्रज्ञ)

२० (उ.).९३१; ३.४१० आ; ४.५२२ अ; ६.६४२ आ, ६४४ आ, ६४६ अ, ६४८ अ; ७.३१२ अ; १६.९१९ अ-आ, ९९२ आ
 नारळीकर, जयंत विष्णु ८.५३९ अ
 निरंतर स्थितीचा सिद्धांत १६.८९२ आ, ९१७ अ-आ
 पॅनस्पर्मिया उपपत्ती १६.८९९ अ
 श्वेतविवर ५.१५२ अ
 स्थिर अवस्था उपपत्ती १७.७ अ
 स्थिरवत स्थितीचे विश्व २० (पू.).४०६ अ
 स्थिर स्थिति विश्वाचा सिद्धांत २० (पू.).४०४ आ (प)
 हॉईल सिद्धांत १६.९२० अ
 हीलियम १६.८९५ अ
 हॉएल, जूल्स (गणितज्ञ) ११.९३४ आ
 हॉंग (स्थळ) १३.२३० आ
 हॉंग, ऑंग (गणितज्ञ) ९.५६८ आ
 हॉंगकाॅंग (स्थळ) २० (उ.).९३१; १२.१४२७ आ
 अफूची युद्धे १.३०९ आ (प)
 आर्थिक स्थिती २० (उ.).९३२ आ
 इतिहास २० (उ.).९३२ अ
 भूवर्णन २० (उ.).९३१ आ
 माकाऊ १३.१५७ आ, १५८ अ-आ
 राज्यव्यवस्था २० (उ.).९३२ आ
 लोक व समाजजीवन २० (उ.).९३३ अ
 व्हिक्टोरिया-२ : १७.५०० अ
 हॉंगकाॅंग डॉलर (चलन) २० (उ.).९३३ अ
 हॉङ्गस (स्थळ) २० (उ.).९३३, चि. ५१
 अमेरिका, मध्य १.३८८ आ (प)
 आर्थिक स्थिती २०(उ.).९३५ आ
 इतिहास २०(उ.).९३४ आ
 कला व क्रीडा २० (उ.).९३७ अ
 भाषा व साहित्य २० (उ.).९३६ आ
 भूवर्णन २० (उ.).९३३ आ
 महत्वाची स्थळे २० (उ.).९३७ अ
 राज्यव्यवस्था २० (उ.).९३५ अ
 लोक व समाजजीवन २० (उ.).९३६ अ
 हवामान २० (उ.).९३४ अ
 हॉक, जे. (तंत्रज्ञ) ७.६५ अ
 हॉकनी, डेव्हिड (चित्रकार) ६.१२४ आ
 हॉकम, जी. (शास्त्रज्ञ) १०.२३३ आ
 हॉकर सिडली ट्रायडंट (विमान) १६.चि. ९
 हॉकिंग, स्टीव्हन विल्यम (भौतिकीविज्ञ) २० (उ.).९३७; ५.१५२ अ; १७.७ अ; २० (पू.).३१८ आ
 हॉकिंग, स्टिफन विल्यम (शास्त्रज्ञ) : पहा हॉकिंग, स्टीव्हन विल्यम २० (उ.).९३७ अ
 हॉकिंझ, विल्यम (व्यक्ती) २.७१० आ; २० (पू.).११० आ
 हॉकिन्झ, जे. आय्. (तंत्रज्ञ) ९.१११६ अ; १५.५८८ अ

हॉकिन्झ, रिचर्ड (नाविक अधिकारी) १.७९७ अ
 हॉकिन्झ, सर जॉन (नौका व्यावसायिक) ७.१६ अ
 हॉकिन्स, विल्यम (राजदूत) १३.११७४ आ
हॉकी (खेळप्रकार) २० (उ.).९३७; ९.४६३ आ
ध्यानचंद्र ८.१९३ अ
 बर्फावरील हॉकी ११.९६ आ (प), ९७ अ
 हॉकोन, सातवा (राजा) ८.५९१ अ
 हॉक्ली, विल्यम (लेखक) १.७०१ अ
 हॉक्सबी, फ्रान्सिस (भौतिकीविज्ञ) ७.७९ आ;
 १६.४९९ आ
 हॉग कॉलरा (पशुरोग) : पहा **स्वाइन फीव्हर**
 ६.१०३४ आ
 हॉग, जी. ई. (भूवैज्ञानिक) १२.६१६ आ
 हॉग, टॉमस जेफर्सन (ख्यातकीर्त कवी
 शेलीचा) १८.५३ अ-आ
 हॉग फ्ल्यू (रोग) : पहा **स्वाइन फ्ल्यू**
 २० (पू.).५९२
 हॉगबेन परीक्षा (वैद्यक) ४.८६९ अ
 हॉगसन्स पॉक्युर्याइन (प्राणी) १९.४२१ आ
हॉजकिन, अँलन लॉइड (शरीरक्रियावैज्ञानिक)
 २० (उ.).९३९; ७.१११ आ; ८.९९६
एक्लिस्, सर जॉन २.१०२२ अ
 तंत्रिका आवेगाचे प्रेषण २० (पू.).६६९ अ-आ
 हॉजकिन, टॉमस (वैद्य) १५.२८२ अ; १६.२७१ आ
हॉजकिन, डोरोथी मेरी क्रोफूट (रसायनशास्त्रज्ञ)
 २० (उ.).९४०; ६.५०७ अ; ८.९८८
 हॉजकिन रोग : पहा **लसिका कणाबुंदी वंक्षण**
रोग १५.२७६ अ
 हॉजकिन व हॉजकिनेतर लसीका मांसाबुंदी
 (विकार) १५.२८२ अ-आ, २८३ अ
 हॉजकिनसन, ईटन (शास्त्रज्ञ) ११.३०१ अ
 हॉज, डब्ल्यू व्ही. डी. (गणितज्ञ) १२.६७७ आ
 हॉजसन, आर्. (ज्योतिर्विद) १९.७६४ आ
 हॉट-हाऊस (कृषिपद्धती) १.८०९ आ
हॉटहाउस ब्लूमस (काव्यसंग्रह) १३.१७४ आ
हॉटेंटोट २० (उ.).९४०; ७.६७१ आ (प)
 हॉटेल कॉर्पोरेशन ऑफ इंडिया लिमिटेड २.९७०
 अ; १२.२४६ अ
हॉटेल व उपाहारगृहे २० (उ.).९४१
 उपाहारगृह (रेल्वे) १५.चि. १३
खाद्यपेय आयोजन ४.६८९ अ
पर्यटन ९.२७८ आ (प)
पाकशास्त्र ९.४४६ आ
 हॉट्टे (अर्थशास्त्रज्ञ) १७.३७५ आ (प)
 हॉड पठार २० (पू.).१५९ आ
हॉथॉर्न (वनस्पती) २० (उ.).९४८, चि. ६५
 जाती २० (उ.).९४८ अ-आ
हॉथॉर्न, नर्थन्यल २० (उ.).९४८, चि. ६५;
 ३.२५६ अ; १६.९९० अ; २० (पू.).५४३ आ
 हॉन (लांबीचे एकक) १५.३५३ अ
 हॉन्केन, जी. ए. (वनस्पतिशास्त्रज्ञ) १०.१५ आ

हॉन्सफील्ड, गॉडफ्री (तंत्रज्ञ) : पहा **हॉन्सफील्ड,**
सर गॉडफ्री न्यूबोल्ड १७.२३८ अ
 हॉन्सिअँटिक लीग १८.२१६ अ (प)
हॉप (वनस्पती) २० (उ.).९४९, चि. ६५
 हॉपकिनसन, जॉन व एडवर्ड बंधू (संशोधक)
 १६.४८१ अ
हॉपकिन्झ, जेराड मॅन्ली २० (उ.).९५०;
 १९.३९८ अ
 हॉपकिन्सन, फ्रॅन्सिस (संगीतकार) १.४२१ आ
 हॉपकिन्स परिणाम (भौतिकी) १०.६२३ आ
हॉपकिन्स, सर फ्रेडरिक गाडलंड
 (जीवरसायनशास्त्रज्ञ) २० (उ.).९५१; ६.५०९
 आ, ५२१ आ, ५४० आ; ८.९९३;
 १४.५७२ आ; १७.१०४ आ
ट्रिटोफेन ६.९२९ अ
सोहोनी, कमला २० (पू.).१८३ आ
 हॉपर, एडवर्ड (चित्रकार) १.४२० आ
 हॉपलाइट (पायदळ) १२.४६० आ, ७४५
 अ-आ; १४.१४०
 हॉपलॉन (ग्रीक ढाल प्रकार) ७.१९ अ
 हॉपॉक, रॉबर्ट (मानसशास्त्रज्ञ) १४.५५३ अ
 हॉपी, विल्यम फ्रेडरिक (खेळाडू) ११.५८६ आ
 हॉपकिन्झ, ई. डब्ल्यू (भारतीय विद्यावंत)
 १२.३५९ अ
 हॉपकिन्सन समीकरण (भौतिकी) ५.९७३ आ
 हॉप्लोर्केरिडा (प्राणिगण) २.२३४ आ
 हॉप्स, डी. डी. (शास्त्रज्ञ) १८.६४९ आ
 हॉफकिन्स-कोल विक्रिया (जीवरसायनशास्त्र)
 ६.९२९ अ
 हॉफबर्ग राजवाडा १७.४९६ आ, ४९७ आ
हॉफमन, झुलझ ए. (जीवशास्त्रज्ञ) २० (उ.).
 ९५१; २० (पू.).२७६ आ
 हॉफमन, डिट्रिच (शास्त्रज्ञ) ८.१७९ अ
 हॉफमन, पॉल जी. (प्रशासकीय अधिकारी)
 १३.४२४ अ
 हॉफमाइस्टर श्रेणी (रसायनशास्त्र) ३.४१८ आ
 हॉफस्टॅंडर, आर्. (भौतिकीविज्ञ) ३.८९९ अ
 हॉफिंच (पक्षी) १०.८८२ अ
 हॉब्ज, जॅक (विचारवंत) २० (उ.).९२९ आ
हॉब्ज, टॉमस (ब्रिटिश तत्त्वज्ञ) २० (उ.).
 ९५२; ३.४२४ आ; ८.६६७ आ; ११.३७
 आ; १६.६४३ आ (प); १८.७०० आ;
 १९.२४० अ-आ, ३५७ अ
केंब्रिज प्लेटॉनिस्ट ४.२१६ आ
क्रांति-२ : ४.४४४ आ
जडवाद ६.११९ अ-आ
नैसर्गिक कायदा ८.९६३ अ
राज्यशास्त्र १४.७४४ आ, ७४५ अ
साहचर्यवाद १९.३८५ आ
स्पिनोझा, बारूख २० (पू.).४४३ आ
स्वहितवाद आणि परहितवाद २० (पू.).५९० आ

ज्ञानोदय २० (उ.).१३३४ आ
 हॉब्सन, जॉन (इंग्रज विचारवंत) २.२२० अ
 हॉब्सन, विल्यम (लेफ्टनंट गव्हर्नर) ८.१०७० आ
 हॉब्सन, सॅम्युएल जॉर्ज (विचारवंत) १८.२१९
 आ, २२० अ
 हॉमबर्ख, डब्ल्यू. (रसायनशास्त्रज्ञ) ११.९०५
 आ, ९१० अ; १३.८४७ आ
हॉम्स (स्थळ) २० (उ.).९५३
हॉय, आबे रने ड्यूस्त (खनिजवैज्ञानिक)
 २० (उ.).९५३; ४.६०२ आ; ६.९८६ आ,
 ९८७ आ, १०७० आ; ७.७१६ अ; ८.९३०
 अ; ९.१०९६ आ; २० (पू.).४७१ आ, ४७२
 आ, ४७५ अ
हामोटोम २० (उ.).९२२ आ
 हॉयेनाइट (खनिज) १०.१०१४ अ; २० (पू.).
 ११९ आ
 हॉरव्हाट, आंद्राश झारोसी (कवी) २० (पू.).
 ६४८ अ
 हॉरस्लेव्ह, एम्. जे. (शास्त्रज्ञ) १३.९९७ अ
 हॉरॉक्स, विल्यम (संशोधक) १६.३४१ अ
हॉरिशियन ओड अपॉन क्रॉम्वेल्स रिटर्न फ्रॉम
आयर्लंड (कविता) १३.४१९ अ
हॉरिस (लॅटिन भावकवी) २० (उ.).९५४;
 ३.४३ अ; ६.५५८ आ; १९.३९६ आ
अभिजाततावाद १.३२१ अ-आ
पोप, अलेक्झांडर १०.२२ अ-आ
लॅटिन साहित्य १५.३२१ आ (प)
 हॉरिस मॅन स्कूल फॉर द डेफ ४.२४४ अ
 हॉरोविट्स, एन्. एच्. (शास्त्रज्ञ) ६.५४१ आ
 हॉर्कॉस नदी ७.७९० आ
 हॉर्ट, ए. एफ. (लेखक) ७.५९६ अ
 हॉर्टन, बी. एम्. (शास्त्रज्ञ) ७.१००८ अ
 हॉर्टोबादया राष्ट्रीय उद्यान (हंगेरी) १४.८९२ अ
 हॉर्टी पॉपेअनी उद्यान २.७९० आ
 हॉर्टी सिझेरिस उद्यान २.७९० आ
 हॉर्टेन्सिया (झुडूप) २० (उ.).८८६ आ
 हॉर्थ, सर वॉल्टर नॉर्मन (रसायनशास्त्रज्ञ) : पहा
हॉवर्थ (हॉर्थ), सर वॉल्टर नॉर्मन
 २० (उ.).९७२
हॉर्न (वाद्य) २० (उ.).९५४
वाद्य व वाद्यवर्गीकरण १५.१३८८ आ, चि. ३१
 हॉर्न क्लिकसिल्व्हर (खनिज) : पहा **कॅलोमेल**
 ३.५२१ आ
 हॉर्नफेल्स (खडक) १४.११५२ आ
 हॉर्नबिल (पक्षी) : पहा **धनेश** ७.१०७३ अ
हॉर्नबीम (वनस्पती) २० (उ.).१५५, चि. ६५
 हॉर्नबी विल्यम (ब्रिटिश गव्हर्नर) १३.६६२ आ
 हॉर्न बुक (पुस्तके) ११.४७० अ
हॉर्नब्लेंड (खनिज) २० (उ.).९५६
ऑफिबोल गट १.७१३ आ, ७१४ आ
 हॉर्नब्लोअर, जोनाथन (अभियंता) ७.६१ आ;

१७.३९ आ
हॉर्न भूशिर २० (उ.).९५६
 हॉर्नर, डब्ल्यू. जी. (गणितज्ञ) १८.७११ अ
 हॉर्नर, मेरी एलिझाबेथ (शास्त्रज्ञ) १५.४३० अ
 हॉर्नर, विल्यम जॉर्ज (संशोधक) ५.८२१ आ
 हॉर्नले, ए. एफ्. आर्. (संशोधक) १५.१२५२ आ
 हॉर्नस्टेबल, एच्. सी. (शास्त्रज्ञ) १२.१०६३ आ
 हॉर्नडे, विल्यम टी. (प्राणिवैज्ञानिक) ५.६८३ आ
 हॉर्नेट (विमानवाहू जहाज) १६.७१९ आ
 हॉर्न्सबी (यंत्रज्ञ) १७.५७१ अ
 हॉर्पर्स वीकली (नियतकालिक) १६.३३६ अ;
 १७.३१७ अ
 हॉर्मझ (शहर) २.२७३ अ
 हॉर्मिक सायकॉलॉजी : पहा **प्रयोजनवादी मानसशास्त्र १०.४२७ आ**
 हॉर्मिड (सम्राट) २.५९५ अ
 हॉर्मिफोरा (प्राणिवंश) ६.८४६ अ
 हॉर्मोन लिंगभेद (संज्ञा) २० (उ.).१०३४ आ
 हॉर्मोनांची कमतरता किंवा त्यांचे असंतुलन १५.६६९ आ
हॉर्मोने (संप्रेरके) २० (उ.).९५६; ६.५१५ अ;
 ७.९६६ अ; ८.१०६५ अ; १०.१००३ आ;
 १४.३५१ अ; १७.५३५ अ, ६१७ आ, ६१८ अ-आ; २० (पू.).२८३ आ
 अंडकोशातील १.३० आ
 अंतःस्रावी ग्रंथि १.३७९ आ (प); ३.१९६ अ
 अग्निपिंडातील हॉर्मोने १.१०८ अ
 अधिवृक्क ग्रंथि १.२०१ अ-आ
 अवटु ग्रंथि १.६०३ अ (प)
 आमामन १५.९०७ अ
 इन्शुलीन २.५४३ अ
 उपचार १५.९०७ आ
 ऋतुघ्राव व ऋतुविकार २.९६४ आ
 कर्करोगाशी संबंध २० (पू.).६७१ आ, ६७२ अ
 कार्टिसोन ३.९०१ अ
 ग्रंथिद्रव्ये ५.३१४ अ (प)
 चयापचय ५.६६३ अ
 जनन ग्रंथि ६.१२६ आ
 जनन तंत्र ६.१३० अ, १३१ अ (प)
 जीवसायनशास्त्र ६.५२० आ
 थिमान, केनेथ ७.५९४ आ
 दुग्धस्रवण ७.८१७ आ
 दूय्यम लैंगिक लक्षणे १०.२६० अ, २६३ अ
 निर्मोचन ८.७२९ अ-आ
 परावटु ग्रंथि ९.२०६ अ-आ
 पशुखाद्य ९.३२४ आ
 पुंस्त्वविद्या ९.७८४ अ
 पोष ग्रंथि १०.१२८ अ
 पौरुषजन १०.१४७ अ
 प्रगर्भरक्षी १०.२४६ अ
 प्रजोत्पादन १०.२५९ अ-आ

प्रतिरक्षा प्रतिसाद १०.२८८ आ
 प्रथिने १०.३५६ आ
 प्रसूतिविज्ञान १०.४६८ आ, ४७४ आ
 प्रोस्टाग्लॅडिने १०.६६८ आ
 फलसंवर्धन १०.८२१ आ
बॉनर, जेम्स ११.५५५ आ
बेडूक ११.७६१ आ
 मादीरोगविज्ञान १३.२०० आ
 रक्तदाब नियंत्रण १४.३६५ आ
 रसायनशास्त्र १४.५७३ अ
 रूपांतरण १४.११४४ आ (प)
 वाळवी १६.१९३ अ-आ
 वीर्य (टेस्टोस्टेरोन) १७.२६ आ
 वृक्क १७.४९ अ, ५० अ
 वृद्धावस्था १७.९९ अ
 वृद्धि, प्राण्यांची १७.१०४ आ
 वृषण १७.११३ आ, ११४ अ-आ
 वैद्यक १७.२२३ अ
 शरीरक्रियाविज्ञान १७.६१७ आ
 शॅली, अँड्र्यू व्हिक्टर १७.६७१ आ
 सदरलँड, अर्ल विल्बर (ज्युनिअर) १८.६०१ अ
 स्टॅरॉइड हॉर्मोने २० (पू.).२९९ आ, ३०० आ
 स्टॅरॉइडल हॉर्मोने १७.३४ आ
स्टॅरॉल व स्टॅरॉइडे २० (पू.).२९८ अ (प)
 स्त्रीमदजन २० (पू.).३५० आ
हॉर्मोने, वनस्पतींतील २० (उ.).९६३; १२.७६९ अ;
 १५.१०५५ आ; १७.१२७ अ
 ऑक्सिन १७.१२६ आ
 ऑक्सिन-संहती १५.१०६९ आ, १०७० अ-आ
 उपयोग २० (उ.).९६६ अ-आ
 जखमांशी संबंध असणारी हॉर्मोने २० (उ.).८७९ अ
मूळ-२ : १३.८९५ अ
 वृद्धिनियंत्रक, वनस्पतींतील १७.१०० अ (प)
 वृद्धि, वनस्पतींची १७.१०७ आ (प)
 हॉर्मोनांचे कार्य २० (उ.).९६५ अ
हॉर्व्हिट्झ, हॉवर्ड रॉबर्ट (जीवशास्त्रज्ञ) २० (उ.).९६७
 हॉस्टेल (वनस्पती) २.१०२७ अ, १०२८ आ
 हॉर्स पॉवर (एकक) : पहा अश्वशक्ति २.९८७ आ
 हॉर्सली, जे. सी. (कलाकार) १.३४६ आ
हॉर्सली, सर व्हिक्टर अलेक्झांडर हेडन (शरीरक्रियावैज्ञानिक) २० (उ.).९६७;
 ७.१११ आ
 हॉर्सली, सॅम्युएल (लेखक) ८.१०७८ अ
 हॉर्सशू फॉल (धबधबा) ७.१०७५ अ
 हॉर्स्ट (उंचावलेला भूभाग) १४.११७४ आ
 हॉर्स्टमान, ए. एफ्. (रसायनशास्त्रज्ञ) १४.५७० आ
 हॉर्स्टमान, एफ्. ओ. (संशोधक) ५.५२८ अ
 हॉर्स्ट व ग्राबेन (भूविज्ञान) १६.६५४ आ,
 ६५५ अ
 हॉल, आर्. (शास्त्रज्ञ) १७.६७२ अ

हॉल ऑफ फेम (क्रीडादालन) ११.८३८ आ
 हॉल, एशफ (ज्योतिर्विद) २.८०८ आ; १२.८५२ अ,
 ८५८ आ
 हॉलंड, क्लिफर्ड (अभियंते) ११.८६३ अ
 हॉलंड, जॉन पी. (तंत्रज्ञ) ९.४८९ आ
हॉलंड : पहा नेदर्लँड्स ८.८९८ आ
 हॉलंड, फिलीमन (भाषांतरकार) २.४०७ आ
 हॉलंड, सर टॉमस हेन्री (भूवैज्ञानिक) २.२.१८९ आ,
 २४५ आ, ५४६ अ; ३.२३१ अ; ४.३३९ आ;
 १२.१४७ अ-आ, १४८ अ; १६.२३९ अ,
 ९४७ अ; १८.७५ आ, २६५ आ;
२० (पू.).४४० अ; २० (उ.).९६८ अ
चार्नोकाइट माला ५.७७८ अ
 हॉलंड, हेन्री (वास्तुशिल्पकार) १०.७८६ आ;
 १४.३०९ अ
हॉलंडाइट (खनिज) २० (उ.).९६७
 हॉल, केन जी. (ऑस्ट्रेलियन दिग्दर्शक-निर्माता)
 ५.८३८ आ
हॉल, ग्रॅन्व्हिल स्टॅन्ली (अमेरिकन मानसशास्त्रज्ञ) २० (उ.).९६८; ३.९६५ अ
किशोरावस्था ३.९६५ अ
बालकांचे खेळ (पुनरावर्तन सिद्धांत) ११.४४२ अ
विकासात्मक मानसशास्त्र १६.२६२ आ
 हॉलग्रीमसन, योनास (कवी) १.८१३ अ
 हॉल, चार्ल्स एम्. (शास्त्रज्ञ) १६.५११ आ,
 ५१२ अ
 हॉल, चेस्टर मूर (संशोधक) ७.८६६ अ-आ
हॉल, जॉन लेविस (भौतिकीविज्ञ) २० (उ.). ९६८, ८७४ अ-आ
 हॉल, जे. एफ्. (मानसशास्त्रज्ञ) १०.५५० अ
 हॉल, जे. एस्. (ज्योतिर्विद) १.८१७ अ;
 ४.५२६ अ; ६.६४४ अ, ६४५ आ
 हॉल, जेम्स (भूवैज्ञानिक) ५.३९ अ; १२.६१६ आ,
 ७१३ अ
 हॉल परिणाम (भौतिकी) १.५०६ अ; २० (पू.).
 २८८ अ-आ
चुंबकत्व ५.९८१ आ
चुंबकीय क्षेत्रमापक ५.९९२ आ
 धातूमधील ५.५३९ अ
 हॉलबोर्न, एल्. सी. एफ्. (भौतिकीविज्ञ) २.९०० अ
 हॉलमन, आर्. जी. (संशोधक) ५.८२२ अ-आ
 हॉल, मार्शल (संशोधक) १३.२९० अ
 हॉलर, ए. (रसायनशास्त्रज्ञ) ३.६४४ अ
 हॉल, सॅम्युएल (शिक्षणतज्ञ) १.२०६ अ
हॉलस्टेट (स्थळ) २० (उ.).९६९
पुरातत्त्वविद्या ९.८६२ आ
 हॉल, स्टुअर्ट (समीक्षक) १९.४१८ अ
 हॉलस्टेट, जी. बी. (गणितज्ञ) १५.८३१ अ
 हॉलस्टेट, विल्यम (शास्त्रक्रियाविशारद)
 १४.३७८ अ; १७.१९१ आ
 हॉलहेड, एन्. बी. (लेखक) १३.७०५ आ

हॉलंडेझ सॉस (खाद्य पदार्थ) १५.८२२ अ
हॉलॉक गुहा ५.१६८ आ
हॉलिडे, टॉमस (रसायनशास्त्रज्ञ) १४.३३० आ
हॉलिडे, रॉबर्ट (रसायनशास्त्रज्ञ) १४.३३० आ
हॉलिनशेड, रॅफेएल (इतिवृत्तकार) २० (उ.).
१६९
हॉलिवुड (चित्रपट) २० (उ.).१६९; ३.५२०
आ; १६.२११ अ
अमेरिकेची संयुक्त संस्थाने (चित्रपट) १.४२३ आ
चॉलिन, चार्ल्स स्पेन्सर ५.७५७ आ
लॉस अँजेलस १५.४६५ अ (प)
हॉली, रॉबर्ट विल्यम (जीवरसायनशास्त्रज्ञ)
२० (उ.).१७०; ८.९९७; १४.१२६९ आ
हॉलोसेफालाय (प्राणि-गण) ९.९१० आ
हॉल्लंबरी, लॉर्ड (विधिज्ञ) २० (उ.).१७०
हॉल्ट इन द विल्डरनेस (काव्यकृती) १४.५०४ अ
हॉलडेन, जॉन बर्डन सांडर्सन (आनुवंशिकीविज्ञ)
२० (उ.).१७१; ६.५४० आ; ८.३४२
अ, ९६५ अ; १८.८३३ अ
मूलदाब १५.१०४५ आ
हॉलडेन जॉन स्कॉट (शरीरक्रियावैज्ञानिक)
२० (उ.).१७१
वायुवीजन १६.५० अ-आ
हॉलडेन, जॉन बर्डन सांडर्सन २० (उ.).१७१ अ
हॉल्लबर्ग, लूदूव्ही (स्कॅन्डिनेव्हियन साहित्यिक)
२० (उ.).१७२; ६.९५६ आ; ८.५९६ अ
हॉल्लवेक पंप ८.७४२ आ
हॉल्लस्ट, ए. (शास्त्रज्ञ) ६.५०९ आ
हॉल्वर्ड, ई. (पक्षिशास्त्रज्ञ) ७.४२७ अ
हॉल्वर्ड, एल्. ओ. (कीटकवैज्ञानिक) ४.२१ अ
हॉल्वर्ड, गॅब्रिएल (वनस्पतिवैज्ञानिक) ४.९०७ अ
हॉल्वर्ड, ल्यूक (शास्त्रज्ञ) १३.१०६३ आ
हॉल्वर्ड, सर अल्बर्ट (वनस्पतिवैज्ञानिक)
४.१८८ आ, ९०७ अ
हॉल्वर्ड, सिडनी (नाटककार) १.४२३ अ;
१४.२८३ अ
हॉल्वर्ड्स एंड (कादंबरी) १०.८६९ अ
हॉल्वर्थ (हॉर्थ), सर वॉल्टर नॉर्मन
(रसायनशास्त्रज्ञ) २० (उ.).१७२; १.७९७
अ; ३.७११ अ; ८.९८६ अ; १४.६४३
आ; २० (पू.).७२ अ
अँस्कार्बिक अम्ल १.७९७ अ
कार, पॉल ३.७११ अ
स्कर्व्ही २० (पू.).२३६ अ
हॉवेल, डब्ल्यू. (शास्त्रज्ञ) ४.२६७ आ
हॉवेल, डब्ल्यू. एच्. (शरीरक्रियाविज्ञ) १०.१२८ अ
हॉवेल, स्टीफन (शास्त्रज्ञ) १४.१२७३ अ
हॉवेलस, विल्यम डीन (लेखक) १.३७८ अ
हॉव्हरक्राफ्ट : पहा वाततल्पयान १५.१३०३ आ
हॉसर लेड दोर ७.९४६ आ
हॉस्पिटल : पहा रुग्णालय १४.११०५ अ

हॉस्मन, योहान फ्रीड्रिख लूटव्हिख (भूवैज्ञानिक)
२० (उ.).९७३ अ
हॉस्मनाइट (खनिज) २० (उ.).९७३
हिअरेटिक अंक १.१ अ, २ अ
हिअरेटिक लिपी ५.९०३ अ
हिकली पॉइंट (स्थळ-इंग्लंड) १.१५० अ
हिक्स, जोसेफ (शास्त्रज्ञ) ७.७८१ आ
हिंखर बोध (ग्रंथ) ४.८५७ अ
हिंग (वनस्पती) २० (उ.).९७३, चि. ६६;
६.३५० आ
अन्नघटक १.२५५ अ
मसाले १२.१३६४ अ
हिंगडा : पहा हिंग २० (उ.).९७३ अ
हिंगणा (वनस्पती) २० (उ.).९७४, चि. ६६
हिंगणाघाट २० (उ.).९७५; १५.११८२ अ
वर्धा जिल्हा १५.चि. २६
हिंगणबेट (वनस्पती) : पहा हिंगण २० (उ.).९७४
आ
हिंगणे स्त्री शिक्षण संस्था १९.२६९ अ
हिंगा (कोटक) : पहा सोसा २० (पू.).१८० अ
हिंगीस, मार्टिना (टेनिसपटू) २० (उ.).९७५
हिंगू : पहा हिंग २० (उ.).९७३
हिंगूळ (खनिज) २० (उ.).९७६
पारा ९.५९३ आ
व्हर्मिलियन १४.२५० आ
हिंगोराणी, अमरलाल (सिंधी कथाकार)
१९.४९५ आ, ४९९ अ
हिंगोल नदी ८.५४४ आ
हिंगोली जिल्हा २० (उ.).९७७, चि. ५२, ५३
आर्थिक स्थिती २० (उ.).९७८ अ
आँढा नागनाथ ३.८१ आ
इतिहास २० (उ.).९७७ आ
परभणी जिल्हा ९.१७९ आ (प)
भूवर्णन २० (उ.).९७७ अ
महत्वाची स्थळे २० (उ.).९७९ अ
लोक व समाजजीवन २० (उ.).९७८ आ
हिंगोली शहर २० (उ.).९७९, ९७७ अ (प)
हिंटरलँड : पहा पृष्ठप्रदेश ९.१०८० अ
हिंड, आर्. ए. (शास्त्रज्ञ) १०.५५५ आ
हिंडेनबर्ग (स्थळ) २० (उ.).९७९
टॅनबर्गची लढाई ६.७७६ अ
हिंडेनबुर्ख, आल्फ्रेड (व्यक्तिनाम) २० (उ.).
१०३७ अ
हिंडेनबुर्ख, पॉल फॉन (जर्मन सेनानी)
२० (उ.).९७९; ६.२२६ अ-आ; २० (उ.).
१०३७ अ
महायुद्ध, पहिले १२.१४४४ आ, १४४५ आ,
१४४६ अ-आ, १४४९ अ, १४५२ अ-आ
हिंडेनबुर्ख लाइन (संरक्षण क्षेत्र) २० (उ.).९८० अ
हिंडेनबुर्ख, सी. एफ. (गणितज्ञ) ११.८०० अ
हिंडेनबुर्ग-वातनौका १५.१३१३ आ (प)

हिंडेमिट, पॉल (संगीतकार) ६.७७३ अ
हिंडोलानां पदो (काव्य) ८.३२७ अ
हिंद किसान पंचायत (संघटना) ६.१९२ आ
हिंदकेसरी पदवी ४.१२३ आ
हिंदन (दुआब प्रदेश) ४.७६६ आ
हिंद मजदूर किसान पंचायत : पहा हिंदू मजदूर
पंचायत २० (उ.).९८० आ
हिंद मजदूर पंचायत (संघटना) २० (उ.).९८०
हिंद मजदूर सभा २० (उ.).९८० आ
हिंद मजदूर सभा (संघटना) २० (उ.).९८०;
६.१९२ आ
कामगार संघटना ३.६८९ आ
मेहता, अशोक १३.११४१ आ
हिंद लॅम्प्स (कारखाना) ११.३४ आ
हिंदवी स्वराज्य १२.११७५ आ, ११७६ आ
हिंद सेवक संघ : पहा सर्व्हंट्स ऑफ इंडिया
सोसायटी १८.८२८ आ
हिंद स्वराज्य (पुस्तक) ४.९३९ अ
हिंद स्वराज्य लीग ११.९३९ अ
हिंदी आलोचन-उद्भव और विकास (ग्रंथ)
१३.६१७ आ
हिंदी काव्यधारा (ग्रंथ) २० (उ.).९९२ अ
हिंदी काव्य विमर्ष (ग्रंथ) ५.१६३ अ
हिंदी दिन २० (उ.).९८२ अ
हिंदी नवरत्न (ग्रंथ) १३.६१७ आ
हिंदी नियतकालिके ८.६५० अ, ६५४ अ
हिंदी नौसेना ८.१०१९ आ
हिंदी प्रचार पत्रिका २० (उ.).१०१२ अ
हिंदी प्रचार सभा, हैदराबाद २० (उ.).१०१२ आ
हिंदी प्रदीप (मासिक) १२.२४ अ-आ
हिंदी भाषा २० (उ.).९८१
अवधी १.६०८ आ (प)
उगम व विकास २० (उ.).९८१ आ
उर्दू भाषा २.८५२ आ (प)
घटनात्मक राजभाषा हिंदी २० (उ.).९८२ अ
दृक्-श्राव्य हिंदी २० (उ.).९८३ अ
भोजपुरी भाषा १२.७६४ अ-आ
विश्वभाषा हिंदी २० (उ.).९८२ आ
वेब हिंदी २० (उ.).९८२ आ
हिंदी साहित्य २० (उ.).९९१ आ, ९९२ अ
हिंदी महासागर २० (उ.).९८३; ३.९२९ अ;
१८.७११ आ
आंतरराष्ट्रीय मोहीम ८.५५५ आ
आर्थिक महत्त्व २० (उ.).९८८ आ
ऊर्ध्वगामी प्रवाह २० (उ.).९८७ आ
खंडक २० (उ.).९८४ आ
खोल पाण्यातील अभिसरण प्रवाह २० (उ.).९८७
आ
जलमग्न शिखरे २० (उ.).९८४ अ
जलविज्ञान २० (उ.).९८६ आ
तळ्यचना २० (उ.).९८३ आ

<p>तळावरील निक्षेप २० (उ.).१८४ आ तेल वाहतूक २०(उ.).१८९ आ नियोजनबद्ध संशोधन २०(उ.).१९१ आ निर्मिती २०(उ.).१८३ आ पृष्ठीय प्रवाह २०(उ.).१८७ अ पृष्ठीय भूमिस्वरूपे २०(उ.).१८५ अ पृष्ठीय सागरजलाची लवणता २० (उ.).१८८ अ बंगालचा उपसागर १०.११८६ अ (प) बेटे २० (उ.).१८५ आ भरती-ओहोटी २० (उ.).१८८ अ भारताच्या दृष्टीने महत्त्व २० (उ.).१९० आ भूखंड मंच २० (उ.).१८४ अ महासागर व महासागरविज्ञान १३.२३ आ (प) महासागरी द्रोणी प्रदेश २० (उ.).१८४ अ मानवी व्यवसायांचा सागरी पर्यावरणावरील परिणाम २० (उ.).१९० आ मासेमारी २० (उ.).१८९ अ मॉन्सून वारे १३.५०४ आ; २० (उ.).१८६ अ (प) राजनैतिक महत्त्व २० (उ.).१९० अ व्यापार व वाहतूक २० (उ.).१८९ अ सागरपृष्ठीय जलाचे तापमान २० (उ.).१८७ आ सूदा बेटे १९.७२५ आ; २० (उ.).१८६ अ हवामान २० (उ.).१८६ अ हिंदी महासागराचे समन्वेषण २० (उ.).१९१ अ हिम २० (उ.).१८८ अ हिंदीया नदी १४.१४८ आ (प) हिंदी रंगभूमी १४.३०२ अ (प) हिंदी विद्यापीठ, देवधर (झारखंड) २० (उ.). १०१२ आ हिंदी विश्वकोश (ग्रंथ) ३.८१५ आ; १६.८७९ अ हिंदी संस्थानिक सेनाबळ १२.२१४ अ हिंदी साहित्य २० (उ.).१९१; ९.४६ अ, ४८ अ (प); ११.९७७ अ (प); १२.३६२ आ, ३७२ अ, ४५६ अ, ५१२ अ, १३३८ अ; १४.७३४ आ, ७९० आ (प), ९९६ अ (प); १६.८७९ अ, ९४४ अ-आ; १७.६२५ अ (प); १९.३८६ अ-आ, ६६१ आ, ६८६ आ, ७५२ आ (प) 'अंचल'-रामेश्वर शुक्ल १.२४ आ अन्य गद्य साहित्य २० (उ.).१००६ अ (प) 'अश्क'-उपेंद्रनाथ अश्क १.६३० अ आठवणी २० (उ.).१००७ आ, १००८ अ आत्मकथा २० (उ.).१००७ अ-आ आदिकाल २०(उ.).१९२ अ-आ चरित्र २० (उ.).१००६ आ (प) व्यक्तिचित्रे २० (उ.).१००७ आ कथा ६.२३ अ; २० (उ.).१००० अ (प) आधुनिक काळ २० (उ.).१९६ आ (प) आधुनिक कथा २० (उ.).१००२ अ उत्तर-आधुनिक कथा २० (उ.).१००२ अ</p>	<p>एकविसाव्या शतकातील कथा २० (उ.).१००२ अ-आ जैनेंद्र युग २० (उ.).१००१ अ प्रसाद युग २० (उ.).१००० आ प्रेमचंद युग २० (उ.).१००० आ, १००१ अ मार्क्सवादी कथा २०(उ.).१००१ अ साठोत्तरी कथा २० (उ.).१००१ आ, १००२ अ स्वातंत्र्योत्तर हिंदी कथा २० (उ.).१००१ अ-आ हिंदी नवकथा २० (उ.).१००१ आ कादंबरी २० (उ.).१००२ आ उत्तर-आधुनिक काळ २० (उ.).१००३ आ एकविसावे शतक २० (उ.).१००३ आ द्विवेदी युग २० (उ.).१००२ आ प्रेमचंद युग २० (उ.).१००२ आ, १००३ आ प्रेमचंदोत्तर युग २० (उ.).१००३ आ भारतेंदु युग २० (उ.).१००२ आ साठोत्तरी (आधुनिक) युग २०(उ.).१००३ अ कालविभाजनानुसार साहित्येतिहास २० (उ.).१९२ अ (प) काव्य २० (उ.).१९७ अ (प) आपातकालोत्तर काव्य २० (उ.).१९९ आ एकविसाव्या शतकातील काव्य २० (उ.).१०००अ छायावादी युग २० (उ.).१९७ आ (प) जागतिकीकरण आणि काव्य २० (उ.).१९९ आ, १००० अ द्विवेदी युग २० (उ.).१९७ अ-आ नवकाव्य २० (उ.).१९९ अ प्रगतिवादी काव्य २० (उ.).१९८ आ प्रयोगवादी काव्य २० (उ.).१९८ आ, १९९ अ भारतेंदु युग २०(उ.).१९७ अ साठोत्तरी काव्य २०(उ.).१९९ अ-आ हालावादी काव्य २०(उ.).१९८ आ खत्री, देवकीनंदन ४.५५९ आ गद्य साहित्य २० (उ.).१००० अ (प) कथा २० (उ.).१००० अ (प) गुप्त, मैथिलीशरण ५.१२४ आ (प) गुप्त, सियारामशरण ५.१३२ आ गुलाबराय ५.१६३ अ चौहान, सुभद्राकुमारी ६.२३ अ तुलसीदास ७.४२८ अ-आ (प) त्रिपाठी, रामनरेश ७.५२८ अ दरियासाहब ७.६४९ आ 'दिनकर'-रामधारी सिंह ७.७६५ आ देव ७.९०६ अ द्विवेदी, महावीरप्रसाद ७.१०४७ आ (प) द्विवेदी, हजारीप्रसाद ७.१०४८ आ (प) नंददास ८.२६३ अ-आ नगेंद्र ८.२९५ अ-आ 'नवीन'-बालकृष्ण शर्मा ८.३५९ आ (प)</p>	<p>नागार्जुन-२ : ८.४४१ आ नाटक २० (उ.).१००३ आ आधुनिक युग २० (उ.).१००४ आ उत्तर-आधुनिक युग २० (उ.).१००४ आ एकविसावे शतक २० (उ.).१००४ आ द्विवेदी युग २० (उ.).१००४ अ प्रसाद युग २० (उ.).१००४ आ प्रसादोत्तर युग २० (उ.).१००४ अ-आ भारतेंदु युग २० (उ.).१००३ आ निबंध २० (उ.).१००५ आ आधुनिक युग २० (उ.).१००६ अ उत्तर-आधुनिक युग २० (उ.).१००६ अ एकविसावे शतक २० (उ.).१००६ अ द्विवेदी युग २० (उ.).१००५ आ भारतेंदु युग २० (उ.).१००५ अ शुक्ल युग २० (उ.).१००५ आ 'निराला'-सूर्यकांत त्रिपाठी ८.६९५ आ (प) पराडकर, बाबुराव विष्णु ९.२०४ अ-आ पाठक, श्रीधर ९.४७५ आ पृथ्वीराज रासो ९.१०६२ अ-आ प्रवासवर्णन २० (उ.).१००८ अ प्रसाद-जयशंकर १०.४६१ अ (प) प्रेमचंद १०.६३९ अ (प) 'प्रेमी'-हरिकृष्ण १०.६४१ आ, ६४२ अ 'बच्चन'-हरिवंशराय ११.३२ अ-आ, ३३ अ बिहारी ११.५९९ अ (प) भक्तमाल १२.६ अ-आ भक्तिकाल २० (उ.).१९४ अ (प) भट्ट, उदयशंकर १२.२२ आ (प) भट्ट, पद्माकर १२.२३ आ भट्ट, बालकृष्ण १२.२४ अ-आ भुवनेश्वर-१ : १२.५५५ आ, ५५६ अ भूषण १२.७३९ आ, ७४० अ माचवे, प्रभाकर १३.१७१ आ माथुर, गिरिजाकुमार १३.१८५ आ माथुर, जगदीशचंद्र १३.१८६ अ मिश्रबंधु १३.६१७ आ मिश्र, लक्ष्मीनारायण १३.६१८ अ मुक्तिबोध, गजानन माधव १३.६७४ अ मैथिली भाषा १३.११४८ आ मोहन राकेश १३.१२८६ आ यशपाल १४.३८ आ रामानंद १४.८१३ अ (प) रीतिकाल २० (उ.).१९६ अ-आ वर्मा, धीरेंद्र १५.११८३ आ वर्मा, भगवतीचरण १५.११८४ अ-आ वर्मा, महादेवी १५.११८५ अ-आ वर्मा, रामकुमार १५.११८५ आ, ११८६ अ वर्मा, वृंदावनलाल १५.११८६ आ, ११८७ अ वाजपेयी, नंददुलारे १५.१२८१ अ वेबसाहित्य २० (उ.).१०१३ अ</p>
---	--	---

<p>शास्त्री, चतुर्सेन १७.७२८ आ शेष, शंकर १८.६२ अ श्यामसुंदर दास १८.१५८ आ संगीतिका १८.३५२ अ सिंह, समशेरबहादुर १९.५२५ अ-आ सोबती, कृष्णा २० (पू.).१५२ अ 'हरिऔध'-अयोध्यासिंह उपाध्याय २० (पू.).७२३ आ (प) हाथरसी काका २० (उ.).८७० आ हिंदी नियतकालिके २० (उ.).१०१० आ (प) पाक्षिके २० (उ.).१०१० आ, १०११ अ मासिके २० (उ.).१०११ अ साप्ताहिके २० (उ.).१०१० आ हिंदी प्रचारक संस्था २० (उ.).१०११ आ (प) हिंदी बालसाहित्य २० (उ.).१००८ आ (प) हिंदी वृत्तपत्रे २० (उ.).१००९ आ (प) ज्ञानपीठ विजेते हिंदी साहित्यिक २० (उ.).१००८ आ हिंदी साहित्य की भूमिका (ग्रंथ) ७.१०४८ आ हिंदी साहित्य कोश (ग्रंथ) १५.११८३ आ; १६.८७९ अ हिंदी साहित्य : बीसवी शताब्दी (पुस्तक) १५.१२८१ अ हिंदी साहित्य सम्मेलन, प्रयाग २० (उ.).१०१२ आ हिंदी स्वराज्य संघ ६.८५४ अ हिंदी हवाई दल २० (उ.).७७६ आ (प) हिंदु (वृत्तपत्र) १२.४४२ आ हिंदु-अरबी अंकपद्धति १.४ अ हिंदु अज्ञानता व पालकत्व अधिनियम (१९५६) १.६२२ आ हिंदु उत्तराधिकार अधिनियम (१९५६) १.६२२ आ हिंदुइस्लाम (ग्रंथ) १६.७९३ आ हिंदुइस्लाम अँड इट्स प्लेस इन द न्यू वर्ल्ड सोसायटी (ग्रंथ) १२.९८ अ हिंदुइस्लाम : द फाइव्ह कम्पोनन्ट्स अँड देअर इंटरैक्शन (निबंध) २० (पू.).१५० अ हिंदुओनी पडती (काव्य) ८.३२९ अ हिंदु कला २० (उ.).१०१३; ८.१४२ आ; १२.३७८ अ (प) अंकोशोम १.१८ आ (प) हिंदुकुश (पर्वतश्रेणी) २० (उ.).१०१४ अफगाणिस्तान १.३०१ अ (प) अमुदर्या १.३६९ अ आर्थिक स्थिती २० (उ.).१०१६ अ ऐतिहासिक महत्व २० (उ.).१०१६ आ भूचला २० (उ.).१०१४ आ (प) लोकजीवन २० (उ.).१०१६ आ वनस्पती व प्राणी २० (उ.).१०१५ आ (प) वायव्य सरहद्द प्रांत १६.२२ अ हवामान २० (उ.).१०१५ अ-आ हिंदु-कोड बिल १.८७८ आ हिंदु चालीरीती १८.४४७ आ</p>	<p>हिंदु चेतना (पाक्षिक) १६.८९६ आ हिंदुत्व (ग्रंथ) २० (उ.).१०२३ आ हिंदु धर्म २० (उ.).१०१७; ९.९९० अ; १२.७ अ-आ, ३९९ अ (प), ११७१ आ; १४.७६८ अ; २० (पू.).५०३ आ (प) अंत्यविधि व अंत्यसंस्कार १.६६ अ, ६८ आ अकबर १.८४ अ अगम्य आप्तसंभोग १.९६ अ (प) अलौकिक सृष्टि १.५३७ आ अवतार १.६०६ अ (प) आचार्य १.९१९ अ आतिथ्य १.९३३ आ आश्रमव्यवस्था २.३०३ आ (प) गाय ४.९६७ आ जातिसंस्था ६.४१३ अ तीर्थक्षेत्रे व तीर्थयात्रा ७.३७४ अ (प) दिवे ७.७८५ आ देवालय ७.९२१ अ (प) द्वैतवाद ७.९४२ अ द्रविड (द्राविड) संस्कृति ७.९७४ आ, ९७५ अ पुराणे व उपपुराणे ९.८५७ अ प्रेषित १०.६५७ अ बालविवाह ११.४७१ अ-आ बाली ११.४७८ आ (प) बृहद्भारत ११.७०२ अ (प) भागवत धर्म १२.९८ आ (प) भारत १२.२६३ अ-आ मनुस्मृती १२.११३६ अ (प) मिशन व मिशनरी १३.५९९ आ, ६०० अ मुसलमानी अंमल, भारतातील (मोगल पूर्वकाळ) १३.७७५ अ मूर्तिपूजा १३.८१२ अ (प) विवाहसंस्था १६.८२१ आ (प) शंकराचार्य, आद्य १७.५६३ आ शिवदेवता १७.८०६ अ (प) सतनामी पंथ १८.५८९ आ साधुसंत १९.१९८ अ सोन्थायमर, गुंथेर डीट्स २० (पू.).१४९ आ (प) स्त्रीधन २० (पू.).३४९ अ (प) स्वर्ग व नरक २० (पू.).५६८ अ हिंदु धर्मशास्त्र ७.६०८ आ हिंदु पंचांग (ज्योतिषशास्त्र) ९.११ आ हिंदु विधि २० (उ.).१०२३ हिंदु धर्म आणि सुधारणा (ग्रंथ) ५.२७१ अ हिंदु धर्माची समीक्षा (ग्रंथ) ६.६०७ आ हिंदु भारतीय अंकपद्धति १.४ अ फीबोनात्ची, लेओनार्दो १०.९३७ आ हिंदुमहासभा : पहा राजकीय पक्ष १४.६६२ आ, ६७६ अ-आ; १३.६५७ आ, ६५८ अ, ६७९ अ; १८.४५८ आ; २० (उ.).१२०८ अ-आ हिंदुराज (पर्वतभाग) २० (उ.).१०१५ अ</p>	<p>हिंदु राष्ट्र २० (उ.).१०२३ हिंदु राष्ट्रदर्शन (ग्रंथ) २० (उ.).१०२३ आ हिंदु राष्ट्रवाद १४.९४३ अ हिंदु वाचनालय (गोवा) ५.३०० आ हिंदुवासी (सिंधी दैनिक) ५.१५७ अ हिंदु विधि २० (उ.).१०२३ उत्तराधिकार २.७५१ आ (प) एकत्र कुटुंबपद्धति २.९९२ आ (प) ऐतिहासिक साधने २० (उ.).१०२४ अ-आ दत्तक ७.६३६ अ (प) दत्तक व पोतगी २० (उ.).१०२८ अ-आ धर्मशास्त्र ८.३८ आ (प) निर्णयविधि ८.७१७ अ न्यायसंस्था ८.१०४७ आ पोतगी १०.१० अ (प) विधिविरोध १६.६२२ अ विधिव्यवसाय १६.६२४ अ-आ विवादप्रतिपादन १६.८०७ आ विवाहविषयक कायदे १६.८११ आ (प) विज्ञानेश्वर १७.१५ आ, १६ अ-आ वेड १७.१३५ आ संहिता, वैधिक १८.५६१ अ (प) सार्वजनिक विधि १९.३४४ अ स्त्रीधन २० (पू.).३४९ अ (प) स्वातंत्र्योत्तर काळ २० (उ.).१०२४ आ (प) हिंदू अविभक्त कुटुंबातील घटकांचे हक्क २० (उ.). १०२६ अ (प) हिंदू विधिसंहिता १४.८४४ अ हिंदू विवाह २० (उ.).१०२७ अ (प) हिंदू-विवाह अधिनियम १.३२५ अ हिंदू विवाह कायदा (१९५६) १८.५६१ अ हिंदू विवाह विधी १६.८०७ आ हिंदू व्यवहार धर्मशास्त्र (ग्रंथ) ११.७६५ आ हिंदुसमाज : संघटना आणि विघटना (ग्रंथ) १८.८६८ आ हिंदुस्तान (हिंदी दैनिक) १३.४४१ आ; १७.७८ अ-आ; २० (उ.).१०१० अ हिंदुस्तान शुगर मिल्स लिमिटेड ११.३३ आ, ३४ अ हिंदुस्तानी जवान (नियतकालिक) २० (उ.). १०१२ आ हिंदुस्तानी प्रचार सभा, मुंबई २० (उ.).१०१२ अ हिंदुस्तानी भाषा २.८५२ अ (प) हिंदुस्थान : पहा भारत १२.१४३ आ हिंदुस्थान ऑटोबायोटेक्स लिमिटेड १०.२९६ अ; ९.चि. २३ पेनिसिलीन ९.११०९ आ हिंदुस्थान ऑर्गॅनिक केमिकल्स (कारखाना) ९.१४७ अ; १४.९६३ अ हिंदुस्थान एअरक्राफ्ट लिमिटेड, बंगलोर १५.२४६ आ, २४७ आ; २० (उ.).७७७ आ (प)</p>
--	---	--

हिंदुस्थान एरॉनॉटिक्स लिमिटेड १.३३७ आ;
७.६०७ आ; ८.५७३ अ; १६.३२ आ,
६९८ आ, ७३१ आ, **चि. ९**
हिंदुस्थान कॉपर लिमिटेड (उद्योग) ७.२६४
अ; १५.८६० अ
हिंदुस्थान केबल्स लि. १.३३७ आ
हिंदुस्थानची प्राचीन व सांप्रतची स्थिती व
त्याचा पुढे काय परिणाम होणार याविषयी
विचार (ग्रंथ) १.४९२ आ
हिंदुस्थानची फाळणी ९.४४७ अ (प);
१२.१९१ आ
हिंदुस्थानचे गव्हर्नर जनरल २.३९४ आ
हिंदुस्थान झिंक लिमिटेड (उद्योग) १५.८६० अ
हिंदुस्थान टाइम्स (वृत्तपत्र) ११.५८२ आ;
१७.७४ आ
हिंदुस्थान टेलिप्रिंटर्स लिमिटेड १.३३६ आ;
१२.३९२ आ
हिंदुस्थान तालीम संघ १३.८७८ आ; २० (पू.).
८० आ
हिंदुस्थान पेट्रोलियम कॉर्पोरेशन ४.५८१ आ
हिंदुस्थान प्रोफेब फॅक्टरी लिमिटेड, भारत
१२.२६२ आ
हिंदुस्थान फिल्म कंपनी ५.८४० आ, ८४२ अ,
८४३ अ
हिंदुस्थान फोटो फिल्म मॅन्युफॅक्चरिंग कंपनी
६.७४ अ
हिंदुस्थान मशीन टूल्स (एचएमटी) १.३३७
अ; १४.६२ अ
घड्याळ ५.५३३ अ
हिंदुस्थान मोटर्स (कंपनी) ११.५८२ आ
हिंदुस्थान रिपब्लिकन आर्मी १४.६९८ अ
हिंदुस्थान रेड आर्मी ५.१३२ आ
हिंदुस्थान शिपयार्ड लिमिटेड (कंपनी) १.३३६
आ; ६.३१६ आ, ३७७ अ
हिंदुस्थान संरक्षण अधिनियम (१९३९)
१२.३७१ अ
हिंदुस्थान समाचार (वृत्तसंस्था) १७.९३ आ
हिंदुस्थान सिनेमा फिल्म कंपनी १०.८५८ अ-आ
हिंदुस्थान सोशॅलिस्ट रिपब्लिक असोसिएशन
१.९२२ आ; १२.११ अ; १९.६३९ अ
हिंदुस्थान सोशॅलिस्ट रिपब्लिकन आर्मी
(नवजवान सैनिक संघ) (गुप्तसंघटना)
१२.११ अ, ४४८ आ, ४४९ अ; १४.३८
आ, ६९८ अ
हिंदुस्थान स्काउट संघटना ११.४७४ आ
हिंदुस्थान स्टील कंपनी, रांची १.३३८ अ;
१२.५२३ अ; १४.६४९ आ
हिंदुस्थानी तालीमी संघ १३.८७८ आ;
२० (पू.).८० आ
हिंदुस्थानी मरीन ८.१०१९ अ
हिंदुस्थानी संगीत : पहा संगीत, हिंदुस्थानी

२० (उ.).१०२८; १.३६८ आ
हिंदुस्थानी संगीत पद्धती (ग्रंथ) १४.६५२ अ;
१८.३४८ आ
हिंदुस्थानी सेवा दल १४.८६२ अ
हिंदू (कायदेशीर संज्ञा) २० (उ.).१०२४ अ
हिंदू (वृत्तपत्र) १.४३९ अ; १७.७४ आ
हिंदू अविभक्त कुटुंब १५.१२८५ अ (प)
हिंदू अज्ञान व पालकत्व अधिनियम (१९५६)
१.६९६ आ; ९.६१३ आ; २० (उ.).१०२८ अ
हिंदू अॅनल्स ऑफ गुजरात (ग्रंथ) १०.८६४ अ
हिंदूई (काव्य) २.८५५ अ
हिंदू उत्तराधिकार अधिनियम (१९५६) २.७५२
अ; १७.१६ आ
हिंदूंची महत्त्वाची तीर्थक्षेत्रे ७.३७६ अ (प)
हिंदूंच्या तीर्थयात्रा ७.३७५ अ (प)
हिंदू कॉलेज १०.११९८ अ-आ
हिंदू कोड बिल १८.५६१ आ; २० (पू.).३७६ अ
हिंदू क्रॉनिकल (वृत्तपत्र) १३.३४९ अ
हिंदू दत्तक विधान व पोटगी (अधिनियम)
(कायदा) (१९५६) ७.६३६ अ; १४.३९३
आ; २० (उ.).१०२८ अ
हिंदू धर्माची तत्त्वे (पुस्तिका) १७.२४७ अ
हिंदू पंच (साप्ताहिक) १६.३३६ अ
हिंदू पॉलिटि (ग्रंथ) ६.१९४ अ
हिंदू मॅरेज अॅक्ट १३.६१९ अ
हिंदू मॅरेजिस व्हॅलिडिटी अॅक्ट (१९४९) १३.६१९ अ
हिंदू मिशनरी सोसायटी १७.२४६ अ
हिंदू युनियन क्लब ७.४५३ आ
हिंदू लॉ (त्रैमासिक) ४.७८७ अ
हिंदू लॉ ऑफ मॅरेज अँड स्त्रीधन (ग्रंथ)
११.२१४ आ
हिंदू लेणी १४.८५६ अ-आ
हिंदू वारसा (सुधारणा) कायदा (२००५)
२० (उ.).१०२७ अ
हिंदू वारसा हक्क कायदा (१९५६) १७.१३५ आ;
१८.७३७ अ; २० (पू.).३४९ आ, ६६८ अ;
२० (उ.).१०२६ अ (प)
हिंदू विधवा पुनर्विवाह अधिनियम (१८५६)
१६.८१२ अ
हिंदू विमेन्स राइट टू प्रॉपर्टी अॅक्ट (१९३७)
२० (पू.).३४९ आ; २० (उ.).१०२६
अ-आ
हिंदू विवाह अधिनियम (कायदा) ५.५१७ अ-आ
हिंदू विवाह अपात्रता निरसन अधिनियम
(१९४६) १६.८१२ अ
हिंदू विवाह कायदा (१९५५) १७.१३५ आ;
२० (उ.).१०२७ अ-आ; १६.८११ आ (प),
८१२ अ (प)
बहुपत्नीकत्व ११.१५८ अ
हिंदू विवाह वैधता अधिनियम (१९४९)
१६.८१२ अ

हिंदू सुपिअरिऑरिटी १९.३२८ अ
हिंदू स्त्रियांचा संपत्ती विषयक अधिकार
अधिनियम (१९३७) २.७५२ अ
हिंदू हेराल्ड (साप्ताहिक) ४.१०३ अ
हिंदोव्यावर (कादंबरी) १२.१२३३ आ
हिंदोळा-महाल (वास्तू) १३.१३७ अ
हिंमतनगर (अहमदनगर) वालुकाशम (भूविज्ञान)
२० (उ.).१०२८
हिंमतसिंह (संस्थानिक) २.६९२ आ
हिंशेलवुड, सर सिरिल नॉर्मन (रसायनशास्त्रज्ञ)
२० (उ.).१०२९; ८.९८७; २० (पू.).५१२ अ
हिंसा (संज्ञा) १.६८५ आ, ६८६ अ
हिकमन, एच्. एच्. (शास्त्रज्ञ) १७.८६५ अ
हिकमन, के. सी. डी. (जीवसायनशास्त्रज्ञ) ६.५०० अ
हिकरी (वनस्पती) २० (उ.).१०२९, **चि. ६६**
हिकरी कापड १५.१२३५ आ
हिकायते नासिकीत (फार्सी ग्रंथ) १०.८५४ अ
हिका शक्स जी वासना (कादंबरी) १९.५०० आ
हिकी, जेम्स ऑगस्टस (मुद्रक) ८.६५० अ;
१२.२८६ अ; १३.७०६ अ; १७.७३ आ
हिकीज् गॅझेट (बेंगॉल गॅझेट) १२.२८६ अ
हिक्रा : पहा **उचकी** २.७१७ अ
हिक्लीन कसोटी (कायदा) १.६४४ अ
हिक्स, जी. डॉज (तत्त्वज्ञ) १६.१२३ अ
हिक्स, सर जॉन रिचर्ड (ब्रिटिश अर्थशास्त्रज्ञ)
२० (उ.).१०३०; ८.९९८; १८.६५० आ
हिकसास लोक : पहा **हिकसाँस** २० (उ.).१०३०
हिकसाँस (जमात) २० (उ.).१०३०; ६.६२५
अ; ७.२३९ आ; १४.१३८ आ
हिगिन्झ, ब्रायन (रसायनशास्त्रज्ञ) २० (उ.).१०३१
अ
हिगिन्झ, विल्यम (रसायनशास्त्रज्ञ) २० (उ.).
१०३१
हिगिन्स, जी. एच्. (शास्त्रज्ञ) १०.१००८ आ;
१३.८५३ आ
हिगिन्सन पिचकारी (वैद्यक) ११.१२८ आ
हिगीन्स, मायकेल जॉन (धातुकलाकार)
१८.७५७ आ
हिगोल, हिमकण व गुलिका वर्षाव १५.११९०
आ, ११९१ आ
हिगज, पी. (भौतिकीविज्ञ) १३.८२८ अ
हिगज, पीटर वेर (सैद्धांतिक भौतिकीविद)
२० (उ.).१०३१, **चि. ६**; १३.८२८ अ;
१९.८७८ आ, ८७९ अ
हिगज-बोसॉन मूलकण २० (उ.).१०३२, **चि.**
६
सृष्टि १९.८७८ आ, ८७९ अ
सेर्न २० (पू.).५८ आ
हिगज, पीटर वेर २० (उ.).१०३१ अ-आ
हिग्सन, ऑलिसन (जलतरणपटू) १४.८५२ आ,
८५३ अ

हिचकॉक, अँल्फ्रेड (चित्रपटनिर्माता) २० (उ.). १०३२; ९.९९१ अ
अमेरिकेची संयुक्त संस्थाने (चित्रपट) १.४२३ आ
चित्रपट ५.८२३ आ, ८२५ अ, ८३० अ
हिचकॉक, ए. ई. (शास्त्रज्ञ) १७.१०१
हिचिंग्ज, जॉर्ज हर्बर्ट (औषधिक्रियावैज्ञानिक) २० (उ.).१०३३
हिजडा २० (उ.).१०३४; २.८० अ
उभयलिंगता २.८४३ अ-आ
निर्बिजीकरण ८.७२५ अ
हिज मॅजेस्टिज इंडियन शिप (एच्. एम्. आय. एस्.) कॉर्नवॉलिस युद्धनौका २० (पू.). १५३ अ
हिज मास्टर्स व्हाईस (संगीत कंपनी) ४.२१८ अ
हिजरी : पहा कालगणना, ऐतिहासिक ३.७८३ अ (प); १.५३० आ; १३.७७७ आ
हिजा (गीत प्रकार) १.४५३ अ
हिटन, डॅनिएल (शास्त्रज्ञ) १४.२ आ
हितलर, अँडॉल्फ (जर्मन हुकूमशहा) २० (उ.). १०३६; १.२१८ अ, ९३२ आ; २.१२ आ; ५.२४८ अ-आ, ६८० आ; ६.२२६ अ-आ, ६२४ अ, ६२८ अ; ९.४१४ आ; १४.५२१ आ; १५.९११ आ, ९१२ अ; १७.४४६ आ, ५१६ आ; १८.५६७ आ, ८०९ अ-आ; १९.२९२ अ; २० (उ.).१०६२ अ-आ
कायटेल, विल्हेल्म ३.७०० अ-आ
क्विहस्लिंग, व्हिडकुन ४.५०६ आ
गूडेरिआन, हाइन्ट्स ५.१७३ अ
गेस्टापो ५.२१२ आ, २१३ अ
गोबेल्स, योजेफ पाउल ५.२४१ अ-आ
ग्रेट ब्रिटन ५.४५५ अ
नाझीवाद ८.४५० अ-आ
निःशस्त्रीकरण ८.६०७ अ-आ, ६०८ अ-आ
पोलंड १०.५५ अ
बंधनागार ११.१४ आ
भूगजनीति १२.७०० आ, ७०१ अ
महायुद्ध, दुसरे १२.१४१७ आ, १४१८ आ, १४२१ अ, १४२२ आ, १४२४ अ-आ, १४२५ आ, १४२६ अ-आ, १४२७ अ, १४४० आ
मानसशास्त्रीय युद्धतंत्र १३.३०७ अ
मान्स्टाइन, एरिख फोन १३.३३३ आ, ३३४ अ
म्यूनिक करार १३.१३०८ आ
रोझेनबेर्ख, आल्फ्रेड १५.१०२ आ, १०३ अ
रोमेल, अर्विन १५.१५९ आ (प)
सर्वकष युद्ध १८.८०८ अ
सार्वमत १९.३५८ अ
हितलरशाही १.५५७ आ
हिटाइट (लोक) २० (उ.).१०३७; १.१५ आ, ६४८ आ; १४.६३५ अ; १५.८४० अ-आ
अंमोराइट १.७५० आ

अँसिरिया १.७९२ अ (प)
तुर्कस्तान (इतिहास) ७.४०४ आ
बृहस्पति (देवता) ११.७०६ अ
बोगाझकई ११.८७१ अ
हिटाइट पुराणकथा ९.८४९ आ
हिटाइट भाषा २० (उ.).१०३८; २.४५१ आ
हॉइनी, बेद्रिच २० (उ.).१२७४ अ
हिटाइट साम्राज्य १३.५५६ अ-आ
हिटोर्फ, डब्ल्यू. (शास्त्रज्ञ) १६.५११ आ
हिटोर्फ, योहान (भौतिकीविज्ञ) १४.५७१ अ
हिट्झिंग, ई. (शास्त्रज्ञ) १३.१०४२ आ, १०४८ आ
हिडन (शिखर) ६.१८१ अ
हिडब्रेडर, ई. (मानसशास्त्रज्ञ) १८.२६१ आ
हिडाका (पर्वतरांग) २० (उ.).१०३९
हिडॉनिस्टिक कॅल्क्युलस (संज्ञा) ११.७१५ आ
हिडिंब (राक्षस) १२.१४०८ आ
हिडिंबा (राक्षस) १२.१४०८ आ
हिडेन, डब्ल्यू. ई. (भूवैज्ञानिक) २० (पू.). ४३७ अ
हिडेनाइट (खनिज) २० (पू.).४३७ अ
हिडेयोशी, शोगून (राज्यकर्ता) ५.९४३ अ
हित : पहा स्वहितवाद आणि परहितवाद २० (पू.).५९० अ
हित (नीतिशास्त्र) २.८२८ अ
हित (तात्त्विक संकल्पना) ५.३९३ आ
हितकारी, कर्तार सिंह (कवी) १.३७० अ
हितचौरासी (ग्रंथ) १४.७६९ आ
हित दामोदरदास (पंथाचा आचार्य) १४.७६९ आ
हितवादी (नियतकालिक) ७.८९९ आ; १७.७६ आ
हितवार्ता (साप्ताहिक) ९.२०४ आ
हितसूचिनी (निबंध) ७.४६४ अ
हित हरिवंश (पंथ संस्थापक) १४.७६९ आ
हितोपदेश (ग्रंथ) २० (उ.).१०३९; १२.२४ अ, १२५० आ; १८.५२७ अ
हित्यलोर, रॅफेल (प्रवासी) १३.१२६४ अ
हिदा (गीतप्रकार) १.४५३ अ
हिदायत, तौफिक (बॅडमिंटनपटू) २० (उ.).१०३९
हिदायत, सादिक (फार्सी कादंबरीकार) १०.८५१ आ
हिदायतुल्ला, मोहम्मद (कायदेपंडित) २० (उ.). १०४०
हिदायतुल्ला राष्ट्रीय विधि विद्यापीठ २० (उ.). १०४०
हिदाया (ग्रंथ) १३.७८१ अ
हिदालगो (लघुग्रह) १५.२३० अ, २३३ अ
हिडेयोशी, तोयोतोमी (राज्यकर्ता) ६.१४८ अ
हिनवी लोक ३.३६ आ (प)
हिना अत्तर १३.१०३९ आ
हिना-मात्सुरी (उत्सव) ११.५३६ आ
हिनी (प्राणी) ४.७१३ आ
खेचर ४.७१३ आ, ९६१ आ

हिनोकी (जापनीज सायप्रस) (वृक्ष) ९.४२५ आ; १९.७०७ आ
हिन्दु पंच (वृत्तपत्र) १२.१२४४ आ
हिन्दूंचा विश्वविजयी इतिहास (ग्रंथ) १९.३७४ आ
हिपटिसी (वनस्पतिवर्ग) : पहा यकृतका १४.१२ आ
हिपर, अँड्रिमिरल (लष्करी अधिकारी) १२.१४४८ आ
हिपॅटिसायटिस किडस्टोनी (वनस्पती) १८.५९ अ
हिपार्कस (ज्योतिर्विद) २० (उ.).१०४१; ४.५२३ आ, ८३३ अ; ७.५२४ आ, ३११ आ, ३१४ आ, ३४६ आ; ८.२६९ अ, ३७७ अ, ६७० आ; ९.१०५६ अ; १०.१९४ आ, ७९८ आ; १३.२५ आ; १४.९८ आ; १७.१६२ अ
चंद्र ५.६१५ आ
चांद्र पराशय ९.२०८ आ
ज्योतिषशास्त्र ६.६३७ अ, ६४० अ
प्रत १०.२७६ आ
मानसभौतिकी १३.२८३ आ
वर्तुळाचे विभाजन १५.११७७ अ
वसंतसंपात १८.४२३ आ, ४२४ आ
संपातचलन १.४३७ आ
हिपॉक्राटीझ (वैद्य) २० (उ.).१०४१, १२३० आ; ३.१८४ अ; ४.५६० अ; ७.११० आ, ६२२ आ, १०६४ आ; ९.३३७ आ, ३४१ आ; १०.४६४ आ; ११.४६३ अ; १२.१०५ अ, ८१० अ, १३०५ आ, १३५८ अ; १३.७९८ अ, १०४७ आ; १६.९७१ आ; १७.६११ आ; १९.३४८ आ
अपसामान्य मानसशास्त्र १.२८५ अ
उन्माद २.८०२ आ
जलोपचार ८.७८६ आ
जीवविज्ञान ६.५२४ आ
मॅड्रिक १५.२९४ अ
मानसिक आरोग्य १३.३१४ अ
लॅथिरिझम १५.३८१ अ
वैद्यक १७.२१९ आ, २२० अ
शरीरक्रियाविज्ञान १७.६११ आ
हिपॉक्राटीझ (किऑसचे; भूमिती विशेषज्ञ) १६.९७१ आ, ९७२ अ-आ
हिपॉक्राटीझ प्रतिज्ञा (वैद्यक) २० (उ.).१०४१ अ
हिपॉडामस (वास्तुकार) ८.२८५ अ
हिपॉडिटस (ग्रीक नाट्यकृती) ५.४१८ अ
हिपिअस (राज्यकर्ता) ५.४०६ आ, ४०७ अ
हिपिअस मायनर (प्लेटोचा संवाद) १०.७३४ अ-आ
हिपिअस मेजर (प्लेटोचा संवाद) १०.७३४ अ-आ
हिपिकी (ग्रंथ) १.६४८ आ
हिपोनॅक्स (ग्रीक कवी) २० (उ.).१०४२; ५.४१६ अ

हिप्नॉटिझम : पहा **संमोहनविद्या** १८.४५० आ (प); १३.११४१ अ; १७.२४२ अ
 हिप्नॉसिस (संमोहन) १७.२४३ अ
हिप्पालस (समन्वेषक) १२.५८५ अ;
 १८.६६० अ
हिप्पी (तरुणांची चळवळ) २० (उ.).१०४२
 हिप्पोकॅपस (मेंदूतील स्मृतीसंबंधित भाग)
 २० (पू.).५०९ अ
 हिप्पोडॅमस, मायलीटसचा (वास्तुरचनाकार)
 ९.५७५ अ
हिप्पोपोटॅमस : पहा **पाणघोडा** ९.४८५ आ
हस्तिदंत २० (उ.).८१७ अ
 हिप्पोस्ट्रेटस (राजा) ५.४१३ अ
 हिप्प्युराइट (प्राणि-वंश) ४.४५७ आ
 हिप्सोमीटर (हवेचा दाबमापक) १५.१३६८ आ
 हिफेस्टस (ग्रीक देवता) ५.४११ अ
 हिबरो : पहा **जिव्हारो** (जमात) ६.४८१ आ
हिबिस्कस सब्डरिफा अल्टिसिमा (वनस्पती)
 २० (उ.).११४१ अ
हिबिस्कस सब्डरिफा सब्डरिफा (वनस्पती)
 २० (उ.).११४१ आ
हिब्रू : पहा **ज्यू संस्कृती** ६.६२५ अ
 हिब्रू अंक १.२ आ, ३ आ
 हिब्रू भाषा अकादेमी २० (उ.).१०४३ अ
हिब्रू भाषा-साहित्य २० (उ.).१०४३; ६.६१४
 अ; ६२८ अ-आ; २० (पू.).५३ आ
 अठरावे आणि एकोणिसावे शतक २० (उ.).
 १०४६ अ (प)
 आधुनिक हिब्रू साहित्य २० (उ.).१०४७ अ (प)
 इझ्राएली साहित्य २० (उ.).१०४८ अ (प)
 ज्यूंचे वाङ्मयीन पुनरुज्जीवन २० (उ.).१०४४ आ
 (प)
टॅलमुड ६.७८२ आ (प)
 मध्ययुग : यूरोपमधील पॅलेस्टिनी परंपरा (८००-
 १३००) २० (उ.).१०४५ अ (प)
हा-लेव्ही, ज्यूडा २० (उ.).१२६ आ
 हिब्रू भाषा २० (उ.).१०४३ अ (प)
 हिब्रू साहित्य २० (उ.).१०४३ आ (प)
 हिब्रू राज्य १९.२८४ आ
हिब्रू लिपि २० (उ.).१०४८
 अंक १.२ आ, ३ आ
मृत समुद्र लेख १३.९०७ अ
सेमिटिक लिपि २०(पू.).५४ आ
हिब्रू विद्यापीठ, जेरुसलेमचे २० (उ.).१०४९
 हिब्रू संस्कृती ९.४१४ आ
 हिम (आयुर्वेद) ३.१७८ आ
हिम (वातावरणविज्ञान) २० (उ.).१०४९,
 १३०२ आ; १५.१३४४ आ, १३४५ आ
अंटार्क्टिका १.२८ अ (प)
बर्फ ११.९४ अ
वर्षण १५.११९० आ, ११९१ अ-आ

सहिम वृष्टि १८.८७४ अ-आ
 स्फटिकीय संरचना २० (उ.).११०९ आ
 हिम वादळ १५.१३८३ आ
 हिमसंग्रहण १७.२६० आ
 हिम उष्णतामापक १५.२६५ आ
हिमकाल (भूविज्ञान) २० (उ.).१०५२,
 १०५८ आ (प)
अवशिष्ट प्राणिसमूह १.६१५ आ
चतुर्थ कल्प ५.६४३ आ
 जलवायुमान ६.२९७ आ, २९८ आ
प्लाइस्टोसीन १०.७११ आ
मॅमथ १३.९९ अ
 हिमयुग आणि विलुप्तीभवन १६.७८२ आ, ७८३ आ
 हिमखंड १.१२५ आ; ११.७५३ अ
हिमगर्त (भूगोल) २० (उ.).१०५४
हिमगव्हर (भूगोल) २० (उ.).१०५५, १०५९
 अ, १०६७ अ
झीज आणि भर ६.७२१ आ
 हिमगिरी (फ्रिगेट) १०.११०० अ
 हिमगुलिका २० (उ.).१०५१ अ
 हिमगोल, हिमकण व गुलिका वर्षाव १५.११९०
 आ, ११९१ आ
हिम टू द किंग (काव्य) २० (पू.).६३९ अ
 हिमटोप २० (उ.).१०५९ अ
हिमतुषार (वातावरणविज्ञान) २० (उ.).१०५५
 वर्षण १५.११९१ अ
 हिमतुषारांक (वातावरणविज्ञान) ७.६६२ अ
हिमदाह (विकार) २० (उ.).१०५६
प्रथमोपचार १०.३५१ आ
हात २०(उ.).८६३ अ
 हिमद्विपे २.१९६ अ
हिमनग २० (उ.).१०५७, १०५९ आ; १.१२५
 आ
अटलांटिक महासागर १.१२५ आ
महासागर व महासागरविज्ञान १३.३६ अ (प)
हिमनदी व हिमस्तर २० (उ.).१०५८, १०५४
 आ, १०६३ अ, १०६७ अ-आ (प), १०७२
 अ (प); ९.५६७ अ, ७११ अ (प), ११३६
 आ; १९.८८१ आ
आगासिसझ, झां लुइ रूडोल्फ १.९१६ आ
गाळाचे खडक ५.११ अ
गिल्बर्ट, ग्रेव्ह कार्ल ५.४८ अ
झीज आणि भर ६.७२१ अ (प)
तिष्णशान ७.३४९ आ
थोडे माती ८.१८८ आ
पठार ९.१०२ अ (प)
प्लाइस्टोसीन १०.७११ आ
भटका पाषाण १२.१८ आ
भारत १२.१५६ आ
रोश मूर्ताने १५.१६० आ
हिमकाल २० (उ.).१०५२ आ

हिमनदीची निर्मिती २० (उ.).१०५९ आ
 हिमनदीचे जमिनीवरील परिणाम २० (उ.).१०६० अ
 हिमनद्यांची हालचाल २० (उ.).१०५९ आ
 हिमनद्यांचे प्रकार २० (उ.).१०५८ आ
 हिमानी भूविज्ञान १२.७२२ अ, **चि.** २७
हिमोढ २० (उ.).१०७८ आ
 हिम पट्टिका व शलाका १५.११९० आ,
 ११९१ आ
 हिमपिसू (कीटक) ९.७१७ अ
हिम-बर्फ २० (उ.).१३०२ अ (प)
हिमबिंदु (कादंबरी) ११.३८६ आ
हिममानव २० (उ.).१०६१
नेपाळ ८.९१२ आ
हिमालय २० (उ.).१०७६ आ
 हिममापक यंत्र २० (उ.).१०५० आ
 हिमयुग : पहा **हिमकाल** २० (उ.).१०५२ आ
 हिमरची लढाई ५.४०७ आ
हिमरू विणकाम २० (उ.).१०६१; ३.१६०
 आ, १६१ अ; १२.१३५६ अ
माग २० (उ.).८६६ अ
हिमरेषा २० (उ.).१०६१, १०४९ आ, १०५० अ,
 १०७४ आ; १.५५५ अ; ६.२७२ आ
हिमलर, हाइन्डिख (जर्मन पुढारी) २० (उ.).
 १०६२; ११.१४ आ
हिमलोट २० (उ.).१०६२
वास्कारान १६.११६ अ
 हिमवान : पहा **हिमालय** २० (उ.).१०६८ आ
 हिमवाहित मृत्तिकाथर मापन ९.८७७ अ-आ
हिमविदर २० (उ.).१०६३, १०६० अ,
 १०६७ अ (प)
 हिमविवर २० (उ.).१०६७ अ
 हिमवृष्टी १५.११९१ अ, १३४९ आ
 हिमशकले १५.११९० आ, ११९१ अ-आ
 हिमशीर्ष २० (उ.).१०५९ अ
 हिमशैल : पहा **हिमनग** २० (उ.).१०५७
 हिमसुया २० (उ.).१०५० आ (प)
 हिमस्तर : पहा **हिमनदी व हिमस्तर** २० (उ.).
 १०५८
हिमस्थगिरी २० (उ.).१०६३, १०५८ आ
पठार ९.१०२ आ
 हिमस्फटिक २० (उ.).१०५१ अ-आ
मेघ १३.१०७० अ, १०७१ अ-आ
 हिमांधत्व (विकार) ८.८९८ आ
 हिमाचल : पहा **हिमालय** २० (उ.).१०६८
 हिमाचल (लेसर हिमालय) ६.१८० आ, १८१
 अ-आ
 हिमाचल (पर्वतरांग) २० (उ.).१०७० अ
हिमाचल प्रदेश २० (उ.).१०६३, **चि.** ५४, ५५;
 ३.५३३ अ; ४.५९० आ; ६.६६७ अ
 अभयारण्ये १४.९०५ अ
 आर्थिक स्थिती २० (उ.).१०६५ अ

<p>इतिहास २० (उ.).१०६४ अ-आ कला व संस्कृती २० (उ.).१०६६ अ; १.५१६ आ कुलू ४.१११ आ चंबा ५.६२९ आ नृत्य ८.८४८ अ प्रेक्षणीय स्थळे २० (उ.).१०६६ आ भूवर्णन २० (उ.).१०६३ आ राज्यव्यवस्था २० (उ.).१०६४ आ रावी नदी १४.८४८ अ-आ रेशीमकाम १५.५७ आ लेक व समाजजीवन १५.२७७ अ; २० (उ.).१०६५ आ हवामान २० (उ.).१०६४ अ</p> <p>हिमाचल प्रदेश विद्यापीठ २० (उ.).१०६६ हिमाद्री : पहा हिमालय २० (उ.).१०६८ हिमाद्री (ग्रेटर हिमालय) ६.१८० आ, १८१ आ, १८२ अ; ८.९१० आ (प)</p> <p>हिमाद्रीशीर्षविवर २० (उ.).१०६७ हिमानी क्रिया २० (उ.).१०६७, १०६९ आ (प) एस्कर ३.२३ आ रोश मूर्ताने १५.१६० आ लोएस निक्षेप १५.६७९ अ वर्षण १५.११९० आ, ११९१ अ-आ हिमकाल २० (उ.).१०५२ आ</p> <p>हिमानी भूविज्ञान १२.७२२ अ हिमानीय नियमन उपपत्ती - प्रवाळशैलभित्ती निर्मिती १०.४४१ अ-आ हिमानी सरोवर २० (उ.).१०५५ अ हिमारोहण ५.४३ अ हिमाल : पहा अन्नपूर्णा १.२५६ आ हिमालय २० (उ.).१०६८; २.२८४ आ; ३.५३४ आ; ६.१८० आ (प); ८.९१० आ (प); ९.२९५ आ, ७४१ आ (प) आर्थिक महत्त्व २० (उ.).१०७५ अ उत्तर प्रदेश २.७४४ आ उपग्रह छायाचित्र ९.चि. ५६ एव्होस्ट ३.२१ अ काराकोरम ३.७१३ अ कैलास ४.२७९ अ गिरिजनन ५.४० अ-आ गिर्यारोहण ५.४५ अ (प) गिर्यारोहण व समन्वेषण २० (उ.).१०७६ अ जम्मू व काश्मीर ६.१८१ आ (प) नंगा पर्वत ८.२६२ आ, २६३ अ नंदादेवी ८.२६४ अ नद्या २० (उ.).१०७३ अ-आ नेपाळ ८.९१० आ (प) पर्यटन २० (उ.).१०७६ आ प्राकृतिक रचना २० (उ.).१०६९ आ (प) प्राचीन वाङ्मयातील हिमालय २० (उ.).१०६८ आ भारत १२.१५१ आ, १५२ अ-आ भूवैज्ञानिक अभ्यास १५.१२९० अ-आ</p>	<p>मृदा २० (उ.).१०७३ अ वनस्पती व प्राणी १२.१६९ आ; २० (उ.).१०७४ आ वाहतूक २० (उ.).१०७५ आ (प) शिवालिक टेकड्या १७.८२३ आ, ८२४ आ सरोवरे २० (उ.).१०७३ आ हवामान २० (उ.).१०७४ आ हिमनद्या २० (उ.).१०७३ अ हिमालयाचे प्रादेशिक विभाग २० (उ.).१०७० आ हिमालयातील शैलसमूह २० (उ.).१०७६ आ <i>हिमालय (काव्यसंग्रह) १५.११८५ अ</i> हिमालय गिर्यारोहण संस्था ५.४५ आ (प) हिमालयन कार रॅली १३.१२३७ अ हिमालयन मांजर १३.१३२ अ, चि. ४१ हिमालयाचा पर्वतीय प्रदेश २.७४४ आ <i>हिमालयाची सावली (नाटक) १२.१२३० अ</i> हिमालयातील शैलसमूह (भूविज्ञान) २० (उ.). १०७६ वाडिया, दाराशा नौशेवान १५.१२९० अ-आ विंध्य संघ १६.२३९ आ, २४० अ हिमालय २० (उ.).१०६९ आ हिमालयीन वीझल (प्राणी) १७.१७ आ हिमालयी लार्च (वनस्पती) १५.४३१ अ हिमेजी (स्थळ) २० (उ.).१०७८ हिमेलस्टीन, ए. (शास्त्रज्ञ) ४.१३० आ हिमेशन (वस्त्रप्रकार) १०.११२ अ-आ हिमोढ २० (उ.).१०७८, १०६० अ, १०६७ आ झीज आणि भर ६.७२१ आ हिम्यर (जमात) १.४४२ आ हिम्यराइट जमात १.४४२ आ हिम्यरितिक भाषा १.४५० अ, ४५२ आ हिय्या, अब्राहम बार (गणिती) २० (उ.).१०४५ आ हिरकणी बुरुज १४.८२९ अ हिरगन (जपानी लिपिप्रकार) ६.१६७ आ, १६८ आ हिरडा (वनस्पती) २० (उ.).१०७९ कातडे कमावणे ५.६९० अ टॅनिने ६.७७६ आ, ७७८ आ हिरडा सत्याग्रह १८.७ आ हिरडी (शारीर) ७.६२७ अ हिरण्यकशिपू (दैत्य) ८.८७३ अ हिरण्यकेशी नदी १९.५०५ अ हिरण्यगर्भ २० (उ.).१०८० हिरण्यवस्त्र (किनखाबी वस्त्र) १०.११७ अ हिरण्यवाह : पहा शोण १८.१२२ अ हिरण्यशुंग : पहा कैलास ४.२७९ अ हिरमा देवता २० (पू.).५९३ आ हिरवळ (कृषिविज्ञान) २० (उ.).१०८० हिरवळ ४.८९४ अ चवळी ५.७३४ अ धेंचा ८.१८८ अ फळबाग १०.८१९ आ</p>	<p>सनताग १८.६२३ आ, ६२४ अ हिरवळीचे खत : पहा खते ४.५४६ आ, ५५१ आ हिरवा अशोक (वनस्पती) १.६२६ अ हिरवा गोसावी रोग (वनस्पतिरोग) ११.३६६ अ, ३६७ अ; १२.५५२ आ हिरवा चहा (ग्रीन टी) ५.७४६ अ, ७५० अ हिरवा चाफा (वनस्पती) : पहा चाफा, हिरवा ५.७७२ अ हिरवा फलॅक्स (तंतु) १०.११६१ अ हिरवा विरोळा (साप) ९.४९७ अ <i>हिरवी उन्हे (प्रवासवर्णन) १२.१२५० अ</i> हिरवी मिरी १३.५८१ आ <i>हिरवे जग (काव्यसंग्रह) १४.६६ आ</i> हिरा (रत्न) २० (उ.).१०८२; ५.५४३ आ; १०.६११ आ अलंकार १.चि. ३५ औद्योगिक १.२७३ आ कठिनतामापन ३.२२७ अ (प) कर्तन हत्यारे १४.५८ आ कार्बन ३.७२५ आ किबर्लाइट ३.९१९ अ किबर्ली खाण ७.चि. २२ कृत्रिम हिरे २.७२५ अ; २० (पू.).४९३ आ गार्नेट (कृत्रिम हिरा) १६.७६२ अ ग्रॅफाइट ५.३४० आ जडजवाहीर ६.११४ अ पैलुकाम १४.४३७ अ, ४४३ आ रत्ने १४.४३५ अ-आ, ४३६ अ, चि. ४८ विंध्य संघ १६.२३८ अ संश्लेषित १४.४४१ अ सिएरा लिओन १९.४४५ आ स्फटिकातील कार्बन अणूची मांडणी २० (पू.). ४७७ अ हिन्यांच्या खाणी ३.९१९ आ हिराइसा (महानुभाव पंथीय) ७.७२३ आ, ७२४ अ हिराकूद (बहुदेशीय प्रकल्प) २० (उ.).१०८८; ८.३०९ अ-आ हिराकूद धरण ३.चि. ६; ८.१३ अ, चि. १८ हिराकोट (वाडा) १.५३० आ हिरागाना (जपानी लिपी) ६.१६९ अ हिराचंद (उद्योजक) १६.९९ अ हिरा डोंगर १३.७८६ अ हिरानंद, साधू (संत) १६.११२ आ हिरानंदाणी, पोपटी रामचंद्र (लेखक) २० (उ.). १०८९; १९.५०१ अ हिरापाथ, डब्ल्यू. बी. (स्सायनशास्त्रज्ञ) १०.१८५ अ हिराबोळ (वनस्पती) : पहा गुग्गूळ ५.५६ अ हिरायामा कुल (लघुग्रह) १५.२३१ अ हिरा राज्य १.४४३ अ हिरासिंग 'दर्द' (पंजाबी पत्रकार व साहित्यिक) २० (उ.).१०८९</p>
--	---	--

हिरॉटोस : पहा हीरॉडोटस २० (उ.).११०३ आ
हिरॉफिलस (अल्ब्रेख्ट्झिन वैद्य) २० (उ.).१०९०;
 १३.१०४७ आ; १७.२१९ आ, ६११ आ
वैद्यक १७.२१९ आ
शरीररचनाशास्त्र १७.६२१ अ
हिरुडिनिया (प्राणि-वर्ग) २० (उ.).१०९०
अनेलिडा १.७३४ आ (प)
जळू ६.३९३ अ
हिरुडीन (रासायनिक पदार्थ) २० (उ.).१०९१ आ
हिरुडो मेडिसिनॉलिस (जळू) २० (उ.).१०९१ आ
हिरोजडित आभूषणे २० (उ.).चि.५६
हिरोटिरी जीनिअस (ग्रंथ) १६.२५६ आ
हिरे, भाऊसाहेब (सामाजिक कार्यकर्ते) १३.४५४ आ
हिरेमठ, आर्. सी. (लेखक) १४.६६२ आ
हिरे मल्लुप्प (सरदार) ३.९२५ अ
हिरियुक्त फाळाचे अंतरक छिद्रण १७.१५८ आ
हिरियो (आदिम जमातीचा गट) २० (उ.).१०९१
हिरोइक एपिक (काव्यप्रकार) ४.३८ आ
हिरोइक नाटके, इंग्रजीतील २.४११ आ
हिरोइक शोकात्मिका (नाट्यप्रकार) २.४१५
 आ; ७.१३ अ
हिरोइक हिम : पहा वीरस्तोत्र २० (पू.).२९१ अ
हिरोइक हेक्झामीटर (वृत्त) २० (उ.).१२२९ अ
हिरोजी फर्जद (सरदार) १८.४३३ अ
हिरोवा दिगंतर माया (कादंबरी) ११.९०५ अ
हिरोशिमा मोनामूर (फ्रेंच चित्रपट) ५.८३३ आ
हिरोहिटो (सम्राट) ६.१५१ अ
हिल्लेकर, फुरुषोत्तम सखाराम (लेखक) १८.५४२ आ
हिरा (ज्यू तत्त्वज्ञ) ६.६१६ आ
हिरा, जेम्स जी. (संशोधक) २० (पू.).२७७ अ
हिरास्पुंग रोग ९.७८ अ
हिर्मुटिडीन क्लोराइड (रंगद्रव्य) १.७११ अ
हिल अँड टो स्पर्धा : पहा **चालण्याची स्पर्धा**
 ५.७८०
हिल, आर्. (जीवसायनशास्त्रज्ञ) १०.२१६ आ
हिल, आर्चिबॉल्ड व्हिन्हीअन (ब्रिटिश
 शरीरक्रियावैज्ञानिक) २० (उ.).१०९१;
 ८.९९२ अ; १३.३५५ आ; १८.७७ अ
हिल, एम्. जे. एम्. (गणितज्ञ) १.५८५ आ
हिलगार्ड, ई. आर्. (मानसशास्त्रज्ञ) १०.३३० आ
हिल, जॉर्ज विल्यम (गणितज्ञ) ४.५३४ आ,
 ८२० अ
हिल, जे. (शास्त्रज्ञ) १४.३१७ आ
हिल, डेव्हिड ऑक्टोव्हिअस (चित्रकार) ६.७४ आ
हिल पीपल युनियन पक्ष १४.६८२ अ
हिलमन, जेम्स (कर्नल) १४.२ आ
हिलरी, सर एडमंड (न्यूझीलंडचा गिर्यारोहक)
 २० (उ.).१०९२; १.२९ आ
एव्हरेस्ट ३.२१ अ (प)
तेनसिंग शोपा ७.४५० आ, ४५१ अ
मकालू १२.८८९ आ

शोपा १८.४४ अ
हिल विक्रिया (जीवसायनशास्त्र) १०.२१६ आ
हिल समीकरण (वैद्यक) २० (उ.).१०९२ आ
हिल, सॅम्युअल (लेखक) २.५१६ अ
हिल स्टेट पीपल्स डेमॉक्रॅटिक पार्टी १४.६८२ आ
हिलारे (कीटक) २० (उ.).१०९३
हिलाल (जमात) १.५५१ आ
हिली, विल्यम (मानसशास्त्रज्ञ) १३.३०० आ
हिलेब्रँड, विल्यम फ्रान्सिस (रसायनशास्त्रज्ञ)
 १.९१ आ
हिलेब्रांट, आल्फ्रेट (जर्मन प्राच्यविद्यापंडित)
 २० (उ.).१०९३; १२.३५९ अ
हिलेर, ई. जी. सेंट (संशोधक) १८.६४७ अ
हिलेरबोर्ग पट्टिका पद्धती (स्थापत्य
 अभियांत्रिकी) ११.३३६ अ
हिलेरिया उत्सव २.१०४२ अ
हिल्टन, जॉन (वैद्य) १६.२४० अ
हिल्टन, जेम्स (कादंबरीकार) २० (उ.).१०९४
हिल्टन यंग आयोग ५.७२५ आ
हिल्टनर, ए. डब्ल्यू. (ज्योतिर्विद) १.८१७ अ;
 ४.५२६ अ; ६.६४५ आ
हिल्डब्रांट्स लीड (जर्मन काव्य) २० (उ.).
 १०९४; ६.२०४ अ
हिल्डिच, टी. पी. (रसायनशास्त्रज्ञ) ७.४६७
 आ, ४६८ आ, ४७४ अ
हिल्डेनस, फाब्रिशिअस (शास्त्रक्रियाविशारद)
 १२.१०५ अ
हिल्डेब्रांड : पहा **बेट्स, निकोलस** ११.७५६
हिल्डेब्रांड (पोप) १२.१११८ अ
हिल्बर्ट अवकाश (गणित) १०.८०७ आ; २०
 (उ.).१०९५ अ
हिल्बर्टचा कार्यक्रम (गणित तर्कशास्त्र)
 १९.५५२ अ
हिल्बर्ट, डाव्हीट (जर्मन गणितज्ञ) २० (उ.).
 १०९४; ११.६१२ अ; १८.६९० अ
आकारवाद ४.८२३ अ-आ, ८२४ आ
कारक सिद्धांत ३.७०५ आ
गणित ४.८२० अ-आ
भूमिति १२.६४२ अ, ६४४ आ
सिद्धि-उपपत्ती १९.५५२ अ-आ
हिल्मन, जेम्स (मानसशास्त्रज्ञ) ३.४०१ आ;
 १५.६८९ अ
हिवताप (मलेरिया) २० (उ.).१०९५, १२३०
 आ; ३.७४३ आ; ७.३०१ आ; १९.३४८
 आ, ३५० अ, ४४६ आ, ४४७ अ;
उष्णकटिबंधी रोग २.८७७ अ, ८७८ अ
कृष्णमूत्र ज्वर २.८७७ अ
क्लिन्कीन १.७२० अ
क्विनीन ४.४९९ अ
गॉल्जी, कामिल्लो ५.२६ अ
चांग शान २० (उ.).८८६ आ

जीवोपजीवन ६.५४५ आ, ५४७ अ-आ
डास ६.९४४ अ
प्लास्मोडियम १०.६६३ आ
प्लास्मोडियम व्हायव्हॅक्स २० (पू.).४६५ अ,
 २० (उ.).११०३ आ
मॅन्सन, सर पॅट्रिक १३.९७ आ
रक्ताधान १४.३८० आ
रॉस, सर रॉनल्ड १४.१०५४ आ
रोगप्रसार १५.९३ आ
रोगवाहक १५.९३ आ
लाव्हारां, शार्ल ल्वी आल्फॉस १५.४४० आ
व्हाग्नर, फोन यॉक, यूलिउस १७.४६२ अ
सिडनहॅम, टॉमस १९.५४० आ
हिवताप नियंत्रण २० (उ.).१०९७ अ
हिवर (पानझडी वृक्ष) २० (उ.).१०९८, चि.
 ६६
हिवार (वनस्पती) : पहा **हिवर** २० (उ.).१०९८ अ
हिवाळा : पहा **ऋतु** २.९६२
हिवाळी खेळ (विंटर गेम्स) २.३५५ अ;
 ११.९७ अ
हिशम (खलिफा) २.८४४ आ
हिशोबपूर्ती समिती (कायदेबाजार) ४.१५४ अ-आ
हिस, व्हिल्हेल्म (भ्रूणवैज्ञानिक) ९.८०१ अ;
 १२.८४८ आ
हिसार्लिक : पहा **ट्रॉय** ६.९२६
हिसां, एफ्. एल्. (शास्त्रज्ञ) २० (उ.).९६२ अ
हिसिंजर, व्हिल्हेल्म फॉन (रसायनशास्त्रज्ञ)
 ११.८७ अ; १९.५७१ आ
हिसेटास (विद्वान) ९.५७२ आ
हिस्टर झडप (शारीर) ९.६९९ आ
हिस्टरी अँड कल्चर ऑफ द इंडियन पीपल
 (ग्रंथ) १३.७५५ अ
हिस्टरी ऑफ इंग्लंड (ग्रंथ) १३.१०५२ आ
हिस्टरी ऑफ इंग्लंड इन द एटीन्थ सेंचरी (ग्रंथ)
 १५.५४५ अ
हिस्टरी ऑफ इंग्लंड फ्रॉम द फॉल ऑफ वूल्सी
टू द डिफीट ऑफ द स्पॅनिश आर्माडा (ग्रंथ)
 १०.१११३ आ
हिस्टरी ऑफ इंग्लिश थॉट इन द एटीन्थ सेंचरी
 (ग्रंथ) २० (पू.).२९४ अ
हिस्टरी ऑफ इंटरनॅशनॅलिझम (पुस्तक)
 १५.३४८ अ
हिस्टरी ऑफ इंडियन अँड ईस्टर्न आर्किटेक्चर
 (ग्रंथ) १०.७७९ आ
हिस्टरी ऑफ इंडियन लिटरेचर (ग्रंथ)
 १६.२३३ आ
हिस्टरी ऑफ इंडिया अँज टोल्ड बाय इट्स ओन
हिस्टोरियन्स (इतिहास खंड) १२.१२७८ अ
हिस्टरी ऑफ इटली (इतिहास ग्रंथ) ५.५१०
 आ, ५११ अ
हिस्टरी ऑफ औरंगजेब (ग्रंथ) १८.७३९ आ

हिस्ट्री ऑफ किंग रिचर्ड द थर्ड (ग्रंथ) १३.१२६४ अ
हिस्ट्री ऑफ द आयबेरियन सिव्हिलिझेशन
(ग्रंथ) ३.७३ आ
हिस्ट्री ऑफ द आर्ट ऑफ अँटिक्विटी (ग्रंथ)
१६.२२९ आ
हिस्ट्री ऑफ द इंडियन नॅशनल काँग्रेस (ग्रंथ)
९.९४ अ
हिस्ट्री ऑफ द ईस्टर्न रोमन एम्पायर फ्रॉम द
फॉल ऑफ आयरिन टू द अँक्सेशन ऑफ
बॅझिल फर्स्ट, ए. डी. ८०२-८६७ (ग्रंथ)
११.७९० आ
हिस्ट्री ऑफ द नॉर्मन क्रॉक्रेस्ट ऑफ इंग्लंड
(ग्रंथ) १०.१११२ आ
हिस्ट्री ऑफ द पीपल ऑफ इज्राएल (ग्रंथ)
१४.४५१ अ
हिस्ट्री ऑफ द पोप्ट्री ऑफ द ग्रीक अँड रोमन्स
(निबंध) १८.२२७ अ
हिस्ट्री ऑफ द फॉर्मर हान् डिनॅस्टी (ग्रंथ)
११.३८३ आ
हिस्ट्री ऑफ द मराठाज (ग्रंथ) ६.९४७ आ;
१२.७८७ अ; १९.१८१ आ
हिस्ट्री ऑफ द युनायटेड स्टेट्स फ्रॉम द
डिस्कव्हरी ऑफ द कॉन्टिनेन्ट (ग्रंथ)
११.२०५ आ
हिस्ट्री ऑफ द रशियन स्टेट (ग्रंथ) ३.३२८ आ
हिस्ट्री ऑफ द लॅटिन अँड ट्युटॉनिक नेशन्स
फ्रॉम १४९४-१५१४ (ग्रंथ) १४.६४७ अ
हिस्ट्री ऑफ द सेंट लूई (ग्रंथ) ६.७४७ आ
हिस्ट्री ऑफ द होली रोमन एम्पायर (ग्रंथ)
११.१०१६ अ
हिस्ट्री ऑफ धर्मशास्त्र (ग्रंथ) ३.५९२ आ
हिस्ट्री ऑफ नॉर्डन पीपल्स (इतिहास लेखन)
२० (पू.).६३८ आ
हिस्ट्री ऑफ पर्शिया (ग्रंथ) १३.१०८ आ
हिस्ट्री ऑफ फ्रान्स (ग्रंथ) १३.६४७ अ
हिस्ट्री ऑफ ब्रिटिश इंडिया (१८१७)
१३.५८९ अ
हिस्ट्री ऑफ ब्रिटिश कॉश्चू (ग्रंथ) १७.१९८ आ
हिस्ट्री ऑफ मॉडर्न फिलॉसॉफी २० (पू.).
७०६ आ
हिस्ट्री ऑफ मिडिव्हल हिंदू इंडिया (ग्रंथ)
१७.२४७ अ
हिस्ट्री ऑफ मेलानीशियन सोसायटी (ग्रंथ)
१४.१०७८ आ
हिस्ट्री ऑफ यूरोपियन मॉरल्स फ्रॉम ऑगस्टस
टू शार्लमेन (ग्रंथ) १५.५४५ अ
हिस्ट्री ऑफ रोम फ्रॉम इट्स फाउंडेशन (ग्रंथ)
१५.५३८ आ
हिस्ट्री ऑफ लंडन (ग्रंथ) १०.९४१ आ
हिस्ट्री ऑफ संस्कृत पोएटिक्स (ग्रंथ) ३.५९२ आ
हिस्ट्री ऑफ सिंधी लिटरेचर (ग्रंथ) १९.४९६ अ

हिस्ट्री ऑफ सोशल रेट्स इन इंग्लंड (ग्रंथ)
३.४८३ अ
हिस्ट्री ऑफ हेरी द सेव्हन्थ (ग्रंथ) ११.७२२ आ
हिस्ट्री वुईल अँबॉल्व्ह मी (प्रबंध) ४.४१६ आ
हिस्टॉरिक्स, डरायस : पहा डरायस ६.९५३
हिस्टाड्रट (कामगार संघटना) १३.१०२२ आ
हिस्ट्यामीन (सक्रिय अमाइन) २० (उ.).१०९८;
१.२९२ आ
अधिर्षताजन्य सर्दी १८.७९८ अ-आ
अँलर्जी १.७६७ अ
औषधिक्रियाविज्ञान ३.१९५ अ
मेपायरोमीन (पायरीलामीन) ११.९३६ अ
हिस्टिडीन २० (उ.).१०९९ आ
हिस्टॉरिकल अँड प्रॉस्पेक्ट्स ऑफ द इंडियन
ट्राइब्ज ऑफ द युनायटेड स्टेट्स (ग्रंथ)
१.३७१ अ
हिस्टॉरिकल इनएव्हिटेबिलिटी (ग्रंथ) ११.१०६ अ
हिस्टॉरिकल, जॉग्रफिकल अँड पोएटिक
डिक्शनरी (ग्रंथ) १६.८७१ अ
हिस्टिएअस (मायलीटसचा हुकूमशाहा)
१३.३५६ आ
हिस्टिडीन (अॅमिनो अम्ल) २० (उ.).१०९८;
१.७४२ अ; २० (उ.).१०९८ आ
हिस्टिडीनिमिया (विकार) २० (उ.).१०९९ आ
हिस्टोरिया (मानसशास्त्र) : पहा उन्माद २.८०२
हिस्टेरोसालपिंगोग्राफी (वैद्यकीय तपासणी)
२० (उ.).१२८९ अ
हिस्टोन (जीवरसायनशास्त्र) १०.३५५ अ;
११.५५५ अ
हिस्ट्रिकोमॉर्फा (प्राणि-उपगण) ४.१३३ अ
हिस्पॅनीओला (बेट) १९.१०५ अ; १७.२०६
आ (प); २० (उ.).११९७ अ
हिस्पॅनो-मेक्सिकन संस्कृती १३.१०५९ अ
हिस्पॅनो-मोरेस्क (शैली) १५.५६ आ
हिस्पार (हिमनदी) १२.१५६ आ
हिस्पेनिया (स्थळ) २० (उ.).१०९९
हिस्पेलिस (स्थळ) : पहा सेव्हिल २० (पू.).८४
आ (प)
हिस्लॉप, एस्. (संशोधक) ९.९३९ अ
हिस्सानिया (भाषा) १३.५१४ अ
हिस्सार (स्थळ) २० (उ.).१०९९ ; ९.२३
अ; १४.५६ अ; २० (पू.).७२१ अ-आ
हीअरो सूत्र (गणित) ४.८३२ आ
हीके घराणे २० (उ.).११०५ आ
हीगर, अँलन जे. (अमेरिकन रसायनशास्त्रज्ञ)
२० (उ.).११००
हीगार्ड, पी. (गणितज्ञ) १५.५५४ आ
हीटिंग, ए. (गणितज्ञ) ४.८२४ आ
हीट्ले, एस्. जी. (संशोधक) १४.७६२ आ
हीडाका (पर्वतरांग) : पहा हिडाका २० (उ.).
१०३९

हीडॉनिझम (उपपत्ती) : पहा सुखवाद १९.६४१
हीथ (ओसाड जमीन) : पहा हीद २० (उ.).
११००
हीथ (दलदल) ७.६५६ आ
हीथ (शास्त्रज्ञ) १३.५८ अ
हीथकोट, जॉन (संशोधक) ९.९८ आ
हीथ, टी. एल्. (लेखक) १४.१७० अ
हीद (ओसाड जमीन) २० (उ.).११००;
७.६५६ आ
हीदन (कवी) १५.३२७ आ
हीदर (सदापर्णी वृक्ष) २० (उ.).११००
हीद २० (उ.).११०० आ
हीनपोषण १.२७९ अ
हीनयान पंथ (बौद्ध संप्रदाय) २० (उ.).११०१;
१.९१९ अ; ११.६५२ अ, ९४८ आ, ९४९
आ, ९५० अ, ९५७ अ; १८.६२० अ-आ
बौद्ध धर्मपंथ ११.९६३ आ
हीने, लुईस डब्ल्यू ६.७६ अ (प)
हीन्केल टूरिस्ट स्कूटर २० (पू.).२५३ अ, चि.
१९
हीफेस्टस/हीफिस्टस (ग्रीक देवता) ९.८२७
आ; १५.१०९ आ
हीब्रन (प्राचीन स्थळ) २० (उ.).११०१;
६.६२४ आ, ६२६ अ
हीम (जीवरसायनशास्त्रज्ञ) २.९७८ अ
हीमनद (हीमनदी) ७.१० आ
हीमॅंग्लुटिनीन (एच) प्रतिजन (वैद्यक)
१०.२९० अ; २० (पू.).५९२ आ
हीमॅटॉक्सिलीन (रंगद्रव्य) ९.१०८ आ;
१४.३२० अ
हीमॅटोक्रिट (उपकरण) १४.३५४ अ
हीमाडिप्सा (जळू) २० (उ.).१०९१ अ
हीमाल नागराय (काश्मीरी कथा) ३.८३४ अ,
८३६ आ
हीमीन (स्फटिकी रंगद्रव्य) १०.९३४ आ;
२० (पू.).७३६ अ
हीमू (हिंदू सेनापती) २० (उ.).११०२; ९.५४७
आ; १९.७५२ अ-आ
अकबर १.८१
हीमूशाह : पहा हीमू २० (उ.).११०२
हीमेनेथ, व्हान रामॉन (स्पॅनिश कवी) २० (उ.).
११०३
स्पॅनिश साहित्य २० (पू.).४३१ आ, ४३२ अ
हीमोग्लोबिन (श्वसन रंजकद्रव्य) : पहा रक्तारुण
१४.३९१
हीमोटॉक्सिक (रक्तविषाक्त) विष १९.२०९ आ
हीमोफायलस (सूक्ष्मजंतू वंश) ११.१०८२ अ
हीमोफायलस इन्फ्ल्यूएंझी (सूक्ष्मजीव) २० (पू.).
५०३ आ
हीमोस्पोरिडिया (प्राणि-गण) २० (उ.).११०३
हीर (प्रेमकाव्य) १६.८७ अ-आ

हीरकचूर्ण (नाटक) १०.१२०१ आ; ११.१२३ आ
 हीरकसूत्र (ग्रंथ) ५.२७८ आ (प); १३.७४६
 अ-आ
 हीरन-जो-हार (काव्यसंग्रह) १९.४९७ आ
 हीर-रांझा (पंजाबी संगीतिका) १८.३५२ आ;
 ६.७५७ आ
 हीराडोटोटा (स्थळ) १३.८६ आ
 हीराडोटस (ग्रीक इतिहासकार) २० (उ.).११०३;
 २.५०५ अ, ५०९ अ; ३.३८८ अ, ६४७ अ;
 ४.६३७ आ; ५.२३२ आ, ३९७ आ; ६.६२५ अ;
 ७.२८४ आ, ९१० अ; ८.१७५ आ, ३०४ अ;
 ९.८२० अ; १२.३५५ अ-आ, ५८५ अ, ७१० अ;
 १४.५४४ आ (प), ५९४ अ; १९.३१९ अ, ५४४
 आ (प), ६६८ आ; २० (पू.).५४६ आ
 ज्यू संस्कृति ६.६२५ अ
 थ्यूसिडिडीझ ७.६०३ आ
 लायकगस १५.४१३ आ
 विटा—१ : १६.३२० अ
 हीराडोटस, अरबी : पहा मसूदी, अल्
 १२.१३६९ अ
 हीराफिलस (ग्रीक शल्यचिकित्सक) ६.५२५
 आ; ९.५९७ आ
 हीरो (ग्रीक राजा) २.१८८ आ
 हीरो अँड लीअँडर (काव्य) १३.४१८ आ
 हीरो, अँलेक्झांड्रियाचे (ग्रीक भूमितितज्ञ व
 संशोधक) २० (उ.).११०४; ७.५२५ अ,
 ७८१ अ; ११.५१० अ; १२.५८० आ;
 १४.१७० अ; १५.५८ आ; १६.९७२ आ
 ईओलिपाइल (वाफचक्री) १६.६ आ, ७ आ
 झोत प्रचालन ६.७३६ आ
 तंत्रविद्या ७.५५ अ, ५६ अ
 दिवे ७.७८१ अ
 हीरोज अँड हीरो-वर्शिप (ग्रंथ) २० (पू.).५४०
 आ
 हीरोनाका, एच्. (गणितज्ञ) १२.६७७ आ
 हीरो वाफचक्री १६.७ आ
 हीरोशीमा (जपानी शहर) २० (उ.).११०५
 अणुबाँब स्फोट १.१६९ आ
 अणुयुद्ध १.१७३ अ-आ
 जपान ६.१४९ आ (प)
 हीस्ट, ई. एल्. (रसायनशास्त्रज्ञ) १.७९७ आ
 हीस्ट, जॉर्ज के. (शास्त्रज्ञ) १७.४६७ आ
 हीला (विकृतिविज्ञान) २.९१८ आ
 हीलॉपोलिस (स्थळ) १४.६३९ अ
 हीलॉओर्गबालस (सम्राट) ९.३०२ अ
 हीलॉओग्राफ (छायाचित्रण) ६.४८ आ
 हीलॉओग्राफी (छायाचित्रण) ६.४८ आ; ८.१११० आ
 हीलॉओझोआ (प्राणि-गण) २० (उ.).११०५;
 १५.१८६ अ
 प्रोटोझोआ १०.६६३ आ
 हीलॉओडोरस (राजदूत) ५.४१३ अ-आ; १२.८३

अ, ९९ अ; १३.१३०४ आ; १७.२८५ आ
 हीलियम (मूलद्रव्य) २० (उ.).११०६; १.१४६
 अ; १५.१११७ आ
 अक्रिय वायु १.९१ (प)
 अणुकेंद्रीय संघटन विक्रिया २० (उ.).९०१ अ-आ
 अतिप्रवाहिता १.१८३ अ
 उत्प्लावकता १५.१३०७ अ, १३०९ अ
 ऊर्जा निर्मिती व परिवहन १९.७५५ अ
 कृत्रिम अणुकेंद्रीय विक्रिया १६.२१६ आ
 गुणधर्म १५.३०० आ, ३०१ अ
 तारा ७.३२३ आ
 द्रवरूप ८.७९३ अ
 द्रवीकृत वायूचे गुणधर्म १६.६० अ-आ
 द्रव्याचा गत्यात्मक सिद्धांत ७.१००० अ, १००३ आ
 नीच तापमान भौतिकी ८.७९२ अ (प)
 पिचब्लेंड ९.६७८ अ
 बलून १५.१३०८ आ
 रॅम्झी, सर विल्यम १४.६३७ अ
 वर्णपटविज्ञान १५.चि. ४३
 वायूंचे द्रवीकरण १६.५९ अ-आ, ६० अ
 विश्वातील प्रमाण १६.८९५ अ
 शोध १५.४५४ आ, ४५५ अ
 श्यानता १८.१५५ अ
 सूर्याची उत्क्रांती १९.७५६ अ
 हीलियम-निऑन वायू लेसर (प्रयुक्ती) १५.६४८
 आ, ६४९ अ
 हीलियर, जेम्स (भौतिकीविज्ञ) ६.७४७ आ
 हीलीऑसचा पुतळा, रोड्झ १९.चि. ११
 हीलीओर्गबालस (व्यक्ती) १५.१४२ आ
 हीलो (स्थळ) २० (उ.).७६९ अ (प)
 हीसिअड (ग्रीक कवी) २० (उ.).११०६;
 ५.४१४ आ,
 देवोत्पत्तिशास्त्र ७.९२९ आ
 पुराणकथा ९.८४४ अ
 होजियरी २० (उ.).१२१८ अ
 हीसिंग, रेमंड ए (भौतिकीविज्ञ) १६.७६७ आ
 ही सिट्स अँट द मेल्टिंग पॉट (नाटक)
 १३.६४९ अ
 हीहॉन (स्थळ) २० (उ.).११०७
 हुआंगती/हुआंग-ती (चिनी सम्राट) ५.९३३
 अ; ७.५६ आ; १५.४० आ
 हुआ ग्युओफेंग (चिनी पंतप्रधान) १२.३४१ आ
 हुआ ताओ (शल्यचिकित्सक) १७.६५२ आ
 हुआ-युआन संघटना ३.४०५ अ
 हुआलिन (स्थळ) ७.५०६ आ (प)
 हुआ हंग फेंग (गणित व ज्योतिषशास्त्रज्ञ)
 १६.९७१ अ
 हुइलगोळ, वरदराज (संशोधक) ७.८२७ आ
 हुई (मुद्रण संस्था) १३.७३६ आ
 हुई-के (बौद्ध शिष्य) ११.८९१ आ
 हुएंग डी (शास्त्रज्ञ) १६.९७० अ

हुंग शिऊ-च्युआन (व्यक्ती) ७.२४९ अ
 हुंझा (पर्वतीय खोरे) २० (उ.).११०७; १४.२ अ
 हुंडणावळ-नियंत्रण १.४९६ अ
 हुंडणावळीचा दर १.४९६ अ
 हुंड, फ्रेडरिक (रसायनशास्त्रज्ञ) १३.१३३३ अ
 हुंड-म्यूलिकेन संयुजा उपपत्ती (रसायनशास्त्र)
 १८.४७६ आ, ४७७ अ
 हुंडा (प्रथा) १६.८२० आ (प)
 हुंडाल, एस्. एस्. (शास्त्रज्ञ) १३.९५६ आ
 हुंडी : पहा परक्राम्य पत्रे ९.१६२ अ
 हुंडी-गृह ११.१७६ आ
 हुंडी बाजार, भारतातील २० (उ.).११०८,
 ११०८ अ (प); ९.१७४ अ (प)
 हुंडीबाजार १.४९६ अ; ११.१७६ आ (प)
 हुंडी व विपत्र ९.१६३ अ
 हुंडीव्यवहार ९.१०९ आ
 हुंड्या वटविणे (अर्थशास्त्र) ११.१८४ अ
 हुंदराज दखायल (कवी) १९.४९८ अ
 हुंबरी : पहा कबड्डी ३.२९० अ
 हुक नियम (भौतिकी) ५.९८४ आ
 हुक, रॉबर्ट (इंग्रज भौतिकीविज्ञ) २० (उ.).
 ११०९; २.६९६ अ; ४.६२७ अ; ५.१४३
 आ; ७.२३ आ, ५५९ अ; ११.३०० अ, ५४२
 आ; १५.१०५६ आ; १६.९७५ आ;
 १७.२२१ आ, ७३१ अ; १९.८३४ अ;
 २० (पू.).४६५ आ, ५१८ अ
 कोशिका ४.३७५ अ
 शारी, वनस्पतींचे १७.७१७ अ
 हुक नियम २० (पू.).३९७ अ
 हुक सिद्धांत (भौतिकी) ९.१३६ आ
 हुकूमनामा (डिक्री) २० (उ.).१११०;
 १५.२६२ अ
 तडजोड ७.१२८ अ-आ
 दिवाणीवाद ७.७७८ अ
 प्रक्रिया विधि १०.२४३ अ
 प्राणक १०.५८० अ (प)
 हुकूमनामाधारक १०.२४३ अ
 हुकूमशाही २० (उ.).१११०; १२.९३४ अ;
 १८.८०९ अ (प)
 जहालमतवाद ६.३९० आ (प)
 हुकेन (मासा) २० (उ.).११११, चि. ६३
 हुकेरी, एस्. बी. (शास्त्रज्ञ) १३.९५६ आ
 हुक्का (धूम्रपानाचे उपकरण) ८.१७७ आ
 तंबाखू ७.११५ आ, ११६ अ
 हुगळी (गंगा नदीचा भागीरथी-हुगळी फाटा)
 २० (उ.).११११; ३.३६५ आ; ९.३४७
 आ (प); १२.१०४ अ
 गंगा ४.७६६ अ (प)
 चंद्रनगर ५.६२५ अ
 पद्मा नदी ९.१४७ अ
 फराक्का प्रकल्प १०.७७६ अ (प)

हुगळी-चिनसुरा (स्थळ) २० (उ.).१११२
हुजलिया (इस्लामी धर्मपंथ शाखा) १३.६९२ अ
हुजूर पथके (संरक्षक पथके) २० (उ.).१११२
हुजूर पक्ष (इंग्लंड) १२.४२४ आ
हुजूबाजार, व. शं. (सांख्यिकीविज्ञ) १९.६४ अ
हुज्जत अल्लाह अल्-बालिघा (ग्रंथ) १५.११९५
आ (प)
हुज्वीरी (फार्सी ग्रंथकार) १०.८५३ आ
हुटेराइट्स जमात (जननक्षमता) ६.१३८ आ
हुट्टेन्स लेट्टसट टाग (वीरकाव्य) १३.३५३ अ
हुड, डेव्हिड (तंत्रज्ञ) ७.७९६ अ
हुडा (वनस्पती) ११.३५८ अ
हुडू (खेळ) : पहा कबड्डी ३.२९० अ
हुतात्मा स्मारक, मुंबई १८.४५९ अ
हुताशनी महोत्सव : पहा होळी पौर्णिमा २० (उ.).
१२६० अ
हुतूतू (खेळ) : पहा कबड्डी ३.२९० अ
हुतू जमात १६.७७४ आ
हुतोम पंचार नक्शा (ग्रंथ) १९.५२१ अ
हुदलीकर, पुरुषोत्तम बाळकृष्ण (शिलाचित्रण
महर्षी) १३.७४६ आ
हुना जे आतमा जो मौत (कादंबरी) १९.४९९
आ, ५०० अ
हुपरी (स्थळ) २० (उ.).१११३
हुपरीकर, गणेश श्रीपाद (संस्कृत लेखक)
१८.५४० आ
हुबळी (स्थळ) २० (उ.).१११३; ३.३५२
आ (प)
हुबळीकर, शांता (मराठी अभिनेत्री) २० (उ.).
१११३
हुबार्ड, रूथ (संशोधिका) १६.२१७ आ
हुबेल, डेव्हिड हंटर (अमेरिकन जीववैज्ञानिक)
२० (उ.).१११४, २० (पू.).४६४ अ
वोझल, टॉस्टन निल्स १७.१८ आ
हुब्बळ्ळी : पहा हुबळी २० (उ.).१११३ अ
हुमणी (अळी/कीड) २० (उ.).१११५; १३.९४६ अ
ऊस २.९५५ अ
भुईमूग १२.५३५ अ
हुमणे, राजाराम (लेखक) १२.१२२८ अ
हुमला कर्नाली (स्थळ) : पहा कर्नाली ३.३५५ आ
हुमायून (मोगल बादशाह) २० (उ.).१११५;
७.७६९ आ; १२.४२१ अ; १३.११६५ आ;
१८.४५ अ; १९.७५२ अ; २० (उ.).११०२
आ
अकबर १.८१ आ
अब्दुस समद खवाजा १.३१५ अ
ग्रंथालय ५.२९७ आ
बाबर ११.३८९ अ
मोगलकाळ १३.११७२ आ
हुमायूनची कबर (वास्तू) ७.७७२ आ;
१३.११६८ अ-आ

हुमायूननामा (ग्रंथ) १३.११७१ अ
हुमायून बहमनी (राज्यकर्ता) ११.१३१ आ
हुरजूक, नसीमा (सामाजिक कार्यकर्त्या)
२० (उ.).१११६
हुरविट्झ, जे. (शास्त्रज्ञ) १४.१२६६ अ
हुरा (सदापणी वृक्ष) २० (उ.).१११७;
१५.१०५३ आ
हुरियन भाषा (नामशेष भाषा) २० (उ.).१११७
हुरो-उरार्तियन भाषाकुल २० (उ.).१११७ आ
हुर्का (साप्ताहिक) ८.६५० आ
हुर्टर (छायाचित्रकार) ६.७६ अ
हुर्लर-फाउंडलर रोग ५.६६४ आ
हुर्विक्झ, लिओनीड (अमेरिकन अर्थशास्त्रज्ञ व
गणितज्ञ) २० (उ.).१११८
हुर्विट्झ, आडोल्फ (संशोधक) १६.४९० अ
हुरलकी-माओ (देवता) ८.४५१ आ
हुरलगा (वनस्पती) : पहा कुळीथ ४.१२४ आ
हुरलगूखान (मंगोल सरदार) १.३१६ अ, ४४३
आ, ४५८ अ; २.५८१ अ; १३.१२८५
आ; १७.१६२ आ
हुरला नृत्य ९.६५९ अ
हुरलिकलद्रुग (किल्ला) ४.८५ अ
हुरविष्क (कुशाण राजा) ४.११५ अ
हुरांगशाहा, सुलतान १३.१३७ अ
हुरस, यान (बोहीमियन धर्मसुधारक) २० (उ.).
१११८; ९.६२१ अ; १२.१११९ अ
प्रॉटेस्टंट १०.६२४ अ
हुरसल, एटमुंट (जर्मन तत्वज्ञ) २० (उ.).१११९
अस्तित्ववाद १.६६५ अ
रूपविवेचनवाद १४.११४१ अ, ११४२ आ,
११४३ अ
हुसाइट पंथ ६.७१८ अ
हुसाइट्स, धार्मिक चळवळ २० (उ.).१११९ आ
हुसाक बोगदा १७.१५७ आ
हुसेक, गुस्टव्ह (स्टोव्हाकिअन नेता) २० (पू.).
५२९ अ
हुसेन (इमाम) १.४४२ आ; ७.३०६ आ, ३०७ अ
हुसेन (जॉर्डनचा राजा) ६.४६० अ (प);
७.३०६ आ, ३०७ अ
हुसेन, अंबखान (मुसलमान संतकवी) २० (उ.).
११२०
हुसेन, अफजल (कीटकवैज्ञानिक) ४.२१ आ
हुसेन अली (सुलतान घराणे): पहा सय्यद
(सय्यिद) घराणे १८.७३२ अ-आ
हुसेन इब्न अली (अरबस्तानचा राजा) ४.७०२ आ
हुसेन, एम्. एफ. (भारतीय चित्रकार)
२० (उ.).११२०, चि. ५७; १२.३८५
आ, ३८६ अ; १३.२७० आ
हुसेनखाँ, वाजिद (तबलावादक) ७.१५७ अ
हुसेन, झाकीर (तबलावादक) २० (उ.).११२२
हुसेन, तहा (समीक्षक) १.४५९ अ

हुसेन, नासिर (मोटार शर्यतपटू) १३.१२३६
आ, १२३७ अ
हुसेन निजामशाहा २.२७ आ
हुसेनखाँ, निसार (तराणा गायक) ७.२११ अ
हुसेन, शरीफ (अरब राजनेता) १२.१४४९ आ
हुसेनशाह, शर्की (सुलतान) १३.७७३ अ
हुसेन, सय्यद सज्जाद (उर्दू पत्रकार व नोंदी
लेखक) १७.८३ आ
हुसैन, शाह (सफाविद सत्ताधीश) २.५८१ आ
हुसैनबाद (स्थळ) १४.८३५ अ
हुस्न-ओ-इश्क (मस्नवी) ७.४१८ अ
हू इज अफ्रेड ऑफ व्हर्जिनिया वुल्फ (नाटक)
१४.२८३ आ, २८४ अ (दृश्यचित्र)
हू इज टू ब्लेम ? (कादंबरी) २० (उ.).
११७९ अ-आ
हूंग रन (चित्रकार) ५.९६४ आ
हूंग लौ मंग (लाल इमारतीचे स्वप्न) (चिनी
कादंबरी) ५.९०६ आ; ७.५६० आ, ५६१ अ
हूंग वू ५.९४२ आ
हूंग स्यौ-च्युवान (बंडाचा नेता) ७.२४९ अ
हूक जोड (यांत्रिक अभियांत्रिकी) ८.८९ अ
हूक बंड १३.१७० आ
हूकर (निसर्गवैज्ञानिक) १३.२६ आ
हूकर घट (रसायनशास्त्र) ४.४८८ अ; ७.७५४ आ
हूकर, जॉन डी. (तंत्रज्ञ) १७.१६४ अ
हूकर, टॉमस (वसाहतकार) १.३९४ अ; ३.२६९
अ; २० (उ.).९१२ आ
हूकर, रिचर्ड (ईश्वरविद्यावेत्ता) २० (उ.).
११२२, ११२४ अ; २.४०८ अ
हूकर, सर जोसेफ डाल्टन (वनस्पतिवैज्ञानिक)
२० (उ.).११२३, ११२४ अ; १.४७३ आ,
७५४ अ; ५.९०६ आ, ९०७ अ; ६.९९१ अ;
९.५३५ अ; १५.१००० आ, १०५६ आ,
१०५८ आ; १७.७३० आ
लॉबिएटी १५.३३५ अ
वनस्पतींचे वर्गीकरण १५.१०७६ अ
सफरचंद १८.६३३ आ
हूकर, सर विल्यम जॅक्सन (ब्रिटिश
वनस्पतिवैज्ञानिक) २० (उ.).११२४; ८.८७७
अ; १५.१०५८ अ; १७.७३० आ
हूकर, सर जोसेफ डाल्टन २० (उ.).११२३ अ
हूक, रॉबर्ट (भौतिकीविज्ञ) : पहा हूक, रॉबर्ट
२० (उ.).११०९ आ
हूक, सिडनी (लेखक) १८.१२० आ
हूख, रिकार्डो (जर्मन कादंबरीकर्ता) ६.२१६ आ
हूगन (संगीतकार) १९.६१९ अ
हूटन, अर्नेस्ट आल्बर्ट (अमेरिकन मानवशास्त्रज्ञ)
२० (उ.).११२४
मानववंश १३.२४३ आ, २५२ अ
मेलानीशियन १३.११२१ आ
ह्डी प्रक्रिया (वायू टरबाइन) १६.३२ अ

हूडी, यूजीन जे. (शास्त्रज्ञ) ४.५७९ आ
हूण (मंगोलियन टोळी) २० (उ.).११२५, ७५५
अ; ५.११४ अ-आ, १३३ अ
कौशाम्बी ४.४१० आ
गाँथ ५.२१ अ
जम्मू व काश्मीर ६.१८४ आ
जर्मनी ६.२२३ अ
बालादित्य ११.४७७ आ
मिहिरकुल ५.११४ आ, ११५ अ
मौखरी घराणे १३.१२९८ आ
राजपुतांचा इतिहास १४.७०६ आ
हूतू (जमात) ११.६६४ आ (प); १४.११२७
अ-आ, ११२९ आ
हून (स्थळ) १५.५२० अ
हूनान (चीनचा प्रांत) २० (उ.).११२६
चांगशा ५.७५८ आ (प)
हूपू (पक्षी) २० (उ.).११२७, चि. ६२; ९.चि. ४६
हूप्ट, जी. (भौतिकीविज्ञ) १५.१२३९ आ
हूबनर, जे. ओ. एल्. (वैद्य) ११.४६३ आ
हूबेरटुस्बुर्क (स्थळ) १८.६३० अ
हूम (वनस्पती) : पहा अस्मानिया १.६७८ आ
हूमा : पहा फिरती शेती १०.९११ अ
हू युआन (चिनी तत्त्ववेत्ता) ५.९४१ अ
हूर्टर, एफ. (रसायनशास्त्रज्ञ) ६.५०४ आ
हूल, एस्. (शास्त्रज्ञ) १५.६४४ आ
हूलागुखान : पहा हूलागुखान
हूलोक (प्राणी) ५.३६ अ
हूल्ट्श, अन्स्ट (लिपिसंशोधक) २० (उ.).
११२८; १२.३९७ अ
तमिळ लिपि ७.१७६ अ
हूल्ट, एच्. सी. व्हॅन डी. (ज्योतिर्विद) १.८१७
अ, ८१८ अ, ८९० आ; २.९२८ आ;
५.३३६ अ; ६.६४५ अ, ६४८ अ;
१४.१२०४ अ
हू वेअर द शूद्राज? (ग्रंथ) १.८७९ अ
हूव्हर जलविद्युत् प्रकल्प (अ.सं.सं.) १.चि. ३२
हूव्हर धरण (अमेरिकेतील काँक्रीटचे कमानी
धरण) २० (उ.).११२८, चि. २५; १.४२४
अ; ८.१४, चि. २०
कोलोरॅडो नदी ४.३६४ आ
हूव्हर, हर्बर्ट (अ.स.स.चा राष्ट्राध्यक्ष) १.३९८
अ; २० (उ.).११२९ अ
हू शाल सव्हाइव्ह (ग्रंथ) १८.६९६ आ
हू शु (लेखक) ५.९४६ अ
हूमनेट्स, योहानीस हुस फोन : पहा हुस, यान
२० (उ.).१११८ आ
हू हाय (चिनी सम्राट) ५.९३६ अ
हत्पात (विकार) २० (उ.).११३४
हृदय २० (उ.).११२९; ६.५२७ आ
अधिवृद्धि १.२०२ आ
आरक्त चर्मक्षय २.१६४ आ

उर:कोष्ठस्थ अवयव (आयुर्वेद) १७.७०४ आ
औषधिक्रियाविज्ञान ३.१९० आ
कीटक ४.४ अ
गांडूळ ४.९३२ अ
गेलेन ५.२१० आ
नवजात अर्भक ८.३३५ अ
नीला ८.८२२ आ
परिहृदयशोथ ९.२५७ आ
प्रतिरोपण १.६४ अ (प), चि. ६२
फ्ल्युओरोस्कोपी प्रतिमादर्शन २० (उ.).१२८७ अ
बेडूक ११.७६० आ
मृत्यु १३.९२४ अ (प)
रक्ताभिसरण २० (उ.).९२४ अ-आ
रक्ताभिसरण तंत्र १४.३८१ अ
विद्युत् हल्लेखन १६.५९७ आ, ५९८ अ-आ
स्टेथॉस्कोप २० (पू.).२९६ आ
हृदयविकार २० (उ.).११३१ आ (प)
हृदय शल्यचिकित्सा १७.६६० आ, ६६१ आ
हृदक्रियास्तंभन १३.९२६ आ
हृद् रोहिणी विकार २० (उ.).११३५
हृदस्नायू २.९२३ अ, चि. ७३
हृदय गतिकारक (उपकरण) १.६४ आ
हृदयचक्र २० (उ.).११३१ अ
हृदय-पंप, द्रायुकीय ७.१०११ अ
हृदय-फुफुस यंत्र (रक्ताभिसरण-श्वसन यंत्र)
१.चि. ६२; १७.२३५ अ
हृदयविकार २० (उ.).११३१; २० (पू.).२९९ आ
अंतर्कालन १.४८ अ
ऑक्सिजन-न्यूनता २.३३३ आ
ईबीसीटी (टोमोग्राफी प्रकार) २० (उ.).१२८९ आ
उर:शूल २.८४८ अ
कूरनाद, आंद्रे फ्रीदरिक ४.१३० अ
कोलेस्ट्रॉल ४.३६२ अ
गर्भारपणा ४.८७२ अ
जलोदर ६.३४९ आ, ३५० अ
दाते, केशवराव कृष्णराव ७.६९६ आ
पथ्यापथ्य ९.१२७ आ
प्लामिनोजेन उपचार १४.१२७२ आ
मद्यपान १२.१०४२ आ
रिचर्ड्स, डिकिन्सन १४.१०६८ आ
विद्युत् हल्लेखन १६.५९७ आ, ५९८ अ-आ
वैद्यकीय उपकरणे १७.२३५ अ
संधिज्वर १८.४१५ आ
हृदय गतिकारक १.६४ आ, चि. १७
हृद् रोहिणी विकार २० (उ.).११३५ आ
हृद् वाहिनी-अभिकोथ १.३१८ आ
हृदयस्पंदन २० (उ.).११३१ अ
हृदयाचे ठोके नियमित करणारे उपकरण
१७.२३५ अ, चि. ९
हृदयाच्या झडपांचे विकार २० (उ.).११३२ अ-आ
हृदयाभिसरण तंत्र तपासणी १५.७५ आ

हृदयावरण २० (उ.).११२९ आ, ११३० अ
हृद्-मर्दन (वैद्यक) १०.३५० आ
हृद् रोहिणी उपमार्ग निर्मिती शस्त्रक्रिया (बायपास
सर्जरी) १७.चि. ३१
हृद् रोहिणी विकार २० (उ.).११३५
उर:शूल २.८४८ अ
हृदयविकार २० (उ.).११३४ अ
हृद् शलाका तंत्र
फॉर्समन, व्हेर्नर १०.८६८ अ
रिचर्ड्स, डिकिन्सन १४.१०६८ आ
हृदशूल (विकार) : पहा उर:शूल २.८४८ अ;
१७.८७८ आ
हृदस्नायू २.९२३ अ, चि. ७२; २० (उ.).
११२९ आ, ११३० अ
हृदस्नायूंचे विकार २० (उ.).११३२ आ
हृषीकेश (तीर्थक्षेत्र) २० (उ.).११३६
हृष्यजन (वैद्यक) ६.५९१ अ
हेअन्लाइन, पाउल (अभियंता) १५.१३१३ अ
हेअर (ससा) १८.८४४ अ-आ
हेअर, आर्. एम्. (तत्त्ववेत्ता) ८.८११ अ-आ
हेअर, टॉमस (विधिज्ञ) १०.४१२ आ
हेअर, डेव्हिड (शिक्षण प्रसारक) २.३९८ अ
हेअर मतदान पद्धती ८.७५८ अ; १२.९३७ आ
हेअर, रॉबर्ट (रसायनशास्त्रज्ञ) १०.६७९ अ
हेइडेन, कार्ल गुस्टाव्ह व्हेर्नर फोन (लेखक):
पहा हेइडेनस्टाम, व्हेर्नर फोन २० (उ.).
११३७ अ
हेइडेनस्टाम, व्हेर्नर फोन (स्वीडिश लेखक)
२० (उ.).११३७
स्वीडिश साहित्य २० (पू.).६४१ अ
हेइबॅर, गुन्नार (नाटककार) ८.५९७ अ
हे ईश्वरराव, हे पुरुषोत्तमराव (कादंबरी)
१८.१५८ अ
हेंगकेल, जे. एफ. (शास्त्रज्ञ) १३.८४९ आ
हेंच, फिलिप शोवॉल्टर (अमेरिकन वैद्य)
२० (उ.).११३७; ८.९९५ अ
राइशस्टाइन, टाडेयस १४.६४३ आ
हेंझेलीट, के. (जीवरसायनशास्त्रज्ञ) २.१९९ आ
हेंडरसन (आंतरराष्ट्रीय विमानतळ) २० (उ.).
१२१९ आ
हेंडरसन, आर्थर (इंग्रज समाजशास्त्रज्ञ)
२० (उ.). ११३८
हेंडरसन, टी. (ज्योतिर्विद) ९.२०८ आ, २०९ आ
हेंडरसन, डी. के. (मानसशास्त्रज्ञ) ५.७९७ आ
हेंडरसन, डेव्हिड (निग्रो कवी) ८.६२४ आ
हेंडरसन द रेन किंग (कादंबरी) ११.८२२ आ
हेंप (वनस्पती) ११.३८
अंबाडी १.७८ अ
कुडझू ४.७४ आ
तंतू, नैसर्गिक ७.३६ आ, ३९ अ
मॅनिला ३.५५४ अ; ४.२७१ आ

मॉरिशस हेंप ४.७७१ आ
हेंप उद्योग २० (उ.).११३८
हेंप, न्यूझीलंड (वनस्पती) २० (उ.).११४०
हेंप, पाम (वनस्पती) २० (उ.).११४१
हेंप, मॅनिला (वनस्पती) : पहा मॅनिला हेंप
७.३७ अ
हेंप, रोझेला (वनस्पती) २० (उ.).११४१
हेक (मासे) २० (उ.).११४१, **चि.** ६४
हेकमन करेक्शन प्रणाली २० (उ.).११४२ आ
(प)
हेकमन, जेम्स जोसेफ (अमेरिकन अर्थशास्त्रज्ञ)
२० (उ.).११४२
हेकर, ई. (जीवरसायनशास्त्रज्ञ) ११.६८३ अ
हेक, रिचर्ड फ्रेड (अमेरिकन रसायनशास्त्रज्ञ)
२० (उ.).११४३
हेकरू (मासे) २० (उ.).११४४, **चि.** ६४
पिवळा हेकरू १२.चि. ५३
हेकल, ई. एच्. (तत्त्वचिंतक) ७.१५० अ
हेक विक्रिया (रसायनशास्त्र) २० (उ.).११४३ आ
हेकाटीअस २.५०९ आ; १३.२५ आ
हेकाटीअस, मायलीटसचा (ग्रीक इतिहासकार)
२० (उ.).११४५; २.५०९ आ; ५.४१९
अ; १३.२५ आ
नकाशा ८.२६८ आ
हेकिगान्-रोकु (ग्रंथ) ६.७३१ आ
हेकेची कथा : पहा हेके मोनोगातारी २० (उ.).
११४५ अ-आ
हेकेजिनीन (औषध) ३.१६५ अ
हेके मोनोगातारी (जपानी महाकाव्य) २० (उ.).
११४५; ६.१६८ अ, १६९ आ; ७.१४
आ, १५ अ
हेकेल, एरिख (चित्रकार) १.३४२ अ
हेकेल, एन्स्ट हाइन्रिख (जर्मन प्राणिशास्त्रज्ञ)
२० (उ.).११४५; २.६६ आ; ७.१४, १५
अ; ८.७१९ आ; ९.२३५ आ; १०.५३६
अ; १७.७०८ अ, ७०९ अ
क्रमविकास ४.४२४ अ, ४२७ अ-आ
जातिवृत्त ६.४१२ आ
नैसर्गिक निवड ८.९६४ आ
पुनरावर्तन सिद्धांत ९.७९९ आ
प्राण्यांचे वर्गीकरण १०.५४८ आ
हर्टव्हिख, ऑस्कार (व्हिल्हेल्म आउगुस्ट)
२० (उ.).११७९ अ
हेव्झॅकोरॅलिया (प्राणि-उष्ण) २० (उ.).११४६;
१.७१७ आ
पोवळे १०.१०८ अ
हेव्झॅक्विनेलिडा (प्राणि-वर्ग) १०.२९ अ, ३० अ
हेव्झॅफ्ल्युओरोबॅंझीन (संयुग) १०.११८० आ
हेव्झॅहायड्रोथायमॉल (संयुग) : पहा **मॅथॉल**
१३.१०३८ अ
हेव्झॅफिनिल एथेन (संयुग) १३.८३५ आ

हेव्झीन (संयुग) १.७७२ अ
हेव्झेन (संयुग) १.७७० आ
हेक्टर (क्षेत्रफळाचे एकक) १५.३५५ अ
हेक्टर, पब्लिलीअस (रोमन लेखक) १५.१४७ आ
हेक्टोग्राफ (यंत्र) १७.४१३ अ
हेक्ला (ज्वालामुखी) १.८०८ आ
हेक्सुरॉनिक अम्ल : पहा **ऑस्कार्बिक अम्ल**
१.७९७ अ
हेक्ट मेणे १३.१०९० अ
हेग (स्थळ) २० (उ.).११४७; १४.४५२ अ-आ
आंतरराष्ट्रीय न्यायालय १.८३० आ (प)
बुडुवा, लिऑ व्हीक्टॉर ऑग्युस्त ११.६८८ आ
बेर्नार्त, ऑग्युस्त मारी फ्रांस्वा ११.७८१ आ,
७८२ अ
राष्ट्रसंघ १४.८६१ अ
रूट, एलिहू १४.११३३ अ
हेग आंतरराष्ट्रीय अभिसंधी ५.१३० अ (प)
हेग करार ६.४६७ आ
हेग कोर्ट : पहा **आंतरराष्ट्रीय न्यायालय** १.८३०
अ
हेग, डालस (ब्रिटिश सेनापती) १०.८७१ आ
हेगडे, लीलाधर (लेखक) १२.१२४८ आ;
१४.८६२ आ
हेग न्यायालय : पहा **आंतरराष्ट्रीय न्यायालय**
१.८३० अ
हेग परिषदा २० (उ.).११४८; ६.५९४ अ;
१७.६६३ आ, ६६४ अ
तटस्थता ७.१२७ आ, १२८ अ
निःशस्त्रीकरण ८.६०७ अ-आ, ६०८ अ-आ
युद्धगुन्हे व खटले १४.१३२ आ (प)
युद्ध व युद्धप्रक्रिया १४.१४३ आ
हेग, सर बोलस्ली (इंग्रज इतिहासकार) १.४४५ आ
हेगेल, जॉर्ज व्हिल्हेल्म फ्रीड्रिख (जर्मन तत्त्वज्ञ)
२० (उ.).११४८; २.२१ आ (प); ३.३८१
आ, ४२९ अ; ५.६७४ आ, ८१७ आ; ६.५५९
अ (प), ५६६ आ; ८.६९८ आ, ८०७ अ;
९.१३३ आ, २२६ अ-आ; १६.११७ आ,
३०० आ, ८७३ आ; १७.१ आ; १८.३१५
आ; २० (उ.).९१३ आ
अतिशाशितावाद १.१८५ आ
अस्तित्ववाद १.६६४ अ
आकार आणि उपादान १.८८० आ
एकसत्तावाद २.१००२ अ
क्रांति-२ : ४.४४५ आ (प)
चिद्वाद ५.८९४ अ
तत्त्वमीमांसा ७.१४० अ, १४८ आ, १४९ अ
तार्द, गाब्रीएल ७.३४० आ
द्वंद्ववाद ७.१०४० अ
फॉइरबाख, लूटव्हिख आंड्रेआस १०.८५९ अ (प)
मक्टॅगर्ट, जॉन मक्टॅगर्ट एलिस १२.८९१ अ
राज्यशास्त्र १४.७४७ अ

राज्यसंस्था १४.७५३ अ
विवेकवाद १६.८३३ अ
विज्ञानाचे तत्त्वज्ञान १७.१ आ
शोकात्मिका १८.११९ अ
सांतायाना, जॉर्ज १९.१०४ अ
सौंदर्यशास्त्र २० (पू.).२०२ आ (प)
हेगेलमायर, एफ. (वनस्पतिशास्त्रज्ञ) ६.९४१ अ
हेगेलवाद ७.३ अ
हेगिसिअस (सायरीनीइक्स फंथीय तत्त्वज्ञ) १९.३२० अ
हेगोडू (स्थळ) १९.६७८ अ-आ
हेग्ले, फ्रिड्रिख गुस्टाफ याकोप (शरीरचना-
शास्त्रज्ञ) १७.६२२ अ
हेच ऑक्ट (१८८७) ४.१८४ आ
हेज ऑफिस, अमेरिका (संस्था) १.३४७ आ
हेज करार ४.१५४ आ
हेज, डब्ल्यू. एच्. (कृषी अर्थतज्ञ) ४.१८३ अ
हेजपेथ, सी. एच्. (शास्त्रज्ञ) १२.९६९ अ
हेज, फ्रेड (अंतराळवीर) १.४५ अ, ५९२ अ, **चि.**
६
हेज (हायेझ), **रदरफर्ड बरचर्ड** (अ.सं.सं.चा
राष्ट्राध्यक्ष) १.३९७ अ
हेज, हेलेन (अमेरिकन अभिनेत्री) १.४२३ अ
हेजॅझ (प्रदेश) २० (उ.).११५१; २० (पू.).२०९
आ (प)
अरबस्तान १.४४१ आ (प)
हे, जॉन (अमेरिकन लेखक) १.३७८ अ
हेजिसिपाइल (थ्यूसिडीडीझची आई) ७.६०३ अ
हे, जे. एस्. (ज्योतिषशास्त्रज्ञ) ६.६४७ अ;
१४.१२०४ अ
हेझ, जॉन (ऑलिंपिक धावपटू) १३.१०५ अ
हेझन, अॅलेन (शास्त्रज्ञ) ९.५१३ अ;
१०.६६६ अ; १३.९९० अ
हेट-डा-गे (वास्तू) १०.१०६ अ
हेटनर अॅल्फ्रेड (भूगोलज्ञ) २० (उ.).११५२
हेटॅक्विटिनाडा (प्राणि-वर्ग) १०.३० अ
हेटले, पीटर (क्रीडा संघटन समितीचे अध्यक्ष)
१४.८५२ आ
हेट व्होल्क (पक्ष) ११.८७९ आ, ८८० अ
हेटीअरा संस्था २० (पू.).२०५ अ
हेटीअरी (वेश्या) १७.२०० आ
हेटेरोन्यूस्टिस फॉसिलिस (मासा) १७.७५२ अ
हेटेरोपॉड (प्राणी) ४.९२७ आ
हेटेरोबॅसिडिओमायसिटी (वनस्पती) ३.४३८
आ; ११.२३४ अ
हेटेरोसीस (जीवविज्ञान) : पहा संकरज ओज
१८.२५३ आ
हेडोवार, केशव बळीराम (राष्ट्रीय स्वयंसेवक
संघाचे अध्यक्ष) २० (उ.).११५२; १२.१४९६
आ, १४९७ अ
राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघ १४.९४२ आ, ९४३ अ
विश्वहिंदु परिषद १६.८९५ आ

हेडन, एच्. एच्. (भूवैज्ञानिक) २० (पू.).४३९ अ
हेडन, बेंजामिन रॉबर्ट (चित्रकार) १७.७१६ अ
हेडफोन (उपकरण) : पहा शिरःश्रवणी ८.२६० आ
हेड रॅन्सम (आइसलॅंडिक काव्य) १.८१२ अ
हेडले, विल्यम (संशोधक) १५.३३ अ
हेडविक (ख्रिस्ती क्रायित्री) ६.९४३ अ; ११.८२४ अ
हेडीझ (पाताळ) ५.३९५ अ
हेडीन, एस्. जी. (जीवरसायनशास्त्रज्ञ) २.१९८
आ; १५.४२८ आ; २० (उ.).१०९९ अ
हेडीन, स्वहेन आँडर्स (स्वीडिश समन्वेषक)
२० (उ.).११५४; १८.८६९ आ
प्रवासवर्णन १०.४३९ अ
हेडीशियम कार्बोनेरियम (वनस्पती) २० (पू.).
१२८ अ-आ, चि. ४८
हेडेनबर्गाइट (खनिज) ९.५७८ अ
हेडेबो वर्क १२.४३ आ
हेडेरा (वनस्पती वंश) २.१४१ आ
हेड्रिअन (रोमन सम्राट) १५.१४२ अ; १६.१५५
अ, ६२३ आ
हेड्रिअस (रोमन सम्राट) १.१९५ आ, १९६
अ; ६.६२४ अ
हेड्रोडोरा रोस्टोविनेसिस (सूत्रकृमी) १९.७४४ आ
हेण्डरसन ब्रुक्स (जनरल) १२.३४१ आ
हेतु
दुराशय ७.८२६ आ
हेतुकारण (ऑरिस्टॉटल) १.७५७ अ
हेतुगर्भ वर्तनवाद ६.८९२ आ (प)
हेतुप्रेरण(मानसशास्त्र) १७.६१० आ
हेतुवाद (मानसशास्त्र) : पहा उद्देशानुसारिता
२.७८८ अ-आ
हेतू, पत्रलेखनाचा ९.११८ आ
हेत्वाघात (संज्ञा) ८.२५६ अ
हेदवी (स्थळ) ३.३४ अ
हेदी (वनस्पती) २० (उ.).११५६
हेदू (वनस्पती) : पहा हेदी २० (उ.).११५६ अ
हेनबरी अशानिविवर (ज्योतिषशास्त्र) २.८७२
आ, ८७३ अ
हेनबेन (वनस्पती) ३.७५ अ
हेन, लवॉर्च (कवी) १७.१९० अ
हेनलाइन, पेटर (संशोधक) ५.५२६ अ
हेनले पाश (शारिर) २.७७६ आ; १०.१३० आ
हेनसन, डब्ल्यू. एस्. (संशोधक) १०.५४५ आ
हेनॉक, ई. एच्. (वैद्य) ११.४६३ आ
हेनॉक-शन्लाइन नीलारुणी रोग ८.८२६ अ;
११.४६३ आ
हेनिअॅगज, ऑगस्ट (डॅनिश इतिहासकार)
२.५१८ आ
हेनिंग, एफ्. (भौतिकीविज्ञ) २.९०० अ
हेनिन (शिरोभूषण) १७.७७८ अ-आ
हेनी, एल्. जी. (ज्योतिर्विद) ६.७१ आ, ६४२ आ
हेनी, सॉजा (फिगर स्केटिंग-स्त्री) १.४२४ अ;

२० (पू.).२५४ आ
हेनेगाय, एल्. एफ्. (संशोधक) १६.२६५ आ
हेनेपिन, फादर ल्वी (मिशनरी फादर) १३.५६७
अ, ५६९ अ
हेन्झेन, व्हिक्टर (जीववैज्ञानिक) १०.६७१ आ
हेन्ट्शेल, डब्ल्यू. (शास्त्रज्ञ) ९.८९९ आ
हेन्बरी, जॉन (शास्त्रज्ञ) ३.२६२ आ
हेन्निंटा मारीआ (पहिल्या चार्ल्सची पत्नी-
राणी) १३.१११२ आ
हेनिससन, रॉबर्ट (कवी) २० (उ.).११५६
हेन्ती (पोर्तुगाल राजपुत्र) १३.२५ आ
हेन्ती, आठवा (इंग्लंडचा राजा) २.१३५ आ;
४.१२० आ; ५.४५१ आ; ११.७४५ आ;
१३.३६१ अ, १२६४ अ (प)
हेन्ती एझ्मंड (कादंबरी) ७.५७० आ
हेन्ती ख्रिस्तोफे किल्ला (केम-हेशन, हैती)
२० (उ.). चि. ६०
हेन्ती घराणे १५.२१७ आ
हेन्ती, चार्ल्स (लेखक) १०.१००८ आ
हेन्ती, चौथा (राजा) १०.१०६२ आ;
१२.१११८ अ; १५.५७ अ
हेन्ती, जोझेफ (जोसेफ) (अमेरिकन भौतिकीविज्ञ)
२० (उ.).११५६; १३.५२६ आ; १५.४१५
आ; १६.३९८ अ, ४४७ अ
हेन्ती, टॉमस (शास्त्रज्ञ) १६.३३ अ
हेन्तीट्टा टॅपल (कादंबरी) १३.११०४ आ
हेन्ती, ट्यूडर (राजा) ५.४५१ अ
हेन्ती, डब्ल्यू. (रसायनशास्त्रज्ञ) ८.५१४ आ
हेन्ती, डॉन (पोर्तुगीज राजा) ६.३०८ अ
हेन्ती, ट्रेपर वर्गीकरण (ज्योतिषशास्त्र) ६.६४१ आ
हेन्ती, तिसरा (राजा) ५.४५० आ, ४५६ आ
हेन्ती द थर्ड अँड हिज कोर्ट (फ्रेंच नाटक)
७.९६४ अ
हेन्ती, द नेव्हिगेटर (पोर्तुगीज समन्वेषण
आश्रयदाता) २० (उ.).११५७; ३.५३१ अ;
१२.५८५ आ; १७.१६२ आ; १८.६६१ अ
हेन्ती, दुसरा (इंग्लंडचा राजा) २.१३५ अ-आ;
५.४५० आ; ११.७४५ अ-आ; १८.४७ अ
हेन्ती पर्वत (उटा, अमेरिका) १५.३०६ आ
हेन्ती, पहिला (इंग्लंडचा राजा) १२.११७१ अ
हेन्ती, पाचवा (इंग्लंडचा राजा) १७.५८९ आ
हेन्ती पीटर राष्ट्रीय उद्यान, व्हेझुएला १४.८८७ अ
हेन्ती फोर्थ (नाटक) ९.७४२ आ
हेन्ती मुर ऑन स्कल्पर (ग्रंथ) १३.७६३ आ
हेन्ती मूर (शिल्पकार) ३.८४० अ
हेन्ती, रॉबर्ट (अमेरिकन चित्रपट) १.४२० अ
हेन्ती विलास पार्क १३.९५ आ
हेन्ती, विल्यम (रसायनशास्त्रज्ञ) १६.५२ आ
हेन्ती, सर एडवर्ड रिचर्ड (पोलीस अधिकारी)
११.८७५ आ
हेन्ती, सातवा (इंग्लंडचा राजा) २.४०६ अ;

११.२ आ; १५.३५६ अ
हेन्ली, विल्यम अर्नेस्ट (इंग्रज कवी) २० (उ.).
११५८
हेन्ले, फ्रीड्रिख गुस्टाफ याकोप (शास्त्रज्ञ)
१७.४७ आ, २२१ आ
हेन्स, एच्. एम्. (वनस्पतिवैज्ञानिक) ९.५३५ अ
हेन्स, एलवुड (संशोधक) १३.११८९ आ
हेन्स जॅक्सन (बॅले नृत्यप्रकार) २० (पू.).२५४ आ
हेन्सन, विल्यम एस्. (संशोधक) १६.चि. १७
हेन्सेन चकती (रेणुरचना) २० (पू.).४११ आ
हेन्सेलीट चक्र (जीवरसायनशास्त्र) : पहा यूरिया
चक्र ५.६६७ आ
हेपल्व्हाइट खुर्ची (कारागिरीची शैली) ४.७०५ आ
हेपारीन (औषध) ३.१९२ अ; १४.३५६ आ
रक्तलथनरोधक १४.३५६ आ
रक्तसाठवण १४.३७० आ
हेपॅरीन (द्रव्य) १६.१८२ आ, १८३ आ
हेप्टॅप्लोमेरिस (ग्रंथ) ११.५५४ अ
हेप्टानोन्-२ (संयुग) १०.१००६ आ
हेप्टीन (संयुग) १.७७२ अ
हेप्टेन (संयुग) १.७७१ अ
हेप्टामेरॉन (कथासंग्रह) १०.११३३ अ
हेप्वर्थ, बार्बारा (ब्रिटिश चित्रकर्त्री व शिल्पकर्त्री)
२० (उ.).११५९; ३.८४० अ
हेफर्ड, जे. एफ्. (भूगणिति) १२.५७८ आ
हेफनर-आल्टनेक, फ्रीड्रिख फोन (संशोधक)
१६.४८१ अ
हेफल्व्हाइट, जॉर्ज (फर्निचरविषयक लेखक)
१०.७८६ अ
हेबिअस कॉर्पस : पहा बंदीप्रत्यक्षीकरण ११.२
अ
हेबे (लघुग्रह) १५.२२९ आ, २३१ अ
हेबे, डी. ओ. (मानसशास्त्रज्ञ) १०.५५० अ
हेबेडोमाडे (ग्रंथ) १७.४५४ आ
हेब्वर, कृष्ण कट्टिनगरी (भारतीय चित्रकार)
२० (उ.).११६०, चि. ५८; १२.३८५
आ, ३८६ अ; १४.२४१ अ
हेब्वर, लक्ष्मीकंत : पहा लक्ष्मीश १५.२९६ अ-आ
हेब्वेल, फ्रीड्रिख (नाटककार) २० (उ.).
११६२; ६.२१४ आ
हेब्रिडीझ (बेटे) २० (उ.).११६२
ग्रेट ब्रिटन ५.४४७ आ, ४४८ अ
ब्रिटिश बेटे ११.१०७० अ (प)
हेब्रे, ए. आर्. (संस्कृत लेखक) १८.५४० आ
हेमंत ऋतुचर्या २० (पू.).५८२ आ
हेमंत ऋतू २.९६३ आ
हेमकूट (स्थळ) : पहा कैलास ४.२७९ अ
हेमकोश (कोशाग्रंथ) ११.७५ अ-आ
हेमगर्भ (आयुर्वेद) २० (उ.).११६३
हेमचंद्र (वनस्पती) : पहा हीमू २० (उ.).११०२
अ-आ

हेमचंद्र (जैन ग्रंथकार) २० (उ.).११६३; २.५१४ अ; ३.८३१ आ; ६.२७ अ (प), ५८५ आ, ५८६ अ; ७.९१८ अ; १८.१४१ आ, १४२ अ, ५३१ अ
 अनेकार्थसंग्रह १८.५३२ आ, ५३३ अ
 अपभ्रंश भाषा १.२८० आ
 अभिधानचिंतामणी १८.५३२ आ, ५३३ अ
 देशीनाममाला १८.५३२ आ, ५३३ अ
 निघंटुशेष १८.५३२ आ, ५३३ अ
 मागधी भाषा १३.१६८ अ-आ
 माहाराष्ट्री भाषा १३.४६७ आ, ४६९ अ-आ
 माहाराष्ट्री साहित्य १३.४६९ आ
 शब्दानुशासन १८.५३१ अ
 हेमचंद्र गोस्वामी (चरित्रग्रंथ) १८.८०७ अ
 हेमचंद्र रोहिणी (कादंबरी) ८.४८१ आ
 हेमचंद्र व्याकरण प्रणाली १८.५३१ अ-आ
 हेमचंद्र सूरी : पहा हेमचंद्र २० (उ.).११६३ आ; ७.९१८ अ
 हेमन थिओ (व्यवस्थापनतज्ज्ञ) १७.३४८ अ
 हेमपीठ : पहा कामाख्या ३.६९५ आ
 हेमपुष्पिका (वनस्पती) २० (उ.).११६४, चि. ६६
 हेमबर्ग, टी. (शास्त्रज्ञ) ६.५१४ आ
 हेमराज (व्याकरणकार) ८.९२१ आ
 हेमलॉक (वनस्पती) २० (उ.).११६४, चि. ६६
 हेमलॉक स्पूस (वनस्पती) २० (उ.).११६५ अ
 हेमवती नंदन बहुगुणा गढवाल विद्यापीठ २० (उ.).११६५
 हेमसरस्वती (असमिया कवी) २० (उ.).११६६
 असमिया साहित्य १.६५५ अ
 हेमसिंगजी (लेफ्टनंट कर्नल) १९.४५८ अ
 हेमहंसविजयगणी (संस्कृत पंडित) १८.५३१ आ
 हेमेटाइट (खनिज) २० (उ.).११६६
 लोखंड १५.७८४ आ
 वजने १५.९४० आ, ९४१ अ
 हेमांगिनी सिंग यादु (मिस आशिया पॅसिफिक) २० (पू.).चि. १६
 हेमाडपंत (संस्कृत पंडित) : पहा हेमाद्री २० (उ.). ११६८ अ
 हेमाडपंती वास्तुशैली २० (उ.).११६६, चि. ५९
 अंबरनाथ १.७७ आ
 अकोला जिल्हा १.८९ आ
 आँढा नागनाथ ३.८१ आ
 पर्ली-सज्जनगड ९.१९४ अ
 यादव घराणे १४.६९ अ-आ, ७० अ-आ
 हेमाडी पंडित : पहा हेमाद्री २० (उ.).११६८ अ
 हेमाद्री (संस्कृत पंडित) २० (उ.).११६८;
 ३.१६० आ; ८.३० अ; ११.२३ आ;
 १३.१२४२ आ; १६.७७ आ, ७८ अ;
 १७.६०० अ; १८.५३५ आ
 आयुर्वेद रसायन १५.१२५२ आ

चतुर्वर्ग चिंतामणि ५.६४७ अ; १८.५३५ आ
 महाराष्ट्र राज्य (इतिहास) १२.१४८८ आ
 यादव घराणे १४.६८ अ, ६९ अ
 हेमाडपंती वास्तुशैली २० (उ.).११६६ आ, चि. ५९
 हेमाद्री (सुवर्णपर्वत) : पहा मेरू पर्वत १३.१११९ अ
 हेमिअॅसिटल (रसायनशास्त्र) ३.७५५ आ
 हेमिंगसेन, नीअल्स (डॅनिश लेखक) ६.९५६ अ
 हेमिंग्वे, अर्नेस्ट (अमेरिकन कादंबरीकार) २० (उ.).११६८; १३. ११६४ अ
 अमेरिकन साहित्य १.३७८ आ
 हेमिंग्वे, लिस्टर (न्यू अँटलांटिस देशाचे संस्थापक) ८.२०८ आ
 हेमिकॉर्डेटा (प्राणि-उपसंघ) २० (उ.).११७०
 कॉर्डेटा ३.९०३ आ, ९०४ अ
 प्रजोत्पादन १०.२६२ आ
 प्राणिसृष्टीचे संघ व वर्ग १०.५४२ आ
 बॅलनोलाॅसस ११.२२६ आ
 हेमिकॉर्डेटा प्रॉटोलिथिना (प्राणिगट) ९.८८५ अ
 हेमिटिक भाषासमूह : पहा हॅमिटिक भाषासमूह २० (उ.).८४१ अ; १२.१३५६ आ
 हेमिप्टेरा (कीटक गण) ४.२४ अ
 खवले किडे ४.६२५ आ,
 टेकूण ७.१९ अ
 मावा १३.४५८ अ
 सिकाडा ४.२४ आ
 हेमिमॉर्फाइड (खनिज) २० (उ.).११७१
 हेमिमेटॅबोला (कीटक विभाग) : पहा एक्झॉप्टेरिगोटा ४.२३ अ
 हेमि-हॅफस गेमाडी (मासा) १९.६३५ आ
 हेमि-हॅफस जॉर्जिय (मासा) १९.६३५ आ
 हेमि-हॅफस डुसुमेरी (मासा) १९.६३५ आ
 हेमि-हॅफस फार (मासा) १९.६३५ आ
 हेमि-हॅफस युनिफॅसिएटस (मासा) १९.६३५ आ
 हेमि-हॅफस ल्युकाॅप्टेरस (मासा) १९.६३५ आ
 हेमिस (बौद्ध मठ) १५.६६० अ
 हेमीन (संयुग) ५.३४६ अ
 हेमीसेल्युलोज (संयुग) २० (पू.).७१ आ
 हेमू (सेनापती) : पहा हीमू २० (उ.).११०२;
 १.८१ आ
 हेरकथा २० (उ.).११७१
 अर्नाळकर, बाबुगव १.५०९ आ, ५१० अ
 हेरगाव (स्थळ) १५.४०० अ
 हेरिगरी, लष्करी २० (उ.).११७२; ९.८ आ (प); १२.१२८९ आ
 आधुनिक काळ २० (उ.).११७२ अ-आ
 गुप्तवार्ता ५.१३० अ-आ
 टेहळणी, सैनिकी ६.८७९ अ
 प्राचीन व मध्ययुगीनकाळ २० (उ.).११७२ अ
 माताहारी १३.१८२ आ (प)
 हेरझाग, एमिल (लेखक) : पहा मोर्वा, आंद्रे १३.१२७५ अ-आ

हेरझोक, मॉरिस (गिर्यारोहक) १.२५७ अ
 हेरन, अर्नल्ड हेर्मान लूटव्हिख (आर्थिक इतिहासकार) २० (उ.).११७२
 हेरन, ए. एम्. (भूवैज्ञानिक) १.४६० आ; २.१९० अ; ७.७७४ अ; ११.६३४ आ
 हेरल्ड्री (वंशनिदर्शक चिन्हे) : पहा मानचिन्हकारी १३.२२१ आ
 हेरस्कोव्हिट्स, मेलव्हिल जीन (मानवशास्त्रज्ञ) २० (उ.).११७३
 हेरॅझो (टाइल्स) ३.६१२ आ
 हेरा (ग्रीक देवता) ६.६२० अ-आ, ७४६ अ, ९.८३४ अ; २० (पू.).७४९ अ-आ
 हेराइव्हा (शहर) : पहा हेरात २० (उ.).११७५ अ
 हेरांदेथ, मीगेल (कवी) २० (पू.).४३२ अ-आ
 हेराक्लायटस (विचारवंत) २० (उ.).११७४;
 ५.३८४ आ, ३८५ अ; ९.२२६ अ;
 ११.६३७ आ; १८.५०२ आ
 अकादमी १.८५ आ
 विश्वोत्पत्तिशास्त्र १६.९१६ आ
 हेराक्लायडीस (ज्योतिर्विद) ५.३९४ अ
 हेराक्लायस (कलासमीक्षक) ५.७९८ आ
 हेराक्लीझ (वीरपुरुष) : पहा हर्क्यूलीझ २० (पू.). ७४९
 हेरात (स्थळ) २० (उ.).११७५
 अफगाणिस्तान १.३०४ अ (प)
 हेराल्ड ऑफ द स्टार (थिऑसॉफिकल मुखपत्र) ४.२०८ आ
 हेरास, फादर हेन्री (इतिहासकार धर्मगुरू) २० (उ.).११७५; ७.९७४ आ; १३.१२९४ आ
 सांकलिया, हसमुख धीरजलाल १९.५० आ
 हेरॉइन (मादक द्रव्य संयुग) १.३०७ आ;
 १३.१८७ आ, १९० आ, १९१ अ, ५२५ अ
 हेरॉड द ग्रेट (राजा) ६.५६८ अ
 हेरॉन (पक्षी) : पहा बगळा ११.२८८ अ-आ
 हेरिओट, रॉजर एम्. (जीवसायनशास्त्रज्ञ) ८.५८८ आ
 हेरिंग, एव्हाल्ट (शरीरशास्त्रज्ञ व मानसशास्त्रज्ञ) २० (उ.).११७६; १५.११६७ अ
 हेरिंग, कोन्स्टान्टीन (औषधिविज्ञ) ११.४२१ अ
 हेरिंग, जे. आर्. (शास्त्रज्ञ) ६.६१७ अ
 हेरिंग तेल ७.४८५ आ
 हेरिंगबोन व्हिल कापड १२.४७ आ; १५.१२३५ आ
 हेरिंग-ब्रॉइअर-प्रतिक्षेप (संशोधन) ११.१०५७ अ
 हेरिंग भ्रम (भ्रमाचा एक प्रकार) १२.८१५ अ (रेखाचित्र)
 हेरिंग मासा २० (उ.).११७६, चि. ६४;
 १४.१०६ आ
 प्लवक साहचर्य १०.६७३ अ, ६७४ आ
 हॅद २० (उ.).१२०० आ
 हेरिस्क, रॉबर्ट (कवी) २० (उ.).११७७
 हेरिटिएरा लिटोरॅलिस (लहान वृक्ष) १९.६३५ अ

हेरिटेज हॉटेले (हॉटेल प्रकार) २० (उ.).१४४ आ
हेरियट, डी. आर्. (भौतिकीविज्ञ) १५.६४८ आ
हेरिसॉ, एल्. ए. पी. (शास्त्रज्ञ) १४.४५५ अ
हेरेदिया, (एरद्या) **होसे मारिआ द** (कवी)
२० (उ.).११७७
फ्रेंच साहित्य १०.११४० आ
हेरो (जमात) : पहा **हिरो** २०(उ.).१०९१ अ-आ
हेरोड अँड मारिआम्न (नाटक) २० (उ.).११६२ आ
हेरोडायानिक (अँटिक) अंक १.१ आ, २ अ
हेरोडेस उँड मारिआम्न (नाटक) २० (उ.).११६२ आ
हेरोद (यहुदी राजा) १४.२१९ अ
हेरोव्हस्की, **यारोस्लाफ** (रसायनशास्त्रज्ञ)
२० (उ.).११७८; ८.९८८
हेर्टव्हिख, **ऑस्कार** (व्हिल्हेल्म आउगुस्ट)
(जीववैज्ञानिक) २० (उ.).११७८; २.६७
अ; १२.८४९ अ; १५.४७२ आ
हेर्टव्हिख, **रिकार्ड कार्ल व्हिल्हेल्म थिओडोर**
फोन (शास्त्रज्ञ) २० (उ.).११७८ आ
हेर्टसेन, **अल्यिक्सान्डर आयव्हानोव्हिच**
(विचारवंत) २० (उ.).११७९
हेर्टेल, **योहानेस** (भारतविद्यावंत) १२.३५९ अ
हेर्ट्झल, **थीओडोर** (लेखक) २० (उ.).११७९;
२.२९० आ; ६.६१९ आ, ६२१ आ;
१६.७७४ अ
ज्यू राष्ट्रीय आंदोलन ६.६२१ आ
ज्यू संस्कृति ६.६२८ अ
हेर्ट्स, **हेन्रिक** (डॅनिश नाटककार) ६.९५७ अ
हेर्डर, **योहान गोटफ्रीट फोन** (तत्त्वज्ञ) २० (उ.).
११८०; २.५१० आ, ५२९ आ, ५३० अ,
७८२ अ; ६.२०९ आ; १८.२२६ आ, ३२४
अ, ५६८ आ; २० (पू.).५४१ अ
गटे, **योहान वॉल्फगांग फोन** ४.७९५ आ
हेल्सिंग एन्स्ट (जर्मन काव्य) ६.२०४ आ
हेर्था (कादंबरी) २० (पू.).६४० अ
हेर्नानी (नाटक) १४.२७३ आ
हेर्बार्ट, **योहान फ्रेडरिक** २० (उ.).११८१;
१.२०५ आ, २०६ अ
अध्यापन व अध्यापनपद्धति १.२०८ अ-आ,
२०९ अ
हेरमान, **जे. एच्.** (अभियंते) ४.८२८ आ
हेर्मान, **फोन झाक्सेनहाइम** (कवी) ६.२०६ अ
हेर्मेटिक पंथ ११.१०७८ आ (प)
हेर्मेटिक साहित्य ५.३९८ आ
हेर्मेटिझम (एर्मेतिझ्मो) (काव्यसंप्रदाय) १३.११६३ अ
हेर्नड, **अबेस** (महिला विश्वकोशकार) १६.८७० अ
हेलॉफसन, **एन्.** (भौतिकीविद) १९.४४८ अ
हेशर्को, **अँव्हरम** (जीवसायनशास्त्रज्ञ) २० (उ.).
११८२
हेसीनियम गिरिजनन (भूविज्ञान) ५.४० आ
हेल अँड **फेअरवेल** (आत्मचरित्र) १३.७६० अ
हेल, **जॉर्ज एल्री** (ज्योतिर्विद) २० (उ.).११८२;

१.७२८ अ; ४.५२२ अ; ६.७२ अ, ६४३ आ;
७.९०५ आ; १७.१६४ अ; २० (पू.).२२७ अ
दूरदर्शक ७.८६४ आ, ८६९ आ
सौरवर्णपटलेखक १५.११४३ आ
सौरवर्णपट लेखक व दर्शक १९.७६४ आ
हेल दूरदर्शक (उपकरण) ७.८३४ आ, **चि.**
३३, ३४; १७.१६४ अ; २० (उ.).११८२
अ-आ
हेलन ब्रेम्लू (तत्त्वज्ञ श्वाइत्सरची पत्नी) १८.२४५ अ
हेल, **पी. आर्.** (भौतिकीविज्ञ) ५.१४८ आ
हेलब्रॉन, **सर आयन मॉरिस** (शास्त्रज्ञ) ६.४९६ आ
हेलभासा (भाषा) १९.५२३ आ
हेलमंड (नदी) २० (उ.).११८३; १.३०१ अ (प)
हेलमंड प्रकल्प १.३०६ अ
हेलमर्ट, **फ्रीड्रिख** (भूगणितज्ञ) १९.६३ आ
हेलर, **एरिक** (तत्त्वज्ञ) १६.११७ आ
हेलरीगेल, **एच्.** (रसायनशास्त्रज्ञ) ४.५४७ अ
हेल, **विल्यम** (अभियंते) १४.१००८ अ
हेल, **विल्यम जे.** (रसायनशास्त्रज्ञ) ४.२३५ अ
हेलस (स्थळ) : पहा **ग्रीस** ५.४३४ अ
हेल, स्टीफन डब्ल्यू. (रसायनशास्त्रज्ञ) २० (उ.).
११८३
हेलस्ट्रॉम, **गस्टव्ह** (कादंबरीकार) २० (पू.).६४१ आ
हेलाडिक संस्कृती २.४६९ आ
हेलास (स्थळ) : पहा **ग्रीस** ५.४३४ अ, ४०१ आ
हेलिअँथस अँन्यूस (सूर्यफूल) १९.चि.५०
हेलिअँफोरा (वनस्पतिवंश) ४.१६ अ-आ
हेलिआंड (जर्मन काव्य) ६.२०३ आ
हेलिओक्लीस (राजा) ५.४१२ आ
हेलिओट्रोप (ब्लडस्टोन, खनिज) ४.४९८ आ
हेलिओट्रोपीन (सुगंधी द्रव्य) १९.३६ अ
हेलिओडरस (ग्रीक राजदूत) १४.७०६ अ
हेलिओपोरेशिया (प्राणि-गण) १९.६२२ आ
हेलिकॉप्टर (वाहन) २० (उ.).११८४, ७७९
अ (प); १२.२१८ आ
कीटकनाशक फवारणी १८.चि. २
टबाइन प्रचालन ६.७६१ अ
विमान १६.६७७ अ-आ
स्वयंघूर्णी २० (पू.).५५३ अ
हवाई दल २० (उ.).७७६ अ
हवाई पेरणी १५.चि. ४१
हेलिपोर्ट (अवतरण क्षेत्र) १६.७०९ आ
हेलिकॉप्टर, **MilMi-26** (वाहन) २० (उ.).११८४
आ
हेलिन (लघुग्रह) १५.२३० आ
हेलुंग जिआंग (कृष्णसर्प नदी) : पहा **अमूर**
१.३६९ अ
हेले, **डब्ल्यू.** (मानसशास्त्रज्ञ) १३.३१८ अ
हेलेन कर्टिस उद्योगसमूह १०.८२८ अ
हेलेन केलर एन्डोमेंट फंड ४.२४४ आ
हेलेन समाज ५.३९५ अ

हेलेना (स्थळ) २० (उ.).११८९
हेलेनिक राज्य संघ ५.४०५ आ
हेलेनिस्टिक चित्रजवनिका ५.८२० आ
हेलेनिस्टिक संस्कृती : पहा **ग्रीकांश संस्कृति**
५.४२५ अ; ७.५२ अ
हेलेस, **स्टीव्हन** (वनस्पतिशास्त्रज्ञ) २० (पू.).
१८१ अ
हेलेस्पॉट (सामुद्रधुनी) : पहा **दादनिस्** ७.७४० अ
हेल्लोल्ड बेट १८.२२७ आ
हेल्प एज इंटरनॅशनल (संयुक्त राष्ट्र संघटना)
१७.९७ अ
हेल्प एज इंडिया (संस्था) १७.९७ अ
हेल्पर्स ऑफ द हँडिकॅप्ड (संस्था) २० (उ.).
१११६ आ
हेल्मन, **एम्.** (संशोधक) ९.९३९ आ
हेल्मन, **लिलियन** (नाटककर्त्री) १४.२८३ अ
हेल्मबर्गर, **जे.** (शास्त्रज्ञ) १०.२१२ अ
हेल्महोल्ट्स गॅल्व्हानोमीटर (उपकरण) ४.९२४ अ
हेल्महोल्ट्स फलन (भौतिकी) २.९३८ आ
हेल्महोल्ट्स, हेर्मान लूटव्हिख फेर्डिनांत फोन
(भौतिकीविज्ञ) २० (उ.).११८९; ३.४१६
आ, ४२५ अ; ४.२४७ अ; ६.१२० आ,
५१५ आ; १०.१८२ आ; ११.८९५ अ;
१७.२२१ आ, ६१३ अ; १९.७८८ आ;
अनुसंधक ८.२०९ आ, २२० आ
त्रिवर्णी सिद्धांत १५.११६६ आ
नेत्रपरीक्षक ८.८९२ अ
भोंगा १२.७६१ अ
यंग, टॉमस १४.१ आ
हेल्मॉट, **यान बाप्टिस्टा व्हान (व्हॅन)**
(रसायनशास्त्रज्ञ) २० (उ.).११८९; ३.७२७
अ; ४.५४७ अ; ७.२५८ आ; ८.५२३ आ;
११.१०९८ आ
कार्बन डाय-ऑक्साइड १४.५६५ अ
हेल्मिथालॉजिकल सोसायटी ऑफ इंडिया
१०.५३४ अ
हेल्मिथोस्टॅकिस झेलॅनिका (वनस्पती) २.३४२
आ
हेल्मेट : पहा **शिरस्त्राण** १७.७७४ अ-आ
हेल्व्हाइट (खनिज) २० (उ.).११९०
हेल्व्हाइन (खनिज) : पहा **हेल्व्हाइट** २० (उ.).
११९० अ
हेल्स कॅन्यन (दरी) २.१२० अ; २० (पू.).
४१५ आ
हेल्स, **स्टीव्हन** (स्टीव्हन/स्टीफन) (शास्त्रज्ञ व
धर्मोपदेशक) ६.५६५ आ; १०.१९५ आ;
१४.३४६ अ, ३६२ आ, ५६५ अ; १५.१०५६
आ; १७.६१२ आ
हेल्सिऑन : पहा **वेक बेट** १७.१२७ आ
हेल्सिंकी २० (उ.).११९०
पोलादी पडदा १०.८९ अ

<p>फिनलंड १०.८८९ अ (प) हेल्सिंकी विद्यापीठ १२.३५७ आ हेवर्ड, डब्ल्यू. (शास्त्रज्ञ) १८.६४९ आ हेवर्ड, नार्थनिएल (संशोधक) ५.८२ आ हेविट, विल्यम ग्रेली (सुलेखनकार) १९.७१३ आ हेविश, ए. (ज्योतिर्विद) : पहा ह्यूइश, अँटनी २० (उ.).१२६२ आ; ६.६४३ आ हेवी एंजिनिअरिंग कॉर्पोरेशन १.३३७ आ हेवी स्पार (खनिज) : पहा बग्राइट ११.७१ अ-आ हेवुड, जॉन (नाटककार) २० (उ.).११९१; १४.२७४ आ हेवुड, टॉमस (नाटककार) २० (उ.).११९१; १८.१३२ अ हे वेन (चित्र) ३.८८९ आ हेव्हरिल ज्वर १३.८९२ अ हेव्हिसाइड, ऑलिव्हर (भौतिकीविज्ञ) २० (उ.). ११९१; १५.१३३४ अ; १८.६०५ अ, ६९१ आ आयनांबर २.१३१ अ एम. के. एस. पद्धत २.९११ आ वातावरणातील आयनीकरण १५.१३७७ आ हेव्हेलियस, योहानेस (ज्योतिर्विद) ५.६१७ आ, ६२० आ; ८.३७७ अ; १७.१६३ अ हेव्हेशी, झॉर्झ शार्ल दे (रसायनशास्त्रज्ञ) २० (उ.).११९२; ८.९८६; १०.१०९४ अ; १३.८५१ आ हाफिनियम २० (उ.).८७७ अ हेस, एच्. एच्. (भूवैज्ञानिक) १२.७१३ आ; १८.७१३ आ हेस, एडवर्ड बी. (संशोधक) ६.७४९ आ हेस नियम (रसायनशास्त्र) २.९४५ अ हेस, मोझेस (विचारवंत) २.९७१ आ हेस, रूडॉल्फ (राजनीतिज्ञ) १२.७०० आ हेस, वॉल्टर रूडोल्फ (शरीरक्रियावैज्ञानिक) २० (उ.).११९२; ६.५०३ अ; ८.९९५; १३.१२५५ आ तंत्रिका तंत्र ७.१११ आ हेस व्हिक्टर फ्रांत्स (फ्रान्सिस) (भौतिकीविज्ञ) २० (उ.).११९३; ८.९८६; १०.१०९४ अ बलून १५.१३०८ अ विश्वकिरण १५.१३७७ आ; १६.८५६ अ हेस, हेर्मान (कादंबरीकार) २० (उ.).११९३; ६.२१६ आ हेसिडिझम (विचारप्रवाह) २० (उ.).१०४६ अ हेसियन (फ्रँक लोकांचा गट) १०.१०५१ आ हेसे, आर्. (जीववैज्ञानिक) १०.५३८ आ हे सेतु (विद्युत्) २.६३७ अ हेस्टिंग्जची लढाई ८.५८९ आ; ११.४१३ अ हेस्टिंग्ज, जेम्स (लेखक) १६.८७३ आ हेस्टिंग्ज, लॉर्ड फ्रान्सिस रॉडन (गव्हर्नर) २० (उ.).११९४; २.३८७ अ-आ</p>	<p>पेंढारी व ठग १.१०९१ आ हेस्टिंग्ज, वॉरन (गव्हर्नर) २० (उ.).११९५; २.३९२ अ, ३९३ आ, ३९५ अ; १२.१०४९ अ, १४१४ आ; १८.५४३ अ न्यायालय शुल्क ८.१०५० आ पश्चिम बंगाल राज्य ९.३५० अ रेग्युलेंटिंग अँक्ट १४.११८२ अ-आ हेस्पराइड्स बाग २० (पू.).७५० अ हेस्परोनेशियन भाषाकुल ११.४७८ आ हेस्पेरिडीस : पहा बेंगाझी ११.७०८ अ हेहू (काळी नदी) : पहा अमूर १.३६९ अ हेळवनकट्टेगिरियम्म (कन्नड कवी) ३.२७६ आ हैदशाळा शाळापुस्तक मंडळी (संस्था) १२.१२५१ अ; २० (पू.).७२६ आ हैके-बिवा (संगीत) ६.१६४ आ हैको (स्थळ) २० (उ.).१२१२ आ हैजो (स्थळ) : पहा नारा ८.५३९ आ हैती (प्रजासत्ताक) २० (उ.).११९६, चि. ६० पोर्ट-ओ-प्रिन्स १०.३५ आ राष्ट्रगीत १४.८५७ आ हैद (मासा) २० (उ.).१२००, चि. ६४ सार्डिनेला लॉगिसेप्स १९.३३९ आ हैरिंग मासा २० (उ.).११७७ अ हैदर अली (सेनानी) २० (उ.).१२००; २.३९१ आ, ३९२ अ; ३.३५० आ टिपू सुलतान ६.८४७ अ (प) तोफ व तोफखाना ७.५१३ आ फ्रेंच सत्ता, भारतातील १०.११२७ अ मराठा अंमल १२.११७८ अ माधवराव, थोरला १३.२०८ अ म्हैसूर संस्थान १३.१३२७ अ रामदुर्ग संस्थान १४.७९६ आ रॉकेट १४.१००७ आ श्रीरंगपटण १८.१९४ अ-आ, १९५ अ साँडूर संस्थान २० (पू.).११५ अ हैदर, कुर्तुल ऐन (लेखिका) २० (उ.).१२०१ हैदरखाँ (गायक) ६.१९१ अ हैदरगड बासोडा (स्थळ) : पहा बासोडा ११.५२४ अ हैदर, गाजिउद्दीन (सरदार) १५.२२१ अ हैदर, नझर सज्जाद (उर्दू कथाकार/लेखक) २० (उ.).१२०१ आ हैदर, सज्जाद (उर्दू कथाकार) २० (उ.).१२०१ आ हैदराबाद-१ (राजधानी) २० (उ.).१२०२; १२.४५३ आ आंध्र प्रदेश १.८७२ अ (प) कुतबशाही ४.७७ अ चारमिनार २० (पू.).चि. २४ चौमहाल पॅलेसमधील जुंबरे २०.चि. ४० हैदराबाद-२ (पाकिस्तानातील शहर) २० (उ.).</p>	<p>१२०३; १२.४३९ अ; १९.४८८ आ, ४८९ अ हैदराबाद पोलिटिकल रिफॉर्मर्स असोसिएशन (संस्था) १७.२३१ आ हैदराबाद म्युनिसिपॅलिटीज अँक्ट ८.२७७ आ हैदराबाद राज्य १८.४५८ अ (प) हैदराबाद विद्यापीठ २० (उ.).१२०३ हैदराबाद संस्थान २० (उ.).१२०३; ३.८२६ अ (प); १२.४२७ आ, ११७४ अ, १४९४ आ, १४९५ अ; १८.४५७ आ, ७३७ अ; २० (उ.).१२०२ अ-आ आंध्र प्रदेश १.८७० आ खड्ग्याची लढाई ४.६२३ अ (प) निजामुल्मुल्क ८.६३१ आ, ६३२ अ भारत (राजकीय स्थिती) १२.१९२ अ मराठे-निजाम संबंध १२.१२८८ आ मेटकाफ, सर चार्ल्स १३.१०७९ अ विश्वेश्वरय्या, सर मोक्षगुंडम १६.९११ अ-आ सामीलनामा १९.२८० आ हैदराबाद संस्थान महाराष्ट्र परिषद २० (पू.). ६११ आ हैदराबाद स्टेट काँग्रेस १८.१८१ आ; २० (पू.). ६११ आ (प); २० (उ.).१२०५ आ (प), १२०८ अ हैदराबाद स्वातंत्र्य संग्राम २० (उ.).१२०६; ५.७३५ आ; १७.९२ अ; १८.१८१ अ-आ; २० (पू.).६११ अ (प); २० (उ.).१२०६ अ- आ काही बंडे आणि उठाव २० (उ.).१२०७ अ-आ दाशरथि ७.७४४ आ पारतंत्र्याचे दुहेरी स्वरूप २० (उ.).१२०७ आ राजकीय आणि सांस्कृतिक धोरण २० (उ.). १२०६ आ (प) राजकीय चळवळींना प्रारंभ २० (उ.).१२०७ आ (प) रामानंद तीर्थ २० (उ.).१२०८ अ वंदे मातरम् आंदोलन २० (उ.).१२०८ आ वाटाघाटी आणि पोलीस कारवाई २० (उ.). १२१० अ वाटाघाटी, सत्याग्रह आणि सुधारणा २० (उ.). १२०८ आ (प) वैद्य, काशीनाथ सीताराम १७.२३१ आ, २३२ अ वैशंपायन, सदाशिव कृष्ण १७.२७१ अ-आ शेवटचे लढे २० (उ.).१२०९ अ-आ सरहद्दीवरील प्रतिकार शिबिरे २० (उ.).१२०९ आ (प) सालारजंग, पहिले २० (उ.).१२०५ अ हैदा (जमात) २० (उ.).१२१० हैदाला, (सेनानी) मोहमद खाऊना (कर्नल) १३.५११ अ हैदान (बेट) २० (उ.).१२११ हैफा (शहर) २० (उ.).१२१२</p>
---	---	--

हैबतखान (आदिलशाही सरदार) १४.८२८ आ
हैबतीबुवा : पहा **हैबती, शाहीर** २० (उ.).
१२१३ अ-आ
हैबती शाहीर २० (उ.).१२१३
हैमंता शैलसमूह (भूविज्ञान) २० (पू.).४३९ आ
हैम, जे. (संशोधक) ९.९३९ आ
हैमन-हल्लुक (पोटजमात) ४.१०२ आ
हैमवत : पहा **हिमालय** २० (उ.).१०६८ अ (प)
हैमवतवर्ष : पहा **भारत** १२.१४४ अ
हैमवत संप्रदाय ११.९६३ आ
हैमा (जातकुळी) १५.३८२ आ
हैय्य बिन यकजान (अरबी तात्विक कादंबरी)
१.४५७ आ
हैसियत कर : पहा **कर, संकीर्ण** ३.३३६ अ (प)
हैहय (स्थळ) : पहा **महेश्वर** १३.५६ अ-आ
हैहय कार्तवीर्य सहस्रार्जुन ३.३६६ अ
हैहय वंश २० (उ.).१२१३; ३.३६६ अ;
६.३५ आ; ९.१९२ आ (प); १२.१३९२
अ; १४.२८ अ; २० (पू.).१५८ अ
अनुपदेश १.२४९ अ
बुद्धपूर्व इतिहास, भारताचा ११.६४७ आ, ६४८
अ-आ
भंडारा जिल्हा १२.२ अ-आ
हो (जमात) २० (उ.).१२१४; २.४१ आ
युवागृहे १४.१६४ अ
'हो' भाषा २० (उ.).१२२६ अ-आ
होइमान, के. (रसायनशास्त्रज्ञ) १४.३२२ अ
होएनश्टाऊफन घराणे १२.१११६ आ
होएबेल (मानसशास्त्रज्ञ) १२.११४५ आ
होएल, सिगुर्ड (कादंबरीकार) ८.५९७ आ
होंगनसुगळु (काव्यसंग्रह) १८.१८३ अ
होंझिक, एम्. पी. ए. (मानसशास्त्रज्ञ) ७.४२५ आ
होंडा, के. (भौतिकीविज्ञ) ५.५३७ आ
होंडा लिड स्कूटर २० (पू.).**चि.१९**
होंबो, बी. एम्. (गणितज्ञ) २.१०८ अ
होंबोरी टोंडो (शिखर) १३.४४९ अ
होकटी (साधन) : पहा **ओक्ती** ९.४९ आ
होकासाँ, झाक द (संशोधक) १३.११८८ अ
होकायंत्र : पहा **दिक्सूचक** ७.७५९ अ;
४.२४७ आ; १६.९७० आ
ट्रफ होकायंत्र १८.८२३ आ
लोलकयुक्त होकायंत्र १८.८२० आ, ८२३ आ
सर्वेक्षक होकायंत्र १८.८२३ आ
होकायंत्र (उपकरण) १८.८१६ आ
होका-सिउ (भाषासमूह) १.३७५ आ
होकुसाई, कात्सुशिका (चित्रकार) २० (उ.).
१२१५
मुद्रानिर्मिती १३.७४६ आ
होकाइडो (बेट) ६.१४३ अ (प); २० (उ.).८५८
आ, १०३९ अ
होक्सवॅगन (मोटार कंपनी) ६.२३१ अ

होगन, बेन (गोल्फ खेळाडू) १.४२४ अ
होगर्ट, रिचर्ड (समीक्षक) १९.४१८ अ
होग व्हेल्यूव्ह राष्ट्रीय उद्यान, नेदर्लंड्स १४.८९५ अ
होगान (झोपडी) ८.३८३ आ
होगार्थ, विल्यम (इंग्रज चित्रकार) ५.४७८ अ;
१७.३१९ आ
होगेनकल धबधबा १२.१५६ अ; १३.१०९७ अ
होगेनटोगलर, सी. ए. (शास्त्रज्ञ) १३.१००२ अ
हो-चि-मिन्ह (राष्ट्राध्यक्ष) २० (उ.).१२१६
व्हिएटनाम १७.४९० अ (प)
व्हिएटनाम युद्ध १७.४९४ आ (प)
हो-चि-मिन्ह सिटी २० (उ.).१२१७; ६.१८ अ
व्हिएटनाम १७.४८९ अ (प)
होज नळ ८.३७० आ
होजा, एन्व्हर (लष्करी अधिकारी) १.५६१ अ
होजियरी (कपडे) २० (उ.).१२१७
कापड उद्योग ३.६२५ अ
गोल पद्धतीने विणकाम १६.३५५ आ, ३५६ अ
तंत्रविद्या ७.७० आ
ताणा पद्धतीने विणकाम १६.३५४ अ, ३५५ अ
बाणा पद्धतीने विणकाम १६.३५५ अ-आ
रेशीम १५.४९ अ
लोकरी १५.७२५ अ
वस्त्रे १५.१२३६ अ
सुईचे विणकाम १९.६२७ अ
होटेल, एच्. सी. (शास्त्रज्ञ) ७.२९९ आ
होटेलिंग T2 कसोटी (सांख्यिकी) ११.१५१ आ
होटेलिंग, हॅरल्ड (सांख्यिकीविज्ञ) ११.१५१
आ, १५४ आ; १९.६३ आ
होडी ८.१००३ अ, १००५ अ
मच्छिमारी १२.९९२ अ
होडी पूल ९.१०३७ आ
होडीवाले, शापूरजी (इतिहासकार) २.५१५ अ
होडुंग (वनस्पती) : पहा **बहान** ११.१३६ आ
होड्लर, फर्डिनेंड (चित्रकार) १०.३३२ अ,
३३३ आ
होता (ऋत्विज) ११.१०४७ अ-आ; १४.४४
अ-आ; १८.५२० आ
होत्येन (स्थळ) : पहा **खोतान** ४.७३३ अ
होदेद (बंदर) २० (उ.).१२१९
होन (वजन) १५.९४७ अ
होनकर, एरिख (राष्ट्रीय प्रमुख-पू.जर्मनी)
६.२३९ अ
होनांगी (वनस्पती) : पहा **हेदी** २० (उ.).११५६ अ
होनाजी बाळा (शाहीर) २० (उ.).१२१९
होनाजी बाळाचा तमाशा २० (उ.).१२१९ अ
होनावर (बंदर) २० (उ.).१२१९
होनिंग यंत्र (उगाळणक्रिया) १७.६९१ अ
होनी (वनस्पती) : पहा **बिबळा** ११.५७९ आ
(प)
होनीआरा (राजधानी) २० (उ.).१२१९;

१९.४३५ आ, ४३६ आ
होनोरिअस (रोमन सम्राट) १५.१४४ आ;
११.३९६ आ
होनोलूलू (राजधानी) २० (उ.).१२२०, ७६८
आ (प)
होन्नम्म (कन्नड कवयित्री) ३.२७८ अ
होन्या गवळी (तमासगीर) ७.१५८ आ
होन्शू (बेट) ६.१४३ अ (प); ७.२६६ आ;
२० (उ.).८५८ आ
होप (हिरा) २० (उ.).१०८८ अ, **चि.५६**
होपवेल (पुरातत्वविद्या) २० (उ.).१२२०
होप-सायलर, अन्स्ट फेलीक्स (शास्त्रज्ञ)
६.५२१ आ
होपी (जमात) २० (उ.).१२२१; २.३२ आ
होपी प्बेल्लो (जमात) १०.७४५ आ
होपेझायलर, एफ. (शास्त्रज्ञ) १३.३५४ अ
होफमाइस्टर, फ्रान्ट्स (शास्त्रज्ञ) १०.३५४ आ
होफमाइस्टर, व्हिल्हेल्म फ्रीड्रिख बेनेडिक्ट
(वनस्पतिशास्त्रज्ञ) २० (उ.).१२२१; ८.८७७
अ; १५.१०५७ अ, १०६९ अ; १८.१४९ अ
वनस्पतींचे वर्गीकरण १५.१०७६ अ
शेवाळी १८.५८ आ
होफमान (चित्रकार) १.३४३ आ
होफमान, आउगुस्ट व्हिल्हेल्म फोन
(रसायनशास्त्रज्ञ) २० (उ.).१२२२; ४.५०२
आ; १०.८६४ आ; १४.३१८ अ, ५६९ अ
कंबाईनिंग कॅपसिटी १८.४७५ अ
बॅंझीन ११.७१० आ
हॉफमान (होफमान)-विक्रिया १.३६५ अ
होफमान, आल्बर्ट (शास्त्रज्ञ) १८.४४५ आ
होफमान, ई. (सूक्ष्मजंतुशास्त्रज्ञ) २.८२३ आ
होफमान, ए. डब्ल्यू. फोन (रसायनशास्त्रज्ञ)
६.९६५ आ
होफमान, कर्नल (सैन्याधिकारी) ६.७७६ अ
होफमान (हूफमान), डी. ए. (गणितज्ञ)
१.५९८ आ
होफमान, फोन होफमान्सवाल्डाऊ (जर्मन कवी)
६.२०७ आ
होफमान, रोआल्ड (रसायनशास्त्रज्ञ) २० (उ.).
१२२२
होफमान, हाइंट्स (पू. जर्मनीचा संरक्षणमंत्री)
६.२३९ आ
होफमान, हान्स (अमेरिकन चित्रकार) १.४२० आ
होफस्टाटर, रॉबर्ट (भौतिकीविज्ञ) २० (उ.).
१२२३; ८.९८८
मॉसबावर, रुडोल्फ १३.५३९ आ
होफेडिझ, डब्ल्यू. (रसायनशास्त्रज्ञ) १३.८३६ अ
होफ्ट, गेराड्युस' टी (भौतिकीविज्ञ) २० (उ.).
१२२३
होफ्ट, पीटर कॉर्नेलिसन (नाटककार)
२० (उ.).१२२४; ६.९४४ अ (प)

होपफा, आल्बर्ट (शस्त्रक्रियाविशारद) १७.२४१ अ
होफ्मान, एन्स्ट टेओडोर **आमाडेउस**
 (साहित्यिक) २० (उ.).१२२४; ३.२५६
 अ; ६.२१२ अ; २० (पू.).५४२ अ
होफ्मानस्टाल, हूगो फोन (नाटककार)
 २० (उ.).१२२५; ६.२१६ अ
 होबा अशानि (ज्योतिषशास्त्र) २.८७१ अ-आ
होबार्ट (राजधानी) २० (उ.).१२२५; ६.८२३
 अ (प)
 होबार्ट टाउन क्लब, ऑस्ट्रेलिया (ब्रिटिश
 सचिव) ४.४५४ अ
 होबार्ट, हेन्री एम्. (संशोधक) १६.३५९ अ
'हो' भाषा (बोलीभाषा) २० (उ.).१२२६
होम (नाटक) २० (पू.).३०७ अ
होम ऑफ द सेंचुरीज : ए बुक ऑन वर्ल्ड पीस
 (ग्रंथ) ११.४०७ अ
होमगार्ड (संघटना) २० (उ.).१२२६;
 १२.१५०५ आ; १५.७६९ अ
 कार्ये व मूल्यमापन २० (उ.).१२२८ अ
 गृहक्षकाचे प्रशिक्षण २० (उ.).१२२८ अ
नागरी संरक्षण ८.४२४ अ (प)
प्रादेशिक सेना १०.५७९ आ (प)
भारत १२.२११ आ
 संघटना व रचना २० (उ.).१२२७ अ
 स्वयंसेवक पात्रता २० (उ.).१२२७ आ
 होमपुरे (केरळातील गणेशस्थाने) ४.९६२ आ
 होम फॉर मॅटली डेफिशन्ट चिल्ड्रेन, मानखुर्द
 (मुंबई) १२.९४१ अ
 होमबर्ग, ओ. (शास्त्रज्ञ) १३.८५१ आ
 होमबेस ('होमप्लेट' -क्रीडासंज्ञा) ११.८३५ आ
 (प)
होमर (महाकवी) २० (उ.).१२२८; ४.८
 आ; ५.३९५ अ, ३९६ अ-आ, ३९९ आ,
 ४१४ अ-आ; ६.४४९ आ; ७.४६७ अ;
 ८.६९७ आ; १५.१०९ आ; १६.३३२ आ
इलिअड (महाकाव्य) २.५९९ अ
ओडिसी (महाकाव्य) ३.५१ अ (प)
चॅपमन, जॉर्ज ५.७५७ अ
मायसीनी संस्कृति १३.३५७ अ-आ
श्लीमान, हाइन्ड्रिख १८.२२५ अ (प)
 होमरची स्तोत्रे (होमरिक हिम्स) ५.४१४ आ;
 २० (उ.).१२२९ अ
 होमर, विन्स्टो (अमेरिकन चित्रकार) १.४२० अ
 होमरूल चळवळ : पहा होमरूल लीग २० (उ.).
 १२२९ आ; ६.२ आ
होमरूल लीग (संघटना) २० (उ.).१२२९;
 ३.८७७ अ; ८.९५२ अ; १२.४४६ अ
चेम्सफर्ड, लॉर्ड फ्रीडरिक जॉन नेपिअर ६.२ आ
 जिना, महंमद अली ६.४६५ अ
टिळक, लोकमान्य बाळ गंगाधर ६.८५४ अ
वेझंट, अॅनी ११.७५० आ

होमशिखा (काव्यसंग्रह) १०.१२०२ आ
होम स्वीट होम (बेल्जियममधील चित्रपट)
 ५.८३८ अ
होमहवन (धर्म) २० (उ.).१२३०
अग्निपूजा १.११० अ
यज्ञसंस्था १४.४३ अ (प)
वास्तुपूजा १६.१४६ अ
स्मार्त धर्म २० (पू.).४९५ आ
 होमिओपॅथिक सल्लागार समिती, भारतातील
 १२.२५८ अ
होमिओपॅथी (वैद्यकीय शाखा) २० (उ.).
 १२३०; ७.६४२ अ
चिकित्साशास्त्र ५.८०१ अ
दत्तरी, केशव लक्ष्मण ७.६४२ अ
बाराक्षार चिकित्सा ११.४२१ अ
 शिक्षण १७.२४१ आ
हानेमान (क्रिस्टिआन फ्रीड्रिख) झामूएल
 २० (उ.).८७३ अ
हॉथॉर्न २० (उ.).९४८ आ
 होमिओपॅथी संशोधन मंडळ १२.२५८ आ
 होमिओस्टॅसिस (प्राणिविज्ञान) २.७७५ अ
 होमिनॉयडिया (वानर व मानव अधिकुल)
 १७.७१४ आ
 होमिनिडी (प्राणि-कुल) ८.३२२ आ
 होमी भाषा (भौतिकीविज्ञ) : पहा **भाभा, होमी**
जहांगीर १२.१४० आ
 होमी भाषा फेलोशिप १६.३९६ अ
 होमी भाषा फेलोशिप्स कौन्सिल ६.८११ आ
होमेरिक ग्लॉसरी (ग्रंथ) १७.५९९ आ
होमे रूले (नाटक) ४.२७९ आ
होमो इरेक्टस (मानवप्राणी) १३.२३१ आ,
 २३२ अ
 होमो नदी १५.५४४ अ
 होमोनिमी (प्राणिवैज्ञानिक संज्ञा) १८.६४७ आ
 होमोप्लॅसी (प्राणिवैज्ञानिक संज्ञा) १८.६४७ आ
 होमोबॅसिडिओमायसिटी (जीवविज्ञान) ३.४३७
 आ; ११.२३४ अ
 होमोलॉजी (जीवविज्ञान) : पहा **समजातता**
 १८.६४५ आ
 होमोल्ला, बी. (रसायनशास्त्रज्ञ) ६.४९ आ
 १.६३१ आ
 होमो-सेक्शुअॅलिटी : पहा **समलिंगी कामुकता**
 १८.६७१ आ
होमो सेपियन (मानवप्राणी) १.६३१ आ;
 १३.२२६ आ, २३१ अ, २३२ आ, २४३
 अ (प); १५.९११ अ
होमो हॅबिलिस (मानवप्राणी) ३.७३ अ;
 १५.५४४ अ (प)
होमो हायडेलबर्गेन्सिस (मानववंश) ६.२२२
 आ, २२३ अ
 होम्झ, इ. एल्. (रसायनशास्त्रज्ञ) २.१२८ आ

होम्झ, एच्. एन्. (रसायनशास्त्रज्ञ) ६.४९६ आ
 होम्झ, एलेनर (लेखक) ११.८०३ अ
 होम्झ, रेशेल (लेखक) ११.८०३ अ
 होम्मा, जनरल (सेनानी) १२.१४२७ आ
 होम्स, आर्थर (भूवैज्ञानिक) १२.७१३ आ
होम्स, ऑलिव्हर वेंड्ल (कवी) २० (उ.).
 १२३८; १.३७७ आ
प्रसूति-पूतिञ्चर ६.९४ अ; १०.४६४ आ
 होम्स, ऑलिव्हर वेंड्ल (विधिज्ञ) १६.६१० आ
 होम्स, एस्. जे. (शास्त्रज्ञ) १०.५४९ आ
 होम्स, ओ. डब्ल्यू. ६.९४ अ; ९.९९१ आ;
 १०.४६४ आ; १७.८६५ आ
 होयसळनाड (प्राचीन प्रदेशनाम) २० (उ.).
 १२३९ अ (प)
होयसळ वंश २० (उ.).१२३९; ३.३५० अ;
 २० (पू.).७०३ आ, ७०४ अ; २० (उ.).८२९
 अ (प)
 कला २० (उ.).१२४१ अ-आ
चितळदुर्ग ५.८०५ अ
 धार्मिक स्थिती २० (उ.).१२४० आ (प)
 राज्यव्यवस्था २० (उ.).१२४० आ
सोमनाथपूर २० (पू.).१५५ अ
हळेबीड २० (उ.).८२९ आ
 होयसळ वास्तुशिल्पशैली ११.८१८ अ (प);
 २० (उ.).८२९ आ
 होयसळेश्वर मंदिर ३.३५४ अ-आ; २० (उ.).८२९
 अ (प)
 होये, डब्ल्यू (पुरातत्त्वज्ञ) १८.१७७ आ
 होयेनहाइम, टेओफ्रास्टुस फोन (वैद्य) : पहा
 पॅरासेल्स, फिलिप ऑरीओलस ९.४०५ आ
 (प); १७.२२१ अ
 होरस (देवता) ३.७७ अ; ९.८४० आ
होरस देवतेचे शिल्प १.५३६ अ
 होर, सर सॅम्युएल (भारतसचिव) ५.२५१ आ,
 २५२ अ
 हेस्टीडियस, एम्. ओ. (भ्रूणवैज्ञानिक) १२.८२९ आ
 होरा (कालावधी) १६.६८ आ
 होरा (ज्योतिषशास्त्र) : पहा **तास** ७.३४६ अ
 होराईन, जॉर्ज ('वेस्टर्न रोल' चा संशोधक)
 १७.४०२ आ
 होरा, एस्. एल्. (शास्त्रज्ञ) १२.९४८ अ,
 १०२२ आ
होराकोण (ज्योतिषशास्त्र) २० (उ.).१२४१
क्रांति ४.४४२ अ
विषुवांश १६.९४३ आ, ९४४ अ
 होरायझन (संस्था) १९.७०७ अ
 होरावृत्त (ज्योतिषशास्त्र) ६.६५२ अ
 होरा, सुंदरलाल (शास्त्रज्ञ) १३.१२४३ अ
 हो, रिचर्ड (संशोधक) १३.७०० अ-आ
होरी (गायनप्रकार) २० (उ.).१२४१
 होरी (शास्त्रज्ञ) २० (उ.).९६६ आ

होरी (सण) : पहा **होळी पौर्णिमा** २० (उ.). १२६० अ
होरी धमार (संगीत) १.११७ आ; ८.१८७ आ
होरेब पर्वत १३.११८५ आ
होरेशन किंवा होमोस्ट्राफिक ओड (भावकवितेचा प्रकार) ३.४३ अ
होर्डुबाल (चेक कादंबरी) ५.७६८ आ
होर्ती, मिक्लोश (अॅडमिरल) २० (पू.).६५४ आ
होर्नले (हर्नली), रूडॉल्फ (लिपिज्ञ) १.६ आ
होर्नाय, कारेन (मनोविश्लेषक) २० (उ.). १२४१; १.३१३ आ
मनोविश्लेषण १२.११६० आ
सर्जनशीलता १८.७९८ आ
होर्नलें (लिपिज्ञ) ७.३५९ अ
होन्युजी मंदिर ६.१४७ आ; ८.५४० अ
होला (पक्षी) २० (उ.).१२४३, **चि. ६२** ; १०.५१२ अ
हेलिअँडर, अलेक्झांडर (जीवभौतिकीविज्ञ) २० (उ.).१२४४; १३.१३१२ आ
होलीक्लोवर, एस्पार्सेट (वनस्पती) २० (पू.). ३६ अ-आ
होली, यान (कवी) २० (पू.).५२६ अ
होली लीग : पहा **पवित्र संघ** ९.३२१ आ
होली सॅटरडे (ख्रिश्चन धर्म) १७.५९७ आ
होलेरिथ, हेरमान (संशोधक) १३.४७६ आ; १८.२८४ अ
होलोग्राफिक व्यतिकरणमापक (उपकरण) १७.३३४ आ, ३३५ अ
होलोग्राफी (त्रिमितीय प्रतिमादर्शक पद्धती) २० (उ.).१२४५
गॅबर, डेनिस ४.११६ आ
माणिक लेसर १५.६४७ आ
लेसर १५.६४७ आ, ६५० आ
संगणक आलेखिकी १८.३०२ आ
सदेशवहन १८.४०८ आ
होलोग्राफिक व्यतिकरणमापक १७.३३४ आ, ३३५ अ
होलोग्राम (स्वलेख) २० (उ.).१२४५ अ, १२४६ अ-आ, १२४७ अ-आ, १२४८ अ-आ, १२४९ अ
होलोट्रायकिया (प्राणि-उपवर्ग) १९.५८० अ
होलोथूरॉयडिया (प्राणि-वर्ग) २० (उ.).१२४९
अशन यंत्रणा १.६२३ आ
एकायनोडर्माटा २.१०१४ आ
सागरी काकडी १९.१३८ आ
होलोमेटॅबोला (कीटक विभाग) : पहा **एंडॉप्टेरिगोटा** ४.२३ अ
होलोमीन (भूविज्ञान) २० (उ.).१२५०
नवजीव ८.३४० आ
होलगर नील्यन पद्धत (वैद्यक) १८.२२८ आ
होल्ट, आल्फ्रेड (अभियंते) ७.७५ अ
होल्टफ्रेटर, जे. (जीववैज्ञानिक) १२.८२९ आ,

८३१ अ
होल्ट, बेंजामीन (तंत्रज्ञ) ६.९१२ आ
होल्ट्स, आर्नो (जर्मन कवी) ६.२१५ अ
होल्ट्सकॅंप, ई. (रसायनशास्त्रज्ञ) ७.५६२ आ
होल्ट्सवर्थ, हान्स (तंत्रज्ञ) ७.६५ आ
होल्डरनेस (सरोवर वस्तीस्थान) १८.७९३ अ
होल्डिंग कंपनी १२.८९२ आ
होल्डिंग, टॉमस हिर्म (लेखक) १७.७७० आ
होल्बाइन, हान्स (धाकटा) (जर्मन चित्रकार) २.७३९ अ; ५.४७७ आ; १४.३१५ अ
होल्मस्किओल्डिया सॅंवीनिया (वनस्पती) २० (उ.).१२५१, **चि. ६६**
होल्म, हन्या (नर्तकी) १६.२९६ अ
होल्मियम (धातू) २० (उ.).१२५१
होल्स्ट, अॅक्सेल (शास्त्रज्ञ) २० (पू.).५ आ
होल्स्ट, ई. फोन (प्राणिवैज्ञानिक) १५.८३३ अ
होल्स्ट, हेन्ट्टे रोलांड (डच कवी) ६.९४५ आ
होल्स्टीन फ्रिजियन (गाय) ४.९७१ अ, **चि. ४७**
होव जौ घराणे (चिनी राजघराणे) ५.९४० अ
होव थांग घराणे (चिनी राजघराणे) ५.९४० अ
होवाळ, वामन (लेखक) २० (उ.).१२५२
होवी, आर्. ए. (भूवैज्ञानिक) ५.७७९ अ
होव्हेल्यानोस, गास्पार मेल्कॉर दे (मुत्सद्दी) २० (उ.).१२५२
होशंगशाह (माळव्याचा सत्ताधीश) ११.१३० आ
होशंगाबाद (शहर) २० (उ.).१२५३
होशा (वनस्पती) : पहा **आभाळ** २.१०९ अ
होशियाचे बंड ६.६२७ अ
होशियारपूर (शहर) २० (उ.).१२५३
होशियारसिंग (त्रिगेडियर) १२.३३५ आ, ३३८ अ-आ, ३४१ आ, ३४२ अ
होशियारसिंग, मेजर : पहा **सिंग, मेजर होशियार** १९.४५८ आ; १२.३५३ आ
होसीना (स्थळ) ४.७८८ अ
होसूर (गुणडाळ) (स्थळ) ९.४७ अ-आ
होस्टेज (कायदा) : पहा **ओल** ३.७२ आ
होस्पेट (शहर) २० (उ.).१२५३; १६.३०९ आ
होस्पेट, कमलाबाई (समाजशास्त्र) २० (उ.). १२५४
होस्पेट, गुरुराव (कमलाबाईचे पती) २० (उ.). १२५४ आ
होस्यो (विमानवाहू जहाज) १६.७१७ आ
होहमान, वॉल्टर (अवकाशविज्ञ) १.५९० आ; १४.१००९ आ
होहेंझॉर्न घराणे ६.२२३ आ
होहेंझॉर्न-झिक्मार्जिन वंश १४.११६७ आ, ११६९ अ
होहे टाउरेन राष्ट्रीय उद्यान, ऑस्ट्रिया १४.८९२ आ
होहेनस्टाफेन फ्रेड्रिक (राजा) १९.५९५ आ, ५९६ आ
होहोबा वृक्ष २० (उ.).१२५५
मेण १३.१०८८ अ

हो-होलिका (लोकनाट्य) १२.६६ अ
होळकर, अहिल्यादेवी : पहा **होळकर, अहिल्याबाई** २० (उ.).१२५५ अ; १७.१७८ अ
होळकर, अहिल्याबाई (राज्यकर्ती) २० (उ.). १२५५; २.४५२ आ; १७.१७८ अ
गया ४.८५५ आ
पळी वैजनाथ ९.१९३ आ
महेश्वर १३.५६ आ
समाजकल्याण १८.६९४ अ
होळकर घराणे २० (उ.).१२५६ आ (प)
होळकर, खंडेराव (अहिल्याबाईचे पती) २० (उ.).१२५५ अ-आ, १२५६ आ
होळकर, गौतमीबाई (मल्हाररावांच्या पत्नी) २० (उ.).१२५८ आ
होळकर घराणे (इतिहास) २० (उ.).१२५६; २.३९० अ-आ, ४५२ आ, ४५३ अ; ९.५४८ अ; १७.७५४ आ
मराठा अंमल १२.११७९ अ
होळकर, अहिल्याबाई २० (उ.).१२५५ आ (प)
होळकर, तुकोजीराव (मल्हाररावांचे मानसपुत्र) २.३९० अ; १८.७७० आ; २० (उ.).१२५६ आ, १२५७ अ
होळकर, तुळसाबाई (राज्यकर्ती) २० (उ.).१२५७ आ
होळकर, मल्हारराव (सेनानी व संस्थानिक) २० (उ.).१२५८, १२५५ अ (प); २.४५२ आ; ११.५४० अ-आ
चांदवड ५.७६० अ
होळकर घराणे २० (उ.).१२५६ आ (प)
होळकर, मल्हारराव (दुसरा) २.३९१ अ
होळकर, यशवंतराव (सरदार) २० (उ.).१२५९; २.३९० आ; ६.८८० अ (प)
होळकर घराणे २० (उ.).१२५७ अ-आ
होळवा (जमात) : पहा **हलबा** २० (उ.).७६४ अ
होळी : पहा **होळी पौर्णिमा** २० (उ.).१२६० अ
होळी पौर्णिमा (सण) २० (उ.).१२६०
संगंचमी १४.२६३ अ
हौअर्ड (शास्त्रज्ञ) ७.१२२ आ
हौअर्ड, एच्. ई. (शास्त्रज्ञ) १०.५५० अ
हौअर्ड, टॅमस (अर्ल ऑफ ऑडल) १४.१०४८ आ
हौअर्ड, हेरी (ड्यूक ऑफ नॉरफॉक) १४.१०४८ आ
हौ, इलाअस (तंत्रज्ञ) ७.१८८ आ; ९.५३० आ
हौ, एच्. (खनिजवैज्ञानिक) १३.५२४ अ
हौ, एम्. ए. (वनस्पतिवैज्ञानिक) १४.१२ आ
हौ कैची (स्थापत्य अभियांत्रिकी) ९.१०२० अ
हौ, जे. जे. (संशोधक) १४.४५५ अ-आ
हौटन, सी. जे. व्हॅन (उद्योगपती) ४.२९४ आ, २९६ अ
हौतक, महमद (ग्रंथकार) ९.९७० अ
हौदिन, रॉकर्ट (फ्रेंच जादुगार) ६.४२२ आ (प)
हॉन्सफील्ड (हॉन्सफील्ड), सर गॉडफ्री न्यूबोल्ड (अभियंते) २० (उ.).१२६०

हौरा (स्थळ) : पहा हावडा २० (उ.).१२७ अ
हौरा कॉन्स्पिरसी केस (खटला) १४.१०४३ अ
हौ, विल्यम्स (अभियंते) १.१०२० अ;
११.३०३ अ
हौशी रेडिओ १४.१२५७ अ
हौसा (वांशिक समूह) २० (उ.).१२६१;
२० (उ.).१२६१ आ; १४.२३५ अ
नायजर ८.५०६ अ (प)
हौसा (भाषा) १.२८४ अ
हौसिंग अँड अर्बन डेव्हलपमेंट कापोरेशन लि.
भारत १२.२६२ आ
हौसे, बेर्नादो आलबेर्तो (शरीरक्रियावैज्ञानिक)
२० (उ.).१२६१; ८.१९४
अर्जेन्टिना १.४७३ आ
हौस्पॅनिया (वनस्पति-प्रजाती) २० (उ.).१२६२
हौस्पॅनिया पेलेटिअरी (वनस्पती) २० (उ.).१२६२ अ
ह्काकाबो राज्ञी (शिखर) ११.९८७ आ
ह्यटसेनडोर्फ, जनरल (सेनानी) १२.१४४३ आ
ह्युजन, एम्. (अभियंते) ७.६३ आ
ह्युजिस, टॉमस (संपादक) १९.६३१ अ
ह्युपेरिओन (कादंबरी) २० (उ.).७६६ अ (प)
ह्युबन (देवता) २.७०० आ
ह्युबक, बी. एफ्. द (शास्त्रज्ञ) ११.३०६ अ
ह्युमनेन आन डी नाख्ट (गद्यकाव्य) २० (पू.).
५४१ आ
ह्यू (तत्त्वज्ञ) २० (पू.).२५८ अ
ह्यूइश, अँटनी (भौतिकीविद) २० (उ.).१२६२;
८.१८९
राइल, सर मार्टिन १४.६४२ आ
ह्यूइश (हेविश), ए. (ज्योतिर्विद) ६.६४३ आ;
९.३०८ अ
ह्यूए : पहा ह्ये २० (उ.).१२७६ अ
ह्यूएन, बॅरन फोन (जीवाश्मविज्ञ) ९.९३९
आ; १५.३३८ आ
ह्यूएनत्संग (चिनी प्रवासी) २० (उ.).१२६३,
७५५ अ (प), १०१६ आ, ११२५ आ (प);
३.५३४ आ; ४.१४३ अ; ५.१७३ अ;
७.१०४३ आ; ९.२४ अ-आ; १०.७५८ आ;
११.८८९ अ; १५.३५१ अ; १६.८३८ अ;
२० (पू.).२३१ अ, ७२० अ
अघोरी पंथ १.१११ आ (प)
अर्जिठा १.११५ आ
गुप्तोत्तरकाल ५.१३५ अ
ताम्रलिपि ७.३१० अ
नालंदा ८.५४५ अ
पुलकेशी, दुसरा ९.९६५ अ
प्रवासवर्णन १०.४३८ आ
श्रावस्ती १८.१७६ आ (प)
सारनाथ १९.३२८ अ
ह्यूएल, विल्यम (तत्त्वज्ञ) २० (उ.).१२६३;
७.२३२ अ; १७.१३ आ (प)

ह्यूंग-नू (हूंग लोक) २० (उ.).११२५ अ
ह्यू कॅपेट (फ्रान्सचा राजा) १२.१११७ अ
ह्यूगो अवॉर्ड (विज्ञान कथेचा पुरस्कार)
१६.९८९ आ, ९९१ आ
ह्यूगो, व्हिक्टर (फ्रेंच कवी) २० (उ.).१२६४;
१.१८३ अ; ८.९२४ अ; १८.४६० आ,
५६८ अ; २० (पू.).५४२ आ
फ्रेंच साहित्य १०.११३९ अ, ११४० अ
ह्यूज, जॉन (कवी) २.४१८ अ; १७.१९१ अ
ह्यूजनॉट (प्रॅटिस्टंट पंथीय) ८.४६ आ, ४७ अ-आ
ह्यूजेन्स, क्रिस्तीआन (गणिती) : पहा हायगेन्झ
(ह्यूजेन्स), क्रिस्तीआन २० (उ.).८८२
ह्यूझ (गणितज्ञ) १२.६६२ अ
ह्यूझ, चार्ल्स (अश्वारोहणपटू) १८.७९४ अ
ह्यूझ, डेव्हिड एडवर्ड (भौतिकीविज्ञ) २० (उ.).
१२६५
ह्यूझ पदक २० (उ.).१२६६ अ
ह्यूझ, लॅंग्स्टन (निग्रो साहित्यिक) ८.६२३ अ;
१३.६४७ आ
ह्यूडिब्रॅस (इंग्रजी काव्यग्रंथ) ११.३९ आ
ह्यूबनर (ग्रंथ) १६.८७२ अ
ह्यूबर, रॉबर्ट (जीवसायनशास्त्रज्ञ) २० (उ.).
१२६६
ह्यूबर्ट, एमील (शास्त्रज्ञ) २० (पू.).७६ आ
ह्यूबर्ट, एम्. के. (शास्त्रज्ञ) १२.६३७ आ
ह्यूबर्ट, जॉर्ज (समन्वेषक) १.२९ अ
ह्यूबनर, हान्स (रसायनशास्त्रज्ञ) १०.८८७ आ;
११.२३९ आ
ह्यूम, अँलन ऑक्टोव्हिअन (प्रशासक)
२० (उ.).१२६६; ३.८७६ आ; १२.४४३ आ,
४४४ अ
ह्यूम, जॉन (राजनीतिज्ञ) २० (उ.).१२६७;
१७.६८१ अ
ह्यूम, जे. जे. आर्. (संशोधक) १३.१२२६ आ
ह्यूम, टॉमस अर्नेस्ट (सौंदर्यशास्त्रवेत्ता) २० (उ.).
१२६८
प्रतिमावाद १०.३१० अ
ह्यूम, डेव्हिड (विचारवंत) २० (उ.).१२६८;
३.४२३ अ, ७६३ अ, ७६४ अ-आ; ८.६६८
अ; १२.११२७ अ, ११२८ अ; १७.१३ आ,
१४ अ, ३६२ अ; १८.३१५ आ
अनुभववाद १.२३२ आ
अहंमात्रवाद १.६८० अ
अज्ञेयवाद १.६९७ आ
इतिहासाचे तत्त्वज्ञान २.५२७ अ
तत्त्वमीमांसा ७.१४५ आ (प)
तर्कशास्त्र, विगामी ७.२३० आ
द्रव्य ७.९७८ आ
मूल्यशास्त्र १३.८९० आ
लोकभ्रम १५.७०९ अ
संभाव्यता -१ : १८.४३६ अ-आ

संशयवाद १८.५०३ आ
स्वहितवाद आणि परहितवाद २० (पू.).५९१ आ
ज्ञानमीमांसा २० (उ.).१३२१ अ
ह्यूम धरण १२.१२९३ आ
ह्यूमन ऑक्झुपाइड व्हिइकल (सागरी निमज्जन
साधन) १९.१४१ आ, १४२ अ
ह्यूमन कॉमेडी (संकल्पना) ११.४८६ अ
ह्यूमन टाइम्स (ग्रंथ) १०.७८० अ
ह्यूमन थॉट : इट्स फॉर्म अँड इट्स प्रॉब्लेम्स
(ग्रंथ) २० (पू.).७०६ अ-आ
ह्यूमन नॉलेज, इट्स स्कोप अँड लिमिट्स (ग्रंथ)
१४.५९० अ
ह्यूमन नेचर अँड द सोशल ऑर्डर १९.२५२ आ
ह्यूमन नेचर ऑर, द फंडमेंटल् एलिमेंट्स ऑफ
पॉलिसी (ग्रंथ) १९.३८५ आ
ह्यूमन नेचर इन पॉलिटिक्स १६.२१५ अ
ह्यूमन पर्सनॅलिटी अँड इट्स सर्व्हायव्हल ऑफ
बॉडिली डेथ (ग्रंथ) १३.३५६ अ
ह्यूमन रिसोर्सेस डेव्हलपमेंट (मानवी संपत्ती
वृद्धी) १८.४२० अ
ह्यूमरस टेल्स (कवितासंग्रह) ११.३६३ अ
ह्यूम-रोदरी संयुगे : पहा इलेक्ट्रॉनी संयुगे ५.५४६ अ
ह्यूमस (संद्रिय द्रव्य) २० (उ.).१२७०; ९.२५१
अ; १२.६९६ आ; १५.१०६३ आ
खते ४.५४७ आ, ५५० आ; १६.१७९ अ-आ
पीट ४.३९० आ
मृदा १३.९४१ आ
लिग्नि प्रोटिनेट (जटिल संयुग) १५.४९० अ (प)
ह्यूमसन, एम्. एल्. (ज्योतिर्विद) ६.६४६ आ;
७.८०१ आ
ह्यूम, सर अब्राहम सर अब्राहम (रत्नसंग्राहक)
२० (उ.).१२७२ अ
ह्यूम, हॅमिल्टन (समन्वेषक) १८.६६३ आ
ह्यूमॅनिस्टिक आर्ट (मानवतावादी कला)
२.८३२ आ
ह्यूमाइट (खनिज माला) २० (उ.).१२७१
ह्यूमान, के. (रसायनशास्त्रज्ञ) ८.८३० अ
ह्यूमिलिएटेड अँड इन्सल्टेड (रशियन कादंबरी)
६.१००५ आ
ह्यूमन सरोवर २० (उ.).१२७२, १३.६०५ अ
ग्रेट लेक्स ५.४८० आ
ह्यूम, पहिला (फिनिशियन राजा) १०.९०५ आ
ह्यूरिस्टिक पद्धती (अध्यापन) १.२०८ अ
ह्यूलँड, एच्. (खनिजसंग्राहक) २० (उ.).१२७३ अ
ह्यूलँडाइट (खनिज) २० (उ.).१२७२;
६.७१० आ, ७११ आ
ह्यूलेमीन, पी. (शास्त्रज्ञ) १०.२९० आ
ह्यूल्झेनबेक, रिखार्ट (जर्मन लेखक) ७.६९८ आ
ह्यूस, यान (धर्मसुधारणावादी) १५.३४१ आ
ह्यू सेल्विन मॉबर्ली (काव्यसंग्रह) ९.४२६ अ
ह्यूस्टन (बंदर) २० (उ.).१२७३; ६.८६१ आ

ह्यूस्टन, ई. जे. (संशोधक) १६.५८७ अ
ह्योले (नगर) १७.५२७ आ
ह्योल्मस्लेव्ह, लुई (भाषावैज्ञानिक) २० (उ.).१२७३
ह्यॉइन्नी, बेद्रिच (प्राच्यविद्यापंडित) २० (उ.).
१२७४
ह्वांग, कून (शास्त्रज्ञ) ११.९१४ अ
ह्वांग जुंग-वांग (चित्रकार) ५.९६४ अ
ह्वांग टी (पीत सम्राट) १९.७३४ आ
ह्वांग ती (शास्त्रज्ञ) १६.९६९ आ
ह्वांग थांग-ज्यन (सुलेखनकार) ५.९६७ अ
ह्वांग नदी ९.९९७ आ
ह्वांग बिन-हूंग (कलाकार) ५.९६४ आ
ह्वांग-रन-क्र-जि (इं.शी. ए मॅडमन्स डायरी)
(कथासंग्रह) १५.५८० अ
ह्वांग हाई : पहा पीत समुद्र ९.७३८ आ
ह्वांग हो (नदी) २० (उ.).१२७४; १४.५२
अ-आ; १७.६६८ आ, ६६९ अ, ६९२ अ-आ
चीन ५.९३१ आ
ह्वानादाल्सहनुकर (शिखर) १.८०८ आ (प)
ह्वाय राजा ५.९३३ अ
ह्वाय वंश ५.९३३ अ
ह्वारेस (शहर) : पहा स्यूदाद ह्वारेस
२० (पू.).५१४ अ-आ
ह्वारेस, बेनितो पाब्लो (क्रांतिकारक) २० (उ.).
१२७५; १३.१०५५ आ; २० (पू.).५१४ अ
ह्वे (राजधानी) २० (उ.).१२७६
ह्वे-ज (तत्त्वज्ञ) ५.९३५ अ
ह्वे जुंग (सम्राट) ५.९६४ अ, ९६७ अ
ह्वे-पू (तत्त्वशाखेचे प्रतिनिधी) ५.९०० आ,
९०१ अ
ह्विंग शेंग लिपी (चिनी लिपीरूप) ५.९०३ अ
क्ष आणि य सिद्धांत (व्यवस्थापनशास्त्र)
१७.३५७ अ, ३६० अ-आ
क्ष-किरण (विद्युत् चुंबकीय प्रारण) २० (उ.).
१२७६, १२७७ आ; १२६० आ; २.८०५ आ;
९.८७८ अ, ८७९ अ-आ; १६.४६५ अ, ४७२
अ; १७.८७९ आ; १९.४४९ आ
अंतरिक्षीय वर्णपटावलोकन १५.११५२ आ
अणुभार निश्चिती १.१७३ अ
अस्थिभंग १.६७२ अ
एकक २.९९२ आ
कॉम्पटन, आर्थर ३.८९७ आ
कॉम्पटन परिणाम ३.८९८ अ
थुलियम (१७०) ७.५९८ अ
धातु-दोषशोधन ८.७९ अ
धातूंचे परीक्षण ८.१११ अ
न्यायसायनशास्त्र ८.१०३२ आ
पिताशयचित्रण ९.७०० आ
प्यूपिन, मायकेल १०.१५२ आ
प्रथिन संरचना १०.३६० अ
बाक्ला, चार्ल्स ११.४२४ अ

बेरिलियम ११.७८८ आ
ब्रॉग्ली, मॉरिस द ११.१०६० आ
रदरफर्ड, अर्नेस्ट १४.४४७ आ
रॉटोन, व्हिल्हेल्म कोनराट १४.१००१ अ
लोकराच्या तंतूची तपासणी १५.७१४ आ, ७१५ अ
लौए, माक्स टेओडोर फेलिक्स फोन १५.८६०
आ, ८६१ अ
वर्णपटविज्ञान १५.११२१ आ
विवर्तन २.६०४ आ
विवर्तन तंत्र १६.२०८ आ
वैद्यकीय प्रतिमादर्शन १७.२३६ आ, २३७ अ-आ
शरीरसंरचनाशास्त्र १७.६२१ आ, ६२२ आ, ६२३ अ
सिझियम १९.५२८ आ
सीग्वान, कार्ल मान्ने येऑच्य १९.५९८ आ
क्ष-किरण ज्योतिषशास्त्र २० (उ.).१२८१ अ-आ,
१२८३ अ, १२८६ अ
क्ष-किरण विवर्तन तंत्र १६.७८५ आ
क्ष-किरण वैद्यक २० (उ.).१२८६ आ
क्ष-किरण शैली २० (उ.).१२९३ आ
क्ष-किरण सूक्ष्मदर्शक १९.८४३ आ
क्ष-किरण अनुस्फुरण विश्लेषण (भौतिकी)
१४.१२७९ आ; २० (उ.). १२८० अ-आ
क्ष-किरण उद्गम २० (उ.).१२८१ अ-आ
क्ष-किरण उद्भासन (वैद्यक) २० (उ.).
१२८६ आ
क्ष-किरण उपकरण १७.चि. १०
क्ष-किरण चिकित्सा
तंत्रिका तंत्र ७.१०३ आ
क्ष-किरण चित्रण (रेडिओग्राफी) ६.६७ अ,
चि. १४; १७.२३६ आ; २० (उ.).१२८७
अ-आ, १२८८ आ, १२८९ अ, १२९६ आ
त्रिमितीय ७.५३३ आ
क्ष-किरण ज्योतिषशास्त्र २० (उ.).१२८१;
१४.१२०९ आ; १५.११५२ आ
अंतरिक्षीय वर्णपटावलोकन १५.११५२ आ
गुरुत्वीय अवपात ५.१५२ अ
ज्योतिषशास्त्र ६.६४८ आ
राव, उडुपि रामचंद्र १४.८४० अ-आ
क्ष-किरण २० (उ.).१२७९ आ
क्ष-किरण तारे ७.३२२ आ; २० (उ.).१२८३ आ
क्ष-किरण नलिका (साधन) २० (उ.).१२७८ अ
क्ष-किरण निर्मिती २० (उ.).१२७८ आ
क्ष-किरण पार्श्वभूमी (ज्योतिषशास्त्र) २० (उ.).
१२८५ आ
क्ष-किरण भेदनक्षमता (भौतिकी) २० (उ.).
१२७८ अ
क्ष-किरण युग्मतारा २० (उ.).१२७९ आ
क्ष-किरण लेसर (भौतिकी) १३.११३२ आ;
१५.६४९ आ
क्ष-किरण वर्णपट
मोझली (मॉस्ली), हेन्री ग्विन-जेफ्रिझ १३.११८० अ

क्ष-किरण वर्णपटमापन तंत्र (भौतिकी)
२० (उ.).१२८० अ-आ
क्ष-किरण विवर्तन (भौतिकी) ५.५३४ आ; ७.१००५
अ; ११.१००७ आ; १३.१०१४ आ
क्रिक, फ्रॅन्सिस ४.४५० अ
द्रव्याच्या अवस्था ७.१००५ अ
धातूंची संरचना ८.१०१ अ
ब्रॅग, सर लॉरेन्स ११.१००७ आ
ब्रॅग, सर विल्यम ११.१००८ अ
मृद्-खनिजे १३.१०१४ आ
रेणवीय संरचना १४.५८१ अ, १२७८ आ
स्फटिक-संरचना ५.५३४ आ
क्ष-किरण विवर्तन तंत्र (भौतिकी) २० (पू.).४७२
आ, ४७३ अ; २० (उ.).१२८० आ
क्ष-किरण वेधशाळा २० (उ.).१२८१ आ
क्ष-किरण वैद्यक २० (उ.).१२८६; ७.६२५
आ; १०.५८९ अ
उपकरण १७.२३५ आ
नीला दर्शन ८.८२७ अ
प्रसवपूर्व परिचर्या १०.४५८ अ
रोगनिदान १५.७७ अ-आ
वैद्यकीय उपकरणे १७.२३३ आ, २३४ अ
वैद्यकीय प्रतिमादर्शन १७.२३६ आ, २३७ अ-आ
क्ष-किरण २० (उ.).१२८० अ-आ
क्ष-किरण शैली (चित्रशैली) २० (उ.).१२९३,
चि. ६१; २.२५ अ-आ
बालकला ११.४३७ आ
क्ष-किरण सूक्ष्मदर्शक १९.८४३ आ
क्ष-किरण सूक्ष्मदर्शिकी तंत्र (भौतिकी) २० (उ.).
१२८० अ
क्ष-किरण स्फटिकविज्ञान १४.५७४ आ; २० (उ.).
१२८० अ
क्ष-किरणांचे धोके (वैद्यक) २० (उ.).१२९०
आ, १२९१ आ
क्षतव्रण (आयुर्वेद) १७.६३२ आ
क्षतिपूर्ती करार (कायदा) २० (पू.).७१० आ
क्षत्रप : पहा शकसत्ता १७.५६८ आ (प)
क्षत्रप घराणे
महाराष्ट्रराज्य (इतिहास) १२.१४८५ आ, १४८६ अ
क्षत्रवेद : पहा अथर्ववेद १.१९२ आ
क्षत्रिय ६.४१३ अ (प)
क्षत्रिय रामोशी संघ १४.८२६ अ
क्षत्री, जगन्नाथ विठोबा (लेखक) १२.१२४९ अ
क्षपण (रासायनिक विक्रिया) २० (उ.).१२९५,
१३०५ अ
अनुमापन १.२३५ आ
अमिनीकरण १.३६६ अ
ऑक्सिडीकरण २.३३६ आ
एस्टरे ३.२८ अ
कलिल ३.४१३ आ
कीटोने ४.३० आ

<p>लवणमय हायड्राइडे २० (उ.).८८८ आ (प) विद्युत् रासायनिक श्रेणी १६.५५५ अ सूक्ष्मजंतु, गंधकीय १९.७८४ अ हायड्रोजीन २० (उ.).८८७ अ हायड्रोजन २० (उ.).८९७ अ हायड्रोजनीकरण २० (उ.).९०२ अ क्षपणकारक १४.९८० अ क्षपणकारक (रसायनशास्त्र) २० (उ.).१२९५ अ क्षपणवाद (तत्त्वज्ञान) १४.११४१ आ क्षपणसार (ग्रंथ) १८.१४२ आ क्ष-प्रारण : पहा क्ष-किरण २० (उ.).१२७६ आ क्षमताबाह्य (कायदा): पहा शक्तिबाह्य १७.५८८ अ क्षमतास्वरूप (पॅसिव्ह) बुद्धी (ऑरिस्टॉटल) १.७५७ आ, ७५८ अ क्षमादेवी राव (कवयित्री) १८.५३७ आ, ५४० आ क्षमाश्रमण (देवर्धिणी) (जैन आचार्य) ६.५७३ अ क्षयजंतू १.६७३ अ-आ क्षयमास (ज्योतिषशास्त्र) २० (उ.).१२९५ क्षयरोग २० (उ.).१२९६, १२३६ आ, १२९७ अ; ५.७७३ अ; १३.३५१ अ अस्थी व सांध्यांचा क्षय १६.२४३ अ गंडमाळा ४.७७४ आ गर्भारपणा ४.८७२ आ जंतू १.७१८ आ पथ्यापथ्य ९.१२६ आ पॅरा-ऑमिनो सॅलिसिलिक अम्ल ९.३९४ अ प्राणिजन्य मानवी रोग १०.५१५ अ फुफ्फुसाचा १८.२३६ आ बी सी जी लस १५.२७३ आ भगंदर १२.९ अ भारत १२.२६० अ मस्तिष्कावरणशोथ १२.१३७९ अ मेंढी १३.१०३६ आ रुग्णालय १४.११०८ आ लसीका ग्रंथि १५.२७८ अ विद्रधि १६.६०३ अ वेक्समन, सेल्मन आब्राहम १७.१२८ आ, १२९ अ सिझियम १९.५३८ आ क्षयरोगजन्य संश्लेशोथ १८.४१५ आ, ४१६ अ क्षरण (भूविज्ञान) २० (उ.).१३०२; १.५५५ अ; १२.७२१ आ, चि. २८ गोटा ५.२३२ अ क्षांतिशील (कापालिक) १७.१४० अ क्षात्रजगद्गुरू मठ ४.३७० आ क्षात्रसंघ (सैनिकी मेस) १३.११३५ आ क्षार-१ (रसायनशास्त्र) २० (उ.).१३०३; १.४३४ अ; १९.४७५ अ-आ अटलांटिक महासागर १.१२५ अ-आ दाहक पोटॅश ७.७५२ आ दाहक सोडा ७.७५३ आ</p>	<p>पीएच मूल्य ९.७२४ अ क्षारीय धातु २० (उ.).१३०४ आ क्षारीय मृत्तिका धातु २० (उ.).१३०५ अ क्षार-२ (आयुर्वेद) २० (उ.).१३०४; ३.१८० आ क्षारक १५.२५८ आ अम्ले व क्षारक १.४३४ अ उभयप्रतिरोधी विद्राव २.८३९ आ पीएच मूल्य ९.७२४ अ बहुअम्लीय १.४३६ अ क्षारक अंक (रसायनशास्त्र) २.७८५ अ क्षारकरागी (क्षारककर्षी) कणकोशिका (वैद्यक) १८.२४७ अ क्षारकर्म (आयुर्वेद) १७.६३० आ क्षारकीय धातुमळी ८.७५ आ, ७६ अ क्षारकीय रंजकद्रव्ये १४.३२५ अ क्षारता (लवणता) १.१२५ अ-आ क्षार धातू ३.५२३ आ कॅल्शियम ३.५२३ अ क्षारयुक्त मृदा ६.२२२ अ क्षारीय धातु २० (उ.).१३०४; १३.८५४ आ, ८६२ अ-आ क्षार-१ : २० (उ.).१३०३ आ क्षारीय मृत्तिका धातु २० (उ.).१३०५ अ क्षारीय मृत्तिका धातु २० (उ.).१३०५ स्ट्रॉशियम २० (पू.).३१२ आ क्षार-१ : २० (उ.).१३०३ आ क्षारीय धातु २० (उ.).१३०४ आ क्षितिज (ज्योतिषशास्त्र) २० (उ.).१३०५ क्षिप्रचला (पक्षी) २० (उ.).१३०६, चि. ६२ क्षिप्रा (नदी) २० (उ.).१३०७ क्षीणक (संदेशवहन) १९.८३१ अ क्षीणनांक १३.३५ आ क्षीरपाणी (वैद्य) ५.६७१ आ क्षीरसागर (सात सागरांची संज्ञा) १८.६३० आ, ६३१ अ क्षीरसागर, एन्. एस्. (लेखक) १२.१२८१ आ क्षीरसागर, गजानन (लेखक, संपादक) १६.९९३ आ क्षीरसागर मंथनम् (नृत्य प्रकार) १४.१०० आ क्षीरसागर, विठ्ठल अनंत : पहा विठ्ठल बीडकर १६.३३१ आ (प) क्षीरसागर, श्रीकृष्ण केशव (लेखक) २० (उ.). १३०७ क्षीरसागर, संतोष (सुलेखनकार) १९.७१६ अ क्षुद्रक (ऑक्सिडकॉय) (गणराज्य) १.५३४ अ क्षुद्रकुष्ठ (रोग) ४.१९७ अ-आ, चि. १० क्षुद्र दैवते ५.३४८ आ क्षुद्ररोग (आयुर्वेद) १७.६४० अ-आ, ६४१ अ क्षुद्राश्म हत्यारे ११.३६३ अ क्षुधा : पहा भूक १२.५५८ अ (प); ७.१०४५</p>	<p>आ क्षुधानाश १२.५६० आ क्षुप (झुझुप) २० (उ.).१३०८ एरिका व कॅल्यूना २० (उ.).११०० आ लता १२.१६ अ होल्मस्किओल्डिया सॅग्वीनिया २० (उ.).१२५१ आ क्षुपीय शैवाक (वनस्पती) १८.९३ अ क्षेत्र (गणित) ११.६१५ अ-आ क्षेत्र (जैन संकल्पना) ६.५७५ आ क्षेत्र अभ्यासपद्धती १३.२५९ आ, २६० अ क्षेत्र आयन सूक्ष्मदर्शक २.६१४ अ; ७.३०५ अ; ९.१०८२ आ क्षेत्र-इलेक्ट्रॉन सूक्ष्मदर्शक ९.१०८२ आ क्षेत्र उत्सर्जन सूक्ष्मदर्शक २.६१४ अ; ७.३०५ अ क्षेत्र-खोली (प्रकाशकी) ३.४९४ अ क्षेत्रघ्न : पहा क्षेत्रया (संगीत रचनाकार) २० (उ.).१३०८ आ क्षेत्रतत्त्वदीपिका (ग्रंथ) १८.५४१ अ क्षेत्रपार (क्रॉसकंट्री) शर्यत १७.४०२ अ-आ क्षेत्रपार (क्रॉसकंट्री) सायकल शर्यत १९.२९७ आ क्षेत्रफळ एकके २.९८६ आ गणन १.१४ आ बहुभुजाकृति ११.१५८ आ मापन १२.१३८१ अ क्षेत्र महाबळेश्वर १२.१४०४ अ क्षेत्रमाडे, सुमती बाळकृष्ण (लेखिका) २० (उ.). १३०८ क्षेत्रमापक (उपकरण) ४.८२८ अ क्षेत्रय्या (संगीत रचनाकार) २० (उ.).१३०८; ७.४६० आ, ४६२ अ; ९.१३२ आ; १२.५२ आ; १८.३२७ आ कूचिपूडी नृत्य ४.१२७ अ क्षेत्रक्षण-क्रिकेट ४.४५३ अ क्षेत्र-वक्रता (प्रकाशकी) १०.२२९ अ, २३० आ क्षेत्र विद्युत् संचारण (रसायनशास्त्र) १६.५७३ अ क्षेत्र सिद्धांत (भौतिकी) २० (उ.).१३०९; १०.६५१ अ; १७.८ आ (प); १८.७१० आ, ७२० आ एकीकृत क्षेत्र सिद्धांत १५.१२३९ अ-आ; १८.८३१ अ दुर्बल अनुकेंद्रीय परस्परक्रिया १५.५४६ अ-आ; १८.८३१ अ पुंज क्षेत्र सिद्धांत ९.७७६ आ वर्चस् १५.१११० अ विद्युत् चुंबकीय क्षेत्र सिद्धांत १६.४७७ अ (प) विद्युत् दुर्बल सिद्धांत २० (उ.).१२२३ आ विज्ञानाचे तत्त्वज्ञान १७.८ आ</p>
---	---	---

क्षेत्रज्ञ (संगीत रचनाकार): पहा क्षेत्रच्युता
२० (उ.).१३०८ आ
क्षेत्राभ्यास-भाषाशास्त्रीय २० (उ.).१३१३
भाषाविश्लेषणासाठी क्षेत्राभ्यास २० (उ.).
१३१३ आ
भाषासर्वेक्षणासाठी क्षेत्राभ्यास २० (उ.).१३१४ आ
भाषेतिहासासाठी क्षेत्राभ्यास २० (उ.).१३१४ आ
क्षेत्रीय नियंत्रण १६.७०६ आ
क्षेत्रीय मानसशास्त्र २० (उ.).१३१४; १५.८६६
अ-आ
क्षेपणयान १८.६६५ आ
रॉकेट १४.१०११ आ
क्षेपणास्त्रे २० (उ.).१३१७; १२.५८३ आ;
१५.१३५३ आ; १७.६६५ आ, ६६६ आ
अणुकेंद्रीय बाँब २० (उ.).१०१ आ
इलेक्ट्रॉनीय युद्धतंत्र २.६३९ आ, ६४० आ
किनारासंरक्षण ३.९२८ आ
ग्रेनेड ५.४८१ आ (प)
झोत प्रचालन ६.७३६ आ
तोफनौका ७.५१२ आ
दारुगोळा ७.७२८ आ, ७३७ आ (प), ७३९ आ
दूरवर्ती नियंत्रण ७.८८७ आ (प)
नोसेना ८.१०१३ आ (प)
पाणबुडी ९.४९० आ
पाणबुडी युद्धतंत्र ९.४९५ आ
पारिस्थितिकीय युद्धतंत्र ९.५९९ आ (प)
प्राक्षेपिकी १०.६१७ आ
बझूका ११.३६ अ-आ
ब्राउन, व्हेर्नर ११.१०१९ आ
मार्गदर्शन १३.४०७ आ
युद्धनौका १४.१३४ आ (प)
रॉकेट १४.१००७ आ (प), १०२९ आ
लेसर शालाका १५.६५१ अ-आ
विनाशिका १६.६३६ अ-आ
विमान उद्योग १६.६९१ आ
विमानतळ १६.७१० आ
वैमानिकीय अभियांत्रिकी १७.२५५ आ
हवाई युद्ध २० (उ.).७७९ आ (प)
क्षेपणास्त्र प्रणालीसाठी वंगणे १५.८९० आ
क्षेप्य (अलंकारप्रकार) १.५१५ आ
क्षेमराज (काश्मीर शैवगुरु) ३.८२४ आ
क्षेमानंद (कवी) : पहा केतकदास
१०.११९५ आ
क्षेमीश्वर (नाटककार) १८.५२३ आ
क्षेमेंद्र (संस्कृत पंडित) २० (उ.).१३१९;
१८.५२५ आ, ५२८ आ, ५३० आ
औचित्यविचारचर्चा १८.५२८ आ
दशावतारचरित १८.५२५ आ
वात्स्यायनसूत्रसार १८.५३० आ
समयमातृका १८.५३० आ
क्षोभणक्रिया (रासायनिक अभियांत्रिकी) : पहा

मिश्रण व क्षोभणक्रिया १३.६०६ आ
क्षोभणयुक्त उघडे स्फटिकीकारक (उपकरण)
२० (पू.).४८४ आ
क्षोभ प्रवाहित्व (थिक्सोटॉपी) (भौतिकी)
२० (पू.).५१९ आ
क्षोभसीमा (वातावरणविज्ञान) १७.२५९ आ,
२६० आ
क्षोभावरण
रेडिओ तरंग प्रसारण १४.१२१० आ
क्षोभावरण थर (वातावरण) १५.१३३५ आ,
१३३७ अ-आ, १३३८ आ
क्षौम कापड १०.११७ अ-आ, ११९ आ
क्षौरकर्म ४.२६३ आ
ज्ञातसूत्र (ग्रंथ) ६.५७३ आ
ज्ञाता (जाणकर-ईश्वर) ५.८९२ आ, ८९३ आ
ज्ञाताधर्मकथा (जैन अंगग्रंथ) : पहा
गायाधम्मकहाओ ७.२१ आ
ज्ञातियुद्ध (यादवी युद्ध) १४.७० आ
ज्ञाती (पोटजाती) ६.४१३ आ
ज्ञातधर्मकथा : पहा गायाधम्मकहाओ ७.२१ आ
ज्ञातपुत्र : पहा महावीर वर्धमान १३.२० आ
ज्ञान (संकल्पना) ५.८९४ अ-आ, ८९५ अ;
१०.७३८ आ; १५.४५३ आ; १८.७०३ आ (प)
ज्ञान कर्मसमुच्चयवाद (मोक्षाचे साधन)
४.२५३ आ; ६.५८८ आ, ५८९ आ
ज्ञान कर्मसमुच्चयसिद्धांत (कुमारिल भट्ट)
४.९१ आ
ज्ञानकोश : पहा विश्वकोश १६.८८० अ (प)
ज्ञानकोश (ग्रंथ) ९.८५४ आ; १६.८८० अ-आ
ज्ञानकोशमंडळ ७.६९७ आ
ज्ञानगंगोत्री (ग्रंथ) १६.८७६ आ, ८७७ आ
ज्ञानचंद्रिका (ग्रंथ) १४.१०४६ आ
ज्ञानचक्र (ग्रंथ) १६.८७७ आ
ज्ञानत्रिपुटी (तत्त्वज्ञान) ५.८९५ आ
ज्ञानदर्शन (मराठी त्रैमासिक) १२.७१ आ
ज्ञानदानदिनी देवी (सत्येंद्रनाथ टागोरांची पत्नी)
६.८०२ आ
ज्ञानदेव : पहा ज्ञानेश्वर २० (उ.).१३२७ आ;
८.४९३ आ
ज्ञानदेवी (ग्रंथ) : पहा ज्ञानेश्वरी २० (उ.).
१३३० आ
ज्ञाननिष्ठ अभ्यास योजना १.३५४ आ
ज्ञान पारिजात (ग्रंथ) १६.८८३ आ
ज्ञानपीठ पत्रिका (ज्ञानपीठाचे मासिक)
१२.४५६ आ
ज्ञानप्यान (ग्रंथ) १२.१३२३ आ
ज्ञानप्रकार (जैन) ६.५८१ आ
ज्ञानप्रकाश (दैनिक) ६.६०४ आ; १२.१२६३
अ-आ, १५४४ आ; १७.८५ आ
ज्ञानप्रकाश (नियतकालिक) ८.३५५ आ
ज्ञानप्रबोध (ग्रंथ) १९.१८२ आ

ज्ञानप्रबोधिनी (पुणे) संस्था १३.२९८ आ
ज्ञानप्रमाणे (तत्त्वज्ञान) ६.६१४ आ
ज्ञानभांडार ग्रंथालय ६.५९४ आ
ज्ञानमंडल (ग्रंथ) १६.८७६ आ
ज्ञानमार्ग (तत्त्वज्ञान) २० (उ.).१३२०; ३.३५७
आ (प); ५.८९४ अ-आ, ८९५ अ; ८.२७
आ, २८ अ; १०.७३८ आ; १२.१३ आ (प);
१५.४५३ आ; १८.७०३ आ (प)
भक्तिमार्ग १२.६ आ
योग १४.२२२ अ-आ
ज्ञानमार्गाची सूचना (पुस्तपत्र) १३.१२८१ आ
ज्ञानमीमांसा (तत्त्वज्ञान) २० (उ.).१३२९;
३.४२२ आ, ४२४ आ, ५३६ आ (प); ६.५७४
अ-आ; ७.१५३ आ; २० (पू.).२०१ आ,
२०२ आ
अंतःप्रज्ञावाद १.३४ आ
अनुभववाद १.२३१ आ
इंद्रियार्थवादी उपपत्ती २.४५६ आ (प)
केवलाद्वैतवाद ४.२५३ आ
ख्यातिवाद ४.७४४ आ
ग्रीक तत्त्वज्ञान ५.३८९ आ (प)
चिद्वाद ५.८९१ आ
तत्त्वज्ञान ७.१५३ आ, १५४ आ
पाश्चात्य ज्ञानमीमांसा २० (उ.).१३२१ आ (प)
ब्रॉड, चार्ली डनबार ११.१०६२ आ (प)
भारतीय ज्ञानमीमांसा २० (उ.).१३२२ आ (प)
वास्तववाद, तत्त्वज्ञानातील १६.१२० आ (प)
संशयवाद १८.५०२ आ (प)
सत्य १८.५९० आ
स्पेन्सर, हर्बर्ट २० (पू.).४६१ आ
ज्ञानमीमांसात्मक योगमार्ग ४.२०८ आ
ज्ञानमुद्रा (बैठक स्थितीतील योगासन)
१४.२३१ आ
ज्ञानयुग (कालखंड) १.३२१ आ
ज्ञानयोग : पहा ज्ञानमार्ग २० (उ.).१३२० आ
ज्ञानरथम् (ग्रंथ) १९.६८२ आ
ज्ञानलक्षणा पराभक्ती (तत्त्वज्ञान) ४.२५३ आ
ज्ञानवापी लढाई (दसनामी पंथ) ७.६६७ आ
ज्ञानसंपादन (मानसशास्त्र) २० (उ.).१३२३;
९.६३५ आ; १२.१३०७ आ (प)
अध्यापन व अध्यापनपद्धति १.२०७ आ (प)
अवलंबी प्रतिक्षेपी क्रिया १०.३२८ आ
आयुर्वेदीय तत्त्वज्ञान व पदार्थविज्ञान २.१५४ आ
प्रायोगिक मानसशास्त्र १०.५५२ आ
प्रायोगिक मानसशास्त्र १०.५८५ आ
बालमानसशास्त्र ११.४५६ आ (प)
बुद्धिमत्ता ११.६५९ आ
बोधनिक प्रक्रियेतील व्यक्तिभन्नता व ज्ञानसंपादन
२० (उ.).१३२४ अ-आ
मानसिक ज्ञानयोजना आणि मानसिक ज्ञानरचना
२० (उ.).१३२३ आ

मेंदू १३.१०४६ आ
 शहाणपणाचे घटक २० (उ.).१३२४ अ
 संश्लेषित बुद्धिमत्ता १८.५०८ अ
 साकल्य मानसशास्त्र १९.११५ अ
 स्किनर, बुन्हस फ्रेडरिक २० (पू.).२५० अ
 स्मृती २० (पू.).५०७ अ (प)
 ज्ञानसंपादनप्रक्रिया ७.४२४ अ (प)
 ज्ञानसंपादनातील अडथळे २० (उ.).१३२४ आ (प)
 ज्ञानेंद्रिये व ज्ञानसंपादन २० (उ.).१३२३ आ
 ज्ञानसंपादन सिद्धांत (बालमानसशास्त्र)
 ११.४५६ आ
 ज्ञानसागर (ग्रंथ) ७.६३९ अ
 ज्ञानसागर अय्या (संतकवी) : पहा मृत्युंजयस्वामी
 १३.९२३ आ, ९२४ अ
 ज्ञानसागर, वि. रा. (वनस्पतिशास्त्रज्ञ) १५.६०९ आ
 ज्ञानसागरानंद (संतकवी) : पहा मृत्युंजयस्वामी
 १३.९२३ आ, ९२४ अ
 ज्ञानाचे समाजशास्त्र (सोशियालॉजी ऑफ
 नॉलेज) १३.३२७ आ
 ज्ञानात्मक क्रिया (क्रोचे) (तत्त्वज्ञान) ४.४६८ आ
 ज्ञानाबाई : पहा ज्ञानेश्वर २० (उ.).१३२७ अ
 ज्ञानार्जन : पहा ज्ञानसंपादन २० (उ.).१३२३
 आ; १८.५०८ आ
 ज्ञानालय : पहा ग्रंथालयशास्त्र ५.३०५ अ
 ज्ञानेंद्रपती (हिंदी साहित्यिक) २० (उ.).९९९ आ
 ज्ञानेंद्रसरस्वती (संस्कृत ग्रंथकार) १२.३६ अ
 ज्ञानेंद्रिये (मानवी वैद्यक) २० (उ.).१३२५;
 १७.३६१ आ
 आयुर्वेद १७.७०१ अ
 आश्रौपोडा २.२३२ आ
 एकायनोडर्माटा २.१०१५ आ
 कान ३.६०४ आ
 क्रस्टेशिया ४.४४० अ
 गर्धेंद्रिय ४.७७५ आ
 जीभ ६.४८४ अ
 जैव इलेक्ट्रॉनिकी ६.५८९ आ
 डोळा ६.१०७२ अ
 तंत्रिका तंत्र ७.८७ अ, ९१ आ, ९५ अ
 त्वचा ७.५५० अ
 नवजात अर्भक ८.३३६ अ
 नाक ८.३९८ आ
 पक्षी ९.३७२ अ
 प्राणिसंदेशवहन १०.५७३ अ
 बाल्यावस्था ११.४९० आ
 बेडूक ११.७६२ आ
 भ्रूणविज्ञान १२.८४३ अ
 वृद्धावस्था १७.९९ अ
 वेदन १७.१४९ आ
 शार्क १७.७२१ आ
 श्रवणक्रिया १८.१७० अ
 सरीसृप वर्ग १८.७८६ अ-आ

साप १९.२०७ अ-आ
 सीलॅटेटा १९.६२२ अ
 स्तनी वर्ग २० (पू.).३३३ अ-आ
 स्पर्शज्ञान २० (पू.).४१८ अ (प)
 स्वादबोधन २० (पू.).६०० अ
 ज्ञानसंपादन २० (उ.).१३२३ अ (प)
 ज्ञानेश्वर (धर्म) २० (उ.).१३२७, १३३० अ;
 २.३२२ आ; १६.७६ अ (प), १९८ अ, ३२५
 अ
 अजान वृक्ष ७.६४० अ
 चांगदेव ५.७५८ आ
 चिद्विलासवाद ५.८९५ आ
 मराठी साहित्य १२.१२१२ अ-आ
 मुक्ताबाई १३.६७२ आ (प)
 ज्ञानेश्वर उद्यान ६.४३४ आ
 ज्ञानेश्वरवचनानामृत (१९२६) १४.७७५ आ
 ज्ञानेश्वर विद्यापीठ, पुणे १३.६७२ अ
 ज्ञानेश्वरांची जीवननिष्ठा (ग्रंथ) १८.७६५ अ
 ज्ञानेश्वरी (ग्रंथ) २० (उ.).१३३०, १३२९ आ
 (प); ६.४०१ आ; ७.६४१ अ, ९२७ आ;
 ८.९४४ आ; ११.९६१ आ; १२.१२७१ आ,
 १२७२ आ; १६.७६ अ (प); १७.६०० अ,
 ७४१ अ
 मराठी साहित्य १२.१२१२ अ-आ
 ज्ञानेश्वर आणि ज्ञानेश्वरी (समांतर दृष्टिकोन)
 २० (उ.).१३३२ अ (प)
 ज्ञानेश्वरीची ओवीसंख्या (ग्रंथ) १२.१२७२ आ
 ज्ञानेश्वरी टिपण (ग्रंथ) १७.६०० अ
 ज्ञानोदय (बौद्धिक चळवळ) २० (उ.).१३३३
 ज्ञानोदय (१९४८-७०) (हिंदी वाङ्मयीन
 मासिक) ८.६५४ अ
 ज्ञानोदय (ज्ञानपीठ संस्थेचे मासिक) १२.४५६ अ
 ज्ञानोदय (इंग्रजी व मराठी साप्ताहिक) १७.८४
 आ
 ज्ञानोदय : लेखनसार सूची (सूचिग्रंथ)
 १९.७३२ अ
 जापक (कला संज्ञा) १.८९७ अ
 जापन (आदेश पत्रलेखन-प्रकार) १२.१३६८ आ
 जापनपत्र (शासकीय पत्रलेखन प्रकार) २.७९७ अ
 ज्ञेय (त्रिपुटी-दर्शन) ५.८९४ आ
 ज्ञेयवाद (धर्म) २० (उ.).१३३५
 रोमन संस्कृति १५.१४७ अ